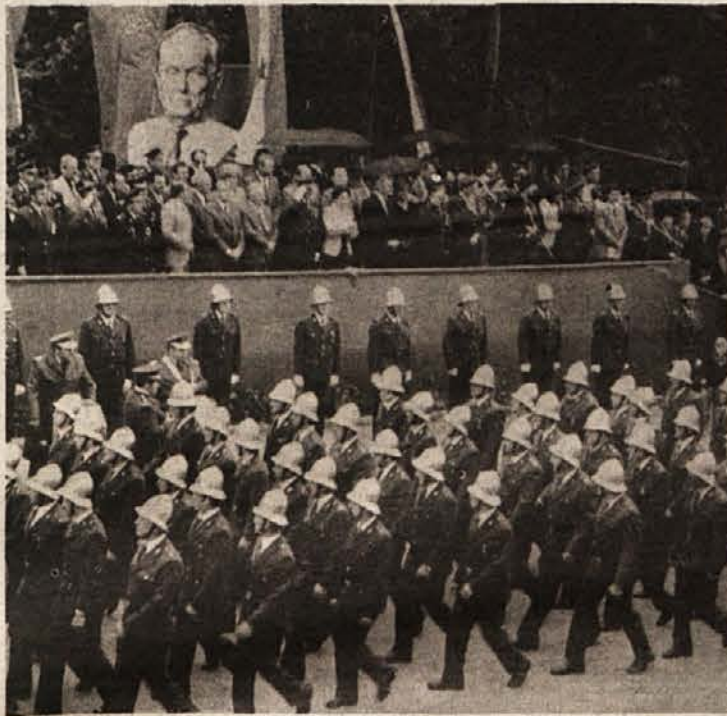

Turnir bratstva in enotnosti v Novem mestu

N. mesto gostitelj najboljših mladih rokometarj

Novomeški športni delavci so dobili pred dnevi novo priznanje. Rokometna zveza Jugoslavije jim je namreč zaupala organizacijo letošnjega turnirja republik in pokrajin za mladinke, ki poteka pod nazivom „Turnir bratstva in enotnosti“. Tekmovanje bo od 27. do 29. junija v štirih krajih Dolenjske: Novem mestu, Mimi, Dolenjskih Toplicah in Čmomižu.

Organizacijo tega turnirja je prevzela Območna rokometna skupnost Dolenjske skupaj z novomeškim ŽRK, medtem ko bo pokrovitelj predvidev novomeški izvršni svet ob podpori medobčinskega sveta SZDL in medobčinske gospodarske zbornice. Priprave na to veliko tekmovalje potekajo po programu, organizatorji pa za ekipe pripravljajo več obiskov po Dolenjski, tako med drugim tudi ogled Baze 20, Pleterja, spomenika na Suhorju in tudi nekaterih kulturnih prireditev. Več v prihodnji številki.

MANIFESTACIJA MOČI, SOLIDARNOSTI IN ORGANIZIRANOSTI – Posnetek je z nedeljske gasilske parade v Brežicah, v kateri je sodelovalo nad 5500 gasilcev, pionirjev, pripadnikov civilne zaščite in vojakov JLA. (Foto: J. Teppey)

Mogočna parada naše varnosti

Brežice: IX. kongres slovenskih gasilcev – Govor Martina Koširja – Gasilstvo se bo poslej še prizadevneje vključevalo v obrambne in varnostne priprave

Brežice so bile od četrčka do nedelje prizorišče številnih gasilskih prireditev od pionirskega tekmovanja do IX. kongresa Gasilske zveze Slovenije in mogočne nedeljske parade gasilskih enot do velikega sklednega zborovanja, na katerem je govoril član IS Slovenije in republiški sekretar za narodno obrambo Martin Košir,

Martin Košir: Za leto 1980 smo sprejeli velike in odgovorne naloge. Dogovorili smo se za številne stabilizacijske ukrepe, zato naj bodo naše ocene prihodnosti realne. Slepili bi se, če bi mislili, da nas ti ukrepi ne bodo prizadeli.

„Razvoj gasilstva“, je dejal, „je sestavni del vseh naših prizadevanj za varnost in samozaščito v družbi.“

V gasilskih organizacijah je danes vključenih nad 80 tisoč delovnih ljudi in občanov. To dokazuje, kakšno močno in organizirano silo predstavlja slovensko gasilstvo pri krepitvi samozaščitne pripravljenosti naših ljudi. Gasilsko organizacijo moramo krepiti in razvijati tako, da bo strokovno še bolj usposobljena in opremljena. Bolj načrtno, organizirano in usklajeno se moramo lotiti usposabljanja njenih članov in ga povezovati z usposabljanjem za obrambo in zaščito. Za vse to obvezuje družbo in gasilce tudi deveti kongres.“

Kongres se je začel v soboto in končal v nedeljo dopoldne tik pred parado. Na njem so razen delegatov sodelovali številni gostje. Med njimi so bili predstavniki Gasilske zveze Jugoslavije in drugih republiških gasilskih zvez, pa tudi predstavniki gasilcev iz sosednje Avstrije in Madžarske, s katerimi imajo slovenski gasilci že dolgoletne prijateljske stike.

Ob zaključku je udeležence pozdravil tudi predsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Anton Vrtaša. Z zadovoljstvom je sprejel ugotovitev o tem, kako široko in globoko je gasilstvo pognalo korenine v Sloveniji.

Rešitev za INIS

V torek podpisan samoupravni sporazum

10. junija so v Novem mestu na slovesen način podpisali samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo tovarne steklenih izolacijskih vlaken, ki jo bo Krka uredila v prostorih bivše steklarne Inis v Bršljinu.

Sporazum so podpisali predstavniki ljubljanske Termike, SGP Grosuplje in SGP Pionir Novo mesto ter Krke, ki bo prispevala tudi 51,5 odst. investicijskih sredstev. Ostali poslovni partnerji nastopajo kot sovlagatelji. O naložbi, ki bo uresničena v dveh letih in bo zahtevala 680 milijonov dinarjev za osnovna in obratna sredstva, bomo obširneje pisali prihodnjic.

Krško: nepozaben sprejem

Domačini in gostje iz vlaka bratstva so se za kratko uro strnili v eno samo družino

Simbolika vlaka prijateljstva, ki je 5. junija že devetnajstič pripeljal v Slovenijo, dobival letos nove razsežnosti. Vlak poselej ponazarja tudi zvestobo Titovi poti, saj sta prav bratstvo in enotnost najmočnejša stebra nove, Titove Jugoslavije.

Prvo dobrodošlico potnikom vlaka v Sloveniji so pripravili v Dobovi, nakar je sledil veličasten sprejem v Krškem. Vlak je imel uro postanka in goste so mimo pisanega špalirja pionirjev z zastavicami pospremili do Trga Matije Gubca, kjer jih je navdušeno pozdravilo nekaj tisoč domačinov, šolarjev, mladincev, delavcev in drugih občanov.

Dočakali so jih tudi predstavniki Slovenije: Viktor Avbelj, France Popit, Milan Kučan, Vinko Hafner, Janez Vipotnik, Lidija Šentjura in drugi. Ko so utihnili zvoki godbe, je potnike vlaka in delegacij republik pozdravil Franc Rakar iz Krškega, za njim pa jim je zaželel iskreno dobrodošlico podpredsednik RK

SZDL Vlado Klemenčič. V imenu Slovenije nadvse dragih gostov je nato spregovoril še predsednik skupščine SR Srbije Dušan Škrebčić. Veličino v revoluciji stkanih in v miru poglobljenih vezi so nato manifestirali še združeni pevski zbori iz Krškega ter folklorne skupine domačinov in gostov.

V Krškem je uradna srbsko-slovenska delegacija ostala en dan, da si je ogledala Muzej izgnancev in jedrsko elektrarno, vse do odhoda vlaka pa je uživala gostoljubje Krčanov delegacija iz Bajine Bašte. Manifestativne vezi med obema pobratenima občinama se zdaj v obojestransko zadovoljstvo razširjajo na gospodarsko sodelovanje in letos se že kažejo prvi sadovi skupnih teženj po napredku.

J. TEPPEY

ZLATE PALETE PIONIRJEM LIKOVNIKOM

Pionirji likovniki, ki so na srečanju v Brežicah risali in slikali pod geslom „Preprečimo požare!“, so s svojimi deli prijetno presenetili ne le obiskovalce razstave, ampak tudi mentorje. Zlate palete so dobili Sašdi Žokalj z Velike Doline, Alenka Jurkac iz Dobove in Katja Kalajžinska iz Šentjurja.

Srebrne palete sta si med drugim prisluzila Gordana Šinko z Velike Doline, Robert Gabrič z Rake. Tudi med dobitniki bronaste palete sta dva posavska pionirja, in sicer: Samo Cerovšek iz Krškega in Fanika Gorenc z Rake.

JOŽICA TEPPEY

KOVAČNICA BRATSTVA IN ENOTNOSTI – Po urednem delu otvoritve letošnje zvezne delovne akcije „Suha krajina '80“ so mladi iz petih jugoslovanskih mest skovali kolo bratstva ter zapeli in zaplesali pesmi o Titu. (Foto: Janez Pavlin)

Gradili bomo naprej s Titom

Prevole v Suhi krajini so v nedeljo sprejele prvo izmeno brigadirjev

V teh dneh so se po vsej domovini, že štirinadesetih v svobodni domovini, pričele zvezne in republiške delovne akcije. Prebivalci Suhe krajine so v nedeljo 8. junija, že šesto leto zapored, pozdravili brigadirje prve izmene, ki so se v Prevolah zbrali iz petih jugoslovanskih mest: Kamnika, Maribora, Vrginmosta, Sarajeva in Titovega Velesa.

Prišli so s Titom v srcu, ki je mlade tako ljubil in večkrat znova ponavljal, da so mladinske delovne akcije šola socialistične vzgoje. V brigadah se kuje bratstvo in enotnost.

Dvesto brigadirjev prve izmene, prebivalce Suhe krajine in predstavnike občine Novo mesto, je pred šo-

lo v Prevolah najprej pozdravil predsednik medobčinskega sveta ZSMS Ljubljana Milan Knez, zatem pa so, zaradi dežja nekoliko okrnjen kulturni program izvedli dijaki novo-

meške gimnazije in pevka Mateja Koležnik. V zvezni mladinski delovni akciji „Suha krajina '80“ bo letos delalo 600 brigadirjev v štirih izmenah. Organizirali se bodo v petnajst brigad, ter brigado Rdečega križa, z njimi pa bo delala tudi brigada, sestavljena iz pionirjev osnovnih šol novomeške občine. Gadjili bodo vodovod Zagradec – Žužemberk in ceste Smuka – Stari log, Ravne – Korinje in Knežja vas – Selce.

Vse Iskre se bodo zbrale v Žužemberku

4. julija bo ob 20-letnici Iskre v Žužemberku proslava celotne Iskre – Govoril bo Stane Dolanc

Najbrž Žužemberk se nikdar ni imel v gosteh toliko ljudi, kot se jih bo zgnilo na travniku ob Krki na Loki 4. julija letos. Ker bodo ob jubileju domače Iskrine tovarne vsi iskraši proslavili vsakoletni dan Iskre, Žužemberčani pa še svoj krajevni praznik in dan borca, bo tu več tisoč ljudi. Samo iz Iskrinih tovarn bo nad 8.000 udeležencev.

Dvanajsti Iskrin dan po vrsti bo letos organiziral žužemberški tozd, ker bodo hkrati položili temeljni kamen za povečanje proizvodnih površin za 6.000 m². V teh prostorih bodo uvajali nov program večlojnih keramičnih kondenzatorjev, ki ga štejejo za strateški projekt v okviru celotne Iskre.

Na proslavi v Žužemberku, kjer bo slavnostni govornik Stane Dolanc, član predsedstva MK ZKJ, bodo sodelovale tudi mladinske delovne brigade, ki bodo ta čas že delale v Suhi krajini, pa mladina Iskre in Žužemberka. Mladi bodo šli v pohodnih enotah po partizanski poti iz Radohove vasi preko Sel – Sumberka do Žužemberka.

Celotna organizacija proslave, ki bo ob letošnjem 4. juliju osrednja slovenska prireditev, bo potekala v stabilizacijskem duhu.

V okviru teh proslav pa poteka še ena akcija: Iskrini štipendisti in šolarji žužemberške osemletke pišejo nagradni spis: „20-let Iskre v Žužemberku in njen prispevek k razvoju Suhe krajine“.

R. BAČER

Prihaja čas dejanj

Slavje obvezuje za jutri

Praznik občine Krško, 7. junij, so letos obeležili z dvema delovnima zmagama, z otvoritvijo Tovarne valovite lepenke v Brestanici in novimi prostori otroškega vrtca v Krškem. S tokratnim praznovanjem se izteka razgibana petletka, obdobje, v katerem je krška občina napravila izredno velik razvojni skok. Prihaja novo zahtevnejše obdobje, zato prav ta praznik spominov in uspehov obvezuje občane h gospodarskejšemu ravnanju na vseh področjih dela in življenja, k soočanju z neizprosni stabilizacijskimi zahtevami, k še učinkovitejši mednarodni menjavi, k sporazumevanju in dogovarjanju, k usklajevanju v občini, Posavju in republikli. Le tako bo mogoče odpraviti vsa žarišča nestabilnosti.

Praznik je tudi tokrat spodbudil sodelovanje s pobrateno Bajino Bašto, ki že dobiva oblike delovnih dogovorov med mladino, med gospodarskimi organizacijami ipd. „Prišel je čas dejanj, čas, ko bomo z njimi dokazovali privrženost idejam predsednika Tita“, je v slavnostnem govoru izjavil Silvo Gorenc.

UGLEDNI GOSTJE NA ROGU – 4. junija se je na Dolenjskem mudil predsednik akademije znanosti beloruske SSR Nikolaj Aleksandrovič Borisavič s soprogo, ki je bil od 3. do 10. junija gost republiškega izvršnega sveta. V spremstvu predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Janeza Milčinskega in akademika dr. Branka Krefta je po kosilu v Dolenjskih Toplicah obiskal partizansko bolnišnico Gomji Hrstnik in Bazo 20. (Foto: Janez Pavlin)

ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Jugoslavanski politiki nadaljujejo z zelo živahno mednarodno dejavnostjo in pri tem zajemajo obe plati mednarodnih odnosov: politične in gospodarske.

Zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec je po obisku v Sri Lanki dopotoval na uradni obisk v Indonezijo. Te ma pogovorov je bila povsod več ali manj enaka in bi jo bilo mogoče strniti v prizadevanja za čim večjo akcijsko sposobnost in enotnost nevrščenenih. Gibanje se sooča z vrsto neprijetnih in nevarnih izzivov in povsem naravno je, da poskuša nanje po svojih najboljših močeh tudi odgovoriti.

Čimbolj enotno zoper nevarno izzivanje

Za zdaj se zdi najbolj pri vrhu: nalog sklicanje mini strške konference nevrščenenih, na kateri bi potrdili osnovna izhodišča in usmeritev gibanja ter se dogovorili, kako v tem smislu tudi najbolj učinkovito delovati.

Zdi se, da večina članic z zanimanjem gleda na pobudo za sklic izredne ministrske konference, toda s tem njen uspeh še ni povsem zagotovljen: opraviti je namreč treba resna prehodna posvetovanja in usklajevanje stališč, za katera je znano, da med nevrščenenimi obstajajo bolj ali manj jasno izražene razlike. To še posebej velja glede Afganistana.

Medtem se mudi v Afriki delegacija Skupščine SFRJ pod vodstvom predsednika Dragošlava Markovića. V Lusaki, kjer se je delegacija srečala z zambijskimi voditelji, je Dragošlav Marković ponovil potrebo po tesnejšem in dejavnejšem sodelovanju nevrščenenih.

Temu lahko dodamo še končan obisk predsednika zvezne konference socialistične zveze Toda Kurtovića na Finskem in Norveškem,

obisk Metoda Rotarja v Italiji in Zvoneta Dragana, ki kot vodja delegacije zvezenega izvršnega sveta potuje po nekaterih arabskih državah. Po obisku Damaska je dopotoval v Kuvajt, povsod pa je ob zelo vsebinskih gospodarskih pogovorih svojim gostiteljem izročil tudi poslanico predsednika zveznega izvršnega sveta Veselina Djuranovića.

IRAN: BLIŽJE SVOBODI TALCEV?

Kaže, da se je možnost za izpustitev ameriških talcev, ki so že sedem mesecev zaprti v Iranu, po končani mednarodni konferenci nekoliko povečala. Tako je mogoče med drugim sklepati tudi iz izjave nekdanjega ameriškega pravosodnega ministra Clarka, ki je sodeloval na tej konferenci kljub izrecni prepovedi ameriške vlade. Zanimivo je, da utegne biti (skupaj z drugimi člani ameriške delegacije) za to tudi kaznovan z zaporom in denarno kaznijo.

Sicer pa so na mednarodni konferenci o ameriških posegih v Iran v času šahove vladavine sodelovale tudi nekatere jugoslovanske osebnosti.

Zvedelo se je tudi, da bo Iran bržkone sodeloval na naslednjem zasedanju Biroja s cialistične internacionale v Oslu in da bi lahko ob tej priložnosti tvorno razpravljali tudi o ameriških talcih.

Trije podpredsedniki socialistične internacionale (Kreisky, Palme in Gonzales), ki so nedavno bivali v Teheranu, so menda tudi predložili svoj načrt za izpustitev talcev.

Tačas pa je tudi iranski predsednik Bani Sadr kritično ocenil zadnja dogajanja v zvezi s talci in iransko politiko ter izjavil, da se Iranu prek talcev ni posrečilo doseči vseh zastavljenih ciljev.

JANEZ ČUČEK

TURCIJO PRETRESA NASILJE — V Turčiji se nadaljujejo teroristični napadi, ki jih izvajajo skupine političnih skrajnežev. Kljub temu, da policija in vojska izvajata ostre povračilne ukrepe, se nasilje bohoti naprej. Na sliki: Varnostne sile preiskujejo gimnazijce iz neke ankarske gimnazije, v kateri so našli razstrelivo in protidrjavne letake. (Telefoto UPI)

Zdravilo zoper: „Se ne spleča!“

Predlog, naj bi kosil ali obdeloval — brez odškodnine, komur se to izplača

Kruha naj bi ne prodajali vsak dan, temveč s podobnimi omejitvami, kot veljajo za vozneje z avtomobili, da bi ga manj metali med odpadke in tudi manj pojedli. Tako je predlagal neki kmet ali morda kmet — delavec. Če bi kruh kupoval v trgovini, se s takim predlogom gotovo ne bi strinjal. Še zdaj je včasih težko dobiti dober kruh a kako bi bilo pri takih omejitvah?

Prav je, da se ljudem zdi „greh“ metati kruh med pomije ali smeti. Kaj pa, če nekateri kruha nečesto pridelati, ker puščajo nezasejana polja, nepokošene travnike in nepopašene pašnike? Zakaj ne bi bil to enak greh, kot če kruh ali meso vrže med smeti, saj ga tisti, ki ga zavrže, plača? Torej bi bilo treba to ocenjevati enako kot zavržen kruh.

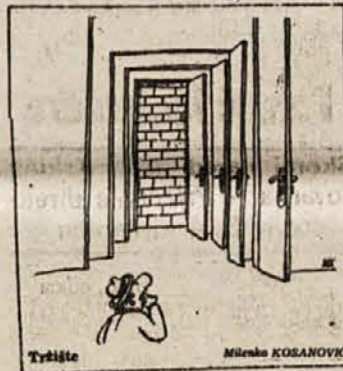
Lanska suha pomlad je skoraj v vsej Sloveniji močno zmanjšala pridelek krme. Kljub temu je ostalo veliko travnikov nepokošenih. V idrijski občini so sklenili, naj krajevne skupnosti dodelijo košnjo na nepokošenih travnikih tistim kmetom, ki jih bodo hoteli pokositi, seveda brez odškodnine lastnikom. Zakaj bi plačali odškodnino ali zakupnino tistim, ki se jim lastne trave ne spleča pospraviti? Pa se jim je splečati takoj, ko so zvedeli za ta ukrep. Ali so travo pokosili in posušili le zato, da je sosed ne bi dobil zastonj?

žanje, kdor hoče! Seveda brez zakupnine ali kake druge odškodnine, če se lastniku zemlje tako delo ne spleča. Enako pokosijo nepokošene travnike tisti, ki se jim bo zdelo, da se spleča, če se lastnikom ne. Na zasebni in na družbeni zemlji. Sicer ne samovoljno, kot bi se komu zahotelo, temveč bi to urejali v krajevni ali kaki drugi ustrežnejši skupnosti.

Nekateri lastniki kmetijske zemlje bodo gotovo nevoščljivi tistim, ki bi jo dobili v obdelovanje brez zakupnine ali druge odškodnine. A s kako pravico bi zahtevali zakupnino, če menijo, da se jim lastne zemlje ne spleča obdelovati? Samim ali če ne zmorejo, v sodelovanju z drugimi kmeti in kmetijsko organizacijo. Če jo bodo poslej sami skrbno obdelovali, bo dosežen tudi širši družbeni namen, da bo več kruha, mesa, mleka in druge hrane.

Če sedanji predpisi, zakoni in občinski odloki ne omogočajo takih ukrepov za obdelavo vse kmetijske zemlje, jih bo menda treba spremeniti, prilagoditi. Ali ni „greh“ puščati neobdelano zemljo in uvažati pšenico, koruzo, meso, mlečne izdelke in druge kmetijske pridelke?

JOŽE PETEK

Trbišče Milena KOSANOVIC

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Na seji pod vodstvom Veselina Djuranovića, je ZIS sprejel več ukrepov v prid gospodarske stabilizacije.

Upoštevač celoto sedanjih gospodarskih razmer in vzroke sedanjih neugodnih teženj v gospodarskih gibanjih, posebno v gospodarskih stikih s tujino in na drugih sektorjih, ter izhajajoč iz idejnopolitičnih usmeritev, zajetih v svetih predsedstva CK ZKJ novembra lani, ter odločnega izvajanja politike ekonomske stabilizacije, zarisane z resolucijo za leto 1980, je ZIS ocenil, da je treba nadalje ukrepati za močnejšo spodbudo procesov pozitivnih sprememb na vseh sektorjih gospodarjenja, in ki bodo odločneje delovali pri odpravljanju ugotovljenih negativnih teženj.

Pri tem so prišli do stališča, da morajo novi ukrepi prispevati k večjemu delovanju ekonomskih zakonitosti na vseh področjih gospodarjenja ter ustvarjenem dohodku, krepiti položaj gospodarstva v mednarodni izmenjavi, doslednem izvajanju zakona o združenem delu ter razvoja socialističnih samoupravnih odnosov v celoti.

Nujni ukrepi ZIS

V skladu s takšno orientacijo ima posebno mesto izboljšanje naših gospodarskih stikov s tujino, da bi že letos ustavili neugodne tokove zunanjetrgovinske izmenjave in deficit plačilne bilance obdržali v predvidenih okvirih. Izhajajoč od teh stališč je ZIS pripravil program ukrepov in dejavnosti za izvajanje politike ekonomske stabilizacije, ki jih bo izvajal v več fazah.

V prvi fazi imajo prednost ukrepi, ki lahko dajo že letos ustrezne učinke za obrzdanje neugodnih teženj na področju gospodarskih stikov s tujino. Zatem se bo nadaljevalo intenzivno delo pri nadaljnjih ukrepih, ki bi jih sprejeli čez leto, s tem, da bi posamezne začeli pripravljati že letos, najkasneje pa 1. januarja

1981. Tretja faza bo zajela ukrepe, ki bi jih sprejeli v okviru priprav na novi srednjeročni načrt.

Izhajajoč iz ocen izvajanja ukrepov, ki naj dajo najugodnejše učinke že letos, je ZIS sklenil spremeniti tečaj dirarja, s katerim se kot osnova za oblikovanje interventnih tečajev narodne banke Jugoslavije določa tečaj dinarja do ameriškega dolarja v znesku 27,30 din za en ameriški dolar ob ustreznih prilagoditvi tečaja dinarja glede na druge konvertibilne valute.

Pri tem ZIS izhaja iz resolucije o politiki izvajanja družbenega načrta in odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije za leto 1980, v katerem je predvideno, da ob ostalih ukrepih z aktivno politiko realnega tečaja dinarja delujemo v smeri hitrejšega povečevanja izvoza ter skupnega deviznega priliva ter da s tem obenem destimuliramo tokove deviznega odtekanja.

Sprememba tečaja dinarja bo prispevala k zmanjšanju ali odpravljanju disparitete med domačimi in tujimi cenami. Z vzpostavitvijo realnejšega tečaja med dinarjem in tujimi valutami se bo ob drugih ukrepih, ki jih pripravljajo in ki bodo sprejeti do konca leta, zmanjšala potreba po administrativnem reševanju ugotovljenih problemov plačilne bilance ter širil prostor za večjo ekonomsko motiviranost ter delovanje tržnih zakonitosti v poslovanju OZD.

Dokler ne bo doseženo soglasje republik in pokrajin o spremembah tega dogovora, je ZIS kot začasen ukrep izdal odlok o maksimiranju cen vseh proizvodov in storitev, ki so v pristojnosti federacije ter drugih družbenopolitičnih skupnosti na tem področju s 6. junijem 1980. Ta dogovor bo ustvaril pogoje za delovanje vseh samoupravnih mehanizmov na področju politike cen, da bi s samoupravnimi metodami uresničevali dogovorjeno stabilizacijsko politiko.

MILAN MEDEN

TELEGRAMI

NEW DELHI, MOSKVA — Indijski zunanji minister Narasimha Rao je po vrnitvi s prvega uradnega obiska v Moskvi pred dnevi v New Delhiju izjavil, da upa, da se bo našla politična rešitev afganistanskega problema. Vendar pa svojega optimizma ni hotel utemeljiti z nobenimi podrobnostmi. Indijski zunanji minister Rao je imel med svojim večdnevnim bivanjem v SZ pogovore z zunanjim ministrom Gromikom. Kot je povedal, je v okviru izmenjave mnenj o mednarodnih problemih prevladovalo vprašanje Afganistana.

KAMPALA — V prvem govoru v Kampali po vrnitvi iz izgnanstva, je bivši ugandski predsednik Milton Obote izjavil, da bi za Ugando bilo najbolje, če bi po septembrskih volitvah ustanovili vlado nacionalne enotnosti. Kot poroča AP, je Obote na predvolilnem zborovanju v Kampali dejal, da v državi ne bi smelo prevladovati ozračje maščevanja nad pristaši bivšega predsednika Amina, in da sta glavna ugandska problema črna borza in korupcija.

WASHINGTON — Ameriški zunanji minister Edmund Muskie je na ameriški televiziji izjavil, da „ZDA ne bodo imele pripomb na morebitno pobudo evropskih zaveznikov o Bližnjem vzhodu, če bo ta konstruktivna in ne bi postavila pod vprašaj tripartitnih pogajanj, sklenjenih v Camp Davidu med ZDA, Egiptom in Izraelom.“ Dodal je tudi, da „ZDA izvajajo pritisk na Izrael, da bi se preprečila gradnja novih izraelskih naselij“.

BUKAREŠTA — V Bukarešto je prispel francoski zunanji minister Jean Francois-Poncet. Kot poroča Agerpress, je imel Poncet takoj po prihodu uradne pogovore s svojim romunskim kolegom Stefanom Andrejem. Agencija dodaja, da so bile osrednje teme današnjih pogovorov sodelovanje med Francijo in Romunijo ter nekatera mednarodna vprašanja.

- Zena, dobili smo debelejšo kuverto. Priložen je anketni list Jordan Pop Iliev

-TOVARIŠI PROIZVAJALCI, PRIDITE HITRO POGLEDAT, KAJ NAM JE OSTALO ZA AKUMULACIJO!

„GAUDEAMUS IGITUR...“ je v petek zavalovilo po novomeških ulicah iz grl skoraj osemsto maturantov poklicnih in štiri letnih srednjih šol. Zrele in sposobne prevzeti že marsikatero odgovorne naloge čaka v naslednjih dneh še zaključni izpit kasneje pa seveda življenje. (Foto: J. Pavlin)

SOLIDARNO DO VEČJEGA VRTCA -- V soboto, 7. junija, so poleg osnovne šole v Krškem odprli nove prostore za otroško varstvo. Vrtec je zdaj dokončno zaokrožen. Vanj pridejo otroci z 8. mesecem starosti in ga zapustijo po mali šoli. V zgradbi je tudi telovadnica. (Foto: J. Teppey)

POHOD ODREDA BRATSTVA IN ENOTNOSTI -- Tudi letos je skupina najuspešnejših jugoslovanskih pionirjev (med njimi je bila Marjetka Mohar iz Kočevja) sestavila odred bratstva in enotnosti. Od 20. do 25. maja so mladi obiskali vrsto naših mest, se pogovarjali z borci in drugimi, na beograjskem Dedinju so se poklonili ob grobnici tov. Tita, ogledali so si muzej mladosti (na posnetku: pred razstavljenimi štafetnimi palicami -- skupaj jih je na deset tisoče), sprejel jih je predsednik ZSMJ Vasil Tupurkovski, zadnji dan pa so si ogledali prireditve ob dnevu mladosti. (Foto: Vitomir Savič, Kočevje)

Naši veliki med dvestoterico

Dohodek kot najvrednejše merilo -- IMV, nesporno največja dolenska delovna organizacija, je v republiki na 11. mestu -- Dvanajsterica naših med slovensko dvestoterico

Primerjava je vedno zanimiva, tudi na področju gospodarstva, kjer se rado ugotavlja, „kdo je kdo“. „Gospodarski vestnik“ je spet objavil lestvico 200 največjih delovnih organizacij v Sloveniji, vendar ne razporejeno po celotnem prihodku ali prometu, kakor so sicer sestavljene take razpredelnice po svetu, marveč po dohodku. Dohodek je, kot pravi list, univerzalna kategorija, ki natančno izraža vrednost opravljenega dela, po našem gospodarskem sistemu pa je tudi osnova in nagib za združevanje dela in sredstev.

Čeprav je lani ustvarila za 8,9 odstotka več dohodka. Kapitalno pa je bolj intenzivna, saj je po številu zaposlenih šele na 32. mestu. Med razporejeno dvestoterico so uvrščeni še: Splošno gradbeno podjetje Pionir na 28. mesto (leto prej 23.), Tovarna celuloze in papirja v Krškem na 65. mesto (70.), Novoles na 67. (88.), Inles Ribnica na 123. (146.), Novoteks na 110. (119.), Lisca Sevnica na 130. (116.), Itas Kočevje na 140. (114.), Beti Metlika na 144. (137.), Labod Novo mesto na 154. (138.) in Jutranjka Sevnica na 180. (194.).

M. L.

Pomoč Ljutomeru

Skoraj nared nova Krkina tovarna -- Priznanje direktorju B. Andrijaniču

Poldrugeto leto je minilo, odkar so v Ljutomeru vzdali temeljni kamen za gradnjo obrata novomeške „Krke“ -- izdelovanje posebnih farmacevtskih zdravil, in že stoji tam sodobna tovarna, ki začenja s

poskusno proizvodnjo, redno delo pa se bo začelo 1. januarja 1981.

Ljutomersko tovarno sestavljata dva proizvodna obrata; v drugem bodo izdelovali po tehnologiji norveške firme Collet Marwell Hauge posebno vrsto zdravil, ki jih pri nas še ne proizvajajo. Imajo to prednost, da so njihove sestavine stabilnejše, se dobro topijo in absorbirajo, njihov rok uporabe pa je praktično neomejen.

V Ljutomeru bodo v novi tovarni po končani gradnji zaposlili 150 delavcev. Vrednost naložbe znaša 331 milijonov dinarjev. Zanj so poleg Krke prispevali še: Temeljna Pomurska banka, izvajalci gradbenih in instalacijskih del ter dobavitelji opreme. Pomembno je, da je proizvodnja usmerjena v izvoz.

Ob ljutomerskem občinskem prazniku so 6. junija v navzočnosti predstavnikov novomeške občine, predsednika ObS Marjana Simiča, in sekretarja OK ZKS Francija Borsana izročili družbeno priznanje občine Ljutomer „Krki“ ter njenemu glavnemu direktorju Borisu Andrijaniču.

K. ŠTIMAC

„ZETEVA“ RDEČEGA PETELINA

Do konca maja letos je v Sloveniji izginilo v plamenih večje premoženje kot v vsem lanskem letu. Kar za 115 milijonov novih dinarjev škode so naredili požari, ki so v pretežni večini posledica malomarnosti in neodgovornega ravnanja. Vzroki torej niso zunaj nas, temveč so globoko zasidrani v naši brezbratnosti, so poudarili na novinarski konferenci na republiškem sekretariatu za notranje zadeve prejšnji teden, ko so pred javnost razgrinjali nekatere letošnje podatke in ugotovitve. V Sloveniji imamo sicer najboljše organizirano gasilsko službo, kar pa gotovo ne pomeni, da si lahko dovolimo toliko brezbratnosti in neodgovornosti.

Sejmišča

NOVO MESTO: Tokrat je cena pujskom vendarle malo popustila, očitno zaradi sorazmerno majhnega povpraševanja. Naprodaj je bilo 238 pujskov in 36 od tri do pet mesecev starih prašičev. Prodanih je bilo skupno le 128; prašički so stali 850 do 1.300 din, starejši prašiči pa 1.300 do 2.000 din.

BREŽICE: Sobotna ponudba je bila dokaj skromna, saj je bilo v prodaji le 384 pujskov in 12 nad tri mesece starih prašičev. Prodanih je bilo skupno 241; prvi so bili po 65 din, drugi pa po 35 do 36 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Raste pomen fitoncicidov

Učinek antibiotikov slabi. Ali bomo sčasoma res izgubili težko dobljeni boj z mikrobi, ki povzročajo bolezen? Nekatere klice že postajajo odporne in spet slišimo o nevarnosti kuge, ki zaenkrat sicer še ni odporna proti streptomycinu in sulfonamidu, a so zdravniki vseeno v skrbeh. Kaže, da uporabljamo antibiotike preveč lahkomišlno, tako rekoč za vsako malenkost, bolezenske klice pa se počasi privajajo nanje in lahko se zgodi, da zdravilo ne bo učinkovalo, ko bo najbolj potrebno. Več bo treba narediti v prid obrambe pred boleznimi. Na svečo narava premore snovi, ki zavirajo razrast škodljivih drobnorazmarnikov. Pravimo jim fitoncidi, pisci debelega zdravstvenega priročnika „Zdravnik v hiši“ jih štejejo v širo skupino antibiotikov. Vsebujejo jih naslednje zdravilne rastline: česen, čebula, hren, paprika, paradižnik, gorčica, peteršilj in nekatere druge. Ljudska medicina utemeljeno govori o njihovi zdravilnosti, zato postajajo še pomembnejša sestavina človekove prehrane. In tako smo iz zdravstva prešli na področje kmetijstva, kjer pa, zlasti v vrtnarstvu, kamor te rastline spadajo. Že leta in leta ljudi, ki se vračajo iz Avstrije, če imajo v prtljajniku tudi čebulo... Dejstvo je, da te vrtnine lani spet niso pridelali dovolj in da je zato draga kot žafran, dejstvo je tudi, da podcenjujemo vrtnarstvo in da na velikih površinah vrtnin skorajda ne znamo pridelovati. Zanimarjamo zlasti zdravstveno varstvo teh rastlin, potem pa ne čudimo, kako lepa, zdrava in obstojna je avstrijska čebula, če je že beseda o tej kulturi. Pozabljamo, da je tudi čebula del našega zdravja: posebni vrsti fitoflore, peronospora, beli trahomi, čebulni sneti, rumeni pritlikavosti, glivičnemu boleznemu muhi in celo virusnim obolenjem. Naj bo zato naša čebula ustrezno škropljena, tudi če gre za manjše površine naših vrtoč, sicer ne bo zdravega pridelka. Zdej je čas misliti na Inž. M. L.

NAJVEČJA NALOŽBA V HERCEGOVEM PO POTRESU -- Podpisovanje pogodbe za gradnjo Park Hotela v Hercegovem. Od leve proti desni: direktor TOZD Plaža, ki je nosilec investicije, Andjelko Tomašević, glavni direktor SGP PIONIR Novo mesto Slavko Guštin in generalni direktor gostinskega podjetja „Boka“ Marko Vlaović. (FOTO: M. J.)

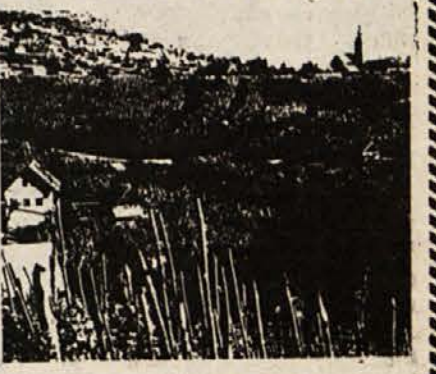
Pionir gradi v Hercegovem

Pogodba za gradnjo hotela Park podpisana

V Hercegovem v Črni gori, pobratenem mestu Novega mesta, so 5. junija predstavniki tamkajšnjega gostinskega podjetja „Boka“ in SGP Pionir iz Novega mesta podpisali pogodbo o gradnji novega Park hotela. Naložba bo vredna 410 milijonov. Z gradnjo bodo začeli 20. junija letos, izgotovljeni hotel pa bo predan investitorju 1. junija prihodnje leto. Slovesnega podpisa pogodbe sta se iz novomeške strani razen predstavnikov SGP PIONIR udeležila tudi predsednik OK SZDL Uroš Dular in predsednik IS SOB Janko Goleš. Domačini so poudarili, da so se odločili za SGP PIONIR zaradi slovesa, ki si ga je pridobilo

pri gradnji hotelov ob jadranski obali, dosledno spoštujoč roke dograditve. Za prihodnjo sezono imajo namreč vse zmogljivosti hotela, ki ga bodo začeli graditi te dni, že razprodane. Poseben zven so dali dejstvu, da se s to gradnjo začenja ustvarjati gospodarsko sodelovanje med pobratena občina, ki bo dobilo svojevrstno obliko tudi v tem, da bo kot Pionirjev kooperant pri gradnji sodelovalo hercegovsko gradbeno podjetje Prvoborac. Predstavniki obeh občin so dodali, da je nujna oblike gospodarskega sodelovanja razvijati še naprej, ker je to najboljša pot za ustvarjanje odprtega jugoslovanskega tržišča. M. JAKOPEC

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Vinogradniki posvečamo v tem času veliko skrb ohranitvi zdravia ljubljene trte. Doslej smo s stanjem v vinogradu lahko kar zadovoljni. Pozebe ni bilo, toče doslej še tudi ne, le nekoliko prehladno in deževno vreme v maju je razvoj mladik zavrl, vendar bo nadaljnje toplo vreme zamudo še lahko nadoknadilo. Nastavek grozdiča kaže na bogat pridelek, saj ima skoraj vsaka mladika po dva grozda. Na zelenih mladikah so se v tem času tu in tam pojavila le

rdeče barve, ki jih škodljivci odloži na rozgah zimskih oces ter na starejšem lesu, se spomladu izležejo četrt do pol milimetra velike ličinke rdeče barve, ki množično napadajo mlade lističe in jih izsesavajo. Lističi se značilno gubajo, rumenijo; na njih pa se pojavijo vijoličasto črnikaste pegice. Več pršic poletni povzročata sivkasto rumeno barvo listja, ki se ob močnem napadu rdečega pajka obarva bronasto rdeče in se suši. Zato rdeči pajek ni samo spomladanski, ampak je tudi poletni škodljivec.

Trsne listne pršice šiškarice

z latinskim imenom Eriophyes vitis, sorodnica trsne pršice, katera povzroča kadravost trte.

Značilne znake napada trsne pršice opazimo na mladih listih trte, kjer vidimo izbokline (šiške) na zgornji strani lista; le-te na nekaterih trtah ob močnem napadu prekrijejo skoraj cel list, oziroma vse mlade liste posameznih trt. Šiške so zgoraj svetlo zelene barve; ta barva se pozneje, zlasti ob močnem napadu, spremeni v rjavordečkasto. Na spodnji strani lista šiška povzroča vrtnine, v katerih so goste bele dlačice, ki pozneje, zlasti pri močnem napadu, potemnjijo. Ob močnem napadu preidejo pršice tudi na mlade grozdičke, ki dobijo otekle, obdane z gostimi belimi dlačicami.

V primeru, da najdemo pršice le na posameznem listu, se ne splača vznemirjati. Če pa se pojavi v večjem obsegu, škropimo z thiodanom 35, neoronom, keltanom E, dimercronom, monitorjem, metasyctom, ekatonom 25 ali nuanom.

RDEČI PAJEK ALI RDEČA PRŠICA

(Panonychus ulmi ali Paratetranychus pilosus) Rdeči pajek je v zadnjih letih v nekaterih vinogradih postal nevaren škodljivec tudi na vinski trti, ne samo na sadnem drevju. Škodljivec povzroča porjavenje starejših in kodravost mlajših listov, ki slednjič propadejo. Največ škode povzroča spomladu, ko začne odganjati prvi lističi. Iz prezimljenih jajčec

Zatiranje. Zvepleni pripravki, ki listno pršico zatirajo, celo pospešujejo razvoj rdečega pajka (izkušnje inž. Kacve). Na jajčeca škodljivca smrtno vplivata tedion in animert, ličinke pa uničujemo s keltanom, metasyctom, gusationom, tedionom, animertom V-101 in rospinom 25.

Če ob pregledu ne najdemo na trti nobene pršice -- rdečega pajka, škropljenje proti temu škodljivcu ni potrebno. Nikar ne škropimo, za škropljenje se odločimo le, če smo vsaj na polovici pregledanih lističev našli škodljivca. Majhno število pršic tudi ne more povzročiti znane škode. Z nepotrebnim škropljenjem uničimo le njene naravne sovražnike in pospešujemo pojav odpornosti rdečega pajka proti strupenim sredstvom.

PLETJE ALI MANDANJE MLADIK

ali zeleno rez opravimo pred cvetenjem grozdiča. Pri tem delu odstranimo nepotrebne in nerodne mladike, ki so pognale iz starega lesa, pa tudi iz rodnega lesa. Zlasti odstranimo nerodne mladike, ki so pognale iz spehij oči na starem lesu. Pletev teh, nepotrebnih mladik opravimo pred cvetenjem grozdiča, ko so grozdi na mladikah dobro vidni in so mladike dolge vsaj 15 cm. Plevemo z roko, ker so mladike krhke. Mladike iz starega lesa, ki so brez grozdič, puščamo le tam, kjer si hočemo vzgojiti les za čep pri prihodnji rezi trte, kadar ni na voljo primerne rodne mladice.

Mlado trsje je treba močnejše pleti kot staro, ker je bujnejše rasti. Tudi nekatere sorte so bolj bujne in jih moramo močnejše pleti. Od sort, ki jih gojimo na Dolenjskem, Bizelskem in v Beli krajini, bi lahko pletev opustili le pri laškem rizlingu, ki ni tako bujne rasti. DT

Deseta bera Krkinih nagrad

Ob jubilejni podelitvi nagrad za raziskovalno dejavnost: doslej že 307 nagrajenih študentov visokih in višjih šol ter 148 nagrajencev iz srednjih šol

9. junija so v Gami hotelu na Otočcu slovesno podelili desete Krkine nagrade. Letos 25 novih nagrajencev za raziskovalne naloge študentov visokih in višjih šol ter 13 nagrajenih skupinskih raziskovalnih nalog v srednjih šolah. Med gosti na svečanosti so bili tudi Zora Tomič, članica ZIS, Marko Bulc, vodja slovenske delegacije v zveznem zboru; prof. dr. Aleksandra Komhauser, predsednica raziskovalne skupnosti Slovenije, ter predstavniki fakultet in institutov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane.

„Deset let Krkinih nagrad pomeni tudi 306 odličnih raziskovalnih del visokošolcev in 140 del, s katerimi se najboljši srednješolci usmerjajo v raziskovanje. Teh 446 mladih ljudi je dobilo neposredno spodbudo delavcev Krke in zglede, da je znanje vredno truda in spoštovanja.“ Tako je med drugim zapisala ob jubileju prof. dr. Aleksandra Kornhauser in

dala s tem veliko priznanje kolektivu novomeške „Krke“, ki je pred desetletjem osnoval sklad Krkinih nagrad. Namen je bil dosežen, kajti številni Krkini nagrajenci so danes že priznani raziskovalci na univerzi, v raziskovalnih institucijah in tudi v „Krki“. Nekateri so že postali doktorji znanosti in so pomembni predavatelji na univerzi, nekateri so

uspešni kot predavatelji v srednjih šolah, nekateri pa so prejeli družbeno priznanja za svoje raziskovalne dosežke.

Ko sta na letošnji svečanosti govorila generalni direktor „Krke“ mr. ph. Boris Andrijanič in prof. dr. Miha Japelj, sta se zahvalila vsem mentorjem mladih raziskovalcev za sodelovanje, zatem pa vsakemu nagrajencu posebej čestitala. Gostje so v pozdravnih govorih izražali nemalo pohval „Krki“, eni zelo redkih gosposarskih delovnih organizacij v Jugoslaviji, ki toliko časa in tako na široko ponuja roko mladim raziskovalcem.

R. BAČER

VSA SKRB RAZISKOVANJU — Z letošnje podelitve Krkinih nagrad (Foto: R. Bačer)

KROJAŠKO PODJETJE „KROJAČ“ NOVO MESTO

vam nudi

UNIFORME VSEH VRST,
DELOVNE HALJE,
DELOVNE OBLEKE IN
OSTALA ZAŠČITNA
OBLAČILA!

Slovo tramov v razredih

V Stopičah so pričeli graditi prizidek nove osnovne šole — Otvoritev prihodnje leto za dan mladosti

Pri osnovni šoli „Janez Trdina“ v Stopičah so delavci SGP Pionir — TOZD Zagreb 20. maja pričeli z deli za dozidavo in adaptacijo starega šolskega poslopja. Investitor izgradnje in opreme je Občinska izobraževalna skupnost Novo mesto s sredstvi samopriskpevka, izglasovanega v lanskem letu.

Novi prizidek na južni strani sedanje šole bo imel deset učilnic, večnamenski prostor, jedilnico, kuhinjo, sanitarije, kotlovnico in garderobne prostore. Učilnice bodo najododonejše opremljene. Z novo šolo bodo pridobljeni tudi prostori za otroški vrtec, saj je h gradnji del sredstev primaknila tudi Skupnost otroškega varstva, ter prostora za zobozdravstveno postajo in splošno ambulanto. Stavbo bodo gradili v dveh etapah. Gradnja novega dela naj bi veljala po predračunu 30 milijonov, adaptacija obstoječe stavbe pa 25 milijonov dinarjev. Otvoritev je predvidena za dan mladosti prihodnjega leta.

Gradnjo šole v Stopičah so zaradi pomanjkanja sredstev odlašali že nekaj let, razmere v starem poslopiju, kjer so stropi v učilnicah podprti s tramovi, pa so nevarne. Štirinajst oddelkov s štiristo učenci se v dveh

izmenah stiska v šestih učilnicah in nekaj pomožnih prostorih s prostornino komajda šestih kvadratnih metrov.

Nova šola bo zgrajena za 500 otrok, kar pa bo komajda zadostovalo za nekaj let, saj se kraj močno razvija.

J. PAVLIN

KRVODAJALCI KRŠKE OBČINE!

V krški občini bo od 20. do 25. junija krvodajalska akcija, na katero občinski odbor RK vabi čimveč darovalcev krvi. 20. junija bo odvzem krvi na Senovem v osnovni šoli, v ponedeljek, 23. junija, v Leskovcu v osnovni šoli, 24. v Krškem v Celulozi in 25. junija v Kostanjevici v zdravstvenem domu.

KAVČIČEVO PRIZNANJE „PIONIRJU“

7. junija je bilo v Grosupljem ob svečanem zaključku proizvodnega tekmovanja gradbenecv Slovenije podeljenih gradbenim podjetjem več priznanj. Podeljuje jih Republiški svet sindikatov Slovenije. SGP PIONIR Novo mesto je za uspešno izobraževalno delo svojega Izobraževalnega središča prejelo Kavčičevo priznanje.

M. J.

Tovarna celuloze in papirja „DJURO SALAJ“ KRŠKO — TOZD LES

objavlja prosta dela oz. naloge za:

1. 5 DEL IN NALOG ZA ŽAGANJE Z MOTORNO ŽAGO

Pogoji:

- delo v 3 izmenah
- starost 18 let
- zaželen je končana osnovna šola
- zdravniško spričevalo za delo z ročnimi motornimi žagami
- izpit o strokovni usposobljenosti za delo z ročnimi motornimi žagami

2. 3 DELA IN NALOGE ZA ČIŠČENJE EMFALAZE

3. 4 DELA IN NALOGE ZA RAZKLADANJE LESA

Pogoji: pod 2 in 3:

- delo v 3 izmenah
- starost 18 let
- zaželen je končana osnovna šola

Dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi. Kandidati bodo pisмено obveščeni o izidu izbire v roku 30 dni po izteku roka za sprejemanje prijav.

466/24—80

Pri Ogenjci bo muzej

Otvoritev bo 26. julija — Pokrovitelj muzeja pri tej partizanski bolnišnici bo Klinični center

Pri Ogenjci v Loškem potoku, kjer je bila partizanska bolnišnica, so že postavili brunarico, v kateri bo muzej. Odprli ga bodo 26. julija letos. Pokrovitelj proslave, muzeja in partizanske bolnišnice bo Klinični center Ljubljana.

Muzej bo stal okoli 100 m od jame, kjer je bilo skrivališče partizanske bolnišnice. Italijani so ga med ofenzivo s pomočjo izdajalca odkrili in pobili ranjence v njem. Bolnišnico je tu organiziral znani partizanski zdravnik Aleksander Gala-Peter.

V muzeju bo več sob in v vsaki bo razstavljen del zgodovine tega območja. Prva bo posvečena Serčerjevemu polbatljonu, ki je že leta 1941 izvedel uspešen napad na Lož in zajel več italijanskih vojakov. Ta napad je podrobneje opisan v

knjigah Toneta Ožbolta „Serčerjeva bojna pot“, Staneta Semiča — Dakija „Najboljši so padli“ in drugod. Druga soba bo posvečena partizanski saniteti in še posebej partizanski bolnišnici Ogenjca. V tretji bo obdelana zgodovina bližnjega Jelenovega žleba in partizanske zmage 26. marca 1943, v spomin katere praznuje občina Ribnica vsako leto svoj praznik. V četrti bo prikazan razvoj ljudske oblasti na tem območju in delovanje političnih organizacij.

Po sedanjih zamisli bo v muzeju tudi nekaj umetniških del, ki bodo govorila o medvojni zgodovini teh krajev. Eno izmed slik, in sicer „Napad na Ogenjco“, bo naredila zdravnica, slikarka in bivša borka Aleksandra Bem-Gala, katere pokojni mož je med vojnjo organiziral to bolnišnico.

J. PRIMC

VESTNIKOV VLAK S TISOČ POTNIKI

V posebnem vlaku, ki je v soboto dopoldan prisopihal na postajo v Bršljinu, je bilo natanko tisoč Pomurcev, zvestih bralcev njihovega tednika Vestnik, ki je tako potovanje pripravil že peto leto zapored ob pomoči tudi nekaterih novomeških delovnih kolektivov. Obisk Novega mesta in njegovih zanimivosti je bila prav gotovo prava odločitev, saj se prav ljudje teh dveh koncev Slovenije najredkeje srečujejo. Pomurski bralci so si, razporejeni v tri skupine, v dopoldanskem delu ogledali največje novomeške delovne kolektive, partizansko Bazo 20 in film „Ljudje ob Krki“. Popoldne so do zadnjega kotička zasedli športno dvorano in prisluhnili bogatemu kulturnemu programu, ki so ga skupaj spletili Pomurci in Dolenjci, za lačne pa je poskrbela ekipa 30 natarjev, ki so se tudi prizadevali, da noben Pomurec ni z dežele cvička odšel suhih ust.

JANEZ PAVLIN

Z zanimanjem so si ogledali konkurenta njihove največje tekstilne tovarne Mure iz Murske Sobote.

Drago Beloglavec je imel za Vestnikovo akcijo največ za slug, prvo besedo pa je imel tudi v novomeški športni dvorani.

Živzav medvedkov in čebelic v Črnomlju

Med 17 ekipami najboljših MC iz Črnomlja, Sentjerneja in Šmarjete

Novi tehnično-rekreacijski dom na Stražnem vrhu

Črnomaljski Radio klub ima svoj dom

Dom kluba pomemben za vso Belo krajino

Ob 10-letnici obstoja je črnomaljski radio klub na sv. Križu na Stražnem vrhu na slovesnosti odprl svoj dom, ki so ga člani radio kluba gradili tri leta, pomagali pa so jim tudi člani jamarskega kluba.

Slovesnosti se je udeležilo veliko ljudi, zlasti mladih, kar pričča o velikem zanimanju za tehnično kulturo. O vlogi in pomenu tehnične kulture in radio klubov sta govorila predsednik skupščine občine Niko Požek in predsednik Zveze organizacij za tehnično kulturo občine Črnomelj Vlado Zorc.

Novi tehnično-rekreacijski dom je zelo pomemben za nadaljnji razvoj tehnične kulture v Beli krajini, saj bodo tu lahko prirejali razne seminarje, tekmovanja, srečanja itd.

L. BAHOR

170 tabornikov iz Novega mesta, Šmarjete, Sentjerneja, Bršljina, Mežice, Dol. Toplice, Semiča, Metlike, Trebnjega in Črnomlja je v soboto zjutraj v povorki in s prapornami skozi Črnomelj na nogometni stadion — s področnim mnogobojem medvedkov in čebelic so sklenili sedanje delo pred letnimi taborniki. Organizator mnogoboja je bil dr. čin — Odred belih brez, vodja mnogoboja pa Jovo Grobošek, predsednik novomeške občinske zveze tabornikov. Zbrane tabornike je zdravil pred začetkom tekmovanja Lojze Šterk, starešina črnomaljskega odreda, nakar je 17 ekip iz občine skoraj pet ur merilo spretnosti in znanje.

Mlajši medvedki in čebelic so postavili in lov na lisico, v skupni ognjev, premagovanju ovir in stavljanju šotora iz šotork, pri katerih nam dodali še orientacijski potpisno igro med dvema ognjema in strelostvo.

REZULTATI:
ml. medvedki: 1. OBB 64,09, 2. OGT 61,82, 3. OSH 61,82, 4. OMM 53,38, 5. OMK 51,70, OSJ 35,27

ml. čebelic: 1. OSH 65,55, OBB 64,09, 3. OMM 48,59, starejši medvedki: 1. OBB 61,82, 2. OSH 78,78, 3. OGT 72,80, OMM 63,62, 5. OSJ 61,32

st. čebelic: 1. OMM 78,10, OSH 67,89, 3. OBB 66,93, ZBIRNIK PO ODREDIH: 1. OBB Črnomelj — 2. OSH Šmarjete — 3. OMM Šmarjete — 4. OGT Novo mesto — 5. OMK Trebnje — 6. OSJ Trebnje.

Republiškega mnogoboja MC bodo lahko udeležili: črnomaljski, ml. čebelic in st. čebelic iz Šmarjete. — Vsi člani prvih treh tabornikov Slovenije: majice z ZS kom ZTS.

V soboto dopoldne je bil Črnomlju tudi posvet predstavnikom ZTS in članov odredov iz staroboljških občin.

„JESENSKI SPREHOD“ POHVALJEN – Do konca junija bo v Gorenji vasi odprta republiška razstava „Pionirski foto 80“. Tudi tokrat (že deveto leto zapored) sodelujejo člani foto krožka novomeške OŠ Katje Rupena, Irena Zafred pa je prejela pohvalo za sklop fotografij „Jesenski sprehod“.

GASILSKO TEKMOVANJE

Nаша gasilska četa šteje 51. članov. V preteklih tednih smo se vsako nedeljo pripravljali na gasilsko tekmovanje, ki je bilo 1. junija v Metliki, kjer smo dosegli dober uspeh. Zanj se moramo zahvaliti predvsem Mariji Knez, Zvonku Radkoviču, Antonu Kolarju in Branetu Zlogarju, mentorjem desetini. **SNEŽANA POPOVIČ**, 4. razred, COŠ Suhor

TEKMOVANJE ZA TRDINOV POKAL 1980

Mladinski odsek novomeškega Planinskega društva je tudi letos organiziral orientacijsko tekmovanje za TRDINOV POKAL 1980. Udeležilo se ga je 37 tekmovalnih ekip iz planinskih društev Brežice, Idrije, Celja, Sevnice, Senovega in Novega mesta, ki so se 31. maja zbrale pri gostilni Pugalj v Ždintji vasi, kjer je bil štart ter cilj tekmovanja. Tekmovanje je potekalo na območnem terenu Trške gore in bližnje okolice. Poleg praktičnega orientacijsko-pohodnega dela je obsegalo tudi nalogo iz teoretičnega dela poznavanja topografije in znanja prve pomoči. Zaradi dobre organizacije je akcija

kjub deževnemu vremenu vsestransko uspela. Občinska konferenca ZSMS Novo mesto, ki je bila pokrovitelj tekmovanja, je zmagovitim ekipam podelila prve nagrade. Sevnčani so si prislužili pionirski pokal, novomeščani mladinskega, brežičani pa članskega. **D. V.**

RAZSTAVA O MDA V KRMELJU

Zanimivo razstavo o MDA, ki ni dobila odziva v galeriji na sevnškem gradu, so po uspešnem gostovanju v „Lisci“ in deloma v Jutrjanji predstavili v krmeljski tozdi „Lisce“.

ZBOR PIONIRJEV JUGOSLAVIJE

13. in 14. junija bo v Lipici zbor pionirjev Jugoslavije. To srečanje okoli 6000 mladih iz vseh koncev Jugoslavije pa tudi iz pobratenih zamejskih občin in otrok delavcev na začasnem delu v tujini bo tokrat posvečeno zaključku pohoda po poteh osvoboditve Primorske, zaključku akcije kurirčkova pošta, mladi pa bodo spet imeli priložnost za utrjevanje bratskih vezi, tovarštva, prijateljstva in podobnih odnosov, ki plemenitijo mladi rod. Zbranim bo govoril Boris Bavdek, predsednik RK ZSMS, raport pohodnih enot pa bosta sprejela Stane Potočar in Miha Butara. Na srečanju bodo sodelovali tudi pionirji iz domala vseh dolenskih, posavskih občin in Kočevskega.

KADITI PREPOVEDANO

Petek, 6. junija 1980. Ob 12.30 v skladišču in prodajalni plina Novotehne na Cikavi pri Novem mestu. Delavci pravkar raztovarjajo ob nakladalni rampi dva kamiona plinskih bomb, nekaj strank pa kupuje bombe za gospodinjstva.

Na okenčku velik, razločen napis: **KADITI PREPOVEDANO.**

Okence je odprto, blagajničarka za njim izpolnjuje potrdila – in kadil. Pepelnik je postavila na okno; nič ne kaže, da bi ga s tem hotela skriti, morda ji je tako le, bolj pri roki.

Krog in krog skladišča so veliki, vsem razumljivi napis: **KADITI PREPOVEDANO.** Delavci ne kadijo, stranke tudi ne. Je blagajničarka izjema?

O nesreči, do kakršne v skladišču plinov lahko pride, raje ne razmišljam. O njenih vzrokih, vsaj kar zadeva Cikavo, pa verjetno ne bi bilo treba ugibati. **A. G.**

LITERATI TOKRAT V SENTERPERTU

Trebanjska občina letos že drugič sprejema v goste pesnike in pisatelje začetnike. Območno srečanje s pogovorom in literarnim večerom se bo začelo 14. junija popoldne v Senterperu. Na pogovoru bodo tudi člani strokovne žirije, ki je pregledala in ocenila prispevke posameznikov, pripravila izbor za literarni večer in predlagala avtorje za republiško srečanje na Gradišču v Slovenskih goricah. Srečanje literatov začetnikov so Trebanjci uvrstili v tradicionalne dneve kulture in umetnosti.

ODPRLI LOVSKI DOM „KOMANCA“ – Iz nekdanj propadajoče hiše v bližini Lipja nad Žužemberkom so člani lovške družine Žužemberk uredili svoje drugo pribežališče, po nekdanji lastnici (na sliki levo) imenovan lovski dom „Komanca“. S prostovoljnimi delom in denarnimi prispevki so skupaj investirali nad 300.000 dinarjev za res domač, prijeten in odmaknjen kotiček (petkova klapa je to že preizkusila), od koder se odpira iz suhokranjskih gozdov lep razgled proti Topliški dolini in Gorjancem.

Samovolja voznika

Potniki ne morejo izkoristiti svoje pravice do postajališča v Zabji vasi

Potniki na avtobusih smo pogosto žrtve samovolje voznikov. Čeprav velja, da ima avtobus, ki vozi iz Ljubljane v Črnomelj, postajo tudi v Zabji vasi, se tega ne drže vsi vozniki. Še se namreč dogaja, da vozniki nočejo ustaviti v Zabji vasi. Tudi voznik avtobusa NM – 295 – 66 je rekel v približno tem stilu: „Za kar me ne plačajo, ne bom delal!“ In po teh njegovih besedah seveda ni bilo pričakovati, da bi mi ustavil na postajališču v Zabji vasi, čeprav je prav na ta dan (9. junija) lilo kot iz škafe. Zdi se mi celo, da je voznik užival ob misli na to, kako bom premočena. Zato zdaj sprašujem avtobusno podjetje Gorjanci: Kdaj boste dopovedali svojim voznikom, da imate postajališče tudi v Zabji vasi? In če tega ne zmorete, kdaj boste to postajališče črtali iz cenika in voznega reda? Potniki namreč ne bi bili več radi odvisni od samovolje vaših voznikov.

DARINKA C.

POJASNILO – Primer smo preverili pri vodstvu „Gorjancev“, kjer so iz voznega reda in številke avtobusa ugotovili, da gre za avtobus, ki bi v Zabji vasi moral ustaviti. Proti samovoljnemu vozniku bodo disciplinsko ukrepali, prizadeji potniki pa se javno opravičujejo.

SE DVA NASTOPA

Folklorna skupina Centra poklicnih šol Kočevje, ki jo vodi Cveto Križ, bo pred dokončnimi šolskimi počitnicami nastopila še dvakrat, in sicer 13. junija na proslavi dneva krvodajalcev v Stari cerkvi in za dan borca 4. julija, ko pridejo v Kočevje na obisk borci iz pobratene občine Dolina pri Trstu.

Folklorna skupina je letos nastopila že 10-krat. Vadi 8 parov, redno pa jih nastopa 6 do 7. Ta skupina bo tudi še naprej obstajala pri CPS. Jeseni pa bo objavljen tudi razpis za vpis v folklorno skupino pri DKUD Svoboda Kočevje. Vanjo bodo vabljeni vsi, ki jih vesele narodne pesmi in plesi ter so stari 16 do 25 let.

ZA ŽIVAHNEJŠE KLUBE

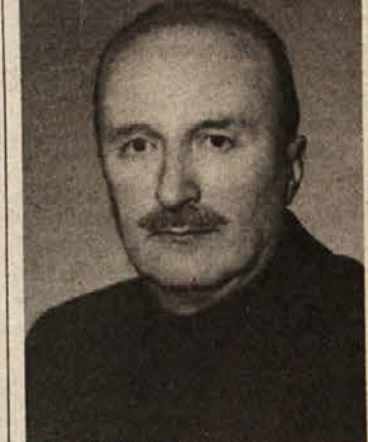
V ponedeljek, 9. junija 1980, je bila 1. seja odbora za klubsko dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Novo mesto. Ker mladinski klubi v Novem mestu še niso zaživeli, bo odbor pripravil v jeseni občinski seminar za vodje kulturnih skupin po osnovnih organizacijah ZSMS.

Na novo konstituirani odbor vodi Suzana Spahič in bo imel v prihodnje tudi nalogo, da skrbi za večjo povezano med osnovnimi organizacijami ZSM, ki se ukvarjajo s klubsko dejavnostjo, in jim kaže možnost izmenjave prireditev. **M. H.**

Stanko Pleskovič – petdesetletnik

10. junija je dopolnil šolski upravitelj v Dobriču Stanko Pleskovič petdeset let.

Rodil se je v prijaznem mestecu Gornji grad v Savinjski dolini, kamor sta bila starša, oče davčni uradnik in mati učiteljica, premeščena iz Žužemberka, kjer je bilo njuno prvo službeno mesto. Kot naprednjaka – oba sta bila člana

Sokola – ju je tedaj nazadnjaški režim večkrat premeščal. Tako se je že po enem letu bivanja v rojstnem kraju naš jubilar s starši preselil v Laško in po treh letih v Rimske Toplice, kjer jih je zatekla vojna. Družina je bila od nemškega okupatorja preganjana in je težko preživljala usodne dni našega naroda. Po končanem šolanju se je zaposlil kot učitelj v Dobriču, po enem letu pa v Mokronogu. Nato je odšel nazaj v Dobrič, kjer si je našel življenjsko družico, tu poučeval, upraviteljeval in se vsestransko družbenopolitično udeleževal celih 22 let.

V letu 1973 se je preselil v Kamnik in bil tam šest let pomočnik ravnatelja osnovne šole Toma Brejca. V tem času sta mu umrla starša in odločil se je, da se preseli v svoj ljubljani Mokronog.

Kot njegovemu pokojnemu očetu je tudi njemu pri srcu gojenje psov jazbecarjev. Na tem področju je dosegel zavidljive uspehe na mednarodnih razstavah. Tako je njegova psička Živka na zadnji zvezni razstavi psov vseh pasem v Kranju letos dosegla najvišji možni naslov CAC-YU (kandidat za prvaka v lepoti Jugoslavije). Tovarišu Stanku, ki živi sedaj v Mokronogu in je zaposlen v tamkajšnji Iskri kot vodja splošnega oddelka, želimo še dolgo vrsto let srečnega, zadovoljnega, predvsem pa zdravega življenja. **Prijatelji**

pisma in odmevi

O UREDITVI KAPUCINSKE KNJIŽNICE

Odbor za ureditev knjižnice kapucinskega samostana v Krškem je obravnaval 26. maja ureditveni projekt in druge zadeve. Gradivo o obnovi prostorov, potrebnem restavriranju slik in drugih delih je pripravil poseben odbor. Nekatera dela v kapucinski knjižnici že potekajo po zastavljenem načrtu.

PROSTOVOLJNO DELO MLADIH

Mladi iz sevnške Jutrjanke so se odločili, da bodo prostovoljno uredili okolico svoje tovarne. V dveh popoldnevih so že opravljali zemeljska dela za postavitev ograje iz mrež. Prizadevajo si tudi, da bi se kdaj izmed mladih delavcev udeležil republiške MDA Goričko 80, na kateri bo letos sodeloval sevnški Kozjanski odred. **A. F.**

Vane Juvanc

Skorajda ni Trebanjca, ki ne bi poznal Vaneta Juvanca, zato je vest o njegovi smrti tako boleče odjeknila med njimi. Vane Juvanc, zasebni frizer iz Trebnjca, je bil namreč dejaven v mnogih društlih, hkrati pa je bil šegav človek, splošno priljubljen med someščani. Njegov delež v društlih ne bo viden samo po številnih fotografijah, s katerimi je na filmskem traku ohranil mnoge pomembne dogodke iz bližnje preteklosti, temveč tudi drugače. Bil je eden izmed soustanoviteljev trebanjske godbe na pihala, kjer je sodeloval, dokler mu je dopuščala bolezen. Mnoga leta je deloval tudi v Ljudski tehniki, pri Avto-moto društvu in nazadnje

Skorajda ni Trebanjca, ki ne bi poznal Vaneta Juvanca, zato je vest o njegovi smrti tako boleče odjeknila med njimi. Vane Juvanc, zasebni frizer iz Trebnjca, je bil namreč dejaven v mnogih društlih, hkrati pa je bil šegav človek, splošno priljubljen med someščani. Njegov delež v društlih ne bo viden samo po številnih fotografijah, s katerimi je na filmskem traku ohranil mnoge pomembne dogodke iz bližnje preteklosti, temveč tudi drugače. Bil je eden izmed soustanoviteljev trebanjske godbe na pihala, kjer je sodeloval, dokler mu je dopuščala bolezen. Mnoga leta je deloval tudi v Ljudski tehniki, pri Avto-moto društvu in nazadnje

tudi v Društvu šoferjev in avtomehanikov. Povsod, kjer je sodeloval, je znal za delo pridobiti tudi druge, vedno je znal najti pravo besedo ali nasvet, s katerim se je delo lahko nadaljevalo. Prav zaradi teh lastnosti so ga someščani imeli radi in ga cenili. In kaj je v takem trenutku mogoče pomisliti drugega kot to, da je 50 let dolgo življenje, čeprav do kraja izpolnjeno z dejavnostjo, za takega človeka vendarle kruto kratko.

Še: O pralnem prašku in čebulčku

Odgovor na prispevek, objavljen 15. maja, in pripis njegovega avtorja

Opis dogodkov v članku pod naslovom „O pralnem prašku in čebulčku“, objavljenem v Dolenjskem listu dne 15. 5. 1980, je tak, da je potrebno zaradi objektivnosti obveščanja nekatera dejstva, ki jih navaja omenjeni članek, prikazati javnosti vendarle taka, kot so v resnici bila. Najprej bo zanimivo ugotoviti, da avtor članka označuje dogodek s pralnim praškom kot primer, ki presega vse mogoče goljufije in prevare tako, da so ob njem celo inšpektorji zmajevali z glavo. Očitno avtorju ni znano, da je mogoče in dopustno kot goljufijo ali prevaro označevati le tisto določena kazniva dejanja, ki so kot taka opredeljena v kazenskem zakoniku – s takimi dejanji pa obravnavani dogodek nima prav nič skupnega. Če na nekem trgu zmanjka tako potrebnega potrošnega blaga, kot je to pralni prašek, je jasno in skušali na vsak način preskrbeti. In kaj je bolj logičnega, kot naročiti, vozi to blago pripelje tisti, ki stalno drži v in ne morda v tujini!, kjer imajo občani to srečo, da je praška tam v trgovinah na pretek? Prav to

pa se je zgodilo v tem primeru. Podpisana sva pripeljala iz Bosne in Hercegovine samo toliko in le tisti pralni prašek, ki so ga nama najini sodelavci naročili in nama zanj tudi vnaprej dali denar. Zanimivo bi bilo torej izvedeti, kje vidi avtor članka prevaro ali morda celo goljufijo, ki nama jo brez osnove očita.

O ravnanju inšpektorjev in najini reakciji pa tole:

Ko sva oddala dve naročeni vreči v Novem mestu, je k nama pristopil inšpektor in pozval tistega od naju, ki je bil šofer, naj gre z njim na postajo milice, da bo tam napravil o tem zapisnik. Ko je nato inšpektor ostal na postaji milice, je rekel šoferju, da lahko gre. Le-ta je res odšel nazaj na avtobusno postajo, kjer je normalno nadaljeval svojo vožnjo proti Ljubljani. O kakšnem pobegu torej ni bilo ne duha ne šuha, pa tudi povsem nesmiseln bil bil po tem, ko je že inšpektor izpeljal svoj postopek. Prav tako do Ljubljane podpisana nisva videla nobenega miličnika, ki bi kakorkoli kazal željo, zaustaviti najin avtobus. Ko sva pripeljala avtobus na avtobusno postajo v Ljubljani, so nas tam pričakali člani našega kolektiva in delavci milice. Miličniki

so nama odvzeli pralni prašek kljub temu, da so nanj čakali najini sodelavci, t. j. delavci naše delovne organizacije.

V ponedeljek, dne 7. 4. 1980, so nato prišli inšpektorji iz Novega mesta in so prašek odpeljali v Novo mesto. Zvedela sva, da so ga prodali pri Mercatorju v Zagrebški 9. Kolikor sva poučena o teh stvareh, bi tega ne smeli storiti, saj ni šlo za pokvarljivo blago. Ali pa so bile za tako odločitev kakšne drugačne pobude?

JOŽE PRIMC RUDI MEDJA

PRIPIS – Ne da bi se spuščal v neželjeno besedovanje s podpisanimi avtorjema, je vendarle potrebno razjasniti še nekaj stvari. Mogoče tudi to, zakaj sta Primc in Medja ubrala takšno način razčiščevanja preko časopisa, ko pa jima je na voljo pravna pot v obliki pritožbe na odločbo inšpektorjev, ki je, mimogrede povedano, podlaga boja spornemu članku. Nanjo se podpisana nista pritožila. O očitkih pa le tole:

Očitno Primc in Medja, ki pravi-ta, da njun prestopek nima nič skupnega s kaznivim dejanjem, raz-zen kazenskega zakonika ne poznata

drugih aktov. Kajti nekje obstaja tudi zakon o blagovnem prometu in njegov 68. člen pravi, da je neupravičeno kupovanje blaga za nedovoljeno prodajo kaznivo. Da je šlo za takšno vrsto trgovine sta dokazala Primc in Medja sama z računom, na katerih je bila nabavna cena daleč manjša od tiste, ki sta jo zaračunala na novomeški avtobusni postaji.

O tem, da sta kupovala prašek le za svoje sodelavce, pa tole. Mar je njuna sodelavka tudi, recimo, natakarica v „ekspresu“ na novomeški avtobusni postaji, ki sta ji prodala prašek? Sicer pa sta imela v prtljajniku kar 240 kg praška, od sodelavcev pa, kot je pokazala preiskava, le 7 naročil...

Podpisana pravita tudi, da jima nikakor ni moč očitati pobeza z avtobusne postaje. Inšpektorji nove meške UIS, ki mimogrede povedano, na omenjeni članek nimajo prav nobenih pripomb, so drugičnega mnenja. Kajti kako drugače označiti dejanje Medje in Primca, ko pa njihov postopek še ni bil izpeljan do konca in tudi ni prišlo do zaplembe vrvalnega praška, saj sta jo Primc in Medja odkrila proti Ljubljani.

Popolnoma nesmiseln in neutemeljen je še očitke obeh podpisanih, da so inšpektorji zaseženi pralni prašek prodali. Daleč od tega. Po nalogu sodnika za prekrške so ga le oddali v prodajalno, izkupiček pa rnkazali sodnikom.

Konec koncev pa svoje o „velikodušnosti“ Medje in Primca, ki sta svojim sodelavcem tako širokosečno

nabavljala pralni prašek, priča tudi izjava njunega direktorja, da bo kakšno o njuni nedovoljeni trgovini

porekla še disciplinska komisija v podjetju. **BOJAN BUDJA**

beogradska banka Novo mesto UPOKOJENCI!

Nudimo in zagotavljamo vam kvalitetna in tekoča opravila v zvezi z izplačilom pokojnin in invalidnin na hranilno knjižico ali tekoči račun. Ker se nosilci pokojnin in invalidnin vse bolj vključujejo v našo banko s prenosom izplačevanja osebnih prejemkov, vas vabimo, da tudi vi uporabite naše storitve. S prenosom izplačila pokojnine na hranilno knjižico ali tekoči račun postanete varčevalec banke. Vaše vloge obrestujemo po obrestni meri 7,5 % – 10 % in nudimo tudi druge ugodnosti, predvsem v pridobivanju vseh vrst kreditov občanom. Vašo skrb glede hrambe denarja prepustite nam. Neobvezno nas obiščite – delamo v stavbi na Cesti komandanta Staneta 12, Novo mesto (pri Lekarni Novo mesto) – ali kličite na telefon 21–532. **452/24–80**

Jadransko morje vas pričakuje

Prvi dopustniki se že mrzlično pripravljajo na pot, sestavljajo spiske, kaj vse bodo potrebovali na dopustu, tekajo k avtomehanikom in po trgovinah. Morda pa vam bo le prišel prav kakšen moj nasvet, kaj lahko vse kupite v trgovski hiši Maximarket v Ljubljani.

Potrebam dopustniških dni primerno sem se napolnil na ogleda na športni oddelek, kjer so mi našli dolgi seznam o tem, kaj vse imajo:

- kamp sedežne garniture (mizica s stoli)
- ležalne stole v različnih izvedbah
- plinske kuhalnike in žare
- garniture aluminijaste posode (zložljive ena v drugo - 1 ročaj pa je uporaben za vse posode)
- hladilne posode za tekočine in hladilne torbe
- plinske svetilke
- zračne blazine in penaste ležalke
- spalne vreče
- senčnike s podstavki v različnih velikostih
- potapljaške obleke, maske, plavuti, podvodne svetilke in puške za podvodni ribolov
- zložljiva sidra in najlon privezne vrvi za čolne
- lesena in plastična vesla (dolžina do 1,5 metra)
- zračne tlačilke za gumijaste čolne in zračne blazine
- plavalna in sončna očala.

Poleg naštetih izdelkov lahko kupite še kaj drugega. Posebno bi rad opozoril, da se oglašite na oddelku za kozmetiko, kjer boste lahko kupili različne kozmetične pripomočke različnih proizvajalcev. Letos, ko nismo imeli priložnosti porjaviti še pred dopustom, bo uporaba različnih preparatov proti sončnim opeklinam kar obvezna.

PRIVOŠČITE VESELJE TUDI OTROKOM

Gotovo tudi vaši otroci komaj čakajo, da bodo njihove radovedne očke zagledale morje. Mnogi med njimi morda celo prvič. Da bo bivanje vaših malčkov kar se da prijetno in da se bodo naužili nekaj nepo-

zabne otroške sreče, predlagam, da jim kupite tudi nekaj, kar bo samo njihovo. Na voljo so številni izdelki, ki jih napihnemo: otroški bazeni različnih velikosti iz plastike, čolnički, plastične figurice iz žoge. Če otroci še ne znajo plavati, jim bodo prišli prav plavalni varnostni obroči ali pa ročne manšete. Tistim pa, ki so že samostojno splavali, bo v veliko veselje maska in plavut. Za igro na pesku imajo v Maximarketu še garniture za igre v pesku (kanglice, lopatke, grebljice ter plastične kamione, buldožerje in drugo). Malo starejše bodo razveselile otroške družabne igre, mini tenis, keglji, kroglice in ploščice za balinanje ter igre s krogi.

KOPALKI NI NIKOLI PREVEČ

Na posebnem oddelku opreme za kopanje v prvem nadstropju v Maximarketu boste lahko kupili še otroške, ženske in moške kopalke, kopalne plašče, pokrivala, večje brisače za kopanje, skratka vse, kar

služi sproščnemu gibanju v vodi.

ALI STE POSKRBELI ZA VARNO VOŽNJO?

K pripomočkom za varnejšo vožnjo sodijo senčila za zadnje avtomobilske steklo, ki preprečuje čezmerno ogrevanje avtomobila in ščiti pred žarometi.

Po anketi, objavljeni v Moto reviji, ima kar 93,94 odstotka anketiranih voznikov varnostni pas le za okras. Ne bi vas rad prepričeval, kako je to zgrešeno. Rad pa bi vam svetoval, da za varnost svojega otroka kupite v Maximarketu OTROŠKI AVTOMOBILSKI VARNOSTNI SEDEŽ, ki je namenjen otrokom od 8. meseca do 4. leta starosti. Ta sedež je konstruiran tako, da nima nobenih ostrih robov, ki bi ob morebitni nesreči otroka poškodovali. Obraz ščiti posebna blazinica. Otroški avtomobilski varnostni sedež ima ATESTIRAN SISTEM varnostnega pasu. Sedež lahko vgradimo v katerikoli osebni avtomobil. Če boste upoštevali navodila proizvajalca za montažo, bo varnostni sedež nudil vašemu otroku največjo varnost.

Želim vam prijetne počitnice, v jeseni pa spet na svidenje! Vaš JANEZ DOLENJSKI

IZDELKI ZA VARNOST IN VESELJE OTROK - Če boste kupili katerega od izdelkov, namenjenih otrokom, jim boste napravili resnično veselje.

Posebno zanimiva in privlačna pa je ježa na kamelah. Otrditi križ in udji se prav neverjetno razgibajo. Če ne boste preveč nerodni, bosta dva Tunizijca kar dovolj za pomoč pri dvigu in spustu s hrbitišča „puščavske ladje“.

Videti svet so želje mnogih. Ob današnjih prevoznih sredstvih ni težav. Potrebno je le malce globlje seči v žep, in že smo na obalah Mediterana. Če pa človek hoče spoznati dežele, da mu ne bodo več tuje in da ne bodo samo brezizrazna lisa na zemljevidu, se mora poglobiti v obiskano deželo z vsemi njenimi navadami.

EVROPEJEC NA KAMELI - Razgibanje na hrbitišču puščavske ladje sodi že med trimske veščine

Ob dunajskih zrezkih človek spozna Dunaj, Afriko pa po njenih značilnostih. Tudi Tunizija ima svoje posebnosti. Hrana je pestra, vino odlično, kavica pa edinstvena. In še dovolj je imajo!

Če ste kdaj brali Karla Maया, gotovo veste, kaj je to bakšiš. Tunizijci so pri pobiranju tega samoprispevka pravi mojstri.

Čeprav je Tunizija precej stroga dežela, je na kopališčih tu in tam opaziti kopalke „zgoraj brez“. Policisti na konjih, ki kontrolirajo moralo, pri tem široko pogledajo skozi prste.

Ne poznam „afričana“, ki ga ne bi razvnel brhke plesalke trebušnih plesov. Če pa je še kakšna kobra vmes, je zabava na višku. Te simpatične živalce so seveda brez strupnikov. Zatorej je kakršenkoli strah odveč.

Čisto ozračje in morje pa je pravi balzam za prebivalce evropskih onesnaženih okolij, zato spomini ne Tunizijo še dolgo ne zbledijo.

„Krški lepoteč“ kmalu nared

V juliju se bodo popeljali prvi potniki s kopnega na otok Krk po novem mostu

Projektant dipl. inž. Ilija Stojadinović iz Mostogradnje iz Beograda, ki gradi most s kopnega na otok Krk, je ob pričetku del leta 1976 predvidel, da bo most končan v štirih letih. Za naše gradbenice je že kar pohvalno, da se niso ušteli, kajti most bodo predali svojemu namenu v sredini prihodnjega meseca.

Sicer pa je Mostogradnja specializirana za gradnjo mostov. Za njo je med drugim že premostitev Donave pri Beogradu in morskih ožin pri Šibeniku in na otok Pag.

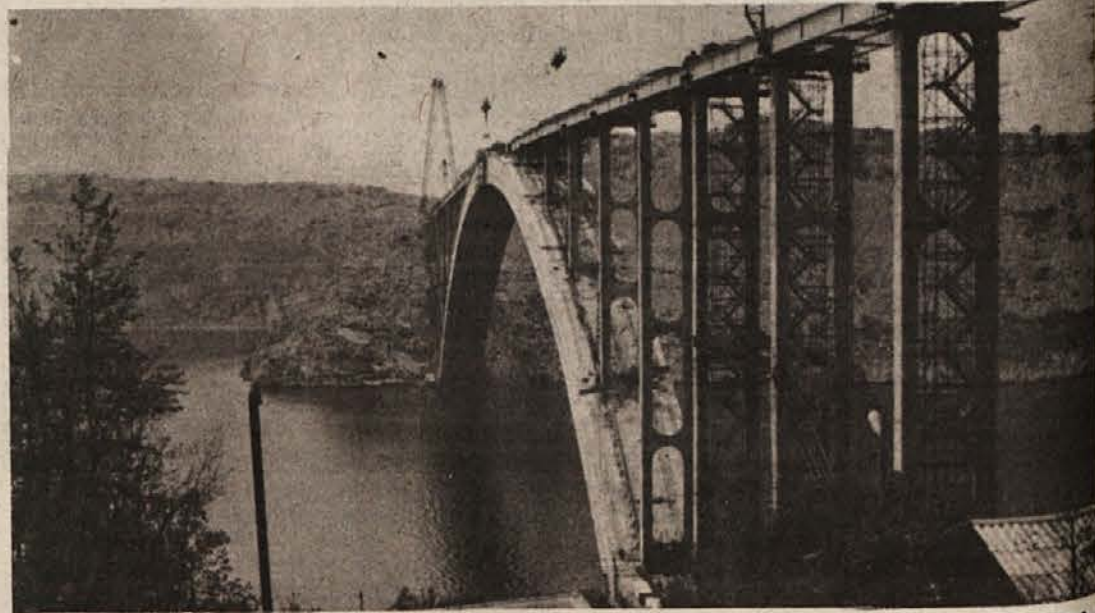
Most na otok Krk, ki so ga domačini krstili „Krški lepoteč“, pa ima nekaj „naj“. Dolžina mostu je 1253 metrov, širina voznega pasu 8 metrov, pločniki za pešce na obeh straneh 1 meter, mostni lok Krk I iz Črišnjeva do otočka sv. Marko je 390 METRI NAJVEČJI NA SVETU (za njim je mostni lok 305 metrov v Gladeswillo v Avstraliji), mostni lok iz otočka sv. Marka do Voza na otoku Krku pa meri 244 metrov.

Približno 500 delavcev Mostogradnje s številnimi delavci kooperantov delajo v več izmenah tudi ob sobotah in nedeljah, če to vreme le dopušča. Investitor je Podjetje za izgradnjo mostu Kopno - Krk, nadzorni organ pa je Inštitut za

gradbeništvo SR Hrvaške iz Zagreba.

Kakšna je pridobitev za razvoj turizma in gospodarstva, kaže tudi podatek, da so trajekti Jadrolinije prepeljali leta 1979 s kopnega na otok Krk iz Črišnjeva do Voza kar 460.000 vozil. Ko bo most izročen prometu, bo Jadrolinija preusmerila 3 trajekte na druge trajektne linije Krk - Cres, Krk - Rab, Rab - Zadar.

Trajektna linija Krk - Rab - Zadar bo tako imenovana „otoška magistrala“. S tem pa se bomo izognili številnim skritim pastem preobremenjene jadranske magistrale.

NAJVEČJI MOSTNI LOK NA SVETU - S kopnega do otočka sv. Marko meri lok Krk 390 metrov

Zeleni vlak pred ukinitvijo?

ZELENI VLAK PRVIČ NA NOVOPOSTAJALIŠČU - Čeprav gradbena dela na postajališču Novo mesto-Center še niso povsem končana, je 9. junija ob 7 uri in minut zeleni vlak sprejel prvega potnika (5 potnikov pa je vlak zamudilo).

Prvič v zgodovini dolenske železnice smo konec letošnjega aprila Novomeščani dobili sodoben železniški prevoz - zeleni vlak. In že obstaja bojazen, da ga bomo tudi izgubili.

Če skušamo raznišljati o vzrokih, potem je več kot očitno, da je bil eden izmed vzrokov neurejen mestni avtobusni promet na železniški postaji Kandija in Bršljin. Ker ni bila vidna rešitev iz tega začaranega kroga, se je ZTO Novo mesto odločila zgraditi postajališče za zeleni vlak do 9. junija, za ostale vlake pa do 1. septembra 1980 v samem centru Novega mesta, med železniškim mostom in predorom. ZTO Novo mesto tudi usklajuje možnosti za spremembo voznega reda pri povratku iz Ljubljane.

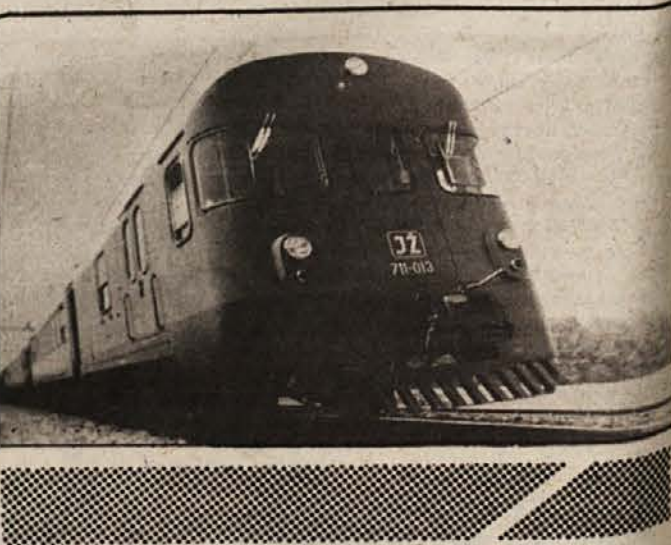
Na železnico torej ne morejo leteti puščice kritike, da se ni prilagodila potrebam in željam potnikov. Za neuprabo zelenega vlaka tudi ne more biti vzrok cena vozovnice, saj delovne organizacije vračajo potne stroške za službena potovanja svojih delavcev.

Kaj je torej vzrok, da je zeleni vlak pred finančnim polomom in pred ukinitvijo? Morali ga bomo poiskati v nas samih. Bolj smo navdušeni nad nesmotrnim trošenjem družinskih sredstev za kilometrično za prevoz z osebnimi vozili, taksiji in rent a car, kot pa, da se enotno pridružimo stabilizaciji in vsi skupaj pripomoremo k njeni realizaciji.

Predsednika skupščine občine in občinskega sveta. Zv eze sindikatov ter sekretar komiteja občinske konference ZKS Novo mesto so pred kratkim poslali vsem delovnim organizacijam in samoupravnim interesnim skupnosti pismo, s katerim so opozorili na racionalnejši prevoz z zelenim vlakom, kot pa je prevoz z osebnimi avtomobili.

Sami smo si želeli sodobnejši, udobnejši in varnejši prevoz - dobili smo ga. Sami pa si ga lahko tudi zapravimo, če se ga ne bomo posluževali.

JANKO SAJE

zeleni vlak

Proga Novo mesto - Ljubljana:

07,12	Kandija	17,38
07,13	Novo mesto - center	17,37
07,15	Novo mesto - Bršljin	17,36
07,35	Trebnje	17,16
08,32	Ljubljana	16,22

razen ob sobotah, nedeljah in praznikih

Vozovnice lahko dobite tudi v turističnih poslovalnicah GLOBTOURA in KOMPASA.

železniško gospodarstvo Ljubljana

vaš poslovni partner

INTEREXPORT Ljubljana INEX

Tudi letos vas vabimo na naše tradicionalne počitnice v prijateljsko, sončno in toplo TUNIZIJO

7-oziroma 14-dnevni paketi (letalo, polni penzioni, letališka taksa, transferji) v IZBRANIH HOTELIH V HAMMAMETU (El Bousten, Continental) ali v SOUSSU (Sousse Palace). ODHODI VSAK TOREK od 17. junija dalje. Pohitite s prijavi - le tako boste lahko preživeli nekaj prijetnih dni na prostranih plažah toplega sredozemskega morja pod vročim afriškim soncem, kjer ni bojazni, da bi vaše počitnice motilo slabo in hladno vreme.

Cena 7-dnevnega paketa od 5.360 din -

V terminu od 24. junija do 1. julija 1980, ko veljajo še predsezonske cene, dodajamo našemu počitniškemu paketu še BREZPLAČNI ZAČETNI IN NADALJEVALNI PLAVALNI TEČAJ pod vodstvom našega priznanega učitelja plavanja.

S KUPONOM CENEJŠE - ZA 150 DIN NA OSEBO!

412/22-80

KUPON ZA POČITNICE V TUNIZIJI

Če ob prijavi predložite ta kupon neposredno na prodajnem mestu INEX v NOVEM MESTU, Novi trg 4, ali pa v poslovalnici INEX v LJUBLJANI, Titova 25, osebno ali po pošti, znižate ceno vašega izbranega paketa za 150 din. Kupon velja za individualno ali družinsko prijavo.

Listi iz popotne torbe

V Tuniziji se slabega vremena navajeni Evropejci počutijo kot prerajeni

De ž je v Afriki prava redkost in je navezadnje več vreden kot zlato. Spretni turistični delavci Tunizije so znali po svoje izkoristiti to naravno hibo. Preprosto so ga obrnili sebi v

prid in vsako leto privabljajo vse več premraženih in nejevoljnih Evropejcev, ki jih na obalah Evrope prav gotovo vsaj nekaj dopustniških dni pere dež.

Prostrane tunizijske peščene plaže dajejo človeku posebno zadovoljstvo. Na razpolago pa so tudi pripomočki za različne vodne športe.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

OBJAVLJA
 — RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLANJE NA SREDNJIH, VIŠJIH IN VISOKIH ŠOLAH
 — RAZPIS UČNIH MEST ZA UČENJE POKLICEV V 15 POKLICIH ŠIROKEGA PROFILA (KV DELAVCI)
 — RAZPIS PROSTIH DEL IN NALOG ZA PRIUČITEV MLADIH DELAVCEV V KOVINSKI, LESNI IN AVTOLIČARSKI STROKI

ŠTIPENDIJE, PROSTA UČNA MESTA IN PROSTA DELA IN NALOGE ZA PRIUČITEV

TOZD TOVARNA AVTOMOBILOV

Strojna fakulteta — tehnološka smer 10 št. stipendij
 Elektro fakulteta — šibki tok 1 št. stipendija
 — industrijska elektronika 1 št. stipendija
 — avtomatika 1 št. stipendija
 FNT — kemija 2 št. stipendiji
 VTŠ — elektrotehnična smer 2 št. stipendiji
 Višja pravna šola 2 št. stipendiji
 VTŠ — strojne smeri 5 št. stipendij
 FF — francoščina, angleščina 1 št. stipendija
 Ekonomska fakulteta (visoka) — poslovna smer 1 št. stipendija
 Ekonomska fakulteta (višja) — računovodstvo 1 št. stipendija
 — proizvodna smer 1 št. stipendija

TSS — strojna 20 št. stipendij
 TSS — elektro 6 št. stipendij
 TSS — kemija 5 št. stipendij
 ESS 3 št. stipendije
 xUAS 2 št. stipendiji
 PAŠ 3 št. stipendije

avtomehanik 18 učnih mest
 industrijski klepar 27 učnih mest
 strojni ključavničar 22 učnih mest
 rezkalec 2 učni mesti
 brusilec 2 učni mesti
 strugar 5 učnih mest
 orodjar 5 učnih mest
 avtoelektrikar 3 učna mesta
 obratovni elektrikar 8 učnih mest
 avtoličar 15 učnih mest

TOZD TOVARNA PRIKOLIC

Elektro fakulteta — šibki t. 1 št. stipendija
 — industrijska elektronika 1 št. stipendija
 TSS-strojna 5 št. stipendij
 TSS-elektro 2 št. stipendiji
 TSS-lesna 2 št. stipendiji
 TSS-kemija 1 št. stipendija
 ESS 2 št. stipendiji
 UAS 1 št. stipendija
 PAŠ 1 št. stipendija

industrijski klepar 2 učni mesti
 strojni ključavničar 2 učni mesti
 pohištveni mizar 8 učnih mest
 avtoličar 5 učnih mest

TOZD TEHNOSEKVIS

Strojna fakulteta — teh. smer 1 št. stipendija
 — energetska smer 1 št. stipendija
 Elektro fakulteta — šibki t. 1 št. stipendija
 — industrijska elektronika 1 št. stipendija
 — avtomatika 1 št. stipendija
 Višja pravna šola 1 št. stipendija
 VTŠ-strojna 1 št. stipendija
 TSS-strojna 5 št. stipendij
 TSS-elektro 1 št. stipendija
 ESS 1 št. stipendija
 UAS 1 št. stipendija
 PAŠ 1 št. stipendija

avtomehanik 2 učni mesti
 strojni ključavničar 5 učnih mest
 ključavničar 3 učna mesta
 rezkalec 2 učni mesti
 brusilec 2 učni mesti
 strugar 5 učnih mest
 orodjar 5 učnih mest
 toplovodni monter 2 učni mesti
 vodovodni monter 2 učni mesti
 avtoelektrikar 1 učno mesto
 obratovni elektrikar 1 učno mesto

TOZD COMMERCE:

Strojna fakulteta — teh. s. 2 št. stipendiji
 — energetska smer 1 št. stipendija
 Pravna fakulteta 2 št. stipendiji
 VEKŠ — računovodstvo 1 št. stipendija
 — poslovna smer 1 št. stipendija
 FF — angl. nemščina 1 št. stipendija
 FF — nemščina, franc. 1 št. stipendija
 FF — franc., angl. 1 št. stipendija
 Ekonomska fakulteta (visoka) — poslovna smer 2 št. stipendiji
 — notranji blagovni promet 1 št. stipendija
 Ekonomska fakulteta (višja) — notranja trgovina 1 št. stipendija
 — zunanja trgovina 1 št. stipendija

TSS-strojna 3 št. stipendije
 TSS-elektro 1 št. stipendija
 ESS 4 št. stipendije
 UAS 3 št. stipendije
 PAŠ 4 št. stipendije

avtomehanik 10 učnih mest
 prodajalec 8 učnih mest

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

FSPN — sociologija 1 št. stipendija
 Pravna fakulteta 2 št. stipendiji
 Višja pravna šola 2 št. stipendiji
 VSOD — kadrovska smer 1 št. stipendija
 VEKŠ — računovodstvo 1 št. stipendija
 — zunanja trgovina 2 št. stipendiji
 — poslovne finance 1 št. stipendija
 Ekonomska fakulteta (visoka) — poslovna smer 2 št. stipendiji
 — zunanja trgovina 3 št. stipendije
 — notranji blagovni promet 1 št. stipendija
 Ekonomska fakulteta (višja) — računovodstvo 1 št. stipendija
 — notranja trgovina 1 št. stipendija
 — zunanja trgovina 2 št. stipendiji
 — proizvodna smer 3 št. stipendije
 — mednarodna menjava 1 št. stipendija
 ESS 3 št. stipendije
 UAS 3 št. stipendije
 PAŠ 2 št. stipendiji

TOZD RAZVOJNI INŠTITUT

industrijski klepar 1 učno mesto
 strojni ključavničar 1 učno mesto
 pohištveni mizar 2 učni mesti

TOZD TOVARNA OPREME ČRNOMELJ

TSS-lesna 3 št. stipendije

TOZD TOVARNA „PODGORJE“, ŠENTJERNEJ

TSS-lesna 2 št. stipendiji
 BTF-lesna 1 št. stipendija

TOZD TOVARNA OPREME, MIRNA

FNT-kemija 1 št. stipendija

V priučitev za dela in opravila v kovinski, lesni in avtoličarski proizvodnji bosta TOZD Tovarna avtomobilov in TOZD Tovarna prikolic sprejeli v priučitev po programih usposabljanja za naslednje poklice proizvodnih delavcev:

- monter linijske avtomobilske proizvodnje
- preoblikovalec pločevine
- poobdelovalec karoserijskih delov
- sestavljalac karoserij v linijski proizvodnji
- brizgalec laka v linijski avtomobilske proizvodnje
- monter pohištvenih elementov
- monter linijske prikoličarske proizvodnje

Vse teoretično izobraževanje, ki je po programu usposabljanja planirano, bo organizirano preko izobraževalnega centra tehničnih strok Novo mesto, ki bo izdal tudi končni izkaz o usposobitvi.

Pogoja za sprejem sta končana osnovnošolska obveznost in starost 15 let.

Prošnje za št. stipendije z vsemi potrebnimi prilogami bomo sprejemali: za srednje šole do 15. 7. 1980 za višje in visoke šole do 20. 9. 1980.

Prošnji za št. stipendiranje je treba priložiti:

- izpolnjen obrazec 1,65 „Prijava za št. stipendiranje“,
- fotokopijo zadnjega šolskega spričevala ali frekventacijsko potrdilo (kandidati, ki se v letu 1980/81 prvič vpisujejo v srednjo šolo, naj priložijo zaključno spričevalo o končani osemletki),
- potrdilo, da je kandidat sprejet v šolo, če se v letu 1980 vpisuje v šolo,
- lastnoročno napisano izjavo, da še ne prejema kadrovske št. stipendije.

Prošnje za izučitev poklica bomo sprejemali do 15. 7. 1980; vsebujejo naj:

- lastnoročno napisano prošnjo,
- fotokopijo zadnjega šolskega spričevala,
- izpisek iz rojstne matične knjige.

Interesenti za izučitev poklica naj se skupno s starši zglasijo v kadrovskem oddelku, kjer bodo prejeli vse potrebne informacije za sklenitev učne pogodbe. Prošnje s prilogami pošljite v kadrovski oddelk IMV Novo mesto.

Prošnje za nepodeljene št. stipendije in prosta učna mesta bomo sprejemali tudi po danih rokih, do zasedbe učnih mest in podelitve razpisanih št. stipendij.

Interesenti za priučitev naj vložijo prošnje v kadrovski oddelk IMV Novo mesto, kjer bodo prejeli vse potrebne informacije. Prvo skupino delavcev bomo sprejeli v priučitev v mesecu avgustu 1980.

Možnosti prevoza na delo povečujemo s tem, da smo od 1. 6. 1980 organizirali delavske vlade na progah Metlika — Novo mesto — IMV in Trzin — Trebnje — Novo mesto — IMV.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO
KADROVSKI ODDELEK
461/24-80

TELEVIZIJSKI SPORED

SREDA, 18. VI.,

LJENJE PRED TEBOJ

Gospa je prestala mnogo gorja v koncentracijskem taborišču, zato jo še vedno preganjajo spomini na vojne strahote. V mladih letih je bila cipa, zdaj pa skrbi za otroke mlajših kolegic. Naveže se na arabskega dečka Moma, ki ostane z gospo do njene smrti. Pokojnico skriva v njeno kletno stanovanje, končno pa truplo le odkrijejo. Taka je vsebinska zasnova francoskega filma, ki ga je Moshe Mizrahi pred tremi leti posnel po istonaslovnem romanu Emila Ajara. Delo slednjega, ki je bilo deležno Goncourtove nagrade, smo dobili tudi že v slovenskem prevodu, dodajmo pa, da tudi film ni sentimentalna stvaritev, 1978 je

dobil oskarja za najboljši neameriški film. Glavne vloge igrajo Simone Signoret, Samy Ben Youb in Claude Dauphin.
21.45 V ZNAMENJU
22.00 625

2
15.50 Poročila - 15.55 Koledar - 16.05 Otroška oddaja - 16.35 Španija: Anglija (prenos nogometne tekme iz Neaplja) - 18.35 Risanka - 18.45 Prijatelji glasbe - 19.30 Dnevnik - 20.00 Italija: Belgija (prenos nogometne tekme iz Rima) - 21.20 Zabavnoglasbena oddaja - 22.05 Dnevnik

Raziskovalci Geološkega zavoda SRS so se v zadnjih letih pospešeno lotili iskanja novih energetskih virov. Raziskujejo geološko sestavo zemeljskega površja in globin ter skušajo ugotoviti, kaj se skriva v Zemljinih nedrih. Oddaja bo prikazala glavne načine njihovega dela.
22.15 V ZNAMENJU

18.15 OBZORNIK
18.25 DIREKTOR, DELAVEC V ZDRUŽENEM DELU
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 TRETJA RAZSEŽNOST
21.35 ODPRTO ZA USTVARJALNOST: GEOLOŠKI ZAVOD SRS

ČETRTEK, 19. VI

1
16.45 POROČILA
16.50 DEDIŠČINA ZA PRIHODNOST
17.40 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA

KOPITARNA SEVNICA

nudi v svoji

INDUSTRIJSKI PRODAJALNI

bogato izbiro vseh vrst cokel

po ugodnih cenah.

Priporočamo, da si pravočasno kupite to zdravo in udobno obutev

Prodajalna je odprta vsak delavnik od 8. do 16. ure.

In ob sobotah od 8. do 12. ure.

Kako prihraniti denar?

V svetu že dolgo zamenjujejo izrabljene motorje z industrijsko obnovljenimi

Pri nas pa zamenjavo izrabljenih motorjev z industrijsko obnovljenimi opravlja Zastava avto v vseh pooblaščenih servisih in nekaterih prodajalnih rezervnih delov že vrsto let, toda le za iste tipe vozil. O tem se je do sedaj le tu in tam govorilo, v sredstvih javnega obveščanja pa smo za te možnosti bolj malo zvedeli. Zato smo toliko bolj veseli, da imamo priložnost seznaniti vas z načinom in pogoji takih zamenjav.

Kot vsi vemo, je avtomobilski motor pravzaprav srce vsakega avtomobila in ima kot tak omenjeno življenjsko dobo, ko opravlja svojo funkcijo zanesljivo in brez zastojev. Ni pa redko, da nam srce našega avtomobila zvesto služi na desetisoče kilometrov. Pride pa čas, ko sami ali pa s pomočjo mehanika ugotovimo, da življenjska moč motorja usiha. Začne se tekanje za rezervnimi deli doma in v tujini. Pri tem seveda zapravljamo čas, denar in živce.

Vse to si lahko prihranimo, če se obrnemo na prvi Zastavin pooblaščen servis za zamenjavo starega motorja z industrijsko obnovljenim (IR = industrijsko remontiran motor), če imamo Zastavino vozilo 750, 1300, 620, AR-55, 430 TK ali 101. Ob pogoju, da servisu izročimo izrabljen motor s pripadajo-

čimi agregati, ki ni poškodovan, brez udarcev, varov, razpok in prelomov, bomo za IR motor plačali naslednje cene: za 750 din 7.125,15, za 1300 din 13.065,10, za 620 din 19.467,50, za AR-55 din 19.467,50, za 430 TK din 8.507,50 in za 101 din 14.975,40. Za nakup IR motorja nam Zastava odobri tudi 12-mesečni kredit ob 30-odstotnem pologu. Garancija za IR motor pa je 12 mesecev. Rok zamenjave je samo 1 dan.

Če pa Zastava servis ugotovi, da ima motor poškodovane dele, mora kupec IR motorja plačati ceno novega dela.

Izrabljeni motor je ocenjen že naprej, in sicer na Zastavo 750 3.025 din, za 1300 6.600 din, za 620 9.240 din, za AR-55 9.240 din, za 430 TK 3.630 din in za 101 7.966 din.

Če pa izrabljenega motorja ne bi vrnil, bi morali plačati ceno IR motorja in ceno starega.

Če pa pogledamo še ceno novih motorjev, ki se jih težje dobi, pa so številke precej višje. Ker moramo na tovarniško ceno plačati 25,5 prometnega davka. Tako cene z davkom vred znašajo za Zastavo 750 din 10.644,20, 1300 din 19.591,25, 430 TK din 13.536,25 za 101 pa din 22.983,95.

Motorje industrijsko obnavljajo v tovarni „21. maj“ v Rakovici pri Beogradu, ki ima v proizvodnji motorjev že več kot 30-letne izkušnje. Z IR motorji so se pričeli ukvarjati že pred 15 leti. Tovarna v Rakovici ni znana samo v Jugoslaviji, marveč tudi izven nje po raznovrstni proizvodnji motorjev. Za svoja prizadevanja pa je prejela številna zvezna odlikovanja.

Naša razmišljanja o IR motorjih naj zaključimo z ugotovitvijo, da si bomo z nakupom teh motorjev prihranili predvsem denar in čas ter da se bomo lahko z našim železnim konjičkom še dolgo vozili.

VGRADNJA IR MOTORJA - V vseh pooblaščenih Zastavinih servisih opravijo zamenjavo v enemu dnevu

PETEK, 13. VI.

1
17.10 POROČILA
17.15 MI SMO SMEŠNA DRUŽINA, lutkovna oddaja
17.30 PTIČJE STRAŠILO
18.00 GLASBENA PARADA TRI SRCA - RADENCI
Gledali bomo posnetek nastopa plesnega orkestra RTV Zagreb.
18.30 OBZORNIK
18.40 POKLIČI V TEKSTILNI INDUSTRIJI

Zaradi uvajanja novih tehnoloških postopkov, prodora kemije v tekstilno inustrijo pa zaradi vse večjih zahtev po kakovostnem likovnem oblikovanju tekstilnih izdelkov je v tej industrijski panogi paleta poklicev zelo pestra. Nekatere bo predstavila tokratna oddaja.
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 SREČANJA

Ljubljanski televiziji so pripravili niz zabavnoglasbenih oddaj. Uvodno bomo gledali drevi, druge pa bodo na sporedu jeseni. V poldrugi uri bosta dve petčlanski ekipi tekmovali v muzičnih spretnostnih igrah, za popestritev se bo zvrstilo več

glasbenih točk, predstavljena bo zanimiva osebnost in še kaj.
21.45 V ZNAMENJU
22.00 KAKO SO OSVOJILI DIVJI ZAHOD

2
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Z našega zornega kota (otročka oddaja) - 18.45 Paja Pazjanija (zabavna oddaja) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Na dnevnem redu je kultura - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Resnica o legendi (1. del) - 22.05 Leonor (francoski igrani film)

SOBOTA, 14. VI.

1
9.05 POROČILA
9.10 MALI PINGVIN
9.25 K. Kovič: MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB
9.40 MINI GODCI V GLASBENI DEŽELI
9.50 POLETAVČEK
10.20 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA
10.50 H. Fallada: ČLOVEK HOČE NAVZGOR
11.50 POKLIČI V PROIZVODNJI IN VZDRŽEVANJU ELEKTRIČNIH STROJEV IN NAPRAV
12.20 PO SLEDEH NAPREDKA

12.50 NOVA GORICA, MESTO MLADOSTI, dokumentarna oddaja
13.25 in 15.15 POROČILA
15.20 OŠABNA PRINCESA, film
Kralj Miroslav se zalubi v princezo Se verne dežele, kjer živijo leni ljudje. Začetek ljubezni prinese tudi vrsto težav, katerim pa je kralj kajpak kos, drugače v pravljici tudi biti ne more. Taka je na kratko vsebina pravljice češke pisateljice Božene Nemcove. Že 1953 je to pravljico filmsko priredil Borivoj Zeiman, glavni vlogi pa igrata Alma Vranova in Vladimir Rež.
16.40 ZRN: NIZOZEMSKA, prenos nogometne tekme iz Neaplja
18.35 NAŠ KRAJ
18.50 MUPPET SHOW (gostuje Cleo Laine)
19.15 ZLATA PTICA, pravljica
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 H. Innes: ZLATO BREZNO,

nadaljevanje in konec
21.00 VELIKA ŠAHOVNICA: CHARLES TRENET, 2. del
21.40 TO ČUDOVITO KRZNO, film
Bogat poslovni mož se vrtil okoli svoje prikupne tajnice. Pride do smešnih zapletov, to pa je v glavnem vse, kar gledalcu nudi ta ameriški film, ki ga je 1962 posnel Delbert Mann. Igrajo pa Cary Grant, Doris Day, Gig Young in drugi.
23.15 TV KA ŽIPOT
23.35 POROČILA

2
17.45 Znanost - 18.30 Narodna glasba - 19.00 Prva puška - 19.30 Dnevnik - 20.00 Večer z Živojinom Zdravkovičem - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Goranova pomlad (feljton) - 21.40 Športna sobota - 22.00 Dokumentarni film

NEDELJA, 15. VI.

1
8.25 POROČILA
8.30 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: ANSAMBEL F. FLERETA
9.00 DEDIŠČINA ZA PRIHODNOST
9.50 UGRABLJEN
10.15 OSTRŽEK
10.40 ODPISANI
11.35 TV KA ŽIPOT
12.00 KMETIJSKA ODDAJA

13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER DAN
13.35 POROČILA
RAZVOJ POPULARNE GLASBE
TRENUTEK, film
Krajevni partijski sekretar je sin kmečkih staršev, je predan komunist, vedno v prvih vrstah revolucionarjev. Po prestani kazni za prestop, ki ga ni storil, pride v neko podjetje, da bi premagal vzpostaviti red. O tem govori romunski film, ki ga je lani po istonaslovnem romanu Dina Sararuja posnel Gheorge Vitanidis. Ta roman uvrščajo med najboljše leposlovno-politične knjige povojne romunske literature, pohval pa je bil deležen tudi Vitanidisov film, saj prepričljivo podaja ozračje v družbi, ki nosi pečat staliniističnih ukrepov.
POROČILA
BALKANSKO PRVENSTVO V ATLETIKI
ŠPORTNA POROČILA

LASTOVO, dokumentarna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 BOŠKO BUHA, nadaljevanje in konec
21.00 SVET NA RAZPOTJU: ZAHODNI BERLIN - OTROK DVEH VOJN
21.35 V ZNAMENJU
21.50 GLASBENA ODDAJA
22.05 ŠPORTNI PREGLED
22.50 BALKANSKO KOLESARSKO PRVENSTVO, reportaža

2
16.15 Dnevnik - 16.30 Nedeljsko popoldne - 19.20 Italija: Anglija (prenos nogometne tekme iz Torina) - 21.15 Včeraj, danes, jutri - 21.35 Bes (ameriški igrani film)

PONEDELJEK, 16. VI.

1
16.35 POROČILA
16.40 GOR IN DOL, GOR IN DOL
17.10 SAM NA SEVERNI TEČAJ
Zahodnonemška dokumentarna oddaja z gornjim naslovom bo govorila o Dieterju Schmitt, poizkusnem pilotu, ki je avgusta 1978 v neprekinjenem poletu postavil svetovni rekord: 8.200 km dolgo progo od Anchoragea na Aljaski do Muenchna je z lahkim enomotornim letalom preletel v dobrih 32 urah. Letel je tudi nad severnim tečajem.

17.55 BIOLOŠKE URE
Številni strokovnjaki po svetu zazvelo raziskujejo t. i. biološki ritem živih organizmov. Zanimivi poizkusi in dognanja ameriških znanstvenikov so zabeleženi v dokumentarnem filmu, s katerim so ZDA sodelovale na letošnjem mednarodnem festivalu znanstvenega in tehničnega filma v Beogradu.
18.30 OBZORNIK
18.40 FRIZIJA, NJENE PESMI IN LJUDJE
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 ALKOHOL V KRVI
Kaj vse se lahko zgodi, če po prekrškani noči voznik sede za volan, po žilah pa mu še gospodarijo ostanki alkohola? O tem bo govori-

la zahodnonemška televizijska drama, ki je del nanizanke oddaj o dogodivščinah poprečnega človeka z njegovim avtom. Režiserske posle je opravil Claus P. Witt.
21.15 OLD TIME ALI FESTIVAL V HAMBURŠKI TOVARNI
22.00 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Šola za junake - 18.30 Narodne pesmi - 18.45 Glasbena medigra - 19.00 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Televizijska drama - 21.20 Glasbeni trenutek - 21.25 Panorama - 22.10 Dnevnik - 22.25 Glasbena oddaja

TOREK, 17. VI.

1
17.10 POROČILA
17.15 MALI PINGVIN
17.30 INDIJSKI POTUJOČI UMETNIKI
Pevci, plesalci, igralci, akrobati, žonglerji, lutkarji, krotilci kač, miki, pripovedovalci zgodb in drugi - to so t. i. potujoči umetniki, katerih nič kaj lahko životarjenje na ulicah indijskih mest bomo spremljali z oddajo, ki bo govorila tudi o ohranjanju ljudskih izročil.
17.50 PISANI SVET
18.30 OBZORNIK
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

18.40 OBRAMBA IN SAMOZAŠČITA
20.55 EMILE ZOLA
21.55 V ZNAMENJU
22.10 EVROPSKI OPERNI PEVCI: EDUARD HAKEN
Ljubitelji opernih melodij se bodo tokrat podrobneje seznanili z življenjem in delom češkega basista Eduarda Hakena, ki je približljen

gost v številnih opernih hišah po svetu.

2
15.50 Poročila - 15.55 Koledar - 16.05 Pustolovščina - 16.35 ČSSR: Nizozemska (prenos nogometne tekme iz Milana) - 18.35 Risanka - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Večer z Robertom Hosseinom (2. del oddaje) - 20.55 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Družina in družba - 21.55 Poezija

20.00 VZPONI IN ZATIKANJA: DENAR V ZIDOVIH

10. aprila 1970 ustanovljeni Kostanjeviški oktet slavi letos 10-letnico neprekinjenega delovanja. Jubilejni koncert je imel v soboto, 7. junija, v grajski cerkvi v Kostanjevici, slavu pa sta se z nastopom pridružila tudi oktet Bratov Pirnatov in Jarš in oktet Boštanski fantje. Kostanjeviški oktet, ki ga od lani vodi Ernest Jazbec iz Novega mesta, deluje v okviru kulturnega društva Lojzeta Koška.

Pesem pod dežniki

V Gribljah je bilo tretje srečanje obkolpskih pevskih zborov – Govoril je Jože Humar, predsednik ZKO Slovenije

Tretje srečanje obkolpskih pevskih zborov, ki je bilo v nedeljo, 8. junija, v Gribljah, je potekalo pod dežniki. Volja prirediteljev, nastopajočih in gledalcev ter ljubezen do petja sta bili močnejši od dežja, ki je lil malone ves čas revije. Sodelovali so vsi najavljeni zbori, skupaj več kot 400 pevcev, ki so prišli iz vse Bele krajine, z onstran Kolpe pa Karlovcani, Ogulinčani in Petrinjčani. Pevskega slavlja se je udeležil tudi zbor iz Krži pri Trstu.

Ceprav ni šlo vse tako, kot so želeli, so bili prireditelji tega tradicionalnega srečanja – ZKO iz Črnomlja in domače kulturno društvo, imenovano po Niku Župančiču – lahko zadovoljni. Njihov trud je bil poplačan že s tem, da so zbori

sploh nastopili. Bodrilne pa so bile tudi besede Jožeta Humarja, predsednika Zveze kulturnih organizacij Slovenije, ki je v uvodnem govoru inenaval to z obkolpskim bratstvom in enotnostjo prepojeno manifestacijo belokranjska pevska gibanca.

Predsednik ZKOS pa je tudi poudaril: „Danes je kultura naše praznovanje, je del naše svobode. Je pa tudi delo: brez muje knjiga ne spregovori, brez truda piščal ne zapoje, plesni koraki se ne ubero, pevski akordi se ne zlijejo. V silnih delovnih tiskah je Oton Župančič trgal iz svojega srca verze Dume, preden, školjka na morskem se dnu mazolela je, v biser je stisnila vso svojo bol.“

„In z mnogimi žrtvami,“ je nadaljeval Jože Humar, „nastejo po naših vaseh kulturni domovi, ne samo kot svetišča za nekakšno vzvišeno kulturo, marveč kot delavnice, v katerih kultura nastaja, pa če še tako trdo, okorno in uporno.“

I. Z.

ZBOR DEŽNIKOV NA OBKOLPSKEM PEVSKEM SREČANJU – Gledalci, godbeniki in pevci z obeh strani Kolpe so v nedeljo vztrajali na prireditvenem prostoru (na prostem) v Gribljah kljub dežju, ki je lil ves čas revije, in tako dokazali, da jih nobena stvar ne more odvrniti od tega, da ne bi ostali zvesti tradiciji. (Foto: I. Zoran)

kultura in izobraževanje

Dokumentarnost in preprostost

Ob razstavi Megliča in Glada v Novem mestu

V avli novomeškega Doma JLA bodo do 25. junija na ogled dela slikarja Rada Megliča in kiparja Matije Glada, članov likovne skupine, ki deluje v Kočevju. Na otvoritvi 5. junija se je zbralo precejšnje število obiskovalcev. Organizatorji so pripravili krajši kulturni spored. Nekaj svojih pesmi je prebral tudi Franc Ožbolt iz Kočevja, ki so ga predstavili kot partizanskega pesnika.

Meglič je dal svojemu delu razstave naslov „Dolenjska pokrajina v slikah“. Pod tem naslovom prikazuje izbor odsljakov krajev s svoje poti po kočevsko-ribiškem območju, Beli krajini in Dolenjskem. Kakih osemnajst je teh slik, na katerih obiskovalec zlahka prepozna Ribnico pa Kočevje, Sodražico, Črnomelj, Novo mesto, Otočec in druga naselja. Kajti Megličev slikarstvo je na moč realistično, vendar je treba pripomniti, da mu gre pri upodabljanju bolj za dokumentarno natančnost, kot za umetniško upodobitev motiva. In ker je tako, je treba vsekakor občudovati slikarjevo vztrajnost in delovni napor, saj njegov način slikanja ne dovoljuje „površnosti“, izpuščanja nebitnih detajlov in drugih manj pomembnih sestavin motiva, ki se ga je odločil preslikati.

Likovno in izpovedno prepričljivejši je kipar Matija Glad, po slogu najbližji naivcem, vendar samorastnik po prepričanju in delovanju. V Novem mestu razstavlja kakih 20 kipov, izklesanih iz lesa, tvarine, ki je zaznamovala njegova mlada leta v Kostelu. Kako bi mogel zavrti drugače, kot vklesati v les podobe nekdanjih drvarjev pa kovačev in kmetov! Nastala je mala galerija drobnih skulptur, grobo izklesanih in izklesanih figur preprostih oblik, ki pričajo o izvirnem doživetju preprostega, vendar globoko čutečega kostelskega človeka. Glad vsekakor ni mogel ohraniti podobnosti teh ljudi, zato pa je tem prepričljiveje vklesal v les značaje, ki jih slutimo za razornimi obrazi Kostelcev izza njegove mladosti.

I. Z.

OBVESTILO

V soboto, 14. junija ob 10. uri, in v nedeljo, 15. junija ob 10. uri, bo imel arheolog Tone Knez strokovno vodstvo po razstavi „Rečna arheološka dediščina Slovenije“ v Dolenjskem muzeju. Vljudno vabljani.

PODALJŠANA RAZSTAVA

Razstavo „Zelezarna na Dvoru pri Žužemberku“, odprto v Dolenjski galeriji v Novem mestu, so zaradi povečanega zanimanja obiskovalcev podaljšali in bo namesto do 10. junija odprta do 25. junija.

RAZSTAVA KRAJIN

V galeriji Posavskega muzeja v Brežicah so odprli 6. junija razstavo del umiranih slovenskih slikarjev Frana Klemenčiča in Frana Zupana, ki jo je pripravila Narodna galerija v Ljubljani. Umetnika sta predstavljeno kot krajinarja, in sicer Klemenčič z 11. Zupan pa z 18 tovrstnimi deli. Dela bodo na ogled do 22. junija. Po otvoritvi je bil v veliki dvorani muzeja koncert, na katerem sta nastopila flavtistka Irena Grafenauer in pianist Aci Bertonec. Njunemu izvajanju je prisluhnilo 150 obiskovalcev.

Likovniki na novih potih

V Novem mestu skupščina in problemska konferenca Zdrženja likovnih skupin Slovenije

Zdrženja likovnih skupin Slovenije se je reorganiziralo in samoupravno še bolj utrdilo. Dobilo pa je tudi novo vodstvo, ki so ga izvolili na prvi delegatski skupščini 7. junija v Novem mestu. Delegati, ki so jih poslale likovne skupine iz različnih krajev Slovenije, so se dan poprej udeležili problemske konference, ki jo je zdrženje prav tako opravilo v Novem mestu.

Zdrženje bo še naprej vodil umetnostni zgodovinar dr. Cene Avguštin, in sicer kot njegov predsednik. Skupščina je izvolila tudi 9-članski izvršni odbor in predsednike treh komisij, ki bodo delovale pri zdrženju. Predsednik izvršnega odbora je Toni Vovko iz Novega mesta. V tem telesu je od Dolenjcev še Marjan Maznik. Izvolitev obeh so

V KRŠKEM RAZSTAVA PANDURJEVIH SLIK

Do 20. junija bodo v krški galeriji na ogled olja, risbe, grafike in pasteli akademskega slikarja Lajčija Pandurjeviča. Razstavo, ki jo je pripravila in posredovala Umetnostna galerija v Mariboru, so odprli prejšnji petek po uvodni predstavi monodrame „Jaz – Pomarančnik“ z nanega slovenskega gledališkega igralca Branka Miklavca in besedi umetnostne zgodovinarke Brede Lih – Klančnik.

Kdo upravlja šole?

V zakonu o usmerjenem izobraževanju je zapisano, da šole upravljajo delavci skupaj z učenci. Posebej pa je poudarjeno, da o medsebojnih razmerjih delavcev in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo odločajo delavci šole. O zadevah posebnega družbenega pomena, v zakonu so najpomembnejše že zapisane, pa enakopravno sodelujejo tudi delegati družbene skupnosti. To so delegati ustanovitelja šole, družbenopolitične skupnosti (npr. skupščine občine) in uporabnikov. Organ upravljanja se imenuje svet šole (po novem: svet za izobraževalno organizacijo). Tvorijo ga tri delegacije: delegacija delavcev, delegacija učencev in delegacija družbene skupnosti.

Delegati delavcev so izvoljeni na zboru delavcev (če je delavcev več kot 30), delegati učencev pa na zboru učencev. Tudi delegati družbene skupnosti morajo imeti svojo delegatsko bazo. Na to v praksi nemalokrat kar pozabimo. Delegati uporabnikov npr. sodelujejo o tako pomembnih zadevah, da je ugotovljeno, da imajo vsi vzpostavljati in uresničevati prve delegatske odnose tudi v teh primerih popolnoma odveč. Enako velja prav za vse delegate v svetu šole. Učenci so uvrščeni med izvajalce. To jim daje več pravic in seveda več dolžnosti, torej jim je bo treba več kot do sedaj, kar pa delom, s katerim upravljavci z delavci in učenci srednjih svetov šole. Po opravljenih delegatskih razmerjih imajo svoje dolžnosti in odgovornosti in pristojnosti in odgovorni tudi za to, da začno postopek o omejitvi

na skupščini sprejeli z odobravanjem, s tem pa so dali priznanje tudi novomeški likovni skupini Vladimir Lamuta, kjer delujeta Vovko in Maznik kot najbolj marljiva člana in organizatorja.

Na problemski konferenci so se med drugim zavzeli za to, da bi v zdrženje včlanili vse delujoče likovne skupine v Sloveniji, hkrati pa dodali, naj bi ne bilo nobene razstave več brez sodelovanja likovnih strokovnjakov. Zdrženje je odločno nastopilo tudi proti pojavom komercializma na področju amaterskega likovnega ustvarjanja in vsemu drugemu, kar škoduje zdravim ustvarjalnim težnjam večine v skupine organiziranih likovnikov.

PROTI ZLAGANEMU LJUBITELJSTVU – Udeleženci programske konference in skupščine Zdrženja likovnih skupin Slovenije – obe sta bili 6. in 7. junija v sejni dvorani novomeškega hotela Metropola – so odločno nastopili proti komercializmu, zlaganemu ljubiteljstvu in drugim negativnim pojavom na področju ljubiteljskega likovnega snovanja. (Foto: I. Zoran)

Je naložbeni dinar premajhen

Krška kulturna skupnost ne more zagotoviti dovolj sredstev za urejanje kulturnih domov

Že pred leti so ob pregledu kulturnih domov in dvoran v krški občini ugotovili, da jih je več potrebnih temeljite obnove. Občinska kulturna skupnost je leta 1978 namenila za taka dela večjo vsoto denarja. Tako je prispevala za kulturni dom v Kostanjevici 978.000 dinarjev, za ureditev doma Svobode v Brestanici 160.000, za obnovo dvorane in popravilo ostrešja stare šole v Zdolah je dala 140.000, za kulturna doma v Podbočju in Velikem Podlogu pa po 50.000 dinarjev.

Urejanje kulturnih prostorov v krški občini se bo nadaljevalo letos in v novem srednjeročnem obdobju. V letu 1980 popolnoma novih naložb ne bo, pač pa

bodo poskušali poravnati naložbeni dolg iz petletke, ki se končuje.

Vsi prostorski problemi gotovo ne bodo kmalu rešeni.

čepav si kulturna skupnost za to prizadeva neprimerno bolj kot v prejšnjih letih. Zlasti ji gre za ureditev tega vprašanja v manjših krajevnih skupnostih, kjer je razvoj kulturnega dela skoraj v celoti odvisen samo še od prostorov. Nekaj tega bodo rešili skupaj s krajevnimi skupnostmi in drugimi SIS, in sicer s pridobivanjem večnamenskih prostorov (Koprivnica, Raka, Senuse).

Ne samo paša za oči

Ob 1. belokranjskem knjižnem sejmu v Metliki

Začetek junija je bil v Metliki v znamenju knjige. Studijska knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta, tamkajšnja Mladinska knjiga, mladi na domače delovne organizacije Beti in metliška kulturna skupnost so pripravile v domu kulture 1. belokranjski knjižni sejem. Postal naj bi tradicionalen, kar gotovo ne bo na odmet, če računamo z dejstvom, da je majhen odstotek krajanov, ki sežejo v prostem času po dobrem čitvi. In na razstavnih policah je bilo kaj videti: preko tristo Titovih del ali del o našem predsedniku pa še celotno knjižno bero slovenskih založniških hiš.

Prireditelji 1. belokranjskega knjižnega sejma so se potrudili, da dogodek ne bi šel mimo krajanov neopazno, nasprotno, želeli so čimveč obiskovalcev, poznejših stalnih odjemalcev knjig. Že z otvoritveno slovesnostjo so pokazali, da gre za pomembno kulturno akcijo v kraju, in ni slučaj, da so bile pri otvoritvi prisotne osebnosti, kot Franc Šali, izvršni sekretar CK ZKS, Janez Menart, brez dvoma najpopularnejši slovenski pesnik, ter vrsta krajevnih družbeno-političnih ljudi, seveda ob velikem številu krajanov.

TONI GAŠPERIČ

Dan ljudskih plesov v Mokronogu

Na mokronoškem gradu je bil v soboto tradicionalni nastop folklornih skupin iz Slovenije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine – Lep obisk prireditve

Kakih 1000 gledalcev je v soboto, 7. junija, pozorno spremljalo nastop slovenskih, hrvaških in bosanskih folklornih skupin v Mokronogu. Največjo kulturno prireditve v tem kraju, ki je tudi na seznamu letosnjih dnevnov kulture in umetnosti v trebanjski občini, so organizirali medrepubliška zveza bratstva in enotnosti, kulturna skupnost in ZKO v Trebnjem ter mokronoško Kulturno društvo Emila Adamiča.

V popoldanskem delu prireditve so sodelovale otroške skupine iz štirih osnovnih šol: OŠ bratov Strafelov iz Mokronoga, OŠ Prežihovega Voranca iz Maribora, OŠ Otona Župančiča iz Vinice in OŠ Jančka Mavčija iz Mokronoga. Sproščen nastop mladih, ki gojijo ljudske plesne pod vodstvom učiteljev, so obiskovalci nagradili s ploskanjem.

Večerni del sporeda so zapolnile odrasle skupine, ki so prišle iz Samobora, Trojvrha, Novega mesta, Cazina, Artič, Velike Kladuše, Adlešičev in Celja. Nastopili so tudi domačini. Čepav je kazalo, da bo prireditve minila brez njih. To je bila pregledna revija ljudskih pesmi

S FOLKLORNEGA VEČERA – Obiskovalci sobotnega srečanja folklornih skupin v letnem gledališču na mokronoškem gradu so z aplavzom pozdravili vse plesalce, še posebej pa temperamentno skupino kulturnega društva Toneta Horvata iz Velike Kladuše. (Foto: I. Zoran)

vpisa in o tem, ali učitelji in sodelavci izpolnjujejo predpisane pogoje.

Za oblikovanje in delovanje svetov šol so odgovorni sindikat, mladinska organizacija in Socialistična zveza, za delo sveta pa delegati sami ob največji podpori svojih delegatskih sredin ter vodstev in strokovnih organov šol.

Delegati, izvoljeni v svet šole, morajo biti od vsega začetka natančno seznanjeni z nalogami in odgovornostmi ter sproti obveščeni o vseh pomembnejših vprašanih življenja in dela šole. Brez odgovornega dela sveta šole ni možno uspešno podružljati vzgoje in izobraževanja. Na področju visokega šolstva so tako oblikovani sveti dosegli že lepe uspehe, kar je lahko spodbuda vsem drugim, da se še resneje kot doslej lotijo nalog, ki jih v zvezi z delovanjem teh svetov določa nova šolska zakonodaja.

Na področju predšolske vzgoje in osnovne šole so namesto učencev vključeni v delegacije starši, v delegacijah družbene skupnosti pa je močno poudarjena vloga oziroma odgovornost krajevnih skupnosti. Celovitega podružljanja vzgoje in izobraževanja si ne moremo zamisliti, če svet šole ne opravi svojih nalog. Pomembni in potrebni so seveda vsebinski premiki.

JOŽE ŠKUFCA

PO ENOMESEČNEM ZATIŠJU PONOVRNO SMRTNA ŽRTEV – Magistralka pri Mokricah je v svojo črno kroniko minul teden zapisala novo žrtev. Nič hudega sluteči Zagrebčan v osebnem avtomobilu je postal žrtev neprevidevnega prehitavanja tovornjaka. Kako se je vsa stvar končala, najbolje pokazuje posnetka. Desno so razbitine osebnega avtomobila.

Deček obvisel na mreži

8-letni Matjaž K. iz Dolenjskih Toplic bil žrtev na videz nedolžne otroške igre ob odbojarski mreži

Tudi še tako nedolžna, vsaj na videz, otroška igra utegne biti nevarna. To je pokazal tudi primer nesreče, do katere je prišlo v soboto popoldne na igrišču osnovne šole v Dolenjskih Toplicah.

Tega dne so namreč v novomeško bolnišnico pripeljali hudo poškodovanega 8-letnega Matjaža D. iz Dolenjskih Toplic. Deček se je popoldne igral na igrišču osnovne šole v Dolenjskih Toplicah, kjer se je poigraval s trakovi, ki visijo z

mreže za odbojko. Matjaž je pri tem posnemal ostale otroke, ki so se obešali na omenjene trakove in se gugal. Pri tem pa se je deček zapletel v trakove, ki so se mu ovili okoli vratu. Da bo nesreča še večja, so ga ob izmotavanju trakovi stisnili še močnejše, tako da je Matjaž kmalu obvisel na njih brez zavesti. Ostali otroci, ki so videli nesrečo, so Matjaža takoj sneli in o dogodku obvestili njegove starše, ki so fanta nemudoma odpeljali v novomeško bolnišnico. Zdravniki so Matjažu takoj nudili prvo pomoč, vendar je v času našega poročanja še vedno v kritičnem stanju.

UKRADEL BENCIN

V zadnjih dneh, natančneje med 6. in 9. junijem, je bilo vlomljeno v kombi Osnovne šole Vavta vas. Avto so imeli šolarji za prevoz otrok, vozilo pa je kot običajno stalo parkirano pred šolo. Vlomilec je v vozilo vdrl vrata in odnesel 25 litrov bencina ter nekaj drugih drobnarij. Za kak dan vožnje zastoj bo goriva verjetno dovolj!

ZBILA PEŠAKINJO

2. junija popoldne se je Me tličanka Nada Leščanec z osebnim avtomobilom peljala po Cankarjevi ulici v Metliki proti Rosalnicam. Pri železniškem nadvozu ji je nasproti pripeljal drug osebni avtomobil, zato je Leščančeva zavila nekoliko v desno in pri tem zadelata Natašo Jaklič iz Rakovca in jo zbila na tla. Pešakinja je dobila pri tem poškodbe in so jo prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

dežurni poročajo

V RESTAVRACIJI RAZGRAJAL – Novomeški miličniki so v petek okoli poldneva pridržali do izteznitve 21-letnega Novomeščana Branka Krevatina, ker je razgrajal v restavraciji Na trgu. Najprej je popival, potem se je spril, za nameček pa še zmerjal strožno osebo. Vročekrvnež se je hladil na Jerebovi, obiskati pa bo moral še sodnika za prekrške.

VINJEN VOZIL, POTEK PA GROZIL S PRETEPOM – Še nternejski miličniki so 2. junija pridržali do izteznitve 25-letnega Jožeta Miklavčiča iz Dobrave. Miličniki so ga zalotili med vožnjo v vinjenem stanju, saj se je vračal s popivanja v Še nterneju. Miklavčič je bil med postopkom grob in je celo grozil s pretepom, tako da so ga miličniki odpehali na hlajenje, svoje pa bo ob takšnem vedenju rekel tudi sodnik za prekrške.

IZGINILA PLINSKA JEKLENKA – Upajmo, da tale tatvina ne napoveduje tudi bližnje plinske krize. V noči na minulo sredo je bilo namreč vlomljeno v družnico Jelke Nilič na Ragovski cesti v Novem mestu, tat pa ji je odnesel plinsko jeklenko.

V GOSTILNI ZASLUŽIL (!) – Neznane, ki je minulo sredo obiskal restavracijo „Breg“, bolje rečeno garderobo gostinskega osebja, se je vračal z dobrim plenom. Iz torbice Cv etke R. je namreč odnesel kar 1.900 din gotovine. Služba pač ne prinaša vselej le zasluzka.

VARNO V PROMET – Na osnovni šoli „Katja Rupena“ imajo prav gotovo najbolj množično prometno šolo. Skorajda ni pionirja, ki ne bi imel v žepu kolesarske izkaznice, pretekli petek pa so jih na voznjnih po ulicah Novega mesta in po uspešnem reševanju testa, dobili še pionirji 3. 4. in 5. razredov. (Foto: J. P.)

PREHITEVAL V NESREČO

Silvester Oven iz Ljubljane se je v nedeljo popoldne peljal z osebnim avtomobilom iz Novega mesta proti Ljubljani, pri Odrji pa jel prehitel dostavni avtomobil. Takrat mu je nasproti pripeljal z osebnim avtomobilom Trebančan Boris Slak. Oven je zato hitro zavil na desno, pri tem pa ga je pričelo zanašati in je trčil v Slakov avtomobil, za nameček pa še v vozilo Sarajevčana Radeta Jeftiča. Gmotne škode je bilo za 80.000 din.

OSUMLJENEC BREZ IMENA

V soboto zvečer je neznan vlomilec poskušal vdreti v hišo Ernesta Sauerja na Cesti bratstva in enotnosti v Metliki. Na nesrečo pa je bil pri opravi nekolicanj pregledan in je zbudil lastnike, ki so ga pregnali. Miličniki, ki so odšli po sledovih vroma, so kmalu ugotovili še, da je bilo tisto noč vlomljeno še v stavbo na kopalšču v Kolpi. Tam je storilec vdrl skozi okno, vendar ni ničesar odnesel. Osumljenca so naslednji dan dobili v eni od metliških trgovin, vendar s seboj ni imel dokumentov, tako da bo najprej potrebno ugotoviti sploh njegovo identiteto. Ali je resnično Berislav H. iz Ka rlovca, kot trdi, bodo ugotovili še miličniki.

S CESTE GA JE ZANESLO V SMRT

33-letni Jure Badovinac iz Brezovice, pošta Suhor pri Metliki, se je v ponedeljek ob 22.45 peljal z osebnim avtomobilom Z 750 od Hrasta proti Suhorju. V levem nepreglednem ovinku je vozil prehitro, zato je vozilo zaneslo s ceste na bankino, od tam pa trčil naravnost v drevo. Po trčenju se je avto skotalil v dolino. Posledice nesreče so bile hude, saj je bil Badovinac mrtev na kraju nesreče, medtem ko so materialno škodo ocenili na 30.000 din.

IZOGIBAL SE JE JAMI NA CESTI

Stanislav Bartolj iz Stranske vasi se je v petek zvečer peljal s tovornjakom od Jedinščice proti domu. Ob prihodu v Stransko vas se je hotel izogniti jami na vozišču, pri tem pa zapeljal s ceste in se s tovornjakom prekučil. Pri nesreči sta bila Bartolj in njegov sopotnik Mirko Bašič, prav tako iz Stranske vasi, ranjena, tako da je voznik ostal na zdravljenju v novomeški bolnišnici, Bašiča pa so odpustili v domačo nego. Škodo na pločevini so ocenili na 40.000 din.

AVTOBUS VOZIL PREHITRO – Ekrem Selimović je 26. maja vozil avtoBUS bihaškega „Unatransa“ po magistralni cesti proti Ljubljani. Ker je pri Družinski vasi stal na cesti osebni avtomobil, je Selimović jel zavirati, vendar mu manever na mokri cesti zaradi prehitre vožnje ni uspel. Zapeljal je na levo, pri tem oplazil stoječe vozilo, nato pa še čelno trčil v nasproti vozeči osebni avtomobil italijanskega državljanca.

ČETVERNO TRČENJE – Do nesreče na posnetku je prišlo v nedeljo ob 14.30 na obvoznici v Medvedjku zaradi nepravilnega prehitavanja in prehitre vožnje. Skupili so jo kar 4 osebni avtomobili, japonskih državljanov ter Ljubljancina Jemeja Mlinariča in zdomca iz Smedereva, Milorada Stepiča.

PREHITEVANJE V ŠKARJE – V Lešnici je prišlo minuli teden do prometne nesreče, ki jo je ponovno zakrivilo brezglavo prehitavanje v škarje. Kupi zvite pločevine in poškodbe so predraga kazen. Še posebej, ker v veliko primerih, tudi tokrat je bilo tako, zahteva-jo nedolžne žrtve.

Mokrice: mrtev pri čelnem trčenju

Po krajšem premoru nova smrtna žrtev magistralk

Po krajšem premoru so dolenske ceste zahtevale novo smrtno žrtev. Bilo je to prejšnji četrtek ob 12.45 na magistralki pri Mokricah.

Omenjenega dne je 40-letni Vincenc Turk iz Dvora pri Brežicah vozil tovorni avtomobil iz zagrebške smeri. Pri Mokricah je pričel prehitovati tovornjak s prikolico, ki ga je vozil 30-letni Husein Oruč iz Topoč polja pri Zenici. Med prehitavanjem pa je Turku pripeljal nasproti z osebnim avtomobilom 28-letni Zagrebčan Božidar Nišalongin. Slednji je zaviral, pri tem pa ga je začelo zanašati, zdrknil je na levo in trčil v Turkov tovornjak, ki se je bil medtem po končanem prehitavanju že vrnil na svojo polovico cestišča. Oruč je zapeljal na bankino in se tam ustavil. V silovitem čelnem trčenju tovornjaka in osebnega avtomobila je bil voznik Nišalongin na mestu mrtev, njegov sopotnik, 32-letni someščan Zlatko Pličar, pa hudo poškodovan in so ga po pregledu v brežiški bolnišnici odpeljali na zdravljenje v Zagreb. Škodo na pločevini so ocenili na 300.000 din.

Berite »Dolenjski list«

„Vabilo“ na krivo pot

Nekako tako izzveni neažurnost bank pri poslovanju s tekočimi računi občanov – Primera v opozorilo

Ne samo zadnji primer v loženega zahtevka za preiskavo zoper blagajničarko na OŠ Jurij Dalmatin v Krškem, pač še številni podobni primeri prisvajanja družbenih sredstev v zadnjem času nedvomno govore bodisi o nezadostni kontroli poslovanja v podjetjih, pomanjkljivem zavarovanju družbenega premoženja, malomarnem delu inventurnih komisij, bodisi o neučinkoviti evidenci razpolagatelja z družbenimi sredstvi.

Ustavimo se predvsem pri slednjem. Ka jti v nebo vpijoča primera, ko sta najprej 18-letni nezaposleni vajenec in 21-letna natakariča pri dveh temeljnih bankah odprla tekoča računa in v treh tednih s čeki dvignila 113.700,00 din in jih potem zapravila po hotelih in potovanjih po Jugoslaviji, ter storilka, ki je v štirih mesecih izdala 88 nekritih čekov in tako temeljno banko oškodovala kar za 120.950,00 din, govorita o nepripravljenosti bank na uvedbo tekočih računov in

čekovnega prometa. Tako se pogosto dogaja, da se imetnikom tekočih računov zaradi počasnega poslovanja izdajajo čekovni blanketi, čeprav so že globoko zabredli v negativni saldo. Po drugi strani pa primeri goljufij s ponarejevanjem vložnih zneskov v hranilnih knjižicah, s katerimi posamezniki dvigajo znatne denarne zneske, govore o nepozornosti in nezadostni usposobljenosti tako bančnih, kot tudi poštnih delavcev.

In ko, seveda mimo tega, ugotovljamo povečano dejavnost na področju družbene samozagrade, kar kaže tudi podatek, da delovni ljudje prijavijo preko 40 odstotkov vseh kaznivih dejanj v gospodarstvu, je malodane čudno, da se po drugi strani srečujemo s takšnimi oblikami poslovanja ustanov, „zadolženih“ za promet z denarjem, ki naravnost vabijo na kriva pota. In takih, ki stopajo nanje, je iz dneva v dan več.

BOJAN BUČIJA

VEČ ZA PREVENTIVO

Financiranje gasilstva je zadnje čase v novomeški občini bolj urejeno, odkar deluje interesna skupnost za varstvo pred požarom. Pretežni del sredstev, ki jih skupnost dobi za svoje delovanje ob območju zavarovalne skupnosti Triglav, gre za delovanje poklicne gasilske enote, ki ni še niti kadrovsko niti glede opreme na zadovoljivi ravni. Gasilska društva pa večji del sredstev dajejo za obnovo in adaptacijo gasilskih domov. Ko je nedavno tečaj zbor združenega dela občinskih skupščine obravnaval poročilo intenzivne skupnosti za varstvo pred požari, je menil, da je treba bodoče pretežni del sredstev nameni preventivi.

DEČEK NENADOMA PRED AVTOMOBIL

Martin Znidaršič iz Smalčje se je 2. junija popoldne peljal z osebnim avtomobilom od Smalčje proti Novemu mestu, ko je v Zabji vasi nenadoma prečkal cesti 8-letni Novomeščan Andrej Zupaničič. Voznik je sicer močno zaviral, vendar nesreče ni mogel preprečiti. Dečka je zadel in zbil po cesti, čemer se je otrok poškodoval, da mu morali nuditi pomoč v novomeški bolnišnici.

Z MOTORJEM PO SREDI CESTE – Franc Gruber iz Stranske se je v petek popoldne peljal na lesu z motorjem po Kristanovi cesti v Novem mestu. Vozil je po cesti, tako da sta trčila z voznikom osebnega avtomobila Zvonetom želanom iz Vinice pri Šmarjeti.

NEPREVIDNO V KRIŽIŠČE

Franc Stricelj iz Semeča se je 2. junija zvečer peljal s poltovornim avtomobilom po lokalni cesti od Vavpče vasi proti Ručetni vasi. V križišču je zapeljal v trenutku, ko je iz Ručetne vasi pripeljal osebni avtomobil Joško Mavsar z Vrtače. Prišlo je do trčenja, v katerem sta bila poškodovana Mavsar in Striceljev sopotnik Rudolf Bukovec. Slednjemu so pomoč nudili v črnomaljskem zdravstvenem domu, medtem ko so Mavsarja odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Gmotno škodo so ocenili na 50.000 din.

KRONIKA NESREČ

NAMESTO CESTE OPAZOVAL ODVRŽEN PREDMET – Prejšnji ponedeljek popoldne je Ljubljancan Jurij Heine peljal osebni avtomobil od Trebnjega proti Mirni in v Dolu opazil na cesti odvržen predmet. Heine ga je obvozil, potem pa se je ozrl nazaj, da bi videl, za kaj pri odvrženem predmetu v resnici gre. Pri tem je zavozil nekolicanj na levo in trčil v nasproti vozeči osebni avtomobil Slobodana Tripkoviča z Mirne. Pri nesreči je bil Tripkovič laže ranjen, medtem ko je bilo škode na vozilih za 100.000 din.

IZ OVINKA V OGRAJO – Zagrebčan Ante Vučkovič se je v četrtek dopoldne peljal z osebnim avtomobilom proti Ljubljani, pri Medvedjku pa je prehitro zavozil v ovinek, da ga je zaneslo v varnostno ograjo ob cesti. Za Vučkovičem je prehitro vozila še njegova someščanka Vera Pribičević. Tudi njo je zaneslo v ograjo, za nameček pa je trčila še v zadnji del Vučkovičevega avtomobila. Voznica je dobila nekaj prask in odrgnin, medtem ko so materialno škodo ocenili na 60.000 din.

KAR ZA 200.000 DIN ŠKODE – V četrtek dopoldne se je Stejpan Ban iz Poznanovca peljal z osebnim

avtomobilom od Zagreba proti Ljubljani. Pri Lešnici je dobil tovornjak in ga pričel prehitovati. Takrat pa je nasproti pripeljal osebni avtomobil italijanskega državljan Bosca. Navzlic umikavanju ni mogel preprečiti trčenja, tako da sta se poškodovala oba voznika in sopotnika v italijanskem avtomobilu. Vsem so nudili zdravljenje in pomoč v novomeški bolnišnici. Gmotno škodo so ocenili kar na 200.000 din.

NEREGISTRIRAN PA SE BREZ ZAVOR

V soboto zvečer je Anton Peterlin iz Cdraž vozil osebni avtomobil po Sentjerneju in zavijal proti gostilni Recelj. Za njim se je na neregistriranem motornem kolesu peljal 31-letni Rajko Kostreč z Draškova. Rajko je sicer zaviral, vendar je motor zaradi okvare na zavorah pričelo zanašati, tako da je zadel v kolo osebnega avtomobila, izgubil ravnovesje in padel. Motorista so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 2.000 din.

RANIL DVA GOSTA

Črnomaljski miličniki so 2. junija pridržali do izteznitve 26-letnega Črnomalčana Vitomira Dragutinoviča iz Kanižarice. Dragutinovič je bil vinjen in se je pretepel v restavraciji Grad. Vsa stvar bi se za Dragutinoviča bolje končala, ko ne bi med pretepom ranil dveh gostov, za kar ga bodo ovadili javnemu tožilcu in bc moral pred sodnike.

Kavškova najboljša v mnogoboju

Končano 34. državno prvenstvo v športni gimnastiki

Iz Subotice je v nedeljo prispela radostna vest: na 34. državnem prvenstvu v športni gimnastiki je naslov najboljša v državi med članicami osvojila Novomeščanka Mateja Kavšek, ki je v mnogoboju zbrala 37,10 točke, natanko 0,30 točke več kot njena najnevarnejša nasprotnica, Ljubljanka Zupančičeva.

Zanimivo, da Kavškova v finalih na posameznih orodjih ni zabeležila nobene zmage, vendar je prikazala najbolj izenačene nastope. Tako je bila „brnasta“ na bradli ter „srebrna“ še v parterju. Sicer pa je zbirko novomeških odličij med članicami dopolnila še Hočvarjeva s srebrnom na bradli ter bronom v parterju.

ZMAGA KOPRA, NOVOMEŠČANI ŠESTI

Na kegljišču Pri vodnjaku so bile pred dnevi tekme ptt delavcev Slovenije. Zmagali so kegljači Kopra, drugi so bili Mariborčani, Kranj je bil tretji, Novomeščani pa šesti. Nastopilo je devet ekip.

N. G.

POKAL „LOKA 80“ TEKSTILU

Na kegljišču na Loku se je pred dnevi končal turnir za pokal „Loka 80“. Po izenačenih borbah so slavili kegljači ljubljanskega Tekstila, drugi so bili domačini. Rezultati: Tekstil 835, Novo mesto 834, Krško 816, Duga Resa 807. Sodelovalo je 8 ekip.

N. G.

PRISILNA KOPEL – Marsikateri udeleženec sobotnega veslaškega maratona „Krka 80“ se je moral na jezovih Krke dobro potruditi, če je hotel priti čezenj suh. Če mu je to uspelo, pa mu niso prizanesle popoldanske plohe. (Foto: J. Pavlin)

VETERANI V BOJ S KILOMETRI

Veteranska sekcija kolesarskega društva Novoteks Novo mesto prireja kolesarski izlet na mednarodno turistično srečanje kolesarjev. Tekmovanje rekreativcev, ki bo potekalo v duhu prijateljstva in povezovanja med narodi, saj bo proga potekala po Benečiji in Sloveniji, bo za „trde“ kosti dokaj naporno. Proga bo namreč dolga kar 70 kilometrov, na njej pa bo nastopilo 50 novomeških kolesarjev.

Krško živi za speedway

Krško bo 22. junija v novi obleki pričakalo tekmovalce in obiskovalce – Vrata stadiona bodo odprta od 13. ure – Krščani „bogatejši“ za 300 avtomobsov in 5.000 osebnih avtomobilov

Na vsakem koraku je te dni opaziti, da Krško živi v pričakovanju velike športne prireditve, finala svetovnega prvenstva parov v speedwayu, ki bo čez deset dni na prenovljenem Stadionu Matije Gubca. Organizacijski aparat s številnimi komisijami, ki mu predseduje predsednik SO Krško Silvo Gorenc, je poprijel za delo že tistega dne – bilo je to predlani – ko je prispel v prostore AMD Krško telegram, da jim je Mednarodna motociklistična federacija prepustila organizacijo omenjenega tekmovanja. Pokroviteljstvo nad to veliko prireditvijo je prevzelo predsedstvo SRS, predsednik častnega komiteja pa je postal Stane Potočar. Krščanom, še posebej mlajšim, ni bilo mar za številne žulje in znoj, prelit na delovnih akcijah. Zato lahko danes zapišemo, da je Krško pripravljeno na sprejem številnih gostov, tekmovalcev in večtisočglave množice.

Silvo Gorenc

Edo Komočar

To je v razgovoru minuli teden potrdil tudi predsednik organizacijskega komiteja Silvo Gorenc: „Z zaupanjem, ki je bilo dano AMD za organizacijo tako velikega tekmovanja, smo se prav vsi, tako športni delavci, kot skupščina občine, družbenopolitične organizacije in občani, zavedali naložene odgovornosti. Niti za trenutke neodgovornosti. Niti za stekle v smu čakali. Priprave so stekle v nekaj dneh. Ze tako smo imeli v načrtu prenovitev stadiona, dobljena organizacija pa je bila dodatna spodbuda za izpeljavo načrta. Seveda pa nismo ostali zgolj pri športnih objektih, priložnost smo izkoristili tudi, da v mestu odpravimo vse pomanjkljivosti, ki

so ostale od priprav na prostavljanje 500-letnice mesta. Pozvali smo krajane, da preostale napake trajno odpravimo, in reči moram, da so ljudje ponovno pokazali izredno pripravljenost s prostovoljnimi delom ali kakršnokoli drugačno obliko pomoči. Še posebno viden je delež mladih, ki so se jim pridružili starejši občani, organizirani v delovne akcije preko sindikalnih organizacij. Na pomoč pa so nam priskočili tudi pripadniki cerkljanskega garnizona, tako da lahko z gotovostjo trdimo, da bomo predvideni načrt v celoti izpolnili. Navzlic neštetim podražitvam smo z deležem prostovoljnega dela, ki znaša preko milijarde starih dinar-

Takšno je videti gradbišče z dela tribune prenovljenega Stadiona Matije Gubca v Krškem. Po besedah organizatorja bo 22. junija stroje zamenjala nova podoba mesta.

K ureditvi in posodobitvi Stadiona Matije Gubca sodi se kup ostalih stvari. Tako bo goste pričakalo tudi novo zgrajeno in urejeno stanovanjsko naselje ob vpadnici v mesto.

Tribuna na stadionu, ki sprejme kar blizu 40.000 obiskovalcev, je med najsodobnejše opremljenimi pri nas. Poleg tega je na njej prostora še za 1.350 gledalcev. (Vsi posnetki: Bojan Budja)

jev, ostali pri predračunski vrednosti opravljenih del. Veliko razumevanja so pokazale tudi delovne organizacije po vsej Dolenjski, ki so razumno priskočile na pomoč. Krško bo tako 22. junija poleg najsodobnejše urejene tekmovalne steze, preurejenega stadiona nudilo vse, kar je potrebno za ugodno oceno organizacije tako velikega in pomembnega tekmovanja!

• Po zadnjih obvestilih organizatorja so znani tudi že vsi finalni pari, ki bodo 22. junija nastopili v Krškem. To so predstavniki iz Anglije, Danske, Finske, Nove Zelandije, Poljske, Švedske in Jugoslavije kot domačina.

ORGANIZATORJI SE NE BOJE

O tem, kakšno priznanje je pomenila organizacija takšnega tekmovanja krškemu AMD in njemu predsedniku Edu Komočarju, je verjetno odveč pisati. Mogoče le to, da izbira nikakor ni bila naključna in da je pot do nje stala veliko garaškega dela pri organizaciji manj pomembnih tekmovanj, ki so v svet ponela ime krških organizatorjev in Stadiona Matije Gubca. Zato Edo Komočar, sicer tudi podpredsednik organizacijskega komiteja, ni preveč v skrbeh.

„Prireditve se bo pričela 22. junija ob 15. uri, ob ugodnem vremenu pa pričakujemo tudi rekorden obisk resda povsem prenovljenega stadiona: kar blizu 40.000 obiskovalcev. Ze sama tribuna ima 1.350 sedežev, poleg tega je opremljena z najsodobnejšimi napravami, ki jih uporablja televizija,

radio, napravami za ptt zveze, za nemoteno novinarsko službo. Mimogrede: do sedaj je na naš naslov prispelo že 15 prijav tujih novinarjev, tako da pričakujemo resnično dobro zasedbo predstavnikov sedme sile. Sicer pa je obiskovalcem dobro povedati, da bo stadion v nedeljo odprt že od 13. ure dalje, organizator pa v tem času pripravlja spored tehnično-kulturnih zanimivosti za popestritev popoldneva.

Na vprašanje o morebitnih težavah pri tehnični plati organizacije tako velikega tekmovanja ima Edo Komočar vselej pripravljen odgovor:

„Naše društvo je organiziralo strokovni tečaj za športne funkcionarje, tako v društvenem, kot v republiškem in zveznem merilu. Tako imamo danes natanko 48 funkcionarjev z ustreznimi izpiti in spričevali, kar je verjetno dovolj dobra podlaga in garancija za uspešno organizacijo. Konec koncev pa je k temu potrebno priti še 190 ljudi, ki delujejo v različnih komisijah. Od prometne, ki bo morala „ukrotiti“ blizu 400 avtomobsov po okoli 5.000 osebnih avtomobilov, do gostinske, ki bo morala hladiti (ali pa greti) in polniti kar nekaj deset tisoč želocev.“

Sicer pa za konec še, da se je športna komisija odločila, da bo uradni trening tekmovalcev, ki bo hkrati tudi generalka za organizatorje, v soboto, 21. junija, med 11. in 13. uro. Ta dan bodo delovale tudi vse službe in komisije. Za konec še nasvet, dva obiskovalcem: Organizatorji priporočajo, da se v čim večjem številu odločite za organizirane avtobusne prevoze (če bodo seveda avtobusna podjetja pokazala dovolj razumevanja za to), medtem ko ljubljansko ZTP pripravlja poseben vlak, ki bo odhajal iz Ljubljane ob 10.30, iz Krškega pa se bo vračal ob 19.40.

BOJAN BUDJA

Pred zadnjim kolom vse jasno

Rokometiški v zaključnih borbah – Novomeščanke še korak bliže končnemu uspehu – Ribničani končali na osmem mestu – Borba le še na dnu

Visoka zmaga Novomeščank proti vrsti Lisce, ki jim je še bolj odprla vrata druge zvezne lige, tekma v Brežicah, ki je ustoličila novega republiškega prvaka pri moških, ter tesen poraz drugoligaša Inlesa – to so poglobitvene značilnosti sobotnega rokometnega kola. S tem, seveda, da se je prvenstvo med drugoligaši že končalo.

Še eno odločilno tekmo, ki je v bistvu ni o ničemer odločala, so se Ribničani poslovlili od letošnjega prvenstva pred svojimi gledalci – bilo jih je blizu 300 – s porazom. Gostje so že na začetku tekme povedli s 4:1, vendar so domačini proti koncu polčasa rezultat obrnili sebi v prid. Tekma je bila tudi ves čas drugega dela povsem izenačena, ob koncu pa so gostje, kot pravijo poročila iz Ribnice, slavili, predvsem po zaslugi pristranskih sodnikov in grobih napak domačinov.

INLES – ZAGREB 21 : 22 (13:11)

Novomeščanke so v 4. kolu mladinske košarske lige ponovno zabeležile poraz. Tokrat jih je povsem zasluženega ugnala ekipa ljubljanske Ilirije. Resda so bile Novomeščanke večkrat blizu izenačenju, vendar jim Jarc, Gal, M. Senica 7, Zura 6, B. Senica 16, Kure 20 in Filipovič 10. Jarc, Gal, M. Senica 7, Zura 6, B. Senica 16 Kure 20 in Filipovič 10.

ZA SLOVO ZMAGA SEVNICANOV

LIPA – ČRNOMELJ 37 : 29 (19:15) – Rokometiški Lipe so v zadnji tekmi na domačem igrišču zlahka premagali goste iz Črnomlja. Domačini so bili ves čas boljši in tudi zasluženoma slavili. Škoda le, da tako nadarjeni vrsti ni uspel prodor med drugoligaše. Najboljši pri gostih so bili Ristič z 9, Hudeja z 8 ter Svetič in Orlič s po 5 zadetki.

BREŽICE – POLET 18:21 (7:12)

Igralci Poleta so z zmago v Brežicah postali končni zmagovalci v republiški rokometni ligi, saj imajo pred drugouvrščeno Lipo že 4 točke naskoka. Pri domačinih so bili najboljši: Prosevc s 6 zadetki ter Ban in Rožman s po štirimi.

SEVNICA – PRULE 24 : 23 (11:11)

Prvo zmago v letošnji sezoni je domačinom zagotovil Span v zadnjih sekundah srečanja. Domačini so z igro pokazali, da so navzlic zadnjemu mestu ne lestvici perspektivna ekipa, ki lahko v prihodnje pričakuje še boljše rezultate. Največ zadetkov za domače so dali: Rebenšek 8, Jenčič 5 ter Span in Knežević po 3.

INLES – RUDAR 21 : 23 (12:9)

Zadnjo tekmo v letošnji sezoni pred domačimi gledalci so Ribničani nesrečno izgubili. Čeprav so bili večji del srečanja v prednosti,

jim je ob koncu zmanjkalo moči, tako da so gostje odnesli iz Ribnice obe točki. Po pričakovanju je največ zadetkov za domače dal Mate (9).

NOVOMEŠČANKE KORAK BLIŽE CILJU

SENTJERNEJ – MARIBOR 14:10 (11:6) – Navzlic mokremu in spolzkemu terenu sta obe ekipi zaigrali dober rokomet, ki je zadovoljil okoli 100 gledalcev na igrišču v Orehovici. S to zmago so se Sentjernejske še za korak približale II. zvezni ligi. Pri domačinkah je bila najboljša Novšakova s 3 zadetki, pri Novomeščankah pa Mršnikova s petimi.

LISCA – NOVO MESTO 7:18 (4:8)

Navzlic dokaj lagodni igri so gostje z lahkoto zmagali in se tako še za korak približale II. zvezni ligi. Pri domačinkah je bila najboljša Novšakova s 3 zadetki, pri Novomeščankah pa Mršnikova s petimi.

SMARTNO – ITAS KOČEVJE 15 : 15 (9:8)

Kočevke so bile v Smartnem že na pragu zmage, saj so v drugem polčasu vodile s tremi zadetki prednosti, vendar so jih v finišu domačinke ujele in zasluženoma osvojile točko. V zadnjem kolu igrajo Novomeščanke s Sentjernejskimi, medtem ko bo vrsta Lisce imela v gosteh igralce Slovana. Pri moških pa so pari naslednji: Polet – Inles, Črnomelj – Sevnica, Peko – Brežice.

Z zmago nad Sentjernejskami postajajo Novomeščanke članice druge zvezne lige, kar je novo priznanje načrtnemu delu trenerja novomeških rokometišč Janeza Štruklja.

Dokončno slovo od naslova

Kot smo napovedali že v prejšnji številki, je nedeljsko kolo med nogometiški v zahodni skupini območne republiške lige prineslo dokončen razplet. Koprčani so namreč zabeležili visoko zmago v Ajdovščini, medtem ko so Črnomaljšani nepričakovano gladko izgubili v Kočevju.

čili prvenstvo, je tablica naslednja: 1. Koper 29, 2. Bela krajina 29, 4. Kočevje 20, ... 7. Elan 18. Novomeščani igrajo v nedeljo doma proti Primorju in z morebitnim uspehom se še lahko rešijo zadnjega mesta na lestvici. Prehite lahko celo četrtouvrščene Kočevke, ki v zadnjem kolu gostujejo na Jesenicah in se v primeru poraza kaj lahko najdejo povsem na repu.

Bajc in Šobar prva med „turisti“

Kanu klub Rašica iz Ljubljane in selekcija Krke iz Novega mesta sta v soboto in nedeljo pripravila na reki Krki tradicionalni (že peti po vrsti) kajakaški maraton „Krka 80“. Na sobotnem tekmovanju je nastopilo 45 čolnov iz Ljubljane, Kranja, Čačka, Tolmina in Dvora, ki so se pomerili na progi od Soteske do gradu Otočec. Vožnja s kanuji so oteževala popoldanske plohe in visok nivo Krke. Kljub vsem težavam so bili doseženi dobri rezultati.

Tudi nedeljskemu spustu vreme ni prizaneslo in je naprlo več kot 60 čolnov s posadkami, ki so imele bolj rekreacijski značaj. Rezultati: kategorija K-1 pionirji: 1. Čižman (Rašica), 2. Piškur (Krka – Rašica); mladinci: 1. Jenko (Lj); C. 1 mladinci: 1. Mostar (Rašica). Člani K-1: 1. Skok (Rašica), 5. skupek (Novo mesto); K-1 turisti: Bajc – Šobar (Novo mesto).

J. P.

ZAGORC REZERVA

V prostore kolesarskega kluba Novoteks je prišlo te dni obvestilo, da je mladi Zagorc le rezerva za državno reprezentanco, ki se bo udeležila bližnje balkaniade. Zvezni kapetan je v dres poklical kompletno ekipo Astre.

SLOVAN – NOVO MESTO 82:94 (33:42)

Mladi novomeški košarkarji so na gostovanju v Ljubljani pripravili pravo presenečenje z zmago nad favoriziranimi domačini. Zmago so prinesli dobra igra v obrambi, dober skok v napadu in zanesljivi meti od daleč. Pohvaliti velja tako celo ekipo, še zlasti pa se je odlikoval Bajc, ki je dosegel kar 38 košev. Rihar jih je dal 8, Kramar 16, Skobe 22, Hrovatič 10.

NOVO MESTO – ILIRIJA 64:81 (36:36) – V drugem srečanju na domačem igrišču Novomeščanom ni uspelo slaviti, saj so bili ljubljanci nje zanje pretrd oreh. Srečanje je odločil del tekme, ko so gostje dali kar 21, domači pa nobenega koša. Strelci: Rihar 9, Kramar 22, Skobe 2, Hrovatič 2, Bajc 23, Kek 4, Golobič 2.

Vi. Vi. Ex. AGROMECC

GORICA (GORIZIA) – Italija
ul. Carducci, 28/30
tel. 0481/2758

MOTORNE ŽAGE STIHL IN HUSQVARNA
TER NJIHOVI REZERVNI DELI – VEDNO NA
ZALOGI IN PO UGODNIH CENAH.

Zaradi pomanjkanja skladišnega prostora nudimo
po izredno nizkih cenah:

– „sončne“ grablje na 3 kolesa	Lir 245.000
– „sončne“ grablje na 4 kolesa	Lir 298.000
– dvoredna freza za BCS	Lir 327.000
– dvoredna freza GOLDONI	Lir 344.000
– rotacijska kosilnica	Lir 978.000
– prikolica za motokultivator GOLDONI 16 HP	Lir 760.000
– motorna motika 6HP	Lir 373.000
– plug za sneg za GOLDONI SPECIAL	Lir 315.000
– hidravlične stiskalnice od ϕ 55 cm do ϕ 80 cm in navzgor	Lir 375.000
– repkalnik za grozdje	Lir 106.000
– mlin za grozdje	Lir 56.000
– repkalnik na motor s koritom in črpalko	Lir 715.000
– motorna freza FORT 6HP	Lir 534.000
– freza 125 cm	Lir 748.000
– freza 165 cm	Lir 860.000

IZKORISTITE TO IZREDNO PRILOŽNOST,
KER GORNJA PONUDBA VELJA LE DO
RAZPRODAJE SEDANJE ZALOGE.

Tovarna celuloze in papirja
„DJURO SALAJ“ KRŠKO
TOZD VZDRŽEVANJE

objavlja prosta dela oz. naloge za:

1 AVTOELEKTRIČARJA

Pogoji:

- končana poklicna šola
- odslužen vojaški rok

Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organi-
zacije 15 dni po objavi.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku
objavnega roka

467/24–80

Delavski svet
TOZD TOVARNA EMBALAŽE SENOVO

razpisuje prosta
dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih, z zakonom
določenih, še naslednje pogoje:

- visoka ali višja strokovna izobrazba ustrezne smeri in 4
leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih
del v panogi,

ali:

- srednja strokovna izobrazba ustrezne smeri in 6 let delovnih
izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih del v panogi;
- organizacijske sposobnosti, dokazane z dosedanjim delom;
- moralno-politična neporečnost.

Kandidati naj pošljejo prijave na razpis v zaprti ovojnici z
oznako „Za razpisno komisijo“ v 15 dneh na naslov:

Tovarna embalaže Senovo
68280 Brestanica

465/24–80

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 58. letu
starosti za vedno zapustila naša
draga sestra, teta in svakinja

FANIKA BUKOVEC

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in
znancem, ki so v tem težkem trenutku sočustvovali z nami,
darovali vence in cvetje. Posebno hvala duhovniku iz Dol. Tončic
za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: sestre in brata z družinami

Loška vas, Obih, Ljubljana

OBVESTILO

Male oglase in osmrtnice sprejemamo do ponedeljka do
16. ure.

Le v tem primeru jamčimo zanesljivo objavo.

UPRAVA DL

SGP „PIONIR“ NOVO MESTO
išče nove sodelavce, zato ponovno
RAZPISUJE PROSTA UČNA MESTA:

1. 20 učnih mest za zidarje
2. 40 učnih mest za tesarje
3. 5 učnih mest za železokrivce
4. 1 učno mesto za mizarja
5. 3 učna mesta za ključavničarje
6. 2 učni mesti za avtokleparja
7. 2 učni mesti za obratovnega električarja
8. 2 učni mesti za varilca

TER ŠTIPENDIJE:

1. 1 na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geo-
dezijo
2. 17 na gradbeni tehniški šoli
3. 1 na elektrotehniški šoli

Pogoji za sprejem v učno razmerje so: dokončana osnovna
šola in ustrezno zdravstveno stanje.

Pogoji za sprejem v študentsko razmerje:

pod 1: dokončana srednja šola

pod 2 in 3: dokončana osnovna šola. Prednost za sprejem
imajo učenci in dijaki z odličnim in prav dobrim uspehom.
Prošnje na obrazcu Državne založbe Slovenije št. 1,65 skup-
no s pričevali sprejemamo na naslov: SGP „Pionir“, Kadrov-
ska služba, Kettejev drevored 37, 68000 Novo mesto. Rok je
do 20. 6. 1980.

458/24–80

„NOVOLES“ – TOZD Blagovni promet
komisija za delovna razmerja
objavlja prosta dela in naloge

MIZARJA – serviserja

Pogoji:

KV mizar

- zaželele delovne izkušnje
- delo je terensko

Kandidati naj svoje vloge dostavijo v 8 dneh po dnevu objave
oglasa.

464/24–80

SKUPNOST SOCIALNEGA SKRBTVA
KRŠKO

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE:

1. DIPLOMIRANEGA SOCIALNEGA DELAVCA
za opravljanje del in nalog na področju varstva
otrok in družine in na področju varstva odraslih

Pogoji:

- triletno delovne izkušnje
- družbenopolitična angažiranost
- dvomesečno poskusno delo

2. RAČUNOVODJE z a opravljanje knjigovodskih in
računovodskih del za Skupnost

Pogoji:

- dokončana srednja šola ekonomske smeri in tri leta
delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih opravilih
- dokončana višja šola ustrezne smeri in leto delovnih
izkušenj pri enakih ali podobnih opravilih
- družbenopolitična angažiranost
- dvomesečno poskusno delo

Pismene prijave s kratkim opisom dosedanjega dela in z
dokazili o izpolnjevanju pogojev bo sprejemala Strokovna
služba Skupnosti socialnega skrbstva 15 dni po objavi.

O izbiri bodo kandidati pismeno obveščeni v 8 dneh po
preteku objavnega roka.

471/24–80

LJUBLJANSKA BANKA
TEMELJNA POSAVSKA BANKA
KRŠKO

Komisija za delovna razmerja

OGLAŠA

ZA NEDOLOČEN ČAS, S POLNIM DELOVNIM ČASOM
NASLEDNJA DELA IN NALOGE:

V SEKTORJU RAČUNOVODSTVA

1. 2 REFERENTOV OBDELOVALCEV DINAR-
SKE DOKUMENTACIJE
2. ODPRAVNIKA

Pogoji za zasedbo del in nalog:

pod 1: ustrezna srednja šola z zaključnim izpitom in 2 leti
ustreznih delovnih izkušenj

pod 2: poklicna administrativna šola in 3 leta ustreznih
delovnih izkušenj

Kandidati za razpisana delovna opravila naj prijavi s kratkim
življenjepisom z navedbami o dosedanjih zaposlitvah
priložijo dokazilo o šolski izobrazbi.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi. Kandidate bomo o
izbiri obvestili najkasneje v 45 dneh po oglašju.

Prijave pošljite na naslov:

Ljubljanska banka
Temeljna posavska banka
Komisija za delovna razmerja
68270 KRŠKO
Trg Matije Gubca

470/24–80

SKUPŠČINA OBČINE
METLIKA

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA
RAZPISUJE PROSTA DELA IN NALOGE

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
– RAVNATELJA VVZ OTROŠKEGA VRTCA V
METLIKI.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z
zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da imajo srednjo izobrazbo pedagoške smeri in 8 let
prakse v vzgojnovarstvenem delu, ali dipl. pedagog,
psiholog, oz. socialni delavec, ki ima vsaj 5 let prakse v
vzgojnovarstvenem delu
2. moralnopolitična neoporočenost in organizacijska sposob-
nost

Izbira delavca na razpisana dela in naloge velja za 4 leta.
Delavec, ki bo uspešno opravljal dela, bo lahko ponovno
imenovan.

Prijave z opisom dosedanjega dela, kratkim življenjepisom in
dokazili o izpolnjevanju zahtev za opravljanje razpisanih del
in nalog sprejema komisija za volitve in imenovanja SOB
Metlika v roku 15 dni po objavi.

472/24–80

SOZD

o. sub. o., Ljubljana Titova 37

objavlja
naslednja še prosta učna mesta za učence v
gospodarstvu:

DO „KLIMAT“, o. sub. o.
TOZD „Klima–produkcija“, o. sub. o., Ljubljana,
Vojkova 58

- prodajalec tehnične stroke 3 učna mesta
- ključavničar 20 učnih mest

DO „IKO“, n. sol. o.
TOZD „TRATA“, n. sol. o., Ljubljana, Ulica Jožeta
Jame 12

- strugar 9 učnih mest
- brusilec 1 učno mesto
- strojni ključavničar 1 učno mesto
- rezkalec 1 učno mesto

TOZD „SKIP“, n. sol. o., Ljubljana, Celovška 479

- ključavničar 5 učnih mest

DO „EMOND“, n. sol. o.
TOZD „Eletromontaža“, n. sol. o., Ljubljana,
Vojkova 58

- elektroinstalater 20 učnih mest
- TT mehanik 5 učnih mest
- prodajalec tehnične stroke 2 učni mesti

TOZD „TEN“, n. sol. o., Ljubljana, Vojkova 58

- elektroinstalater 15 učnih mest
- ličar 2 učni mesti
- prodajalec tehnične stroke 2 učni mesti
- galvanizer 3 učna mesta

DO „PROMONT“, o. sub. o.
TOZD „Ogrevanje–vodovod“, o. sub. o., Ljubljana
– Črnuče BP–8

- izolater 3 učna mesta
- strojni ključavničar 1 učno mesto
- prodajalec tehnične stroke 3 učna mesta
- monter centralnega ogrevanja 3 učna mesta

TOZD „Klima–montaža“, o. sub. o., Ljubljana–
Črnuče BP–8

- monter klimatizacijskih naprav 24 učnih mest

DO „LIVAR“, n. sol. o.
TOZD „Livarna sive in modularne litine“, n. sol. o.,
Ivančna gorica 91

- strojni ključavničar 2 učni mesti
- ključavničar 2 učni mesti
- rezkalec 3 učna mesta
- metalurg 15 učnih mest
- modelni mizar 3 učna mesta

Pogoj za prijavo je uspešno končana osnovna šola.

V času učne dobe prejemajo učenci nagrado, ki znaša za:

- I. letnik 1.426.– din
- II. letnik 1.783.– din
- III. letnik 2.140.– din

Po preteku 6 mesecev učne dobe pripada učencem poleg
redne nagrade še gibljivi del, če si ga zasluži:

- za dober uspeh v šoli in na delu 20 % od svoje nagrade
- za prav dober uspeh v šoli in na delu 30 % od svoje
nagrade

– za odličen uspeh v šoli in na delu 40 % od svoje nagrade
Vsem učencem, ki ne morejo bivati doma, lahko zagotovimo
oskrbo v našem dijaškem domu. Razliko med polno ceno
vzdrževalnine v dijaškem domu in osnovno učenčevu
nagrado krije TOZD, kjer se bo učil.

Prijave sprejemajo kadrovske službe posameznih TOZD do
15. avgusta 1980.

468/24–80

Preporod v treh letih

Pri sanaciji ni vsa skrivnost v velikih sredstvih, pač pa v organizaciji," pravi Dušan Lavrič

Iskra v Žužemberku je imela leta 1977 nad 13 milijonov dinarjev izgube, ob letošnjem četrtnem obračunu pa kažejo zelo donosno poslovanje in tudi že lani so kar precej odrinili za sklade. Kako je to uspelo, je povedal ekonomist Dušan Lavrič, direktor tozda keramičnih kondenzatorjev Iskra Žužemberk, ki zaposluje 450 ljudi iz Suhe krajine.

Dušan Lavrič

„Najprej smo se dobro organizirali, rešili notranje spore in uredili medsebojne odnose ter samoupravljanju deli prednost. Zdaj se ljudje zavedajo svojih odločitev in pri njih sodelujejo. Na proizvodnem področju smo razširili program in si začrtali jasno razvojno programsko usmeritev, zdaj vsa poslovno dejavnost usmerjamo v uresničitev tega. Na vsa področja dela smo vključili več znanja in vse delamo na osnovi plana. Pri nas planiramo delo vsakega posameznika za vsak mesec, to pa je vezano na nagrajevanje. Prepričan sem, da je ravno način nagrajevanja spodbudil delavce, da so se začeli drugače obnašati.“

— In kakšen je ta vaš način nagrajevanja?

„Pri nas 60 odstotkov osebnega dohodka predstavlja stalni del, tako imenovano socialno varnost, vse ostalo sloni na rezultatih dela, ki pa so lahko tudi 140-odstotni. Tako nagrajevanje je dejansko prineslo boljše rezultate, saj je pri nas

kar tekmovalno vzdušje. Pravi o osebnih dohodkih smo že štirikrat dopolnili, in ker skušamo slediti življenju, ni težav. Naj povem samo to, da smo imeli leta 1977 v proizvodnji 30 do 40 odstotkov izmeta, da pa zdaj izmet znaša manj kot 10 odst. kar je podpoprečno za tovrstno proizvodnjo. Samo to nam je prineslo velik prihranek pri stroških.“

— Kakšni so trenutno poslovni uspehi?

„Zelo dobri. Ker so v našem kolektivu stabilizacijska prizadevanja uveljavljena že od leta 1977, nas novi ukrepi niso prav nič presenetili. V prvih štirih mesecih leta 1980 (do konca aprila) smo povečali proizvodnjo za 42 odst. v primeri z istim obdobjem lani, toda s 3 odstotki manj zaposlenih. Produktivnost je narasla za 35 odstotkov, celotni prihodek za 45 odst. dohodek za 56 odst. in čisti dohodek za 59 odst. Vse številke pripovedujejo zato, da povem še zadnje: ob takih rezultatih smo maso sredstev za osebne dohodke povečali samo za 18 odstotkov. Za razširjeno reprodukcijo smo v štirih mesecih ustvarili celotni planirani znesek za leto 1980.“

Ne bi pa rad zamolčal negativnega podatka: pri izvozu smo bili zelo slabi. Dosegli smo le 10 odst. letnega plana, se pa položaj izboljšuje.“

— V čem je torej skrivnost uspeha, ki je iz velike izgube začel prinašati dobiček?

„Po moje ni samo v velikih denarjih, kot si nekateri predstavljajo. Za sanacijo je važen dober proizvodni program in saniranje odnosov znotraj kolektiva. Povsem napak je preganjati delavce, naj več delajo, pač pa je treba tiste, ki proizvodnjo organizirajo.“ R. BAČER

OBISK IZ DITZINGENA — V četrtek, 5. junija, je dopotovala v novomeško občino na obisk 6-članska delegacija pobratenege mesta Ditzingen v ZRN, ki jo je vodil župan g. Lang. Gostje so si med tridnevnim bivanjem ogledali več socialnih in zdravstvenih ustanov v Novem mestu, imeli so pogovor z vodstvom Krajevne skupnosti Sentejmerje, pokazali pa so jim tudi važnejše kulturne znamenitosti. Posnetek je s sprejema ob prihodu v prostorih občinske skupščine. (Foto: R. Bačer)

Režijci en dan v proizvodnjo

V „Krki“ uvedli začasen ukrep: vsi delavci iz neproizvodnih služb bodo en delovni dan pomagali v tozdu Zelišča, da bo izvozni plan lahko izpolnjen — Začetek obetaven!

4. junija se je začelo dodatno delo v Krkinem tozdu Zelišča. Sodi med ukrepe, ki jih doslej v Krki niso bili vajeni. Zaradi pomanjkanja delovne sile in velikih možnosti izvoza, zaposleni v Zeliščih ne morejo sami realizirati vseh del. Kolegij generalnega direktorja je zato sklenil, družbenopolitične organizacije pa so sklep podprle, da bodo vsi delavci, zaposleni na neproizvodnih delih, pomagali z enodnevним delom v Zeliščih.

En dan v rednem delovnem času bo tako vsak prispeval k

uresničitvi izvoznega plana, ki se odraža na poslovnih uspehih celotne „Krke“. Vsak dan dela pet moških in pet žensk v drugem tozdu, razpored pa je pripravila kadrovska služba, tako da redno delo posameznikov ne bo trpelo. Tak način dodatnega dela bo v veljavi ves tjunij.

V Biltenu, ki so ga izdali ob začetku dodatnega dela, je izšel

naslovni članek „Krkaši, dokažimo, da smo pravi Krkaši!“, kar kaže, da so tudi s pravčasno informacijo segli do vsakega delavca in da so akciji dali tudi primerno politično obeležje.

Primer „Krke“ pa bi najbrž veljalo posnemati še drugod, kjer imajo podobne težave, pa se česa takega še niso domislili. R. B.

Če bi lahko tako nadaljevali...

Novomeška občina je v prvem trimesečju dosegla še enkrat boljše rezultate v izvozno-uvozni bilanci, kot je znašalo poprečje v Sloveniji — Celo nad 20 odst. več izvoza!

Po podatkih SDK Novo mesto je bilo v prvih treh mesecih leta 1980 prodano za devize za 46,5 milijonov dolarjev izdelkov novomeških gospodarskih organizacij, pri čemer ima največ zaslug tovarna IMV.

Letošnji izvoz je v primeri z lanskim v prvem četrtnem letu za 32,8 odst. večji. Samo v IMV so letos prodali na tuje za trikrat več kot v tem času lani. Za 132 odst. povečan izvoz izkazujejo tudi v Labodu, lepe rezultate pa so dosegli tudi ostali izvozniki, predvsem Novoles, Krka, Iskre in Novoteks.

Posnosno lahko novomeška občina nastopa s podatkom, da je pri izvozno-uvozni bilanci za 22,5 odst. več izvoza, kar je gotovo redki primer ne le v slovenskem, ampak tudi v državnem merilu. Uvoženega je

bilo za 693 milijonov dinarjev blaga, od tega pretežno reprodukcijski material in nekaj opreme, medtem ko znaša izvoz v dinarjih ta čas 849 milijonov.

Omeniti velja še, da je bil uvoz krit z izvozom v prvem trimesečju letos v Sloveniji komaj s 64,4 odstotka, torej gre v novomeškem primeru za še enkrat boljše rezultate.

Že zdaj pa v gospodarstvu napovedujejo, da tako ugodnega razmerja nikakor ne bo moč obdržati do konca leta, kajti večina gospodarskih delovnih

organizacij nujno čakajo na uvoz reprodukcijskega materiala, ta pa je bil zaradi omejitve doslej tako rekoč onemogočen. R. B.

90 NOVIH V VRSTAH ZK

Pred začetkom občinske konference ZK, ki je bila v petek, 30. maja v Novem mestu, so svečano sprejeli v Zvezo komunistov 90 novih članov. Med njimi je bilo največ mladih in precej tovarišč. Vsi novosprejeti so v spomin na ta dogodek prejeli knjižno danilo in rdeč nagelj.

NE BO ŠLO BREZ POMOČI

Pred kratkim analizirano stanje v vseh 31 krajevnih skupnostih v novomeški občini, ki zadeva informiranje občanov, je nedvomno spoznanje, da je na tem področju še precej vrzeli. Svoja glasila imajo doslej le krajevne skupnosti: Mestne njive, Bučna vas, Gotna vas, Majde Silc in Regerca vas, vse ostale pa bi rade s tem začele, vendar nimajo ne ustreznih ljudi in največkrat tudi ne denarja. SZDL priporoča, naj bi glede tega krajevnim skupnostim nudile več pomoči družbenopolitične organizacije, strokovne službe in delovne organizacije na njihovem področju, kjer imajo informacijski sistem že razvit. Prav gotovo pa je za tako pomoč poklican tudi občinski INOK center.

V ZAHVALO KRVODAJALCEM

Na dan krvodajalstva, 4. junija zvečer, je Uroš Dular, predsednik občinske konference SZDL v novomeškem hotelu Metropol priredil sprejem za 25-kratne krvodajalce. Odzvalo se je 39 povabljenih krvodajalcev, katerim v čast so izvajali krajši kulturni program. Zatem je bila svečana podelitev plaket za petindvajsetkrat darovano kri. Sprejema se prireditve v čast krvodajalcev so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, kar so gostje šteli kot dokaz širše družbene zahvale za njihovo humano delo.

Cesta prinaša življenje

Pod Gorjanci so se spet lotili delovne akcije

Stopiče — Podgorje, ta manj razviti del novomeške občine, že lep čas pretresajo silovite eksplozije, v zraku je slišati zvok delovnih strojev, ob cesti pa se v popoldanskem času gnete množice občanov.

Gradijo cesto, v potu lanskega obraza s podporo družbene skupnosti in novomeških delovnih kolektivov. Dosti je bilo čakanja. Prebivalci Podgorja je minila potrepljivost, sami so se odločili, sami ustanovili gladbeni odbor in tudi sami bodo v glavnem prinašali vsa teška bremena. Vsi za delo sposobni občani bodo prispevali toliko delovnih ur, kolikor jih bo pač treba. Poleg tega bo vsako gospodinjstvo odrinilo od 5.000 do 10.000 dinarjev. Pričakujejo tudi večjo pomoč komunalne samoupravne skupnosti in tudi novomeških delovnih kolektivov.

NA ENI STRANI IZGUBA, NA DRUGI PRESEŽEK

Občinska zdravstvena skupnost ugotavlja, da je poslovanje v prvem trimesečju posledica stabilizacijskih ukrepov. Zbiranje sredstev za investicije je zmanjšano za polovico, zmanjšana je pomba zdravil in opuščena valorizacija denarnih dajatev. Z izgubo sta v prvem četrtnem letu poslovala Splošna bolnišnica in Zdravstveni dom (skupaj blizu 10 milijonov dinarjev), medtem ko je bilanca občinske zdravstvene skupnosti izkazala pozitiven rezultat v znesku 15 milijonov dinarjev.

Niso si postavili roka za dokončanje ceste, po kateri bodo lahko potem vozila tudi težja vozila, kot so avtobusi in tovornjaki. Nič več ne bo treba pešačiti, kajti delavci se bodo vozili tako rekoč od domačega praga do tovarniškega vhoda. Cesto bodo dokončali tedaj, ko bo za nekaj metrov širša, zravnanja in, seveda če bo šlo, tudi asfaltirana.

Član gradbenega odbora Fran Udovč je dejal: „Že zdaj sem prispeval 300 delovnih ur, pa jih bom še, pač kolikor bo treba.“ Enakega mnenja je tudi buldožerist Franc Šašek, ki je sicer domačin, vendar dela za Cestno podjetje. J. PAVLIN

GRADBINCI ČEZ NOČ — Vaščani vasi od Stopič do Zajčjega vrha so se sami lotili obnove in izgradnje ceste, ki jih bo zblížala z dolino. Najtežje delo opravljajo vrtalci. (Foto: J. Pavlin)

V GLAVNEM „KUPUJEJO“ AKTE

Ko so nedavno tega na občinski ravni preverjali, kam gredo sredstva v združenem delu iz naslova pogodbenega dela v novomeški občini, so ugotovili, da četrtno vsega denarja gre za izdelavo samoupravnih aktov. Se pravi, da delovne organizacije najemajo zunanje strokovnjake, da jim pišejo samoupravne akte. Ni čudno, če potem delavci marsikje niso zadovoljni s pravilniki...

Novomeška kronika

NI DOBER OBCUTEK — Peš pot čez konzolni most je sicer prijetna, če se oziraš naokrog proti Krki, ki je bila nekaj čista in zelena. Slab občutek pa dobiš, če gledaš v tla in zapaziš za pest veliko luknjo v betonu in se ti skozi zaleskeče voda. Ali je kaj trden most? ... Čezenj gre namreč vsak dan čez 1000 ljudi.

ODKRIVAŠ ZNAČAJE — Zanimivo je opazovati ljudi na novomeški avtobusni postaji! Skoro vsak čakajoč ima kaj v rokah, mamlja bonbonček, skladeč, kadi cigareto. Zanimivo, kako nekateri prav iščejo naokrog koš za odpadke in papirček vržejo vanj, drugi — teh je, žal, več — pa embalažo pri priči vržejo na tla pod seboj in še na misel jim ne pride, da bi se ozrli za košem...

RAZSTAVA IKEBANE NA GIMNAZIJI — Mladinski krožek hortikulturnega društva vabi ob zaključku tečaja na razstave ikebane, ki bo danes, 12. junija, v prostorih gimnazije. Tečaj je vodila Andreja Murn.

OKOLJE UREJENO — Okrog novega zdravstvenega doma v Kandiji je začela poganjati trava in videti je prve okrasne grmičke. Ko bo ozele tvev taka, kot je po načrtu, bo nova ustanova z okoljem vred veliko pridobila, kajti zdaj krog in krog rjava zemlja res ni delala videza urejenosti.

KAR BOGAT TEDEN — V novomeški porodnišnici so imeli pretekli teden precej porodnic iz mesta. Rodile so: Marija Ravbar, Na Lazu 23 — Jano; dr. Sonja Cimerman —

Steklasa iz Ulice Majde Silc 21 — Nataša; Nevena Davidovič iz Ulice Majde Silc 7 — Biljano; Jožica Mirtič, Mej vrti 3 — Janeza; Danica Pureber z Drejšetove poti 8 — Tomaža in Irena Sever s Poti na Gorjance 9c — Mojco.

JAGODE SO DRAGE — Novomeška tržnica je te dni zelo dobro založena z vsakovrstnim sadjem in zelenjavo, ampak najprilicnejše jagode so še vedno po 90 din kilogram, zdravih in lepih češenj pa pod 60 din tudi ni dobiti. Prodajalci sadik paprike in paradiznika iz južnih krajev še vedno domujejo na stojnicah tudi ob sobotah ves dan, ampak kaže, da so potrebe vrtičkarjev že zadovoljene. Precej dobro gredo zadnje tržne dni v prometu: semiš mokasini, za katere zahtevajo obrtni iz sosednje republike 450 dinarjev.

Ena gospa je rekla, da se ji zdi čudna ta stabilizacija, ko sredi poletnega dne 3. junija ob 8.30 na Glavnem trgu gorijo prav vse cestne svetilke...

Izgubam pristični peruti

Boljše poslovne rezultate v krški občini bosta omogočila rednejša oskrba s surovinami in reprodukcijskim materialom ter dosledno spoštovanje stabilizacijskih ukrepov

V rezultatih četrletnih obračunov se vidno odražajo zaostreni pogoji gospodarjenja. Podatki opozarjajo na poslabšanje likvidnosti. Skrčili so se rezervni skladi in sredstva na žiro računih, pa tudi krediti so omejeni. V prvem trimesečju je poslovalo z izgubo deset temeljnih organizacij, od tega pet v tovarni „Djuro Salaj“. Med izgubnjaji so bili še Rudnik Senovo, DES tozd Elektro Krško, Agrokombinat—tozd Kooperacija in tozd Meso ter Cestno podjetje—tozd Asfaltna baza in gramoznice.

Tovarno papirja je pestilo pomanjkanje surovin, izgube pa pripisujejo tudi nizkim cenam na domačem trgu, večjim stroškom zaradi preusmeritve na kolubarski premog itd. V Celulozi se nadalje pritežujejo nad premajhno stimulacijo izvoza in nad neugodnimi carinami.

Neekonomske cene so povzročile izgubo v senovskem rudniku, kjer spremlja proizvodnjo še vrsta drugih težav, kot so zadrege za rudarske delavce in težave z nabavo rudniške opreme in rezervnih

delov. Proizvajalci te opreme, žal, nimajo zadostnih zmogljivosti, da bi pravočasno ustregli premogovnikom, oskrba iz uvoza pa je zelo neredna in dolgotrajna.

Tozd Elektro Krško navaja kot vzrok za izgubo izpad prihodka od električne energije ter velike stroške za dobavo energije iz drugih omrežij.

Tozd Agrokombinata Meso Kostanjevica ugotavlja, da sedanje odkupne cene mesa ne dopuščajo zadostne oskrbe z mesom, medtem ko tozd Kooperacija računa na boljše poslovanje v drugi polovici leta, ko se bo začela prodaja pridelkov. V asfaltni bazi na Dmrovem, kjer so v prvem četrtletju sicer količinsko veliko napravili, so imeli prav tako izgubo. Za vzrok navajajo pre nizke prodajne cene, ki močno zaostrajo za podražljivijo surovin.

Kovinarsko in SOP je v prvem trimesečju močno prizadelo zmanjšanje naročil, ker so uplahnili krediti za investicijsko opremo. Motnje v proizvodnji je povzročalo še občasno pomanjkanje reprodukcijskega materiala. Težave je pričakovati tudi v gradbeništvu. Čim bolj se bodo pripravili na zmanjšanje obsega investicij, tem lažje jih bodo prebrodili. Kdor bo dobro delal, bo še vedno našel investitorja. V Lisci na Senovem, ki je vezana skoraj izključno na uvoz materialov, se prav tako bojijo zastojev v proizvodnji.

Kar zadeva izvoz, bo ta odvisen predvsem od nemotnega razpolaganja z uvoznimi pravicami, od redne oskrbe z reprodukcijskim materialom in surovinami, zato znotraj delovnih organizacij povečujejo odgovornost za gospodarjenje in uresničevanje že sprejetih stabilizacijskih ukrepov.

J. T.

VELIČASTEN SPREJEM — Potnike „Vlaka bratstva in enotnosti“ je danes teden v Krškem pričakalo nekaj tisoč občanov, katerim so se pridružili tudi ugledni družbenopolitični delavci iz republike. Gostje iz Srbije so med enournim postankom prisostvovali kulturnemu programu in prisluhnili dobrodošlici na slovenskih tleh. V Krškem je ostala mešana srbsko slovenska delegacija in delegacija Bajine Bašte. (Foto: Jožica Teppey)

Praznično v Brestanici

Enako kot krška občina slavi v spomin na povratek izgnancev svoj praznik tudi brestaniška krajevna skupnost. Letos so zanj pripravili obsežen program prireditev, ki so ga zaključili v nedeljo.

Med prazničnimi dnevi so bili seveda najbolj veseli otvoritve prizidka k poslopju osnovne šole in hkrati preurejene notranjosti starega dela. Vse novosti so prinesle še pet učilnic, prostor za knjižnico, pionirsko sobo ter kuhinjo z jedilnico. Slednji so dodali še oder, tako da je to izredno lep in primeren prostor za različne prireditve. To se je pokazalo že med prazničnim tednom, saj so se poglavni dogodki odigrali prav tam.

Seveda bo ta ustanova za boljše delo v celodnevni šoli nujno čim prej potrebovala še telovadnico. Upajo, da se jim bo ta želja uresničila v naslednjem srednjeročnem obdobju. Veselje pa je skalila stvar, ki jo bo treba čimprej urediti. Znano je, da so pri gradnji prizidka občani pomagali s samopriskevkom, da bi v šolskih prostorih dobili tudi prostore za krajevno ambulanto. To so sicer z otvoritvijo dočakali, ne vedo pa, kdaj se bodo vanje vselili tisti, ki so jim jih namenili.

DARILO — Delegacija iz pobratene Bajine Bašte je na svečani akademiji na predvečer krškega občinskega praznika izročila Krškemu spominski album s Titovega obiska v njihovi občini, krški predsednik Silvo Gorenc pa je Bajini Bašti poklonil Titovo plaketo, delo domačega umetnika Vladimira Štovička. (Foto: J. Teppey)

V praznične prireditve je sodila tudi svečana akademija, na kateri so podelili bronasta „Priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda“. Prejeli so jih: Delavsko kulturno društvo „Svoboda“, „Društvo upokojencev“ Albin Zlosel, Silvan Mozer, Tončka Pečnik, Štefan Vuk in Milan Vovk.

Ž. ŠEBEK

LETOS TRI NAJVIŠJA ODLIČJA — Na slavnostni akademiji v počastitev 7. junija, praznika krške občine, je predsednik občinske skupščine Silvo Gorenc izročil častna priznanja z medaljo Ivana V. Valvasorja direktorju Temeljne posavske banke Krško Ivanu Glogovšku (v sredini), direktorju šentmejske Iskre—tozda Upori Ludviku Simoniču (v sredini) in upokojenemu profesorju agronomije Francu Vardjanu iz Leskovca. (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

TRUJE PLAKET — Ob „Vlaku bratstva in enotnosti“ so jih podelili v vseh slovenskih občinah, ki ga imajo v gosteh. Medobčinski koordinacijski odbor je v krški občini z njimi nagradil „Muzej izgnancev Brestanica“, Karla Sterbana in Lojzeta Stiha. Listino bo prejelo 5 posameznikov in organizacij, „Zahvalo“ pa 22 posameznikov, delovnih organizacij in skupnosti.

PRIZNANJE GASILCEM — Ko smo v naši zadnji številki pisali o bronastih priznanjih „Osvobodilne fronte“, ki so jih podelili ob prazniku leskovske krajevne skupnosti, smo bili napačno obveščeni, da je enega med njimi prejela KS ZRVS. Tretjega med društvi so prisodili leskovskemu „Gasilskemu društvu“!

OKTETOVA DESETLETNICA — Minulo soboto so v samostanski

cerkvi v Kostanjevici počastili desetletje delovanja „Kostanjeviškega okteta“. Na jubilejnim koncertu sta z njim zapela tudi okteta „Boštjanski fantje“ in „Bratov Pirnat“.

NOVA USMERITEV — Z novim šolskim letom jo odpirajo v krškem „Solskem centru“. To bo poklicna šola papirne stroke, ki naj bi za potrebe „Djuro Salaja“ usposabljala izdelovalce celuloze in papirja ter kartonažerje. Izvedeli smo, da je združeno delo za tovrstno šolanje razpisalo več kot 40 štipendij.

DESET SKUPIN — Tradicionalna občinska revija otroških in mladinskih pevskih zborov je bila minul petek popoldne na brestaniški osnovni šoli. Na njej je nastopilo deset zborov, najbolj številni pa so bili Senovčani, ki so se revije udeležili ker s tremi zbori.

ZBOROVANJE — V mestnem parku v Brežicah se je v nedeljo po veliki gasilski paradi zbralo blizu deset tisoč gasilcev in drugih občanov, da so na sklepni prireditvi IX. gasilskega kongresa Slovenije prisluhnili govorniku Martinu Koširju, republiškega sekretarju za ljudsko obrambo. (Foto: Teppey)

Kritično, brez olepševanja!

„Brežiški komunisti smo trdno odločeni, da bomo vztrajali na poti, ki jo je začrtal predsednik Tito,“ so zbrani na konferenci sporočili predstevstvom CK ZKJ in CK ZKS

Prva programska—volilna konferenca dne 4. junija, v Brežicah se je odlikovala po zaostreni kritičnosti do dela, uspehov in težav v občinski organizaciji ZK v obdobju zadnjih dveh let in pol. Tak pristop do pojavov v delegatskem uveljavljanju, do gospodarjenja, do problemov krajevnih in interesnih skupnosti, do idejnopolitičnega usposabljanja, do krepite obrambnih sposobnosti prebivalstva ipd. je izvršni sekretar CKZS Miran Ogrin ocenil kot veliko spodbudo za nadaljnje delo ZK, če bodo le delegati znali prenesti vso kritičnost v osnovne organizacije.

„Delovanje komunistov brežiške občine je bilo v zadnjih mesecih usmerjeno v uresničevanje stabilizacijskih ciljev,“ je v uvodnem referatu pojasnila sekretarka komiteja Božena Ostrovršnik in poudarila, da so ustalilveni ukrepi naleteli na široko podporo v samoupravnih sredinah, bili pa so tudi odpori in poskusi različnih pritiskov, na primer prekinitve dela pri Prevozu, v celodnevni osnovni šoli na Bizeljskem, pri Tomosu, nezadovoljstvo na Pionirjevem gradbišču v Trnju in negodovanja v nekaterih tozdih Agrarie, kar vse opozarja na to, da komunisti na pereče probleme v kolektivih prepočasno reagirajo.

Po drugi strani pa je tudi res, kar je v razpravi dejal Franc Puhner, da je težko vselej čez noč izgladiti probleme, ki so bili prisotni že leta. Kot predsednik komisije za spremljanje stabilizacijskih ukrepov je delegate obvestil, da so rezultati njene dosledne, nepopustljive akcije zelo dobri, da je kršiteljev vedno manj in da je na primer med njimi 80 odst. takih, ki so upravičeno presegali z resolucijo in družbenim dogovorom omejeno izplačevanje osebnih dohodkov.

Delegat Videnič je opozoril na premajhen odstotek komunistov glede na število prebivalstva v občini. Od 1977 do ktos se je njihovo število pomnožilo od 903 na 1042. Izredno veliko je namreč organizacij, ki medtem niso sprejele prav nobenega člana. Razpravljalec se je dotaknil površnega ocenjevanja dela

komunistov, zlasti tistih na odgovornih mestih, nezadostnega spremljanja dela delegacij od strani OO ZK in premajhne pomoči poslovnih in strokovnih organov delegacijam za občinsko skupščino in SIS. Tako grede na primer v zboru združenega dela mnoge pomembne stvari mimo čisto brez pripombe in razprave. Iz referata sekretarke povzemamo, da politični sistem v občini še ni dovolj odprt vplivu delegacij, da se marsikaj rešuje izključno v izvršnih in poslovnih organih ter strokovnih službah, kar vse dokazuje premajhno povezanost z delegatskim sistemom.

J. TEPPEY

13 odlikovancev

Večina delavcev

Na povabilo Stanka Rebernika, predsednika občinske skupščine v Brežicah, se je v petek zbralo na kratki slovesnosti trinajst odlikovancev iz delovnih kolektivov in družbenopolitičnih organizacij. Stiri so prejeli medaljo dela, sedem red dela s srebrnim vencem, eden red zaslug za narod s srebrno zvezdo in eden red zaslug za narod s srebrnimi žarki. Z medaljo dela so bili odlikovani: Alojz Gramc, Jože Komočar in Dominik Matkovič iz Kovinoplasta na Jesenicah na Dolenjskem ter Jože Habinc iz Prevoza. Red dela s srebrnim vencem so prejeli Martin Frigelj in Franc Krošelj iz Prevoza, Ivan Lapuh iz Elektra Krško — enota Brežice, Viktorija Šavrič iz Zdravilišča Čateške Toplice, Anton Šinkovec iz Kovinoplasta na Jesenicah, Franc Zore in Nada Tomeš iz Prevoza.

Mariji Dušičevi, kmetici iz Pavlove vasi, pa so ob tej priložnosti izročili red zaslug za narod s srebrno zvezdo za dolgoletno in nesebično skrb za rejence. Red zaslug za narod s srebrnimi žarki je dobil Ivan Videnič iz Brežic, aktivni udeleženec NOB in vse poveljno obdobje zavzet družbenopolitični delavec. To je bila zadnja skupina odlikovancev, katerim je odličja podpisal še predsednik Tito.

S SLOVESNOSTI — Stanko Rebernik izroča odlikovanja. (Foto: J. T.)

NOVO V BREŽICAH

PRAZNIČNO MESTO — Brežice so dočakale IX. gasilski kongres vzorno urejene. Tokrat so se za lepši videz mesta potrudili prav vsi, od delovnih organizacij do hišnih svetov. Celo nekaj ulic so zgladili s svežo asfaltno podlago. Z balkonov je za štiri dni izginilo perilo, okna in izložbe so povsod okrasili, gredice pa zasadili s cvetjem. Napisi z dobrodošlico udeležencem kongresa in velike nedeljske parade so pozdravljali goste na vseh vpadnicah in na mestnih ulicah. Poziv občinske konference SZDL občanom, hišnim svetom in delovnim kolektivom je naletel na dober odziv, čeprav so tu in tam pred blokci celo zdaj pozabili pokositi visoko travo.

GOSTOLJUBNO SPREJETI — Učenci osnovne šole bratov Ribarjev so bili v četrtek in petek gostitelji 167 pionirjev iz raznih delov Slovenije, ki so prišli na srečanje pod naslovom „Preprečujemo požare“. Za mlade zgodovinarje in likovnike je bilo bivanje v Brežicah zanimivo

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Složnost, vredna posnemanja

Pobude za delovanje v KS Loka prihajajo iz vaških odborov — Denar oplemenitijo z delom — Rešili so že vrsto drobnih vprašanj — Pripravljajo anketo

Že nekaj let je samouprava v Loki pri Zidanem mostu primer, kako naj bi bila v praksi samoupravno organizirana krajevna skupnost. Zato ne presenečajo priznanja — med njimi je celo vezno — niti številni obiski delegacij v tej krajevni skupnosti. Zadnjikrat se je lahko prepričala o učinkovitosti razmeroma izvirne poti tudi delovna skupina CK ZKS.

Pred uvodbo delegatskih odnosov skoraj ni bilo krajevne samouprave, poudarjajo Ločani, Alojz Vidic pa skromno pripomni, da si pravzaprav niso izmislili nič novega. Vzpostavili so soodvisnost med materialno osnovo in krajevno samoupravo; namesto treh bivših vaških odborov SZDL, ki so bili zgolj na papirju, so jih oblikovali šest. Na Razborju, Bregu, v Okroglicah, Loki, Račici in Radežu prevzemajo vaški odbori poleg političnih skoraj vse naloge pri komunalni ureditvi. Združeno zanimanje vaščanov, tako politično kot gnotno, to je komunalno, je zaenkrat pokazalo izjemno ugodne rezultate, zlasti pri Razborčanih, manj pa v Radežu, kjer je usklajevanje interesov maloštevilnih vaščanov na velikem območju precej bolj zahtevno.

Vaški odbori vse bolj preraščajo v nekakšne nove skupnosti, imenujejo jih vaše skupnosti, kjer potekajo mnoge akcije. Sani združujejo vaše poti, financirajo vodovodni pokopalnice, skratka, ker so skoraj brez režije, živijo „komunalno“ zelo poceni. Le za širše akcije se o solidarnosti dogovorijo na ravni krajevne skupnosti, kjer je tudi računovodski servis. Veljavnost načela „Čisti ra-

čuni — dobri prijatelji“ potrjujejo z uvedbo „kartice“ za vsak vaški odbor, vodovod, pokopališče itd. posebej! Kot dobri gospodarji pa vsak dinar (največ sredstev dobijo pri občinski komunalni skupnosti) z marljivim prostovoljnim delom in še kako drugače tudi do osemkrat oplemenitijo.

Predvidevajo, da bo na območju KS Loka samo letos za 8 milijonov naložb; zagotovljeno imajo izvajanje del za nad 4,5 milijona dinarjev, z republiško skupnostjo za ceste pa se dogovarjajo za asfaltiranje okoli 3 km dolgega odseka med Bregom in Račico, ki je bil že v prejšnjem srednjeročnem načrtu.

Ena najpomembnejših pridobitev krajevne samouprave v KS Loka je nedvomno sprotna obveščanost vaščanov. Omogoča jo prisotnost delegata iz sleherne vaše skupnosti v skupščini krajevne skupnosti. Ker je delegat za to isti kot za skupščino na občinski ravni, ve, kaj se bo dogajalo v vasi, krajevni skupnosti in v občinski skupščini. Seveda je za odgovorno odločanje pomemben

vmesni člen, skupščina KS, kjer se neposredno soočajo interesi vaščanov na ravni krajevne skupnosti, saj se dogovarjajo z delegati družbenopolitičnih organizacij, delavci iz združenega dela in kooperanti.

Živa povezanost vaščanov pripomore k učinkovitemu reševanju številnih drobnih, a za dobro razpoloženje ljudi še kako pomembnih življenjskih vprašanj. Tako so pred kratkim dosegli, da šolski avtobusi vozijo učence iz celotne krajevne skupnosti v Loko, in ne več v Sevnico. Jeseni bo pričel delovati otroški vrtec; že doslej, ko so malčki lahko prihajali enkrat oziroma dvakrat v tednu, je bil odziv izreden.

V Loki pričakujejo, da bodo v kraju imeli vsaj enkrat na teden tudi zdravstveno ordinacijo. Morda bo anketa, ki jo pripravljajo, pokazala še druge potrebe. Ne dvomimo, da ne bi bila prizadevanja tudi za ureditev telefonije, elektrifikacijo šestih hiš v oddaljenih hribovitih vaseh, boljše oskrbo trgovine in zlasti mesnice, uspešna. Potrebno bo le še nadaljnje složno delo vseh družbenopolitičnih organizacij; posebej odgovorne so naloge komunistov, ki bodo družbo gotovo lahko vzdrževali pritisk profesionalizacije, saj, kot pravijo v Loki, „želimo delati nepoklicno, ker je to bistvena lastnost samoupravljanja.“

PAVEL PERC

So mladi brez stališč?

Sevniško mladino tarejo težave, zato uspehi niso najboljši

Na nedavni konferenci OK SZDL so kritično pretresli dokaj težav sevniške mladine, iz razprave pa povzemamo tole:

Delegati občinskega sindikalnega sveta, ki so najbolj zavzeto posegali v razpravo, so opozorili, da družbenopolitične organizacije nimajo usklajenih programov, nekatere pa delajo celo brez programa. Premalo je dogovarjanja o nalogah, ki bodo bolj prispevale k spremenjenemu odnosu do ZSMS. Sindikat je bil pred časom celo bolje organiziran, bolj je vključeval mlade.

Cepprav so v OK ZSMS precej ubadajo sami s seboj predvsem z organiziranostjo, bo vendarle potrebno stoniti kaj določnega. Veliko namreč pove podatek, da ima mladina le 13 osnovnih organizacij v združenem delu. V mladinski organizaciji bo potrebno več resnega političnega dela, ki naj se zrcali v tem, da bodo mladi imeli svoja stališča. Tako jih zaenkrat npr. v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine sploh ni čutili.

Po drugi plati pa so mladi nedvomno najbolj dejavni v kulturi, pri ohranjanju revolucionarnih tradicij NOB in na športnem področju. Tudi informiranju posvečajo veliko pozornost, saj izdajajo svoje glasilo.

V krajevnih skupnostih bo potrebno pripraviti več delovnih akcij, kakršni sta bili na primer tista za zgraditev radiokluba v Sevnici (v dobrem letu so opravili kar 4000 prostovoljnih ur) in akcija čiščenja obrežja Save. Ob kroničnem pomanjkanju prostorov je nesprejemljivo, da so nekatere zapuščene šole za mlade zaprte. Odpraviti bo potrebno tudi zaprtost posameznih društev in pomanjkanje mentorjev.

Na takratni konferenci SZDL o problematiki mladih pa je „izbila sodu dno“ misel Anice Horjak, češ da mladina že vsaj leta glede denarne

podpore ni v enakem položaju z drugimi DPO. Ob rešitvi tega vprašanja bi bilo odveč govoriti, da je sekretar OK ZSMS najslabša, a najboljše plačana tajnica v občini. Pričakovali bi lahko tudi manj administriranja in več živnega dela z mladimi v sevniški občini.

P. PERC

Združeni laže kljubujejo

Pestra dejavnost sevniškega društva invalidov

Sevniško društvo invalidov sodi po razvejeni dejavnosti med boljša društva pri nas. Članstvo je v šestih letih povečalo skoraj za štirikrat; leta 1974 jih je bilo komaj 89, letos pa že 335. V občasnem glasilu Utrip življenja svetujejo članom, širši javnosti pa razgrinjajo pomembno poslanstvo društva.

V ospredju zanimanja sta šport in rekreacija, saj je razgibanje in družabno srečanje za človeka s telesno okvaro zelo pomembna. V streljanju z zračno puško dosegajo vidnejše rezultate v republiki, privržnost šahu pa so dokazali tudi z nedavno vzorno pripravljeno republiko prvenstvom v Sevnici. Trim srečanja potekajo ob sobotah v dvorani sevniškega Partizana, sproščali pa se bodo tudi na prostem, pred boštanjsko osnovno šolo ali na sevniškem gradu. Razmeroma dobro je razvito izletništvo pa tudi socialni dejavnosti in obiskom težjih invalidov na domu posvečajo precejšnjo skrb.

Finančna „odeja“ je prekratka zlasti za športno-rekreativne dejavnosti, čeprav poleg občinske izobraževalne, kulturne in telesnokulturne skupnosti primakne pomemben delež tudi republiška Zveza društev invalidov. Ta pozornost ni slučajna, saj ocenjujejo, da program dela sevniških invalidov prekaša njihove zahteve. Z občinskimi interesnimi skupnostmi bodo skušali najti skupen jezik tudi z zdravstveno skupnostjo, kije podpisala sporazum o financiranju društva, obveznost pa še ni izpolnila.

Ko invalidi pravijo, da je družba premalo storila zanje, imajo v mislih predvsem neurejen dostop do dvoran, javnih prostorov, nesprejemljivo je zgovarjanje avtobusnih prevoznikov, češ da sedeži niso označeni za invalide zato, ker morajo spremeniti svoje pravilnike. Načrtovalci novogradej naj bi upoštevali invalide, ne le v sevniški občini, kjer je društvo preko stanovanjske skupnosti sprožilo te zadeve, temveč povsod.

Sevniško društvo invalidov, ki je na zadnjem obnem zboru za predsednika znova izvolilo postrtovalnega Franca Zvegljica, je sklenilo razširiti dejavnost v vse krajevne skupnosti, z ustanovitvijo aktivov zaposlenih delavcev pa še v združeno delo.

P. PERC

USPELE AKCIJE RK

Akcije Rdečega križa v trebanjski občini so uspele. Krvodajalskih akcij se je udeležilo 684 krvodajalcev, medtem ko podatki o zbiranju oblačil še niso vsi znani. V Trebnjem so zbrali okoli 1000 kilogramov oblačil, na Mirni 800 kilogramov, podatke iz Mokronoga in ostalih krajev pa bomo objavili kasneje.

Japonci v Iskri

Med bivanjem pri nas so si ogledali turistične kraje

Skoraj vsi stroji za proizvodnjo elektrolitskih kondenzatorjev v novi „Iskrini“ tovarni v Mokronogu so japonske izdelave. Japonska firma CKD, ki proizvaja te stroje, zaposluje 3.000 delavcev, bruto produkta pa ima okoli 160 milijonov dolarjev. Njeni stroji za proizvodnjo neonskih luči in

elektrolitskih kondenzatorjev pa delajo že v NDR, Franciji, Italiji, Libiji, Švici in še kje. Njihove stroje, ki so izredne kvalitete, so v Mokronogu montirali japonski monterji Ikuo Ono, Masami Ogawa in Kenzo Hosono.

V kratkem razgovoru so povedali, da so se v tem kratkem času, kar so bili pri nas dodobra seznanili z našimi delavci in so se o njihovih sposobnostih izrazili zelo pohvalno. Prepričani so, da bo proizvodnja stekla brez zastojev, kar bo verjetno še okrepilo že doslej dobre stike med Iskro in CKD. Vendar njihovo bivanje le ni potekalo samo v znamenju dela, čeprav so bili tudi njihovi mokronoški gostitelji polni pohval glede japonske prihodnosti. Med bivanjem pri nas, ki ga je nekolikom motila le drugačna hrana, so si ogledali okolico Mokronoga, pri čemer seveda ni mogel izostati obisk zidanice, kjer so Japonci pokusili naš cviček. Hkrati so obiskali glavne turistične

zanimivosti Slovenije. Zanje so pripravili obisk Bleda in Postonjske jame, ki sta na Japonce naredila namočnejši vtis.

Te vtise bodo japonski delavci odnesli tudi domov na Japonsko, v Komaki pri Nagoyi, kjer je njihova firma. Enako dobre vtise pa so iz Ja ponske, kjer so se seznanjali z njihovo tehnologijo, odnesli tudi naši domači delavci, ki so pri sporazumevanju z njimi tudi pomagali.

J. S.

Praznik Mirenčanov

Praznik krajevne skupnosti Mirna je minil v pogledu na dosežene rezultate — 25 let samoupravljanja v „Dani“

Praznovanje krajevnega praznika mirenske krajevne skupnosti je bilo posvečeno revolucionarnemu življenju in delu tovariša Tita, 35-letnici osvoboditve in 30-letnici samoupravljanja.

Tako se je v okviru praznika pretelki petek zvrstila vrsta prireditev. Najprej so imeli učence te osemletke uro zgodovine pri spomeniku NOB na Rojah, ob 13. uri pa je bila na dvorišču „Dane“ proslava, katere so se udeležili mnogi delovni ljudje, šolarji in delavci te tovarne. Na proslavi je govoril Miran Bizjan, predsed-

nik predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov, šolarji mirenske osemletke pa so izvedli kulturni program. Po koncu proslave so na proslavo tovarne odkrili spominsko ploščo ob 25 — letnici samoupravljanja v „Dani“. Prireditve se je udeležilo tudi 11 dosedanjih predsednikov delavskih svetov v „Dani“, ploščo pa je odkril prvi predsednik delavskega sveta Polde Ajdišek. V popoldanskih urah so bile na športnem igrišču pri mirenski osemletki številne športne in kulturne prireditve, ob 20. uri zvečer pa je bila še slavnostna akademija, na kateri so bile prikazane številne dejavnosti mnogih mirenskih društev in organizacij.

ŠTEVILNA UDELEŽBA — Na proslavi v „Dani“ se je zbrala ker precejšnja množica ljudi, med njimi številni gostje. Na proslavi je govoril Miran Bizjan, predsednik predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov Trebnje.

ODKRILI SO PLOŠČO — Spominsko ploščo ob 25-letnici samoupravljanja v „Dani“ je odkril prvi predsednik delavskega sveta Polde Ajdišek.

IZ KRAJA V KRAJ

LEPŠA „DANA“ — Te dni se okoli mirenske „Dane“ trudijo pleskarji, ki bodo polepšali pročelje te tovarne. Vse to je seveda vredno pohvale, prav pa bi bilo, če bi polepšali tudi pročelja ostalih hiš v tem kraju, še posebej tista ob cesti, na katerih se močno pozna cestni metez.

GRADNJA NAPREDUJE — Gradbeniki hitijo pri gradnji Agrostrojne tovarne. Medtem ko je bilo pred dnevi videti še le stebre, je zdaj postavljeno tudi že ostreže, tako da bo ta tovarna, ki je ob začetku gradnje doživela toliko žolčnih napadov, zgrajena v rekordnem času.

UDARNIKI S HRIBA — V tej rubriki, ki je zelo cenjena in brana (po odmevitih sodeč nekateri preberejo samo to in nič drugega), smo že pisali o blatni poti, ki vodi k blokom na Pavlinovem hribu. Očitno je začelo stanovanjem tega

naselja blatno potovanje do stanovanj presedati, zato so krepko pljunili v roke in sami uredili pot. Vsekakor je to podvig, ki se ga mestni prebivalci ne lotijo tako zlahka, ker mislijo, da morajo dobiti take reči vse kar na krožniku.

POSLOVNEZEV SE IN SE — Kako močno se je Trebnje razvil v zadnjih letih, pričča tudi izredno zanimanje Trebanjcev za poslovni vlak. Mnogi se namreč zanimajo za notovanje z njim, kar pomeni, da je med Trebanjci veliko poslovnežev. In kjer je veliko poslovnežev, je verjetno tudi dosti poslovanja. Pa drugega jim tudi ne preostane, saj je potovanje z avtobusom vse prej kot ugledno, še posebno, če se začne na trebanjski avtobusni postaji.

MALA ŠOLA O ZVRSTEH PISANJA

Glede na to, da je bil v trebanjski občini v organizaciji Zveze kulturnih organizacij seminar o obveščanju in arhivsko-dokumentacijski dejavnosti, je moč pričakovati, da bodo k nam kar deževali kvalitetni prispevki o kulturi in dejavnosti na tem področju. Prav pa bi bilo, ko bi na takih seminarjih govorili tudi o zvrsteh v časopisih. Če bi bilo o njih ljudem kaj več znanega, se morda ne bi tako pogosto dogajalo, da bi šale brali kot resne članke in članke kot šale. Tu gre za našo rubriko Iz kraja v kraj ali Trebanjske iveri, v kateri na šaljiv način obravnavamo obrobne, pa tudi resne dogodke.

MLADI V VRSTAH RK

Pred kratkim je bil na Mirni sprejem prvošolčkov v podmladek Rdečega križa in osmošolcev v krajevno organizacijo RK. Na prireditvi so poleg izkaznic in značk podelili nagrade za tri najboljše spise o Rdečem križu ter eno nagrado za likovni izdelek. S takimi akcijami krajevna organizacija RK spodbuja delo mladih v svojih vrstah. Že doslej je imela ta organizacija močno podporo na mirenski osemletki in v delovnih kolektivih. Mladi so namreč pripravili veliko akcij, ki so vse uspele prav zaradi njihovega požrtvovalnega dela.

TREBANJSKE NOVICE

KRPALI SO — Delavci sevniškega delovodstva, ki spada v krški tozd novomeškega Cestnega podjetja, so prejšnji mesec temeljito zakrpali glavno cesto v smeri Krškega, zatem pa so se lotili še sevniških ulic, na katerih so ostali sledovi prekopavanja za polaganje telefonskega kabla. (Foto: D. R.)

BUČKA: TRGOVINA BO
Zdi se, da bo do oktobra 1981 končno le rešeno vprašanje trgovine na Bučki. Četudi še ni gotovo, kako bo s krediti, bo Mercatorjev Kmetijski kombinat iz Sevnice poskrbel za gradnjo trgovine, ki bo lahko zadovoljevala potrebe kranjov Bučke in okoliških vasi. Predvidevajo, da bo nova trgovina glavna pridobitev tega kraja konec oktobra prihodnje leto, ko bo poteklo 40 let od napada na Bučko.

»Dolenjski list«
v vsako družino

SEVNIŠKI PABERKI

DRUŠTVO INVALIDOV SEVNIŠKEGA KRAJA ugotavlja, da se invalidi vse prenealjavljajo v pisarni društva. Tam kaj (Cesta na grad 2) lahko vsak torek od 15. do 16. ure dobijo koristne nasvete za pomoč. Torej kar pogumno v skromno pisarnico! Večkrat boste odprli vrata, bolj boste zadovoljni vi in vodstvo društva; če ne zaradi drugega, pa zato, ker boste samodejno pripomogli k razčlenju vlažnega prostora, kjer arhiv in inventar društva žalostno propadajo.

OBČINSKA MLADINSKA NOGOMETNA LIGA se poslavlja do 31. avgusta, ko se bo pričel jesenski del. V devetih kolih malega nogometa so Boštanjani prav tolikokrat zmagnali in zanesljivo vodijo med desetimi moštvili. Boštanj je tako zbral

18 točk, Log 14, tretjevrščena Kamenica in četrta Blanca pa sta zbrala po 13 točk. Najučinkovitejši strellec je Ivan Kmetič (Boštanj) s 16 zadetki, drugi je Jože Liseč (Log) z 12 zadetki itd.

ŠIRITEV OBČINSKE KNJIŽNICE, obnova sevniškega gradu in pomoč pri delovanju delavske pihalne godbe pri GD Sevnica — to so prednostne naloge na področju kulture v sevniški občini. Sicer pa je znano, da primanjkuje mentorjev (zlasti za glasbeno izobraževanje) in da delovne organizacije svojih kulturnih programov ne načrtujejo dolgoročno. Kot zanimivost pa še to: Sevničani bodo skušali ugotoviti, kdaj je bila ustanovljena partizanska knjižnica na Okroglicah, da bi tamkaj odkrili spominsko obeležje.

SEVNIŠKI VESTNIK

Št. 24 (1609) 12. junija 1980

Naslednje leto zraste zorilnica

V Industriji gradbene keramike v Račjem selu vlagajo velike napore za zmanjšanje izgub

Industrija gradbene keramike v Račjem selu, ki se zaradi nedokončane investicije od vsega začetka otepa z velikimi težavami, poskuša z vsemi silami najti rešitev iz zagate. Hkrati s prizadevanjem vseh političnih dejavnikov v občini in republiki ter ob podpori delovne organizacije Slovenija ceste - Tehnika išče možnosti, da bi vendarle zaključila investicijo. Ob tem pa že tečejo dogovori z bankami, da bi zmanjšali obveznosti.

Direktor Marijan Umek je povedal, da razgovori z bankami potekajo ugodno in so bili tudi že doseženi nekateri uspehi. Po tem bodo zmanjšali obrestno mero na 6 do 4,5

odstotka, hkrati pa naj bi te kredite odplačevali na daljše roke. Bolj kot manjšanje ali lajšanje kreditnih obveznosti pa je za ta kolektiv zdaj pomembno, da dokonča in dopolni vse pogoje za nemoteno odvijanje tehnološkega procesa. V ta namen bodo že do konca naslednjega leta montirali v tovarni tri nove stiskalnice, postavili dodatno linijo in zgradili zorilnico gline. Prav ta naj bi namreč omogočila neprekinjen in nemoten potek proizvodnje, ki je bil doslej velikokrat odvisen od vremenskih razmer, kar je v deževnem vremenu ali v zimskem času povzročalo zastoje ali slabo kvaliteto izdelkov. Zorilnico gline bodo v tovarni zgradili do septembra naslednjega leta.

ženih držav pa naj bi do konca leta dobavili okoli 50.000 kvadratnih metrov ploščic. Skupaj naj bi Industrija gradbene keramike do konca leta izvozila za okoli 10 milijonov deviznih dinarjev, kar bo v zadnji posledici prineslo precejšnje dinarske učinke, saj po dogovorih v okviru delovne organizacije ostali tozdi, ki potrebujejo veliko deviz, te plačujejo za 40 odstotkov dražje.

J. SIMČIČ

TEŽAVE BODO MINILE - Delavci Industrije gradbene keramike v Račjem selu, ki se že od začetka bojujejo z velikimi težavami, pričakujejo, da se bodo ob pomoči družbe izklopali iz njih. (Foto: J. Simčič)

Kmetija brez naslednikov?

Noben izmed Zagorjanovih otrok ne namerava ostati na kmetiji - Kmetje ne dobe kreditov za obnovo hiš

Tudi Drago Zagorjan je eden izmed tistih dolenjskih kmetov, ki sicer so usmerjeni v sodobno kmetovanje, a zato pri pridelovanju še ne dajejo prednosti eni sami kulturi. Zato se je seveda kot dolgoletni kooperant kmetijske zadruge udeležil zbora pridelovalcev krompirja na Mimi.

Tako kot z vsakim kmetom se tudi z njim pogovor soka okoli njihovega položaja in vrednotenja dela, ki ga vlagajo v pridelovanje hrane. Prav pridelovanju hrane namreč posvečamo vse več pozornosti, govorimo celo, da je to strateška naloga naših kmetov. Žal pa ne gre v korak s tem govorjenjem tudi resnični položaj kmetov. Res je, da je zdaj njihovo življenje veliko lažje, kot je bilo pred desetletjem, prav tako so bila v posodobitvah kmetij vložena velika sredstva; vse to je resnica, ki ji kmetje ne oporekajo. Želijo si le več socialne gotovosti, želijo si vse tiste ugodnosti, ki jih imajo delavci. Tudi Zagorjan pravi, da bodo nekateri njegovi soolci, ki so zaposleni v delovnih organizacijah, kmalu začeli uživati zasluženo pokojnino, medtem ko bo on moral delati, dokler mu bo dopuščalo zdravje. Kaj drugega mu namreč ne preostane, saj njegovi trije otroci ne mislijo ostati na kmetiji. Najstarejši je že

izučen orodjar, srednji se uči za trgovca, najmlajši pa hodi v sedmi razred in želi postati voznik.

V Zagorici, kjer je Zagorjan doma, ima 18 hektarov zemlje, 2 hektara pa ima še v zakupu. Žal pa je ta zemlja razmetana na vseh koncih in

krajih, do najbolj oddaljene njive pa je kar 6 kilometrov. In po Zagorjanovem mnenju poteka zlozba zemljišč vse prepočasi, čeprav v njegovem koncu od nje niti ni kaj dosti pričakovati. In z ženo si še želita, da bi obnovila hišo, kar si ob skrbi za toliko zemlje in ob reji 23 glav živine tudi zaslužita. Toda kmetje za obnovo stanovanjskih hiš ne morejo dobiti kreditov. Morda je tudi to eden izmed razlogov, da Zagorjan nobenega izmed otrok ne usmerja v kmetijo. J. S.

Resolucija pristrigla načrte

Trebanjsko šolstvo se bo pri porabi ravnalo po resoluciji - Tudi OIS bo prizadel

Pretekli ponedeljek je bila v Trebnjem 10. seja skupščine izobraževalne skupnosti trebanjske občine. Delegati so na seji razpravljali o sprejemu samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela, finančnem načrtu za šole v naravi in nekaterih drugih vprašanjih.

V okviru finančnega načrta je bilo na seji največ govora okoli sanacije začrtanih programov, ki bodo morali biti usklajeni z zahtevami resolucije. Tako se bo zmanjšal fond ur za prostovoljne dejavnosti, sredstva za osebne dohodke se povečajo le za 15 odstotkov, pri sredstvih za materialne izdatke pa je upoštevana lanska realizacija ob 22-odstotnem povečanju, kar pa bo še premalo, in bodo morale šole speljati svoje posebne sanacijske programe. Ukrep, ki bo prizadel učitelje neposredno, pa je, da letos ne bodo izplačevali dodatkov za večštevilsne oddelke in za delo na podružničnih šolah.

Vse, kar je v zvezi s financiranjem šolstva, bo tako in tako sprejel zbor združenega dela trebanjske občinske skupščine na podlagi sporazuma o svobodni menjavi dela. Finančna ocena pa bo narejena na podlagi ocen iz sporazuma in dohodkov, določenih s sklepom prejšnje seje skupščine OIS, kar

znaša nekaj čez 70 milijonov dinarjev. Od tega bo 50 milijonov porabljenih za osnovno šolstvo, vse ostalo pa bo porabljeno za organizacijo letne in zimske šole v naravi, za vzdrževanje in nakup šolskih vozil, nakup brezplačnih učbenikov in za strokovne službe skupnosti. Poleg ostalih zmanjšanj bodo manj sredstev porabili za nakup brezplačnih učbenikov, manj denarja bodo porabile tudi strokovne službe občinske izobraževalne skupnosti.

Kljub omejitvam pa ne bodo bistveno okrnjene dotacije in

RAZPRAVLJALI BODO O POSLOVANJU

Za ponedeljek, 16. junija, je v Trebnjem sklicana 16. redna seja vseh zborov občinske skupščine, po njej pa bodo še posebna zasedanja zborov združenega dela in krajevne skupnosti. Na zasedanju zbora združenega dela bodo delegati med drugim razpravljali o trimesečnih poslovnih rezultatih.

pomoč za društva, kot so Rdeči križ, društvo invalidov idr.

OKLEŠČENA OBNOVA

Za primer, kako se da z malo premišljenega odnosa do družbenih dobrin prihraniti kakšen dinar, so lahko kuharice v mirenski osemletki. Z dozidavo šole je bilo na voljo tudi nekaj denarja za obnovo kuhinje. Seveda je Kovinastroj iz Grosupljega pripravil kar za 770.000 dinarjev „težko“ ponudbo. Občinska izobraževalna skupnost je ponudila za prenovo kuhinje 350.000 dinarjev. Vendar kuharice te ponudbe niso zgrabile z obema rokama. Malo so pogledale po kuhinji in odkrile, da nove nape ne potrebujejo, pomivalni stroj sicer pride prav, a se da skoraj lepše pomivati tudi brez njega. Na zadnje so kuharice izbrale za 100.000 dinarjev opreme za svojo kuhinjo. Jasno je, da so bili odgovorni iz občinske izobraževalne skupnosti veseli tako premišljenega izbora opreme. Denar, ki bi šel zanjo, bodo lahko porabili kje drugje.

Šola, ki živi družno s krajanji

Prizidek za mirensko osemletko bo dograjen do jeseni - Dejavnost se bo s tem še razmahnila

V dneh pred 6. junijem, ko krajevna skupnost Mira praznuje svoj praznik, imajo učenci mirenske osemletke polne roke dela. Njihova šola je namreč prva srčika kraja in skupnosti, saj ob takih priložnostih poskrbi za izvedbo proslav, hkrati pa je tesno povezana z vsemi delovnimi organizacijami, družbenopolitičnimi organizacijami in društvi.

Pred petnajstimi leti so na Mimi praznovali 150-letnico osnovnega šolstva, leta 1969 so predali namenu novo šolsko poslopje, z vsemi ostalimi dejavnostmi, ki jih na tej šoli opravljajo, pa prav zdaj dosega enega izmed vrhuncev. Vendar o tem kasneje. Trenutno je na šoli 300 učencev, ki so porazdeljeni v 15 rednih oddelkov, zraven tega pa imajo še 3 oddelke podaljšanega bivanja, 5 oddelkov s prilagojenim programom in 1 oddelke za delovno usposabljanje. Na šoli imajo tudi internat za umsko prizadete otroke, v katerem živi 23 otrok. Delovna skupnost šteje 42 članov, od tega je 12 članov tehničnega osebja.

Ravnatelj šole Ivan Kramer je povedal, da šola uspešno rešuje vsa kadrovska vprašanja, saj precej delavcev študira ob delu in bodo najkasneje do naslednjega leta uspešno opravili šolanje. Še posebej so zado-

voljni, ker so pridobili nov kader za estetsko vzgojo, kjer so najbolj občutili pomanjkanje. Ko je Ivan Kramer govoril o ostalih dejavnostih na šoli in okoli nje, je dejal: „Naša šola je dokaj blizu določilom zakona o šolstvu, saj v resnici postaja središče družbenega, kulturnega in športnega življenja v kraju in krajevni skupnosti. Naša šola pripravlja proslave za delovne organizacije, hkrati je v njej izredno razvito športno življenje. Organizirali pa smo tudi že več drugih akcij, med stalne naloge pa šteje razvijanje in ohranjanje tradicij NOB.“

Tudi sodelovanje z delovnimi organizacijami in krajevno skupnostjo je na visoki ravni. Predvsem gre tu za pomoč pri izvajanju programa del, ki jih ima šola, hkrati pa za krepitev materialnih pogojev šole. Pokroviteljica šole je delovna organizacija „Dana“ z Mimi, s

katero poteka sodelovanje še za kanček bolj zgledno kot z drugimi delovnimi organizacijami. Ko je „Danino“ skladišče v

Ivan Kramer

Skopju prizadela poplava, so pri prebiranju še uporabnih izdelkov sodelovali učenci mirenske osemletke, prav tako pa so mirenski učenci zelo pomagali „Dani“ pri zbiranju starih steklenic. Tudi na proslavi ob obletnici samoupravljanja, ki je bila pretekli petek v „Dani“, so sodelovali učenci osnovne šole.

Kako tesno je sodelovanje z drugimi delovnimi organizacijami, lahko dobro pokaže primer igrišča, ki je dobilo razsvetlavo prav ob pomoči vseh delovnih kolektivov. Z delom in denarjem so pomagali Gradbeno in opekarsko podjetje Mima, KPĐ Dob, IMV-TOZD Tovarna opreme, Kolinska. Tako je razsvetljava igrišča veljala samo 250.000 dinarjev, je pa velika pridobitev za vse krajanje. V okviru šole in kraja namreč deluje cela vrsta športnih sekcij, košarkarska, rokometna, ki na tekmovanjih dosega precejšnje uspehe. Še najbolj pa so na šoli ponosni, da se s prekinitvijo šolanja ne prekine športno udejstvovanje. Doslej se mladi v resnici niso imeli kam dati.

Seveda se vsi, ki na tej šoli delujejo, ne mislijo zadovoljiti z doseženim. Ob šoli že raste nov prizidek, v katerem bodo še bolj kot doslej lahko razvili interesne dejavnosti, med njimi tehnično vzgojo, za katero že pripravljajo izredno moderen kabinet, kar pa je spet v skladu s potrebami usmerjenega izobraževanja. V njem bo prostora dobila šolska knjižnica in de-

lovna skupnost nekaj novih prepotrebni pisarn.

Na šoli je dobro razvito tudi samoupravno življenje, to je v pionirski šolski skupnosti, mladinski organizaciji in v šolskem športnem društvu. Prav tako je dobro razvito samoupravno življenje v interesnih dejavnostih, katere so dobro povezane z izvajanjem programa Ljudske tehnike, društva Svoboda, Rdečega križa in krajevno organiza-

cijo ZSMS. Tudi z borci je dobro sodelovanje, radi pa bi, da bi se učenci pri razvijanju in ohranjanju tradicij NOB še bolj zavezali. Zato so že dali predlog, da bi se njihova šola poimenovala po Zahodnodolenjskem odredu. Slavnostno sprejetje tega imena pa bo počakalo do jeseni, ko bodo predali namenu novi šolski prizidek. J. S.

SRČIKA KRAJA - Mirenska osemletka je v resnici po marsikateri akcija, kultura prireditve, tekmovanje.

TREBANJSKE NOVICE

Odmeven glas mladih

V nabit polni dvorani črnomaljskega kulturnega doma – prodali so več kot 700 vstopnic – so v soboto mladi pevci in pevke iz Bele krajine nastopili na tradicionalni prireditvi „Glas mladih“, ki so jo že tretje leto pripravili mladi iz „Dolenjke“ in občinska mladinska organizacija, pokrovitelj prireditve pa je SOZD Emona. Pevce sta spremljala ansambel Samonastniki in vojaški ansambel. Strokovna žirija je prvo mesto prisodila učenci črnomaljske osnovne šole Mariji Damjanovič, ki je bila najmlajša med nastopajočimi, drugo mesto je zasedla študentka Mira Gizdavec, tretje pa duet Srečko Brezar in Dušan Hudorovac iz Lokev. Občinstvo je za najboljšega proglasilo vojaka Žarka Kneževića, drugo mesto je prisodilo Mariji Damjanovič, tretje pa črnomaljski dijakinji Suzani Gladek.

Uresničujejo zastavljene načrte

V Kmetijski zadrugi bodo letos izpeljali skoraj vse zastavljene naložbe

Kljub težavam pri novih naložbah sploh investicijski program metliške Kmetijske zadruge za letošnje leto ne bo bistveno okrnjen, kar govori, da je bil realno zastavljen, upoštevaje lastne zmožnosti in splošen položaj. Razen skladišča za kmetijski in gradbeni reprodukcijski material in nove mesnice v Podzemlju bo vse, kar so si v zadrugi zastavili na tem področju za letošnje leto, uresničeno.

„Tu gre predvsem za nadaljevanje lani začete investicije za posodobitev Vinske kleti, hkrati z izdelavo idejne zasnove bodoče razširitve kleti. Za vse

to, vključno z uvozno opremo, so sredstva zagotovljena, dela potekajo po načrtu in bodo, kot kaže, končana do konca avgusta,“ je povedal direktor Kmetijske zadruge inž. Janez Gačnik. Vrednost te investicije znaša okoli 6 milijonov dinarjev. Pdeq tega ima temeljna organizacija Vinska klet v načrtu za letošnje nadaljevanje lani začete obnove 5 hektarjev vinogradov na območju Vinomera; ta investicija, ki traja skupaj tri leta, zneso 1,50 milijona dinarjev.

Pri naložbah v okviru temeljne zadrugne organizacije Kooperacija pa potekajo zaključna dela pri postavitvi zbiralnice mleka v Rosalnicah, Draščih, na Božakovem in Otoku. Kmalu bodo končana gradbena dela za ureditev kmetijske apoteke v Metliki. Ker ne gre za večja gradbena dela in ker so investicijski načrt že predložili banki, računajo, da bodo letos dogradili hladilnico pri metliški klavnici. Kot že rečeno, bo verjetno izpadla gradnja v Podzemlju,

vsekakor pa bodo narejeni vsi načrti in vse ostalo za začetek gradnje.

V letošnjem letu bodo naložbe v zasebno kmetijstvo v metliški občini znašale kar 12 milijonov dinarjev. Od tega bo okoli polovica bančnih kreditov; predvsem gre za nakup kmetijske mehanizacije, gradnjo kmetijskih objektov in obnovo vinogradov.

A. BARTELJ

NOVA POROČNA DVORANA

Konec prejšnjega meseca so se prvi pari poročili v novi poročni dvorani v metliškem gradu. Do sedaj so to, za nekatere navdve srečno, za nekatere pa tudi usodno dejanje v Metliki opravljali v stavbi občinske skupščine. Nova dvorana, za katero je vsa dela prevzela metliška obrtna zadruga, je po oceni vseh, ki so že bili v njej, lepo urejena in res primerna za to slovesno dejanje.

ŠOLSKO LETO SE BLIŽA koncu z naglimi koraki in učenci črnomaljskega ter novomeškega oddelka glasbene šole razmišljajo o tem, da bi pokazali staršem in drugim krajanom, kaj vse so se naučili v preteklem letu. Skupni nastop bo bržkone v metliškem kulturnem domu, četudi se predstavniki črnomaljskega oddelka ne objemajo s predstavnikoma novomeškega oddelka. No, prav bi bilo, da res pride do skupne predstavitve, saj publika tako in tako ne bo vedela, kaj se dogaja za kulisami.

Spodbuden odkup mleka

Načrti Kmetijske zadruge glede zbiranja in hlajenja mleka

Pospeševalna služba pri metliški Kmetijski zadrugi si je zastavila program, po katerem naj bi v štirih letih na vsem območju zadruge postavila zbiralnice mleka s 500–do 1.000-litrskimi hladilnimi bazeni. Tako bodo letos te zbiralnice dobili na Otoku, v Božakovem, Rosalnicah in Draščih, prihodnje leto pa bodo štiri zbiralnice postavili od Jugorja do Metlike.

cejšnje zanimanje za gradnjo in adaptacijo hlevov, katerih povprečna kapaciteta je 14 glav živine. Hkrati z novimi hlevi gradijo silose; teh je bilo leta 1978 v občini le četrto, v letih 1978 in 1979 pa so zgradili kar 14 novih, k čemur je gotovo pripomoglo tudi ugodno regresiranje te gradnje.

PRVI SO DAVKARJI – V začetku tedna se je v del adaptiranih prostorov v stari metliški osnovni šoli vselila davčna uprava. Stavba je dalj časa stala prazna in počasi propadala ter jo je od Kometa odkupila stanovanjska skupnost. Sčasoma naj bi se v prenovljeno stavbo preselila tudi zavarovalnica, kasneje pa morda še upravne službe.

SPREHOD PO METLIKI

KRONIČNO POMANJKANJE KAVE sili najbolj strastne pivce črne vrline k iznajdljivosti ter k detektivskemu iskanju trgovine, ki ji je po nepojasnem čudežu uspelo priti do nekaj zavojčkov dišeče vsebine. Tako se je razvedelo pred dnevi, da je moč dobiti kavo v trgovini Kmetijske zadruge v Podzemlju in vrsta avtomobilov se je usula tja. Po nekaj minutah je bila trgovina „izropana“. Srečnejši so se smejali od ušesa do ušesa, počasnežem pa so se povesili nosovi ob stavku: „Pravkar zmanjkalo.“

izbirčni in napake iščočci so bili zadovoljni.

REKA KOLPA JE VEDNO BOLJ ZANIMIVA za vse tiste, ki se ukvarjajo s čolnarjenjem. Iz pogovorov med mladimi je slišati, da se bo odpravilo poleti vzdolž Kolpe več skupin, večina res le z namenom uživati v lepotaht doline Kolpe, so pa tudi takšni, ki bi radi posneli življenje reke in ljudi ob njej na filmski trak. Slednji bodo torej združili prijeto s koristnim.

ČE NE BOMO ZAPISALI DOGODKA NA tem odmerjenem koščku, bo šel gotovo v pozabo, četudi bi bilo lepše, da se ni pripetil. Gre namreč za pretep, bolje rečeno za tepež, pred disco klubom, kjer so že dokaj odrasli ljudje prebotali mladega fanta skoraj za nič. Prav bi bilo, ko bi kdo poiskal „junake“ in jim povedal, naj razkazujejo svojo moč na pametnejših stihih, kot so se ga lotili neko soboto v juniju. Silneži bi lahko slišali tudi kakšno besedo o kulturi pa še o človeških odnosih.

metliški tednik

ZADNJE DEJANJE – Končno so Črnomaljši dočakali, da se dela pri urejanju ceste skozi občinsko središče res bližajo koncu. Prejšnji teden so delavci urejali pločnik do križišča za Belt. Kaj pa, ko bo treba urediti še cesto proti železniški postaji?

Zaledje delegatske odločitve

Delovanje delegatskega sistema je odvisno tudi od osebnega odnosa posameznika do našega sistema – Najslabše pri delegacijah za gospodarske SIS

Na zadnji seji občinske konference Zveze komunistov v Črnomlju je osrednja pozornost veljala oceni delovanja delegatskega sistema v občini, ki je kljub nekaterim pomanjkljivostim naredil v zadnjih letih očiten korak naprej. Iz bogate razprave o tem gradivu velja povzeti misel, da je slabše delo delegatov in delegacij v nekem okolju posledica slabše družbenopolitičnega dela v tem okolju sploh in obratno.

Ena od razpravljalk je pri iskanju vzrokov za nesklepčnost nekaterih sej, ko so za našli že precej „olajševalnih“ okoliščin, sicer dokaj korenito, vendar pravilno ugotovila, da je boljše ali slabše delovanje delegatskega sistema tudi neposredno odvisno od osebnega odnosa posameznega delegata do naše ga družbenega sistema sploh.

Vsekakor pa je res, da preobsežna in zapletena gradiva, polna tujk in nepotrebne ponavljanja, brez kratkih, jasnih in jedrnatih povzetrov in variantnih predlogov, ne pripomorejo k boljšemu delu in zavzetosti delegatov in delegacij. Zlasti

za organizacije združenega dela velja, da se njihove delegacije sploh ne sestajajo ali zelo poredkoma, če pa se že sestanejo, o gradivu za sejo ne razpravljajo ali zelo površno. Njihovo glavno „delo“ je, da določijo delegata, ki se bo udeležil seje te ali one skupščine. V delegacijah, kjer se svojih nalog lotevajo resno in odgovorno, razpravljajo o gradivu, vzemajo svoja stališča, skratka, kjer se pripravljajo na seje, je tudi udeležba članov delegacije že kar po pravilu zelo dobra.

Kjer so delegacije pasivne, ko prihaja do težav že pri sestajanju, je seveda tudi obveščanje najširše samoupravljalske baze slabo; ni povratnih informacij in seveda tudi ne nadzora nad izvajanjem delegatskih odločitev. V okoljih, kjer se odgovorneje zavedajo svojih obveznosti in pravic, pa je mnogo bolj ču titi vpliv družbenopolitičnih organizacij, zlasti Zveze komunistov in sindikata.

Vsekakor pa je stanje najslabše pri delovanju delegacij za

gospodarske interesne skupnosti; gradiva so večkrat nepriemna, seje skupščin nesklepčne, kar vse priča, da se v združenem delu ne zavedajo dovolj pomena teh skupnosti; te so v črnomaljski občini interesna skupnost za stanovanjsko gospodarstvo, zemljiško-kmetijska skupnost, komunalna skupnost in skupnost za pospeševanje kmetijstva.

Tudi usposobljenost delegatov marsikdaj onemogoča njihovo boljše delo in s tem boljše delovanje celotnega delegatskega sistema. Na tem področju čaka sindikat, Socialistično zvezo in Klub samoupravljalcev precej dela. Prav tako pa velja, kot je na koncu razprave poudaril eden od razpravljalcev, da tudi prepogosta zasedanja in preobširni dnevni redi ne pripomorejo k boljšemu delovanju delegatskega sistema.

A. BARTELJ

MLADI PEVCI IZ VSE SLOVENIJE

V soboto ob 20. uri bo v kulturnem domu v Črnomlju javna radijska oddaja „Kar znaš, to velja“, ki jo pripravljata kulturno-zabavna redakcija ljubljanskega Radia in OK ZSMS Črnomelj. Na oddaji bodo nastopili najboljši mladi pevci amaterji iz vse Slovenije, spremljal pa jih bo ansambel Iva Umeka. Na oddaji bodo nastopili tudi najbolje uvrščeni z zadnjega „Glas mladih“, poleg njih pa še lanska zmagovalka Darja Pečaver.

SREČANJE NA STRAŽNEM VRHU

V okviru srečanja pobratenih mest Ljubljane in Reke se bodo 14. junija na Stražnem vrhu srečali predstavniki pobratenih avto-prevoznih delovnih organizacij Autotransa z Reke in ljubljanskega Sapa. Po kulturnem programu in ogledu Baze 24 bo v lepem okolju na Stražnem vrhu prijateljsko srečanje.

ODLIKOVANJA ZASLUŽNIM

Na osrednji občinski prireditvi za dan mladosti v črnomaljski športni dvorani so zaslužnim občanom izročili državna odlikovanja. Red republike z bronastim vencem so dobili: Alojz Kočvar iz Semiča, Franc Kos iz Črnomlja, Jože Požek iz Gorenjcev, Jože Pihne iz Črnomlja, Fanika Špehar iz Sečjega sela, Alojz Šterk iz Črnomlja; red zasluga za narod s srebrno zvezdo so prejeli: Janez Sašek iz Črnomlja, Niko Požek iz Črnomlja, Ivanka Molj iz Črnomlja, Angela Medic iz Otovca, Vinko Lozar iz Črnomlja, Bruno Likar iz Črnomlja, Mirko Jelenič iz Črnomlja; red dela s srebrnim vencem so prejeli: Janez Brodarič iz Črnomlja, Mirko Cadočni iz Črnomlja, Alojz Klemenčič iz Črnomlja, Janko Papež iz Črnomlja, Ivanka Škrinjar iz Črešnjevca, Julij Škrinjar iz Črnomlja, Julij Volf iz Črnomlja, Ljuba Vrlič iz Bojančev, Ana Vrščaj iz Črnomlja; red za vojaške zasluge s srebrnimi meči so prejeli: Vladimir Čop iz Črnomlja, Boris Lovrenčič iz Semiča, Peter Simonič iz Semiča; medaljo zasluga za narod pa je prejela Jožica Bukovec iz Semiča.

»Dolenjski list« v vsako družino

ŠKODLJIVO POČETJE

Bliza se čas obiranja brinovih jagod. Marsikdo se rad odpravi na celodnevni izlet, da si nabere jagod, iz katerih se skuha pravi brinjevec, ki ga cenijo tudi kot odlično domače zdravilo. Žal pa nabiralci zadnja leta opažajo, da zlasti tisti, ki brinje nabirajo in prodajajo, veje posekajo, da lažje in prej pridejo do jagod. Temu škodljivemu početju je vsekakor treba narediti konec, sicer bo kmalu vsepovsod videti le še povsem obkleščeno brinje.

sedaj prebil, bomo tudi svoje plese lahko odplesali do konca. Sicer pa je jurjevanje samo enkrat v letu in je prav, da tega velikega praznika Bele krajine ne more pokvariti slabo vreme.

RES OSTRA RAZPRAVA – Na nedavni seji občinske konference Zveze komunistov se je v plodno razpravo vključil tudi predsednik OK SZDL Miro Jelenič. Pozorni poslušalci so opazili, da Jelenič v roki, s katero je, da bi podkrepil svoje misli, vztrajno mahal, drži žepni nož. No, tako na nož pa le ni šlo, saj je bil na nož odprt tisti del, ki uspešno odpira steklenice...

DENAR ZA KRAJEVNE SKUPNOSTI

Danes bo v Črnomlju zasedal družbenopolitični zbor skupščine občine, jutri pa na skupni seji zbora zadržanega dela in krajevnih skupnosti. Za sejo so pripravili poročilo o referendumu ter predlog odloka o uvedbi krajevnega samoprispevka za obdobje 1980 – 1985. Delegati bodo ocenili delovanje delegatskega sistema in stanje na področju obveščanja v občini, pripravljen pa je še osnutek sporazuma o združevanju sredstev za financiranje krajevnih skupnosti.

NAJŠIRŠA PODPORA

Na jutrišnji seji zborov občinske skupščine bodo sprejeli odlok o uvedbi petletnega krajevnega samoprispevka. Ta odlok ima za seboj gotovo najširšo podporo. Na referendumu je od 12.457 vpisanih volilcev glasovalo 11.613 ali več kot 93 odstotkov. Za samoprispevek je glasovalo kar 10.289 občanov ali 82,6 odst.; proti je bilo le 1.191 glasovalcev ali 9,6 odst., 133 glasovnic pa je bilo neveljavnih.

ČRNMALJSKI DROBIR

DEŽ IN APLAVZ – Kljub zelo slabemu vremenu in močnemu deževju je na nedeljsko jurjevanje prišlo zelo veliko gledalcev. Edina izjava od prejšnjih let je bila ta, da po programu posamezne skupine ni bilo slišati takega aplavza kot prejšnja leta. Pa ne zato, ker gledalci ne bi bili zadovoljni, marveč zato, ker je težko držati dočnik in hkrati ploškati.

BREZ SKRAJŠANJA – Ko je proti koncu jurjevanja dež začel še močneje padati, je član pripravljalske odbora predlagal skupinam, ki so še čakale na nastop, naj skrajšajo svoj program. Vendar so ta predlog soglasno zavrnili, češ če smo do

Črnomaljski poročevalec

Načelni ali konkretni sklepi?

Bo vsaka OO ZK vedela, kateri sklep velja zanjo?

„Naj bodo sklepi programsko-volilne občinske konference ZK sporočeni OO ZK le v načelni obliki ali naj določene spregovore o nalogah na posameznih področjih, oz. v posameznih dejavnostih?“ so se vpraševali člani občinskega komiteja ZK Kočevje na zadnji seji.

Zagovorniki načelnih sklepov so menili, da bodo konkretne sklepe sprejele posamezne osnovne organizacije ZK. Občinski sklepi pa naj bi veljali za vse in v njih bo gotovo vsak našel nekaj za svoje delo.

Zagovorniki bolj določnih sklepov pa so poudarili, da je nekatere zadeve na ravni občine le treba podrobneje določiti. Nekatere OZD, ki dobro poslušajo, bi lahko dali za zgled ostalim. Opozorili so tudi, da na primer sklep o „notranjih rezervah“ govori za vse enako, čeprav so te rezerve ponekod večje, drugod jih pa skoraj ni.

Končno je bilo sprejeto, naj ostanejo sklepi v glavnem takšni, kot so pripravljani. Osnovne organizacije ZK naj na osnovi sklepov analizirajo svoje delo in sprejmejo svoje konkretne delovne programe za obdobje do naslednje programsko-volilne konference, ki bo prihodnje leto.

Verjetno bi bilo bolje, če bi bili sklepi bolj določeni, vsaj kjer je to možno. Sedanji sklepi, ki določajo ne omenjajo niti ene OZD, SIS ali OO ZK, so napisani tako, da bi brez posebnih sprememb in dopolnil lahko veljali za sleherno občino v Sloveniji. Če naj bi bili taki sklepi v redu, potem to pomeni, da bi lahko v vsej Sloveniji imeli le eno občinsko programsko-volilno konferenco in njeni sklepi bi veljali za vse občine.

J. PRIMC

PRED OTVORITVIJO – V Osilnici so pred kratkih dokončali prenove in dozidavo bivše šole. Tu bo zdaj šola, dvorana, trgovina, pošta in morda še kaj. Na ureditev čaka še okolica stavbe. Otvoritev bo še to poletje. (Foto: Primc)

V dveh letih do hiše

Zbrati pa moraš za milijon dinarjev posojil in lastnega denarja – V Kočevju ustanovili stanovanjsko zadrugo

„Na nedavnem ustanovnem zboru stanovanjske zadruge Kočevje se je v zadrugo včlanilo 87 zasebnikov, največ iz ZKGP (42), ki je bil pobudnik ustanovitve zadruge, in Itasa (19),“ je povedal za uvod v razgovor član iniciativnega odbora za ustanovitev te zadruge Zdenko Šulman iz ZKGP Kočevje.

„Informacijski anketni list je izpolnilo preko 120 občanov. Vsi smo bili prešenečeni nad tako velikim odzivom. Tak interes govori, da v preteklosti nismo znali prisluniti željam ljudi in da morajo vsi odgovorni činitelji vnesti v svoje načrte zadružno gradnjo. Zdej je namreč ni v načrtih. Pretehtati in spremeniti je treba tudi razmerje med vlaganji v družbeno in zasebno gradnjo.“

Zdenko Šulman

Vsak član zadruge – članarina je 4.000 din – pa še ni graditelj. Ker je zadruga OZD, mora investicije prijavljati in hkrati za njihovo pokritje zagotoviti denar. To pa pomeni, da si mora vsak član oskrbeti pred gradnjo 900.000 do milijon dinarjev v obliki posojil (pri OZD, kjer je zaposlen član oz. njegov zakonec, pri SSS, pri dobavitelju montažnega objekta in banki) ter lastnih sredstev (varčevanje pri banki).

Od začetka del do vselitve v hišo lahko poteče največ dve leti, kar je z ozirom na posojila in njih odplačevanje še ugodno. Po dveh letih bo graditelj začel odplačevati posojila.

DROBNE IZ KOČEVJA

LETOS DVESTO ŠOFERJEV MANJ – Od začetka leta do konca maja je naredilo izpite pred kočevsko izpitno komisijo za voznike motornih vozil kar 200 kandidatov manj kot v istem obdobju lani. Kaže, da je to delna posledica višjih cen na vseh področjih in dolgih čakalnih rokov za drage avtomobile. Sicer pa je kočevsko-ribniško območje že precej zasičeno z avtomobili in šoferji. Vedno več občanov preusmerja denar v gradnjo hiš.

– Zakaj kolesarji spoštujejo opozorilne table, da ni dovoljeno voziti po parku, motoristi pa ne?
– Ker vozijo kolesarji tako počasi, da si vse lahko ogledajo.

KOČEVJSKE NOVICE

Ko ima član denar zagotovljen, sklenc z zadrugo pogodbo in zadruga začne zanj graditi hišo. Vendar mora do prve plošče zgraditi združnik sam, zadruga pa mu priskrbi material, oz. zagotovi potrebni denar.

Nekaj težav bo v začetku s pridobivanjem zemljišč. Računajo, da bodo letos pridobili v podaljšku Mestnega loga 60 parcel. Treba pa je še zazidalni izdelati načrt in zemljišče komunalno urediti. Računajo, da bo to urejeno v najboljšem primeru do oktobra letos. Parcela bo merila okoli 600 kv. m.

Zadruga se bo zavzemala, da bi uveljavili združno gradnjo tudi na podeželju, pa čeprav bi tu skupno gradili občutno manj hiš (5 do 7). Tako bi tudi prispevala, da bi obdržali ljudi na podeželju.

Na vprašanje, kako bi združnik prišel do potrebnega milijona, je tovariš Šulman navedel povprečni primer zaposlenih pri ZKGP, ki bodo gradili v zadrugi. ZKGP bo dalo graditelju okoli 300.000 din posojila, najmanj 100.000 din posojila bo dala SSS, dobavitelj montažnega objekta (Jelovica ali Marles) pa 160.000 din. Preostalih 340.000 do 440.000 din mora zagotoviti združnik sam tako, da varčuje pri banki. Mesečni obrok odplačila posojila bi znašal 6.000 do 7.000 din (lahko tudi več, odvisno od raznih okoliščin), vendar le, če bo dobavitelj montažnega objekta podaljšal rok odplačila od 5 do 10 let. ZKGP daje posojilo na 15 do 25 let, banka na 12 do 15 let itd.

J. PRIMC

Pohod na Pugled

Obudili spomin na zbor aktivistov OF pred 37 leti

Člani obrambnega krožka Centra poklicnih šol Kočevje smo sredi maja sprejeli predlog našega mentorja Antona Andoljška o pohodu na Pugled. Nato smo na sestankih pogosto obravnavali, kako izvesti pohod, in predvideli vse možne zaplete v zvezi s tem.

Zborno mesto je bilo pred kočevsko NAMO. Na pohod smo se resno pripravili, zato ni bilo večjih težav, čeprav je trajal okoli pet ur. Za nekatere učence je bil to najdaljši pohod in vsem nam bo ostal še dolgo v spominu.

Namen pohoda je bil obuditi spomin na zbor aktivistov OF, ki je bil pred 37 leti od 28. do 30. aprila prav tu na Pugledu. Na tem zboru so bili prisotni aktivisti OF iz vse Slovenije. Potrdili so „Dolomitsko izjavo“ in tako utrdili enotnost OF pod vodstvom KP.

Na pohodu smo spoznavali tudi naravo in ugotovili, kaj vse nam lahko daje. Naučili smo se osnovnih znanj, ki so potrebna za življenje v naravi. Pridobili smo si bogate izkušnje, ki jih bomo lahko v prihodnje koristno uporabili.

Po vrnitvi domov smo ugotovili, da bi pohod na Pugled lahko postal tradicija za učence naše šole. Z njim ne bi le krepili telesa, ampak tudi našo mladinsko zavest.

CLANI OBRAMBNEGA KROŽKA (deset podpisov)

SOLIDARNOSTNA POMOČ

V tednu solidarnosti so tudi v Kočevju naredili obračun lanskih solidarnostnih akcij. Ugotovili so, da so delovni ljudje in občani, OZD in druge organizacije prispevali za odpravo posledic potresa v Črni gori skupno 2.163.011,80 din. Organizirali in sodelovali pa so še pri nekaterih drugih akcijah solidarnosti oz. zbiranju pomoči.

Razmah zasebne gradnje

V občini izdajajo na leto 80 do 90 dovoljenj za nove gradnje, približno toliko pa še za nadzidave in obnovo hiš

Zasebna gradnja se je v tem petletnem obdobju na območju občine Ribnica zelo razmahnila. Namesto predvidenih 75 stanovanj so jih zgradili že 170.

Samo lani je bilo dokončanih 46 zasebnih hiš, v gradnji pa jih je trenutno že 174, razen tega so letos izdali že gradbeno dovoljenja za 43 hiš. Na območju KS Ribnica se je

zasebna gradnja najbolj razmahnila na zazidalnem območju Breg-Grič, sicer pa še v Dolenji vasi, Sodražici in Loškem potoku.

Od začetka zbiranja dokumentacije pa do izdaje gradbenega dovoljenja preteče povprečno 4 do 6 mesecev. Iz daja dovoljenja se zavleče predvsem zato, ker so potrebna posebna soglasja.

Zazidalni načrti so izdelani za Sodražico, Kibnico in Breg, medtem ko velja za ostala naselja urbanistični red. Po novem bosta dali na zazidalne načrte predhodna soglasja sanitarna in požarna inšpekcija ter zato kandidatom za gradnjo ne bo treba iskati še njenih soglasij. To bo postopek za izdajo gradbenega dovoljenja nekoliko skrajša lo, vendar ne bistveno, saj si bo moral graditelj kljub temu oskrbeti še precej soglasij oz. drugih dokumentov.

PREPOČASI DO CEMENTA

V občini Ribnica oz. na območju KZ Ribnica grade ali prenavljajo hleve, ki bodo imeli skupaj okoli 200 stojšč za živino. Dela se vlečejo, že dve leti, ker ne dobe dovolj cementa. Čeprav imajo podpisane ustrezni sporazumi s cementarno Anhovo, že dva meseca niso dobili cementa. Nekateri kmetje morajo odplačevati že obroke posojila, hlevov pa še nimajo dokončanih.

NAJBOLJŠI POTOČANI

Na nedavnem tekmovanju ekip prve medicinske pomoči občine Ribnica je zmagala ekipa Inlesa iz Loškega potoka (120 točk), druga je bila ekipa RIKO Ribnica (112), tretje mesto si dele ekipe krajevne skupnosti Loški potok in Sveti Gregor ter Inles Dolenja vas. Ekipa Inlesa iz Loškega potoka bo zastopala ribniško občino na republiškem tekmovanju ekip PMP. Na občinskem tekmovanju je sodelovalo skupno 12 ekip PMP.

Polomljena igrala

Dogovoriti se tudi za minimalni standard opremljenosti igrišč

Na otroškem igrišču na Trgu Veljka Vlahovića v Ribnici smo videli deklico, kako si je prizadevala, da bi s trakom (verjetno za vezanje las v kitko) zvezala sedalo in nosilno žico ene izmed gugalnic. Njeno prizadevanje je bilo seveda brezuspešno, čeprav je bila tista gugalnica še najmanj polomljena. Bolj ali manj uničene pa so bile še druge naprave na tem igrišču, katerega, kot smo zvedeli, še nihče ni prevzel v upravljanje, zato zanj še nihče ne odgovarja. Seveda pa je tudi razmeroma jasno, da igrišča oziroma naprav na njem niso mogli polomiti predšolski otroci, katerim je predvsem namenjeno, ampak večji otroci, če ne celo polnoletni občani.

V Ribnici in vseh občini je veliko organizacij in skupnosti, ki jim je naložena skrb za otroke: skupnost otroškega varstva, krajevna skupnost, komunalna skupnost, stanovanjska skupnost, telesnokulturna skupnost, hišni sveti oz. zbori stanovalcev itd. Vsak razpolaga le z malo denarja. Zato bi bilo upravičeno pričakovati, da ga bodo združili in tako lažje poskrbeli za gradnjo in vzdrževanje otroških igrišč na območju vse občine.

V občini je doslej primerno urejeno igrišče le pri vrtcu v Ribnici. Urejena igrišča pa bi bila gotovo potrebna tudi na Trgu Veljka Vlahovića in na Prijateljstvu trgu v Ribnici, razen tega še najmanj v Dolenji vasi, Sodražici in Loškem potoku. V prihodnjem srednjeročnem obdobju bo gotovo treba narediti korak naprej tudi pri urejanju otroških igrišč. Zdej je čas, da se to vnese v osnutke novih srednjeročnih načrtov. Ni namreč dovolj, če za otroke preskrbimo le vrtec, saj otrok ne živi le tistih 7 ali 8 ur na dan, ampak moramo poskrbeti tudi za varna igrišča, kjer bo preživljal večji del ostalega prostega časa.

J. PRIMC

Družbena ali zasebna gradnja?

Načrt gradnje stanovanj prilagoditi novim razmeram

V ribniški občini te dni ugotavljajo, da načrt gradnje družbenih stanovanj dosledno uresničujejo in da bo za stanovanja dosežena tudi predvidena cena. Načrt gradnje zasebnih stanovanj pa bo močno presežen.

Pričakujejo zastoj gradnje družbenih stanovanj. Tako je Inles že odpovedal nakup družbenih stanovanj, ker so vsa stanovanjska sredstva razdelili za zasebno gradnjo. Hkrati pa prav Inles ne more zagotoviti stanovanj delavcem in študentom.

Samoupravna skupnost je letos razpisala za 5,5 milijona dinarjev posojil za gradnjo družbenih stanovanj, a je ostalo 900.000 din neizkoriščenih, ker za posojila ni zanimanja. Pač pa je velik interes za zasebno gradnjo, za kar so že razdelili preko 3 milijone dinarjev posojil.

Razmerja med družbeno in zasebno gradnjo bo, kot kaže, treba spremeniti. Vzrokov za to je več, gotovo pa tudi višji standard, prehod na ekonomske stanarine itd. OZD navajajo še druge vzroke. Z enako količino denarja namreč lahko kupijo kar okoli 10-krat manj stanovanj, kot bi si člani kolektiva zgradili zasebni stanovanj (ob najemu še drugih posojil in s svojim privarčevanim denarjem ter delom). Razen tega v OZD ugotavljajo, da graditelji zasebnih hiš ostanejo v kraju in svoji OZD, medtem ko mnogi stanovalci v družbenih stanovanjih samo čakajo, kako bi „odleteli na boljše“ v drugo občino, in če takrat ne izpraznijo stanovanja, je OZD še ob drago stanovanje.

Vsa ta in druga dejstva bo treba upoštevati pri izdelavi načrta za prihodnje petletno obdobje.

J. PRIMC

POLOMLJENE GUGALNICE – Teh gugalnic na otroškem igrišču na Trgu Veljka Vlahovića gotovo niso polomili predšolski otroci, katerim so izključno namenjene. Tudi stanovalci naj bi v okviru hišne samozasčite bolj varovali družbeno imetje. (Foto: Primc)

RIBNIŠKI ZOBOTREBCCI

ČISTILNA NAPRAVA NE BO PREVELIKA – Sodražani grade čistilno napravo za 3.000 enot, se pravi za 3.000 prebivalcev. Nekateri – tudi na sestankih – kritizirajo, da je to razmetavanje denarja, saj je v Sodražici le okoli 800 prebivalcev in jih dosti več nikoli ne bo. Vendar pa je treba upoštevati, da se bodo na to čistilno napravo lahko postopoma priključevala tudi ostala naselja, pozabiti pa ne smemo niti tovarn. In če vemo še, da en prašič onesaži vodo kot 20 ljudi, potem – ob upoštevanju živine na tem območju – lahko trdimo, da Sodražani niso načrtovali prevelike čistilne naprave.

ŠE DVA STOLPIČA – Za družbeno gradnjo stanovanj bodo letos na Prijateljstvu trgu v Ribnici pridobili in komunalno opremlili zemljišče za gradnjo dveh stolpičev. Dograjena bosta v letih 1981 in 1982. Stavbna zemljišča za zasebno gradnjo bodo letos oddajali na območjih Breg-Grič, Opekarna-Mlaka, Dolenja vas in Sodražica.

FIRME GOR – Vsaka obratovalnica samostojnega obrtnika, vstevš osebe, ki se ukvarjajo z obrtno dejavnostjo kot postranskim poklicem, mora biti označena s celim imenom in naslovom obrtnika in navedbo dejavnosti (firme), pod katero posluje. To velja tudi za motorna vozila (avtoprevozniki, taksi) pa tudi zasebna gradbišča.

– Zakaj ste tole luknjo na cesti zakrpali, ono, ki je le meter stran, pa ne?
– Ker smo dobili pismo naročilo le za prvo luknjo.

REŠETO

Priznanje zgledni skrbi za upokojence

PRIZNANJA ČLANICAM — Predsednik DU Kočevje Franc Oberč podeljuje diplomo Veroniki Turk iz Štalcerjev.

Ponekod organizirajo srečanja in izlete za upokojene člane svojega kolektiva — Kmalu ambulanta za starejše občane — Osem častnih članic — Za gradnjo doma za starejše občane še ni zagotovljen ves denar

Organizacijam združenega dela, ki posebno dobro sodelujejo s svojimi upokojenimi člani kolektiva, je Društvo upokojencev Kočevje na nedavni svečani seji ob 30-letnici društva podelilo priznanja. Prejele so jih OZD: SGP Zidar, kemična tovarna Melamin, Tekstilana, Slovenijales—LIK in Posestvo Snežnik.

Osmim upokojenkam, ki so v članih v društvu že vseh 30 let, so podelili priznanja in listine o nazivu „Častna članica Društva upokojencev Kočevje“. Prejele so jih: Ana Bergant, Ana Lenasi, Marija Lukevečki, Ivana Virant (vse iz Kočevja), Alojzija Palčič (Mahovnik), Jožefa Kač (Dolga vas), Veronika Turk (Štalcerji) in Ana Levstek (Salka vas). Jubilatkam je izročila delega-

cija osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje šopke nageljnov in še spominska darila, ki so jih izdelali učenci pri likovnem pouku.

Zelo je uspel tudi posvet o gerontologiji in skrbi za ostarele občane, ki ga je vodil dr. France Rupnik. Ob tej priložnosti so upokojenci zvedeli, da pri Zdravstvenemu domu pripravljajo ustanovitev gerontološke ambulante, žal pa

jim manjka še zdravstvenega osebja. Ta ambulanta bo usklajevalec vseh prizadevanj pri skrbi za ostarele občane.

Spregovorili so tudi o gradnji doma za starejše občane, ki je načrtovana že več let, žal pa zanjo še vedno ni zagotovljen ves denar. V takem domu bi lažje skrbeli za starejše občane. Kaže, da bodo končno zagotovili tudi manjkajoči denar, saj je sprejet sklep, da bodo prispevke za te namene pri skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja zbirali še nadaljnjih pet let. Tako resno računajo, da bodo letos uredili vso dokumentacijo, zbrali denar, oziroma dobili vse potrebne podpise na sporazum o financiranju gradnje doma in da se bo gradnja lahko začela prihodnjo pomlad.

Predsednik društva Franc Oberč

je ob zaključku prvega tedna kočevskih upokojencev dejal: „Zahvaljujemo se občinski konferenci SZDL za pokroviteljstvo in pomoč pri organizaciji tedna upokojencev. Naša zahvala velja tudi pionirjem osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje, ki so prijetno presenetili in obdarili naše najstarejše članice. Želimo pa, da bi se naše sodelovanje še bolj okrepilo tudi z drugimi družbenimi in političnimi organizacijami, OZD, društvi in z zdravstvenim domom. To bo v korist upokojencem in družbi, katere del smo tudi upokojenci.“

J. PRIMC

Manjkajo trije milijoni

Dograditev ceste Zvirčje—Polom v rokah komunalnih skupnosti Kočevje in Novo mesto — Bodo živeli ali propadli?

Kazalo je, da je bitka za izgradnjo ceste Polom—Zvirčje dokončno dobljena in da bodo na trasi poleteli še zadnji zabneli stroji ter končno utrdili pot prometu. Potem pa so se začeli zaključni razgovori z odgovornimi upravnimi organi iz občin Novo mesto in Kočevje. Pri njih so sodelovali tudi predstavniki IS SR Slovenije in Skupnosti za razvoj Suhe krajine.

Vsi so pokazali mnogo volje, da bi pomagali prebivalcem pri njihovem prizadevanju za boljši jutri. Zaključek vseh razgovorov je bil, da naj komunalne skupnosti občin Novo mesto in Kočevje najmeta posojilo v skupnem znesku 3,10 milijona dinarjev. Koliko bremena bo nosila posamezna skupnost, pa naj se sporazumno dogovorita sami komunalni skupnosti.

Toliko denarja je še potrebnega za dokončno dograditev ceste. Gre za dovoz materiala in izgradnjo nasipa. Pri tem delu so nujno potrebni stroji. Udarniki ne bi imeli odločilne moči. Za pomoč pa bo občina Kočevje dala na traso tudi eno izmenno brigado „Suha krajina 80“. Tudi vaščani bodo udarniško delali.

Usoda teh krajev je zdaj v rokah komunalnih skupnosti občin Kočevje in Novo mesto. Vsi prebivalci

težko pričakujejo izid pogajanj med komunalnima skupnostma. 3,10 milijona dinarjev ni veliko denarja, vendar je tudi to lahko za te kraje usodno. Če se bosta obe komunalni skupnosti sporazumeli in najeli posojilo, se bodo ljudje teh krajev lahko veselili svoje prihodnosti, sicer pa ne, saj bo kmetijsko zemljo še bolj zaraščalo grmovje in za kruhom bo odšlo v mesta še več prebivalcev.

ANTON FABJAN

SMETI ODLAGAJO TIK OB CESTI — Na koncu vasi Mozelj v smeri Rajndola odmetujejo nekateri vaščani smeti kar v bližnje grmovje in okoli njega, čeprav je vas Mozelj oddaljena komaj 1 km od glavnega kočevskega smetišča. Kam potemtakem odmetujejo smeti prebivalci ostalih vasi, ki imajo do osrednjega smetišča še dalj? (Foto: Ivan Kuzma)

IZKUŠNJE POBRATENIH

V mestu Škofja Loka, ki je pobrateno s Kočevjem, so pred kratkim iz ene KS ustanovili štiri. Škofja Loka šteje okoli 12.000 prebivalcev. Kočevci se bodo kmalu pogovorili s Škofjeločani o izkušnjah pri tem, saj se tudi v Kočevju, ki šteje okoli 9.000 prebivalcev, pripravljajo za ustanovitev najmanj treh KS.

K igram pritegniti vsa društva

Na športnih igrah upokojencev v Kočevju so sodelovali Kočevci, Novomeščani in Črnomaljši — Na bodoča tekmovanja pritegniti še društva iz ostalih dolenjskih občin

Za zaključek prvega tedna upokojencev so bile 31. maja športne igre upokojencev dolenjske regije, ki so se jih udeležila društva iz Kočevja, Novega mesta in Črnomlja. Udeleženci iger so menili, da je treba k prihodnjim igram pritegniti še člane društev iz občin Grosuplje, Trebnje, Metlika in Ribnica.

Na srečanju v Kočevju so se upokojenci pomerili v streljanju, kegljanju, šahu, balinanju in športnem ribolovu. Skupno se je udeležilo iger 69 upokojencev.

V streljanju so zmagali Kočevci (569 krogov), ki so bili skoraj za

100 krogov pred drugouvrščeno ekipo Novega mesta, tretji pa so bili Črnomaljši. Med posamezniki so bili najboljši Krapež (442 kegljev) in Trpinova (oba KO), tretji pa je bil Todič (NM).

Tudi v kegljanju so zmagali Kočevci, ki so podri 508 kegljev ali 104 več kot drugouvrščeni Novomeščani. Med posamezniki sta bila najboljša Krapež (442 kegljev) in Trpinova (oba KO), tretji pa je bil Todič (NM).

V šahu so zmagali Novomeščani (7 točk), drugi so bili Črnomaljši (3), Kočevci pa so osvojili le dve točki. Tudi v balinanju je bila najboljša ekipa Novega mesta, drugo pa Kočevje.

Črnomaljši so zmagali le v športnem ribolovu, vendar tu zelo priprljivo: ujeli so kar 128 rib, drugouvrščena ekipa Novega mesta le 31, Kočevci pa komaj 15. Ob tem so nekateri tekmovalci opozarjali, da je treba za prihodnje tako tekmovanje natančneje določiti, s čim tekmovalci lahko ribe krmijo in na kaj lahko love, da bo izid pravičnejši.

Na zaključni svečanosti so dobile ekipe, ki so dosegle prva mesta, pokale, vse ekipe pa tudi diplome za

dosežena mesta. Društvo upokojencev Kočevje je ob tej priložnosti podelilo domačim športnikom, ki uspešno tekmujejo in v društvu prizadevno delajo na področju športa, še posebna priznanja.

J. P.

AMD za brigadirje

Brezplačni šoferski izpiti

Med počitnicami bodo spet delale mladinske delovne brigade iz kočevske občine na lokalni akciji „Kostel 80“. Gradile bodo vodovod.

V prostem času bodo imeli veliki športnih tekmovanj, kulturnih prireditev, predavanj itd. AMD Kočevje pa bo za brigadirje organiziralo tečaj za voznike motornih vozil. Predavanja in izpiti bodo za brigadirje brezplačni. Tečajniki bodo dobili brezplačno tudi komplet strokovne literature.

Hkrati bo za brigadirje organiziran tečaj prve pomoči v prometu. V brigadah pa ne bodo le mladinci, ampak tudi pionirji. Zanje bodo organizirali predavanja iz poznavanja cestnoprometnih predpisov in zaključne izpite, s katerim bodo dobili pravico, da lahko vozijo kolesa s pomožnim motorjem.

Redni vozniki izpiti so dragi. Brigadirji, ki se bodo odločili, da bodo delali šoferski tečaj in izpit med delovno akcijo, bodo prihranili sebi in staršem kar precej denarja.

ANDREJ ARKO

V vrtcih ni prostora za vse otroke

Gospodarstvo premalo skrbi za otroško varstvo — „Črne“ varuške rešujejo težave družin z otroki — Samouprava na področju SIS še ne deluje dobro, čeprav so delegati prizadevni

Vzgojnovarstveni zavod (VVZ) Kočevje ima v varstvu 530 otrok, razen tega pa ima še 270 nerešenih prošelj. Zaposleni starši celo jokajo pri vodstvenih delavcih VVZ, naj bi „samo še njihovega otroka sprejeli v vrtec“, hkrati pa ni podatkov, da bi v katerikoli OZD imeli na dnevnem redu sestankov delegacij, samoupravnih organov ali kolektiva otroško varstvo in njegove težave.

Za razgovor o tem smo zaprosili Zalko Kocjan, direktorico VVZ Kočevje.

Zakaj ne sprejmete vseh otrok?

— Otrok do tretjega leta starosti imamo 5 oddelkov, predšolskih 16 skupin, pri sedmih varstvenih družinah pa je v varstvu še 49 otrok. Sprejeli smo ogromno več otrok, kot bi jih po normativih lahko, in sicer v oddelkih do 3. leta starosti do 40 odstotkov več, od 3. do 7. leta starosti pa 30 odstotkov več. Kljub temu ne moremo sprejeti v varstvo 150 otrok do tretjega leta starosti in 120 od 3. do 7. leta.

Težave so še večje, ker v Kočevju ni babic, ki bi varovale otroke, saj so se sem priselile predvsem mlade družine. Tiste redke babice, ki so, pa so še mlade in v službah.

Nekatere neregistrirane varuške varujejo tudi po 10 otrok v majhni, neprimerni sobici. Starši so jim kljub vsemu hvaležni, saj bi sicer zaposlena mati morala ostati doma. Kaj

pa ustavne pravice do dela? Bolje bi bilo namenjati za otroško varstvo več denarja in zaposliti žene, kot uvažati delavke, ki potem ne potrebujejo le urejenega otroškega varstva, ampak še stanovanje in vse drugo.

DRAŽJI VRTEC

Zaradi povečanja cen hrane, kurjave, elektrike, igrač itd. je izvršni svet občinske skupščine Kočevje dovolil zvišanje cen vzgojnovarstvenemu zavodu Kočevje za povprečno 28 odstotkov. V jasilih je cena porasla od 2.350 na 2.950 din, v predšolskih oddelkih v Kočevju od 1.820 na 2.330 din v Stari cerkvi od 1.340 na 1.720 din. Od te cene plačujejo starši največ 85 odstotkov in najmanj 10 odstotkov, odvisno od dohodka na družinskega člana.

— Zaposlujete tudi več ljudi. Zakaj?
— Skupnost otroškega varstva nam je priznala na oddelek 1,8 zaposlenega, se pravi vzgoji-

teljico, in 0,8 varuhinje. Precej imamo bolniških in porodniških. Še malo in od petih medicinskih sester bo delala le ena, ker bodo ostale vse na porodniškem dopustu. Otroci pa potrebujejo ne le varstvo, ampak tudi vzgojo, ljubkovanje, ljubezen. Zaradi vsega tega potrebujemo več ljudi.

— Kakšni so pri vas osebni dohodki?

— Povprečje v gospodarstvu v občini znaša za lani 7.393 din, pri nas pa z nadurnim vred 5.968,22 din. Varuhinje so imele v povprečju po 4.667 din, vzgojiteljice in medicinske sestre pa po 6.833. Vzgojiteljica bi smela po normativih delati le 6 ur na dan, zaradi odsotnosti zaradi boleznih in porodniške pa morajo delati tudi po 8 ali celo 9,5 ur na dan.

— Kaj pravijo o težavah otroškega varstva starši in delegati gospodarstva?

— Starši povedo, da v njihovih OZD ne razpravljajo o otroškem varstvu. Gospodarstvo še ni uvidelo, da je otroško varstvo potrebno njemu.

Premalo je, če je skrb za otroško varstvo prepuščena le strokovni skužbi SIS in izvajalcem. Tako se dogaja, da so načrti otroškega varstva odraz želja in potreb, izkazanih po prošnjah za sprejem v vrtec; niso pa odraz možnosti gospodarstva. Seje skupščine SIS so vedno sklepne, opaža pa se, da o otroškem varstvu razpravljajo le delegacije, ne pa delavci v

zdrženem delu. O sredstvih SIS torej še premalo odločajo tisti, ki jih združujejo. Zaposlene v gospodarstvu je treba zainteresirati tudi, da bodo dajali za otroško varstvo več denarja. Doslej iz samoprispevka nismo gradili nobenega vrta.

— Kaj ste zapisali v svoji stabilizacijski načrt?

— V našem VVZ smo se stabilizacijsko obnašali že vsa leta. Za našo dejavnost dobivamo zelo malo denarja. Kljub

temu smo ponovno pretresli vse postavke izdatkov in ugotovljali, kje bi se dalo kaj prihraniti, vendar ne na škodo vzgoje in izobraževanja. Prihranki skoraj niso možni, pač pa bodo izdatki večji, zaradi česar nas tu in tam kritizirajo. Lani smo dali na primer za gorivo 28.000 din, letos pa za isto količino 70.000 din. Hrana se je podražila za okoli 30 odstotkov, nekatera pa celo več itd. Tudi osebnih dohodkov vsa leta nismo povečali, kot bi jih lahko. Zaradi stalnega varčevanja smo zdaj tepeni, saj imamo nižje startne osnove pa še privarčevati ne moremo skoraj nikjer nič.

— Za otroško varstvo je torej potrebnega več denarja. Kako naj to uskladiamo s sklepi občinske konfe-

rence ZK in občinske skupščine, ki zahtevajo, „da je treba uskladiti skupno, splošno in osebno potrošno z dejanskimi možnostmi, se pravi možnostmi gospodarstva“?

— Znotraj vseh SIS se je treba dogovoriti za drugačno delitev sredstev, ki se zanjo zbirajo. O tej, novi delitvi pa se ne bi smele dogovarjati same SIS. Gospodarstvo bi moralo povedati, kaj bolj potrebuje in za katero SIS bo zato namenilo več denarja. Zapišite še, da izvajalci nismo proti temu, da nam uporabniki povedo naše napake in kritizirajo naše delo. Ve ndar pa bi radi imeli zapisa- no, morda v pogodbi, kaj smo dolžni delati ter za kaj in koliko nas združeno delo plačuje.

J. PRIMC

RINGARAJA — Vrtec v Kočevju je prenapolnjen. Otroci v tej sobici niti ne morejo vsi skupaj zablesati „Ringaraja“, ker je premalo prostora. (Foto: Jože Primc)

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 12. junija - Flora Petek, 13. junija - Anton Sobota, 14. junija - Metod Nedelja, 15. junija - Vid Ponedeljek, 16. junija - Beno Torek, 17. junija - Lavra Sreda, 18. junija - Marko Četrtek, 19. junija - Julijana

LUNINE MENE

12. junija ob 21.38 - mlaj

KINIO

BREŠTANICA: 14. in 15. 6. ameriški barvni film Izganjalec hudiča.
BREŽICE: 13. in 14. 6. hongkonški barvni film Največje maščevanje Bruc Lia. 15. in 16. 6. angleški barvni film Štiri minute za štiri

malio glasi

SLUŽBO DOBI

ZA STALNO ZAPOLITEV IŠČEM ZIDARJA. Bukovac, Ivana Roba 5, Novo mesto.
IŠČEM ZENSKO ZA 4 - 5-urno pomoč v gospodinjstvu. Hrana zagotovljena, plača po dogovoru. Segova 78, Novo mesto.
DRAGO DRENSKI, krojač, in VLADO ŠEPETAVC, popravilo gospodinjstev, oba iz Krškega, Tovarniška 6, sprejmeta vaje v uk.
POPOLDANSKO POMOČ v gospodinjstvu potrebujem enkrat na teden. Raubar, Segova 10, Novo mesto, tel. 24-168.

STANOVANJA

V trostanovanjski hiši blizu Trebnjega prodam dvosobno stanovanje z lastnim vhodom in garažo. Naslov v upravi lista. (2234/80).
IŠČEM STANOVANJE v novi hiši, lahko je v gradnji. Sem zidar in bi lahko pomagal pri dokončanju gradbenih del. Predrag Matković, Novotek - šivalnica, Novo mesto.
IŠČEM SOBO v Novem mestu, Smihelu ali Drski. Telefon 21-747.

Motorna vozila

PRODAM osebni avto Z 750, letnik 1969, registriran do februarja 1981. Zupančič, Tolsti vrh 17, Brusnice.
PRODAM ŠKODO, letnik 1970, po delih ali v celoti. Albin Kralj, Pavlinov hrib blok B2, Trebnje.
PRODAM ALI ZAMENJAM za osebni avto TAM SC00 kasonar. Milan Pavlič, Roje 8, Sentjernej.
PRODAM NOVO Z 750 SC. Naslov v upravi lista. (2229/80).
ODDAM VRSTNI RED za R 18. Naslov v upravi lista. (2230/80).
PRODAM AMI 8, letnik 1975, in fiat 850 special, letnik 1970.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simičič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zelenik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 8 din, letna naročnina 298 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 600 din - Za inozemstvo 600 din ali 32 ameriških dolarjev oz. 55 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 160 din, 1 cm na določeni strani 200 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 250 din, 1 cm na prvi strani 320 din. Vsak mali oglas do 10 besed 60 din, vsaka nadaljnja beseda 6 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 11 do 1. 1. 1980 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 do 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: Glavni trg 7 p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefo (068) 23-611 - Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: 68001 Novo mesto, Glavni trg 5, p. p. 33, telefon (068) 22-365 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

milijarde. 17. in 18. 6. ameriški barvni film Psiho.
KOSTANJEVICA: 14. 6. ameriški film Butch Cassidy in Billy the Kid. 15. 6. ameriški film V klancu Navade. 18. 6. francoski film Judo in karate.
KRŠKO: 14. in 15. 6. ameriški film Odpadnik Jessi Wells. 18. 6. hongkonški film Bruce Lee, mi ti se čudimo. 19. 6. italijanski film To je resnična ljubezen.
MIRNA: 14. 6. film Zakon sovražstva.
NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 13. do 15. 6. ameriški barvni film Noč čarovnic. 16. in 17. 6. francoski barvni film Strah ima hitre noge. 18. in 19. 6. ameriški barvni film Božanski dnevi.
RIBNICA: 14. in 15. 6. ameriški barvni film Bobi Dirild.
SEVNICA: 13. in 15. 6. angleški barvni film Mož z Zelezno masko. 14. 6. italijanski barvni film Črni gusar. 18. in 19. 6. italijanski barvni film El Mako kavboj.

PRODAM 1000 kosov modularne opeke (Vrhnika) in 300 kg betonskega železa. Auersperger, Skalickega 2, Novo mesto.
PRODAM brusilni stroj (cilinder). Anton Berk, Prelesje 27, Sentrupert.
PRODAM novo tovorno prikolico za osebni avto (170 x 130 x 28). Jože Benkič, Družinska vas 64, Smarješke Toplice.
PRODAM čebelarje roje. Sukovič, Mirna peč 19, 68216 Mirna peč.
PRODAM po ugodni ceni eno leto staro štirivrstno harmoniko Mengeš. Antonija Ivaneš, Nad mlini 27, Novo mesto.
PRODAM ostriše. Franc Požeg, Gorenji Leskovec 27, 68283 Blanca.
PRODAM pony express v dobrem stanju. Andrej Rukše, Kristanova 24, Novo mesto.
UGODNO PRODAM otroški športni voziček za dvojčke. Naslov v upravi lista (2231/80).
UGODNO PRODAM rabljeno ostriše. Branko Smrekar, Veliki Obrež 62, Dobova.
PRODAM opremljeno otroško zibelko in stroj za likanje perila. Informacije po tel. (068) 23-200 od 15. ure dalje.
12-13-14-15 in 16-colske nove gumi vozove za konjsko, volovsko ali traktorsko vprego prodam. Delamo tudi vse vrste osov in za prikolice. Dostava na dom ali po dogovoru. Stane Bulc, Jurčkova 73, Ljubljana-Rakovnik.
PRODAM rabljen pralni stroj in rabljeno kuhinjsko opremo. Kocjan, Butonj 1, Črnomelj.
PRODAM starejšo spalnico. Vrščaj, Novo mesto, Cesta brigad 23, tel. 25-109.
PRODAM posode za vino (330 l) in dve spalnici. Mihajlo Pope, Gubčeva 8, Brežice.
STROJNA SKUPNOST SENTJERNEJ PRODA cistemo Pottinger (2200 l) za prevoz gnojkeve ali gnojnice. Oglede cisterne pri Judežu. Praproče 2, Sentiemej.
PRODAM spalnico in regal ter električne orgle. Tel. 23-623.

PRODAM NSU 1200 C, letnik 1972, dobro ohranjen, in novo harmoniko A, D, G-dur. Smolenja vas 65, Novo mesto.
PRODAM ZASTAVO 101 L, letnik 1977. Tel. (068) 25-965 popolnan.

PRODAM

PRODAM 1000 kosov modularne opeke (Vrhnika) in 300 kg betonskega železa. Auersperger, Skalickega 2, Novo mesto.
PRODAM brusilni stroj (cilinder). Anton Berk, Prelesje 27, Sentrupert.
PRODAM novo tovorno prikolico za osebni avto (170 x 130 x 28). Jože Benkič, Družinska vas 64, Smarješke Toplice.
PRODAM čebelarje roje. Sukovič, Mirna peč 19, 68216 Mirna peč.
PRODAM po ugodni ceni eno leto staro štirivrstno harmoniko Mengeš. Antonija Ivaneš, Nad mlini 27, Novo mesto.
PRODAM ostriše. Franc Požeg, Gorenji Leskovec 27, 68283 Blanca.
PRODAM pony express v dobrem stanju. Andrej Rukše, Kristanova 24, Novo mesto.
UGODNO PRODAM otroški športni voziček za dvojčke. Naslov v upravi lista (2231/80).
UGODNO PRODAM rabljeno ostriše. Branko Smrekar, Veliki Obrež 62, Dobova.
PRODAM opremljeno otroško zibelko in stroj za likanje perila. Informacije po tel. (068) 23-200 od 15. ure dalje.
12-13-14-15 in 16-colske nove gumi vozove za konjsko, volovsko ali traktorsko vprego prodam. Delamo tudi vse vrste osov in za prikolice. Dostava na dom ali po dogovoru. Stane Bulc, Jurčkova 73, Ljubljana-Rakovnik.
PRODAM rabljen pralni stroj in rabljeno kuhinjsko opremo. Kocjan, Butonj 1, Črnomelj.
PRODAM starejšo spalnico. Vrščaj, Novo mesto, Cesta brigad 23, tel. 25-109.
PRODAM posode za vino (330 l) in dve spalnici. Mihajlo Pope, Gubčeva 8, Brežice.
STROJNA SKUPNOST SENTJERNEJ PRODA cistemo Pottinger (2200 l) za prevoz gnojkeve ali gnojnice. Oglede cisterne pri Judežu. Praproče 2, Sentiemej.
PRODAM spalnico in regal ter električne orgle. Tel. 23-623.

Vanja Nokalič, Ljubljanska 15, Novo mesto.
GLISER OPATIJA 3,80 m, TOMOS 18 z daljinskim upravljanjem in prikolico, dobro ohranjen, poceni prodam. Božo Galič, Gotna vas 79, Novo mesto.
PRODAM prikolico za osebni avto. Naslov v upravi lista. (2232/80)
PRODAM staro pohištvo. Informacije po tel. 23-564 od 11. do 15. ure.

POCENI PRODAM 7 nerabljenih dvokrilnih oken. Fani Dular, Gotna vas 49, Novo mesto.
PRODAM leglo posavskih goničev z rodovnikom, položeni 6. maja 1980. Dane Primc, Dol Globodol 5, 68216 Mirna peč.
IZVENKRMNI MOTOR JONSON (40 KM) prodam za 2,5 M. Tel. (068) 21-501

Kokoši nesnice, rjave in bele, prodam po ugodni ceni. Frane Humek, Irča vas 18, Novo mesto.

PRODAM rabljeno ostriše (cimper) velikosti 9x8 m. Naslov v upravi lista. (2235/80).
PRODAM MOTOR MZ 125 ccm, barvni televizor Gorenje in šotor za tri osebe. Trdinova 49, Novo mesto.

PRODAM rabljeno ostriše (cimper) velikosti 9x8 m. Naslov v upravi lista. (2235/80).
PRODAM MOTOR MZ 125 ccm, barvni televizor Gorenje in šotor za tri osebe. Trdinova 49, Novo mesto.

PRODAM rabljeno ostriše (cimper) velikosti 9x8 m. Naslov v upravi lista. (2235/80).
PRODAM MOTOR MZ 125 ccm, barvni televizor Gorenje in šotor za tri osebe. Trdinova 49, Novo mesto.

OBVESTILA

OBVEŠČAM CENJENE STRANKE, da nudim naslednje fotografske usluge (slikam samo v barvah). Otroke za rojstne dneve, pogrebe in poroke slikam samo po domovih. Stalne stranke imajo 20%, pogreb pa samo 60% popusta. Vsako soboto slikam poročne pare na občini v Novem mestu. Poroke pridem slikat tudi na dom. Cene so ugodne. Fotograf CVETKO TRAMTE, Breška vas 3, 68220 Smarješke Toplice.

Kmetijski stroji

MALO RABLJEN OBRAČALNIK za kosilnico BCS „Maraton“, prodam. Janez Zupančič, Anovec 7, Krško.
PRODAM OBRAČALNIK „Maraton“ za kosilnico Figaro. Ladislav Jurečič, Vel. Mraševo 3, Podbočje.
PRODAM traktorski obračalnik SIP 220, fergusonov plug in brane, vse v odličnem stanju. Ludvik

POSEST

Luzar, Gor. Dole 6, Škocjan.
PRODAM traktor Pasquali (18 KM) s plugom. Anton Zupančič, Srednje Grčevje 16, Otočec.

PREKLICI

ANTON VIDIC iz Za jčega vrha 18, Stopiče, prepovedujem vožnjo in hojo po mojem zemljišču. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

CESTNIKE

ANTONU PAVLINU iz Gor. Mokrega polja, upokojenemu čevljarju, želimo za 70. leto vse lepo in da bi še dolgo vlekel dreto - Kozlevčarjevi iz Novega mesta.

PRODAM zaradi boleznin in pomanjkanja delovne sile celotno kmetijo. Jože Bojanc, Mala Cikava 2, Novo mesto.

PRODAM staro hišo in mlin ter nekaj zemlje v okolici Rake. Naslov v upravi lista. (2233/80).
PRODAM vinograd in zidnico v Le pem Stanu pri Klenoviku. Jože Peterle, Dol. Lakence 13, Mokronog.

KUPIM

KUPIM enosobno stanovanje v Novem mestu. Tel 21-747.
KUPIM betonski mešalec „Signal“. Brestanica. Naslov v upravi lista. (2236/80).

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA SAJETA

z Dol. Kemenc 6

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za pomoč v tem težkem trenutku, za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje. Še posebej se zahvaljujemo za podarjene vence ZZB, ŽTP Novo mesto, sodelavcem: Novoteksa in RSNZ Ljubljana ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: hčerka Rozi, Jožica, Mimi in Angelca z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, dedka in pradedka

NIKA GOLEŠA

iz Goleš 4 pri Radatovičih

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vaščanom za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje ter spremstvo pokojnega na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala delovnemu kolektivu Industrije obutve Novo mesto, župniku iz Radatovičev pa za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

Novo mesto, Zagreb, Hrast, Perth, Sombor, 1. 6. 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, sestre in tete

JOŽEFE SREBRNJAK

iz Dol. Suhadola

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali pokojni vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo zdravniškemu osebju Splošne bolnice Novo mesto, pevskemu zboru in župniku za poslovilne besede in pokop.

Žalujoci: sin Lojze, Martin in hčerka Marija z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Umrta je naša draga mama

IVANKA JAKŠA

iz Gabra 11 pri Semiču

Vsem, ki so nam v težki izgubi stali ob strani, darovali vence in pokojno spremili na zadnji poti, iskrena hvala. Zahvaljujemo se dr. Živkoviču iz Straže pri Dol. Toplicah za ves trud pri zdravljenju. Zahvala tudi kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: mož Tone, hčerki Tončka in Darinka z družinama

Gaber, 4. 6. 1980

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame, stare mame, sestre, tete in svakinje

PEPCE STRMECKI

z Bizeljskega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom za izrečeno sožalje in pomoč v najtežjih trenutkih naše globoke žalosti, za darovane vence in cvetje ter za spremstvo pokojne na njeni prerani zadnji poti. Srčna hvala župniku za opravljeni obred in tolažilne besede ob odprtem grobu ter pevcem za zapete žalostinke. Še enkrat hvala vsem in vakomur, ki vam je njena izguba boleča, kot je boleča za vse nas, ki nam je darovala svoje dragoceno življenje.

Žalujoci: mož Jože, sin Jože in hčerka Vida z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga sestra in teta

MARIJA MIKLAVČIČ

z Roj pri Šentjemeju

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje in pokojni darovali vence in cvetje. Posebna zahvala velja vaščanom za nesebično pomoč in tolažilne besede ter župniku za lepo opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage in skrbne žene, mame, stare mame, sestre, tašče, svakinje in tete

VERONIKE KRŽIČNIK

roj. Suban
iz Kostanjevice na Krki, Globočice 21

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom prijateljem in znancem za podarjene vence in lepo cvetje, za vso pomoč in za izrečeno sožalje. Vsem, ki ste ljubo mamo imeli radi, jo spoštovali, ki sedaj delite z nami tiho bolečino, in vsem, ki ste jo se zadnjič pospremili v njen tihi zadnji dom, kjer bo mirno počivala -- iskrena hvala.

Žalujoci: mož Francej, sin Franci z družino, hčerka Milena z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 87. letu starosti zapustil naš dragi oče

ANTON HRASTAR

z Malega Kala pri Mimi peči

Iskreno se zahvaljujemo Splošni bolnici Novo mesto, posebno zdravniku dr. Janezu Kramarju za lažanje bolečin v času bolezni in vsemu zdravstvenemu osebju. Prav tako se zahvaljujemo sorodnikom in vaščanom za pomoč, za podarjene vence in za izrečeno sožalje. Posebej se zahvaljujemo Gasilskemu društvu Hmeljčič, župniku za opravljeni obred ter vsem, ki ste očeta spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: hčerka Pavla z možem in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož in oče

BENEDIKT AJDIČ

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste pokojnemu darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter nam v težkih trenutkih pomagali. Iskrena hvala sindikatu TOZD UVP Novo mesto, DSSS DO Saturnus, ATP Ivančna gorica in delovni skupini Ž. F. Posebno se zahvaljujemo Gasilskemu društvu Štatenberg in Trebelno, pevskemu zboru ter župniku za opravljeni obred.

Neutol: žljivi: žena Marija, hči Milka z družino ter sinovi Lojze, Jože in Stanko

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 66. letu starosti zapustila naša mama, stara mama, sestra in teta.

ANA RUPERČIČ

iz Kamnja 4 pri Šentrupertu

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje, pomagali v najtežjih trenutkih ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Za podarjene vence se zahvaljujemo kolektivom Dana Mirna, Litostroj, Tonosa, Kartonažna in Dekorativna tovarna v Ljubljani. Hvala tudi tov. Jakošu in župniku za opravljeni obred in poslovilne besede ter pevskemu zboru za zapete žalostinke. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoci: sinova Vinko in Andrej z družinama, hčerke Minka, Anka, Rezi in Martina z družinami, sestre in brat z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi ljubega moža, atija, dedka in brata

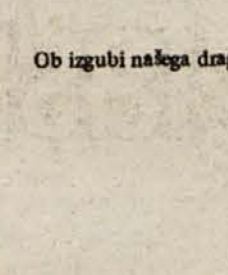
VANETA JUVANČA

brivsko frizerskega mojstra
iz Trebnjega

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga imeli radi in so ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali toliko cvetja, nam pa izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju iz Trebnjega in osebju žilnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za vso nesebično pomoč v njegovi težki in hudi bolezni. Nadalje se zahvaljujemo Franciju Polanku za veliko pomoč ob njegovi smrti, godbi iz Trebnjega, Združenju šoferjev in dekanu za iskrene poslovilne besede ter pevskemu zboru in Združenju obrtnikov.

Njegovi: žena, hčerki, vnuk, brat in sestri ter drugo sorodstvo

Trebnje, 9. junija 1980

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta, moža, brata in starega očeta

ALOJZA DRAGINCA

iz Konca 11, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje in darovane vence vsem sorodnikom, vaščanom, dr. Kramarju, župniku in delovnim organizacijam.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

Moječ je spomin na 13. junij, ko je pred letom prenehalo biti zlato srce dragega moža, očeta, starega očeta, sina in brata

MARTINA PUNGARČIČA

iz Brezine pri Brežicah

Tih in miren, kot si bil, tako si nas tudi zapustil, same z neizmerno žalostjo v srcu, ki pušča globoke sledi. Tine, sredi dela si omahnil, prezgodaj si nas zapustil, kruta usoda te je iztrgala iz naše sredine, največjih načrtov in hotenj. Zahvaljujemo se vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate svečke na njegovem prenem grobu.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

Na žalostno in bolečo prvo obletnico smrti 14. junij, ko nas je za vedno zapustila naša nenadomestljiva in nikoli pozabljena hčerka, sestra, teta in botrica

LIČA FARAGONA

iz Hrastja 2

LIČA, rane v naših srcih so še vedno sveže, kakor da si odšla včeraj, pa te že leto dni ni. Tvoja iskrenost, dobrot, skromnost, prijateljstvo in tvoje otožne oči imamo v mislih vsak dan. Teško je brez tebe, ki si bila nam v ponos in cilj v življenju. Kruta usoda je resnica -- zapustila si vse. Hvala vsem, ki se je spominjate. Obletna maša bo v nedeljo, 15. junija, ob 7. uri v Orehovici.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta, dedka in pradedka

MIHAELA NOVAKA

iz Malih sel 4 pri Adlešičih

se iskreno zahvaljujemo osebju Doma upokojujencev v Metliki za vso skrb in nego v zadnjih dneh njegovega življenja, Alojzu Cvitkoviču za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevkam za njegovo najlepšo pesem, GD Adlešiči, OŠ Črnomelj za cvetje in duhovniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste našega očeta spoštovali, ki sedaj delite z nami tiho bolečino in vsem, ki ste ga zadnjič pospremili na njegov tih dom, kjer bo počival brez trpljenja in bolečin, iskrena hvala.

Žalujoci: sinovi in hčere z družinami

ZAHVALA

6. junija nas je v 79. letu starosti nenadoma zapustila naša draga in nadvse skrbna mama, tašča, babica, prababica sestra in teta

MARIJA VOVK

upokojenka
iz Soteske 17

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje. Hvala za pomoč družini Urbančič, Janezu Vovku in Frenkiju, sosedu Franciju z družino Jožetu Bradaču in Pavli, Zofki Gimpelj, Faniki Novak in Mariji Uršič. Posebno zahvalo smo dolžni sosedu Milanu Kraflinu in Jožici, ki sta bila vedno z njo, je tolažila po izgubi svojega sina in jo pazila ter nam v najtežjih trenutkih pomagala in z nami žalovala. Hvala podjetju Gorjanci za podarjeni venec, župniku za opravljeni obred, tov. Tonetu Virantu za poslovilne besede ter vsem ostalim, ki ste pokojno spremili do njenega zadnjega počitka.

Žalujoci: hči Mici z možem in sinovoma, vnukinja Mirjana z družino, snaha Milka, svakinja Maida in Darja z družino, posebej pa njeni nadvse ljubljene pravnučki Joži, Mihec, Sabinca in Jasna

Dol. Polje, Straža, Obrh, Mengeš, Jesenice, Ljubljana, Beograd, Srem

ZAHVALA

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je v 45. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, ati, sin, brat in stric

IVAN SIMONČIČ

iz Brezovice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Iskrena zahvala kolektivu Šmarješke Toplice in Prinovec, Novogradu Novo mesto. Posebna zahvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: žena Francka, hčerka Branka, maša Zlatka in Ivanka z družino

Šmarješke Toplice, Bela Cerkev, Ljubljana, Essen

Darilo, merjeno v metrih

10. da je atletika v zadnjih nekaj letih na Dolenjskem dosegla vidne uspehe, priznava tudi prof. Marjan Kolarič. Vendar v isti sapi doda:

„Pa ne toliko zaradi sistematičnega dela in urejene športne politike, pač pa zaradi zagnanosti nekaterih posameznikov. Zato smo še lahko toliko bolj veseli podatka, da je v zadnjih 25 letih kar 16 atletov in atletinj Dolenjske in Bele krajine obleko dres državne reprezentance.“

Prof. Marjan Kolarič resnično pozna „v dušo“ dolenjsko atletiko. Od leta 1970 je namreč sekretar območne skupnosti za vzhanski šport Dolenjske in zadnja leta amaterski trener novomeških atletov – metalcev, poleg tega pa tudi republiški trener za met diska in kladiva.

„V Novem mestu je atletika zelo popularna in res škoda, da tega ne moremo izkoristiti. Na razpolago je namreč premalo ljudi, zato ni nič čudnega, če smo Novomeščani znani po tem, da imamo pionirje v zveznem vrhu, mladince potem v republiškem, med člani pa so le redki, ki se prebijajo do reprezentance. Sicer pa smo znani še po nečem: novomeški AK je edini tovrstni klub v Jugoslaviji, ki nima niti enega profesionalnega delavca niti tajnika.“

Kolarič je že 1947. leta uspešno končal študij telesne vzgoje v Zagrebu, služboval nato po osnovnih šolah v Brežicah, tri leta v Črnomlju, leta 1957 napravil izpit za višjega trenerja v atletiki, kar 9 let bil trener v Zah. Nemčiji, nato trener

turških reprezentantov v metih in potem še trener Atletske zveze Jugoslavije za metalce kladiva. On je bil tisti, ki je pripeljal Zvonka Bezjaka na 6. mesto na OI v Rimu, Srečka Stigliča do naslova državnega prvaka, mnogo poprej še Metličana Ivana Kostelega do mladinskega balkanskega prvaka v metu kopja ipd. Za svoj največji uspeh pa šteje referat o metu kladiva, ki ga je imel leta 1961 na 3. kongresu svetovne federacije atletskih trenerjev v Parizu.

O liku atleta prof. Kolarič pravi, da mora biti vsestranski športnik. Tudi tokrat govori iz izkušenj. Ne nazadnje je bil on tisti, ki je leta 1938 preskočil 168 cm, 400 m pretekel v 53 sekundah, bil kasneje republiški rekorder na 200 metrov z 22,8 vse do Stanka Lorgerja, v letih 1946 in 1947 republiški prvak v deseteroboju, državni reprezentant v štafeti 4 x 400 m itd. Takšno popolnost zahteva danes tudi od svojih varovancev, obeh Malnarjev, Okleščena in Gačnika. Sadovi skupaj prebitih ur na novomeškem stadionu so že vidni.

In najlepše darilo sta svojemu trenerju, ki je pred dnevi proslavil 60-letnico, pripravila prav Boris Okleščena in Slavko Malnar z novima osebnima in dolenjskima rekordoma v metu diska z 52,72, oziroma v metu kladiva s 50,53 metra. Zato je verjeti prof. Marjanu Kolariču, ki letos odhaja v pokoj, da sta mu ti darili še dražji od naštetih prejetih priznanj, med katerimi je Bloudkova plaketa, ki jo je prejel lani.

BOJAN BUDJA

Moč ljudskega izročila

Na jurjevanju nastopile vse belokranjske folklorne skupine – Kljub dežju lep ljudski praznik

Čeprav je letošnje jurjevanje motil dež, je znova potrdilo, da je res samo največja folklorna prireditev na širšem Dolenjskem, marveč ena največjih, najlepših in najzvirnejših v Sloveniji sploh. Poleg tega, da se je živo ljudsko izročilo prav v Beli krajini najdlje ohranilo, so v vseh teh letih organizatorji jurjevanja z uspehom prizadevali, da je v prvi vrsti ta prireditev folklorna in šele potem turistična.

In prav zaradi tega, ker je glavni poudarek na folklornem značaju prireditev, jurjevanje vsako leto znova privabi več tisoč obiskovalcev iz vse Bele krajine in Slovenije.

Sobotni del prireditve, kresovanje, si je ogledalo rekordno število gledalcev, saj prireditelji zagotavljajo, da jih je v jurjevoško drago v Črnomlju prišlo več kot 5.000. Kresne pesmi so predstavile kresnice iz Adlešičev, Dragatuša, Preloke in Vinice, nastopili pa so tudi semiška Kmečka ohcet ter plesalci iz Črnomlja in Vinice. Na nedeljskem

jurjevanju so zapele in zaplesale skupine iz Starega trga, Predgrada, Preloke, Adlešičev, Dragatuša, Bojanec, Metlike in Črnomlja.

A. BARTEJL

KOLO V DEŽJU – Tudi dež, ki je ves čas nedeljskega jurjevanja v Črnomlju močno padal, ni preprečil, da vse belokranjske folklorne skupine pred številnimi gledalci ne bi zaplesale in zapele. Vsi skupaj pa so znova potrdili, da je jurjevanje pravi belokranjski ljudski praznik. (Foto: A. Bartelj)

„Gubec“ in Krško nared

Še 10 dni do finala svetovnega prvenstva v speedwayu – Prenovljeni stadion za skoraj 40.000 ljudi

Do ene največjih športnih prireditev letos pri nas, finala svetovnega prvenstva parov v speedwayu, ki bo prihodnje nedeljo v Krškem, nas loči še natanko 10 dni. Navzlic temu lahko že danes zapišemo, da bodo prireditelji v celoti izpolnili zastavljeni načrt ter da bo Krško tako omenjenega dne povsem pripravljeno na veliko prireditev.

Po besedah Silva Gorenc, predsednika SO Krško in hkrati tudi organizacijskega komiteja, ter Eda Komočarja, predsednika AMD Krško, je samo letos sodelovalo v delovnih akcijah preko 1.500 mladih, ki tudi danes skupaj z ostalimi občani in tudi pripadniki cerkljanskega garnizona opravljajo še zadnja dela. Tako gostov, tekmovalcev in številnih obiskovalcev ne bo

pričakal le prenovljeni Stadion Matije Gubca, ki naj bi po nekaterih ocenah nudil 22. junija zavetišče kar blizu 40.000-glavni množici, pač pa tudi obnovljena cesta od mostu do Kovinarske, nova blagovnica, dograjeno in urejeno stanovanjsko naselje ob vpadnici, skratka, Krško si bo ta dan nadelo praznično obleko. Konec koncev bo, če bo prišlo do sporazuma s televizijo, prireditev prenašala tudi Evrovizija, kar je za prireditelje še dodatna obveza, da bo prireditev res brezhibno izpeljana.

Sicer pa so po nedeljski zadnji polfinalni dirki znani že tudi vsi finalisti, njihova imena pa zagotavljajo, da bo nedeljsko popoldne 22. junija nudilo tudi obilico športnega užitka. Več o pripravah na prireditev pa v sliki in besedi na športni strani.

Semiške igre

Letos šestič – Bodo prerasle v „belokranjske igre“?

Letošnje, že šeste zabavne „semiške igre“, ki bodo v nedeljo, 22. junija, ob 14. uri na igrišču TVD Partizan v Semiču, bodo potekale pod geslom „Dobri stari časi“.

Sodelovale bodo ekipe: Črešnjevci, Črmošnjice, Gradac, Rožni dol, Stranska vas, Štrekljevci in Semič.

Ker „semiške igre“ vsako leto privabijo več tisoč obiskovalcev iz vse Bele krajine pa tudi od drugod, si organizator prizadeva, da bi jih razširil in da bi postale „belokranjske igre“. V dosedanjih igrah so imeli največ uspeha Šterkljevčani, ki so kar štirikrat zmagali.

Rdeča nit letošnjih iger bo Janezova bala, sicer pa se bodo ekipe pomerile v teh točkah: vrcarji, flacarja, „dekle je po vodo šla“, prašičkanje, furmani, na preji in vlečenje vrvi.

VHOD PODZEMLJE – Ob pogledu v jamo očak Franc Murn zamahne s palico in pravi: „Mi smo kot skorja na hlebcu kruha, pod nami pa je vse vodlo“.

Skrivnostna nedolžna /?/ luknja

Stopiče: graditeljem šole na pomoč geološki strokovnjaki

Ni še dolgo tega, ko smo pisali o votlinah pod vasjo Gabrje. S podobno skrivnostjo pa se v teh dneh srečujejo tudi prebivalci Stopič. Ustavljajo se ob majhni luknji s premera komaj 1 m, ki je nastala ob razširjanju ceste iz Stopič proti Velikemu Orešku. Vanjo pa se ozirajo tudi graditelji nove stopičke šole, ki bo stala v bližini tega mesta. Majhna luknja se po nekaj centimetih razširi v pravo dvorano do sedaj neznanih razsežnosti.

Jama ni od večraj, saj zanjo najstarejši krajan še dobro vedo. Osemdesetletni Franc Murn iz Velikega Oreška se jame spominja še iz otroških let: „V staro šolo smo hodili prav na to mesto, kjer stoji sedanja. V bližini te luknje je bila v tistih časih velika skala in za njo velika jama, v katero so vozili vse mogoče stvari, a je niso mogli nasiti.“

Ni skrivnost, da na delu votline stoji sedanja šola, da pa tudi nova ne bo na povsem trdnih tleh, potrjujejo tudi vrtnarji, katerim je sveder pri vrtnanju temeljev že ušel „v prazno“. Graditelji tega niso predvideli, zato so poklicali na pomoč strokovnjake Geološkega zavoda iz Ljubljane, ki bodo povedali, kaj storiti z jama.

J. PAVLIN

ZA KONČNO ZMAGO V „IGRI“ SE SMEDNIK IN VENIŠE

S sedmim in osmim kolom se je pred dnevi nadaljevala nogometna liga KS Leskovec. V 7. kolu so bili doseženi naslednji rezultati: MNMK 1 – NMNK 2 5:1, Smednik – Gorenja vas 3:0, NMNK 2 – Trška gora 14:1, Veniše – Veliki Trn 4:0, Mrtnice – Grič 10:3.

8. kolo: Veniše – Mrtnice 6:3, Grič – Veliki Trn 2:4, Smednik – NMNK 2 1:2, Gorenja vas – NMNK 1 5:0, Smednik – Trška gora 3:0.

Za prvo mesto ostajata najprej šča kandidata Smednik in Veniše.

Državljan Teksasa iz Metlike

Metličan Ilija Goleš je lansko jesen pomagal ameriškima zakoncema, ki sta imela prometno nesrečo – V zahvalo ga je guverner proglasil za častnega državljana Teksasa

Pred kratkim je na naslov Ilije Goleša, poslovodje metliške Mercatorjeve trgovine z železino, prišlo iz Austina, glavnega mesta ameriške zvezne države Teksas, pismo, ki ga je podpisal guverner te države William P. Clements mlajši. V pismu guverner Clements sporoča Golešu, da sta se pri njem oglasila zakonca Christensen, mu povedala, kaj se jima je prejšnjo jesen pripetilo v Metliki. Ko je guverner slišal zgodbo, je storil vse potrebno, da je Ilija Goleš postal častni državljan Teksasa. V veliki ovojnici je bil tudi uradni dokument, ki govori, da ima

Goleš sedaj vse dolžnosti in pravice kot ostali državljani Teksasa.

„Ko je prišlo pismo in tista listina, sploh nisem vedel, za kaj gre. Šele ko sem dal prevesti, sem zvedel, da sem postal častni državljan Teksasa.“ je začel svojo pripoved Goleš, ki bi, če ne bi bilo tega pisma, gotovo že pozabil na manjšo avtomobilsko nesrečo, ki se je prejšnjo jesen pripetila ravno pred trgovino, v kateri je on poslovodja.

V avto Komnosaevga rent-a-cara se je od zadaj zaletel neki domačin. Nobenemu od potnikov ni bilo nič, le avto, v katerem sta se Chuck Christensen in njegova žena iz Austina v Teksasu peljala na poti v Jajce, je bil tako poškodovan, da ameriška turista nista mogla nadaljevati poti. „Onadva nista znala našega jezika, jaz ne angleški; videl sem, da se sama ne bosta znašla, zato sem dobil znanca, ki je prevajal.“ se spominja Goleš. Po telefonu je poklical v Ljubljano in Komposovemu uslužbenecu povedal, kaj se je zgodilo. Američanu bi morali priskrbeti drug rent-a-car avtomobil, vendar z avtomatskim menjalnikom, ker možak nima ene

Guverner Clements je podpisal slovesno listino, s katero je Ilija Goleš iz Metlike postal častni državljan Teksasa

roke in ne more pretikati prestavne ročice. „V Ljubljani niso imeli na razpolago takega avtomobila, zato sem poklical njihovo poslovavnico v Zagrebu, kjer so ga imeli. Američana sem odpeljal do mehanika, ki je njegov avtomobil toliko popravil, da sta se lahko odpeljala do Zagreba. Vse skupaj ni trajalo več kot dve uri. Preden sta se Američana odpeljala, sta me, res prijazna človeka, povprašala za moj naslov. Seveda si niti v sanjah ne bi mislil, da bom zaradi tega postal častni državljan Teksasa. No, nič se ne ve, morda bom pa kdaj še obiskal Ameriko in Teksas, da vidim to zvezno državo, katere častni državljan sem.“ je sklenil Goleš.

Če se bo to res zgodilo, bo Goleš v Teksasu našel precej ljudi, ki našo državo in ljudi zelo cenijo. Med njimi je tudi guverner Clements, ki je na koncu svojega pisma poudaril, da je bil lani s skupino teksaskih strokovnjakov za prehrano in kmetijstvo na obisku v Jugoslaviji, kjer so bili zelo lepo in prisrčno sprejeti.

A. BARTEJL

Ilija Goleš: „Morda bom kdaj obiskal Texas.“

ŠPILERJEV REKORD V SEVNICI

Pred dnevi se je končalo prvenstvo posavske regije za člane v kegljanju. Zmagal je Jože Špiler iz Krškega z 2.539 podrtimi kegli. Tekmovanje je bilo na kegliščih na Senovem, v Sevnici, finale osmerice najbolje uvrščenih pa v Krškem. Med nastopajočimi se je najbolje odrezal Špiler in v Sevnici postavil nov rekord keglišča z 873 kegli, obenem pa si je priboril pravico do nastopa na republiškem prvenstvu, ki bo 20. in 21. septembra.

N. GOLEŠ

LESKOVEC – GMAJNA 9:3

V počastitev bližnjega krajevnega praznika v Leskovcu in ob dnevu mladosti so v nedeljo v Leskovcu veterani domačinov in Gmajne odigrali prijateljsko nogometno tekmo, v kateri so zmagali domačini z 9:3.

J. ARH

V NEDELJO V PODLJUBELJ

15. junija bo ob 10. uri v Podljubelju pri Trziču XXII. zbor aktivistov in borcev NOV Gorenjske. Slavnostni govornik bo Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS. Na zboru bodo podelili tudi domicil gorenjskih občin XXXI. diviziji NOV in POJ. Organizatorji vabijo na prireditev tudi borce in aktiviste iz drugih regij v Sloveniji.

MESTNA METLIŠKA GODBA bo izdala ob 130-letnici svojega delovanja lepe značke v nakladi 4000 kosov. Godbeniki – udeleženci osrednje proslave jih bodo prejeli brezplačno, drugi zbiratelji pa jih bodo morali kupiti.

Priprt oderuški zdravnik

To, kar je počel dr. Zdenko Willer iz brežiške bolnišnice, presega vse meje človeške etike, še posebej pa zdravniškega kodeksa

Delavci krške UJV so pred dnevi poslali ovadbo javnemu tožilcu zoper 57-letnega vodjo pljučnega oddelka Splošne bolnišnice Brežice dr. Zdenka Willerja iz Zagreba. Nekaj tipkanih strani ovadbe izpričuje oderuštvu zdravnika, ki poleg neupravičenega sprejemanja daril tudi daleč presega meje človeške etike, še posebej z zdravniškega kodeksa. Preiskovalni sodnik novomeškega temeljnega sodišča je zoper Willerja že odredil pripor.

Vse od leta 1977 je Willer opravil kazniva dejanja, ki jih je opravičeval na takšen ali drugačen način. Izsiljeval je bolnike, zlasti socialno šibke, ki so bili na zdravljenu v brežiški bolnišnici, in od njih prejemal darila, do katerih nikakor ni bil upravičen. Primer: od bolnikov, ki so, denimo, želeli imeti od sobotah ali nedeljah zaradi obiskov svojecev prost izhod, je terjal plačilo v znesku od

500 do 1.000 din. Še več bolniki, ki takšnim zahtevkom niso mogli ugoditi, so morali dovoljenje za izhod plačevati v „naturalijah“. Nekateri so nosili fižol, čebulo, krompir, drugi spet svinjino, mast, žganje, vino ali celo kar prašiče.

Duhove pa je verjetno najbolj razburila ugotovitev delavcev krške UJV, ki so ob zbiranju podatkov prišli celo do ugotovitve, da je predstojnik pljučnega oddelka dr. Zdenko Willer poslal domov socialno šibko pacientko, ki ni izpolnila zdravnikovih zahtev glede plačila. V dveh dneh, kolikor ji je dal na voljo, je morala na njivi izkopati 100 kilogramov krompirja, ki ga je potem Willer prišel sam iskat z avtomobilom.

Preiskavi ni ostalo skrito niti to, da je omenjeni zdravnik izsiljeval od svojih bolnikov plačilo tudi v drugačnih oblikah. Nekaj je bilo celo primerov, ko je zahteval denar za rentgenske preglede in

injekcije. Primerilo se je celo, da je bo takem primeru sam vzel pacientu denar iz denarnice. Sicer pa je Willer svojim pacientom nudil še drugačne „usluge“: bolnike je vozil na dom z lastnim avtomobilom, pri tem pa jim zaračunal mastno kilometrino.

Od tod zbiranih podatkov je moč ugotoviti, da je Willer na takšne načine dobil od petnajstih pacientov nad 35.000 din, če seveda odštejemo sum, da je bilo podobnih primerov še več. Zato je krška UJV naprosila vsakogar, ki se čuti tako ali drugače oguljenega in oškodovanega, da to nemudoma sporoči najbližji postaji milice ali krški UJV.

Na podlagi dosej zbranih podatkov je preiskovalni sodnik zoper Willerja odredil pripor, krški kriminalisti pa bodo ob pomoči skušali izpopolniti seznam kaznivih dejanj oderuškega zdravnika.

B. BUDJA

ZDRAVNIK IN BOLNIK

Slednja trditev pomeni praktično, da je kakršenkoli trud, da bi pri nas obnovili ali učvrstili tovariško sprego med zdravnikom in bolnikom, odveč, saj ta sprega že je, in to zelo čvrsta. Trditve verjetno ni treba komentirati, saj je vsak od nas včasih tudi bolan.

V svetu so začeli prvič uradno (na simpoziju) govoriti o vse večjem prepadu med zdravnikom in bolnikom pred nekako štirimi leti, kar pomeni, da Slovenci glede tega niti preveč ne kasnimo. Vzrok razprave pa niso bili ljubeznivost ali neljubeznivost, znanje ali neznanje, temveč tehnologija. Slednja je — to velja danes tudi za nas — ustvarila med zdravnikom in bolnikom prepad, čez katerega polje iz dneva v dan bolj trha brv čustev, ki naj bi družila oba bregova. Prebarimo si nekaj citatov s čateškega srečanja:

„Razvoj znanosti je razmerje temeljito spremenil, na skrajnem koncu tega procesa je vloga osebnosti zdravnika na eni in bolnika na drugi strani ostala povsem v ozadju in se je zdravljenje omejilo zgolj na prilagajanje določene tehnologije na bolne organe, pri čemer je za oba udeležena človeka osebnost drugega veljala za nepomembno.“

Ali nekoliko drugače: „K takšni vrsti sožitja se po sili razmer oziroma vzgoje zatekajo mnogi ozko specializirani zdravniki, kakršne tudi pri nas še posebno pridno vzgajamo. Medicinska fakulteta se spreminja v univerzo izobražancev, saj se večina študentov v višjih letnikih vse preveč zanima za tehnologijo in znanost, medtem ko njihova široka humanistična izobrazba šepa.“

So torej še bodoči zdravniki zdravniki splošne prakse, ko vendar vzgajamo zdravnike, ki sanjajo o srčnih operacijah? Ali sploh še obstaja želja biti splošni zdravnik? Se delijo zdravniki na izbrance in „padarje“?

Splošni zdravnik je po današnjem nenapisanem pravilu tisti mojster medicine, ki ima največ opravil z bolniki, a ima zanje najmanj časa. Sicer pa se splošni zdravniki, ko govorimo o njih kritično in izvzamemo tako ali drugače številne častne izjeme, dele na temelju čateškega simpozija in tudi sicer vsak dan na „dobro“, toraj take, ki izpolnijo največ želja, ter na take, ki se obdajajo z „dvorom“ bolnikov, ki jim popolnoma zaupajo, ob najmanjšem neravnotežju pa zasovražijo. Slabši pa je v obeh kolegov tisti zdravnik, ki postane vratar, kar pomeni, da „pripušča bolnike k različnim ugodnostim socialnega zavarovanja, deli recepte, usmerja v specialistične preiskave in bolnišnice, piše bolniške itd. Bolnike oddaja naprej, ker je on, zdravnik, samo neke vrste semafor.“

„Se je čas“ je bilo rečeno na Čatežu, „čprav ga imamo bore malo, da se splošni zdravniki vrnemo k pacientu.“ To je rekel eden od zdravnikov s tarne in hkrati upražal, katere vrsta prebivalstva je še v pristnih stikih z zdravnikom. To so kmetje in poljedelci, ti se še zmeraj zatekajo k domačemu zdravniku in ga ceniyo.

Skorajda ni zdravnika, ki ne bi hotel postati specialist. Prav je tako. Biti splošni zdravnik pa je menda tako rekoč staramota ali pa vsaj začasno stanje. Mogoče splošni zdravniki res niso ne vem kako sposobni, vendar zdravijo. Če bolnemu po pogovoru ni nič laže, potem zdravnik ni zdravnik. V prazno ne izzveni tudi dejstvo, da so tako imenovanega podeželskega zdravnika prikrajšali za vse šarme njegovega poklica. Bodo namesto lepe besede v prihodnje zdravili računalniki ali pa zdravniki, ki dobe nekoga kri ali blato, a osebo, iz katere se je ta snov izcedila, nikoli niso videli? Ne najbrž, ampak zanesljivo res sta nujni obe poti. Zdravnik praktik in zdravnik specialist.

Prav gotovo pa ni zaupljive sprege zdravnik — bolnik mogoče graditi na novomeškem primeru, ko je dal eden od zdravnikov napisati bolniško zidarju, ki je bil popolnoma popolnoma zdrav za zidavo zdravniških vikendov.

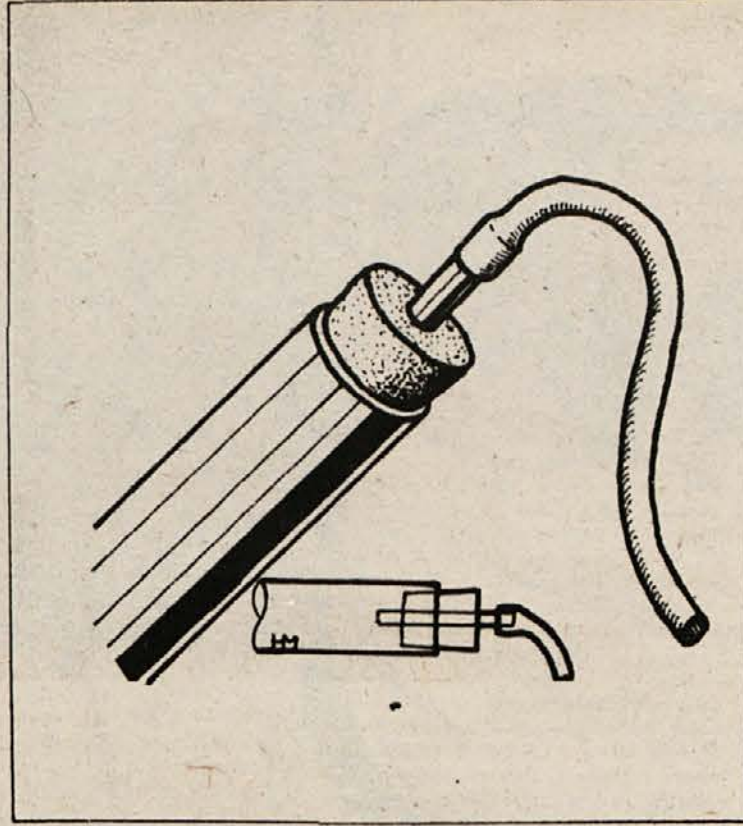
„Tudi zdravnik zboli in umre, ima svoja veselja in svoje bojazni in svoje probleme doma, v službi in drugje v družbi.“ je zapisal prof. dr. Lav Milčinski v svojih razmišljanjih, s katerimi je želel spodbuditi iskren pogovor in polemiko na čateškem srečanju zdravnikov, ki so se med drugim, kot je dobro zadela novinarska kolegica Vesna Marinčič, v „krogu samih domačih“ pogovarjali tudi o odnosu med bolnikom in zdravnikom.

Kljub dobronamernosti teh odkritih besed, ki jih je v takem trenutku lahko razgalil samo človek velikih izkušenj in širine, pa je skupinica na Čatežu navzočih zdravnikov še vedno menila, da odnosi, kakršni v naši deželi vladajo med bolnikom in zdravnikom, ne zaslužijo nikakršnih kritik, vsak zdravnik se trudi, kolikor se pač more...

dopust je pred durmi

Nobenih skrbi z obleko za na plažo! Letos, ko so moderna gola ramena, lahko oblečete kopalke in čez krilo, pa boste kot iz modnega časopisa. Tudi vroče hlačke so aktualne, le da pristajajo samo pravilni postavi: Ne pre-majhni, ne okrogli in z lepimi nogami.

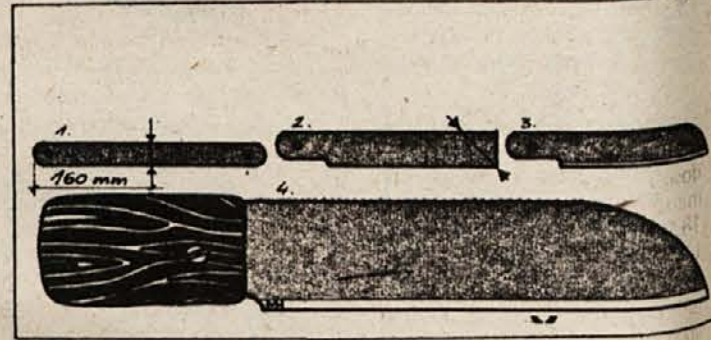

filigranski sesalec

Danes ima že skoraj vsaka družina sesalec z vsaj 500 vati instalirane moči, kljub temu pa je tak sesalec, ki sicer s tal pobira dinarje in druge valute, še vedno nemočen v kotičkih. Temu se je moč upreti, oziroma povečati moč s pomočjo preprostega fizikalnega pravila. Ob manjšem „kalibru“ sesalne cevi je pretok enake mase zraka hitrejši. Premer cevi lahko pri sesalcu zmanjšate z navadnim zamaškom, v katerega vtaknete plastično ali stekleno cevko; nanjo pride drobcena cevka, ki glede na dolžino poseže prav v vsak kotiček. Bolj zgovorna je, kot vedno, skica.

žaga in nož

Ni nujno, da staro žago za železo zavržete. Iz nje lahko napravite nož, na drugi strani rezila pa bo še vedno ostalo tudi nekaj učinkovitih zob. Vsa stvar je razvidna iz skice, ne pozabite pa, da je treba nekdanjo žago na eni strani nabrusiti v nož.

vaza iz stare posode

Kotiček vrta ali balkona, lahko pa tudi stanovanje, boste zelo olepšali z vedno svežim šopkom. Običajne vaze so postale dolgočasne, zato šopek raje postavite v staro posodo za pečenje kripnika ali pa v odsluženo kanglico. Če se vam zdi, lahko starino poljubno pobarvate, preden jo začnete uporabljati za vazo.

VOJAŠKI KOTIČEK

NAČINI BOJA NA ZAČASNO ZASEDENEM OZEMLJU

V taktiki oboroženega boja v mestih na začasno zasedenem ozemlju bodo bržkone prevladovali diverzantske akcije. Najpogosteje bodo uporabljali diverzantsko dejstvovanje, nenadne bliskovite napade na sovražnikovo živo silo, najrazličnejše zasedno dejstvovanje, ognjene udare, ostrostrelsko dejstvovanje ter druge posebne oblike.

Diverzantsko dejstvovanje bodo izvajale predvsem diverzantske skupine in odredi, pa tudi druge bojne skupine v mestih na začasno zasedenem ozemlju. Prevladovala bo uporaba minskoeksplozivnih, kemičnih in zažigalnih sredstev s takojšnjim ali naknadnim učinkovanjem. Takšno dejstvovanje je predvsem „nevidno“ in ga izvajajo najpogosteje „brez boja“. Res

pa je, da se je treba včasih z bojem prebiti do objektov, ki so cilj diverzij, onemogočiti njihovo zavarovanje in si zagotoviti umik. Cilji in objekti napada bodo predvsem zveze in objekti v sistemu poveljevanja (vključno z objekti sovražnikove „civilne uprave“), objektih na komunikacijah in v prometu ter infrastruktura, še posebej skladišča, delavnice in vojaška proizvodnja. Pri diverzantskem dejstvovanju bo treba uporabljati tudi sredstva z večjim dometom in tu bo mogoče koristiti tudi „amatersko znanje“ z raketno-letalskega modelarskega področja.

Zelo pomembno bo tudi ostrostrelsko dejstvovanje. Rezultate bo mogoče doseči predvsem s preciznim in po možnosti neslišnim orožjem. Ostrostrelstvo je lahko tudi sestavni del diverzantskih akcij, na primer zažiganje hitro vnetljivih snovi s prebijanjem cistern in rezervoarjev, obstreljevanje helikopterjev v nizkem poletu in letal oziroma predvsem pilotov na tleh. V mestih na začasno zasedenem ozemlju so dane tudi velike možnosti za postavljanje najrazličnejših zased.

Naskok (ena od oblik dejstvovanja) je praviloma nepričakovan silovit napad, ki ga izvajajo iz čim večje bližine z metanjem ročnih bomb in močnim avtomatskim ognjem. Napad traja seveda zelo malo časa, njegov osnovni cilj pa je uničevanje sovražnikove žive sile. Izvajajo ga predvsem na sovražnikove skupine, enote in poveljstva, ki počivajo, med njihovim urjenjem, zabavo in sploh takrat, ko so sovražnikovi vojaki zunaj utrjenih objektov.

Med oblike bojnega dejstvovanja v mestih na začasno zasedenem ozemlju sodijo tudi ognjeni udari z minometi in raketometi pa še razne druge akcije. Med njimi so obstreljevanje iz oboroženih vozil sovražnikovih vojaških in policijskih patrolj na mestnih ulicah, vdori v restavracije, kavarne, kantine, kinodvorane, bare, klube, banke in sploh tja, kjer se zbirajo vojaške osebe, funkcionarji vojaškega, upravnega in policijskega aparata ter njihovi sodelavci. T. A.

PRVA PARTIZANSKA LETALA V ZASEDENI EVROPI

Prva partizanska letala v okupirani Evropi so bila jugoslovanska, ki so napadala sovražnikove cilje iz zraka že od maja 1942 dalje. Naša NOV je zaplenila skupno 64 letal, od tega je bilo uporabnih 36 letal in en hidroavion.

Partizanska letala so izvedla 152 bojnih poletov, ne upoštevaje poletov transportne letalske skupine, pri čemer so bila v zraku okoli 140 ur. Zanimivo je, da je sovražniku uspelo uničiti v zraku ali na tleh samo 5 naših letal, kar 20 letal pa so morali naši borci sami uničiti, ko se je bilo treba nenadoma umakniti z letališča zaradi sovražnikovega bližanja. Možnosti, da bi letala preletela na kako drugo osvojeneno ozemlje zaradi pomanjkanja goriva, razmočnega zemljišča in slabega vremena, okvar itd., ni bilo.

1944 je NOV Jugoslavije začela prejemati letala tudi od svojih zaveznikov Angležev in Sovjetov. Med urjenjem pilotov v Libiji in kasneje na osvobojenem ozemlju Jugoslavije je bilo opravljenih blizu 8000 ur poletov. Takrat je jugoslovansko vojno letalstvo imelo približno 280 lovskih in lovsko-bombniških letal zastarelih tipov. Britanska letala spitfire in hurrican z našimi posadkami so sestavljala dva skvadrona in so sprva bazirala v Italiji, medtem ko so bila v letalskih polkih na sremski fronti sovjetska letala JAK-1 in IL-2.

Skvadrona sta do konca vojne opravila približno 2000 bojnih poletov, pri čemer so bila njuna letala v zraku kakih 4000 ur, medtem ko sta letalska polka izvedla približno 1500 bojnih poletov, v zraku pa sta bila 1600 ur. Skvadrona sta med bojnimi akcijami izgubila 20 letal in 10 pilotov; v polkih je bilo uničenih 32 letal, smrt pa je srečalo 19 letalcev.

TOČKE SLUŽIJO TUDI PRAŠIČI

„Vozim ladjo med Chunkingom in Wuhanom. Razdalja je 1370 kilometrov. Pri plovbi s tokom doseže ladja hitrost 28 do 31 kilometrov na uro, medtem ko proti toku plovemo lahko največ z 18 kilometri. Proti toku traja vožnja celih 5 dni. Ladijska posadka je sestavljena iz 96 moških; delajo v treh izmenah po osem ur, imajo pa na leto 52 dni počitnic. Momarji se izučijo za momarje na 18 ladjah. Na tej reki vozi 30 ladij, vsaka ima 768 potnikov. Imamo 4 razrede. Prvi razred stane samo 19,40 juanov. V četrtem razredu potnik lahko spi na hodniku na slamnati preprogi. Cena vozne karte za otroke je odvisna od njihove dolžine. Otrok, ki še ni meter visok, se lahko pelje zastonj.

Za velikost med 1 m in 1,30 m plačajo polovično karto. Starci in upokojenci plačujejo polno ceno, vendar dobijo denar vrnjen od njihove tovarne ali komune. Hrana se plača posebej. Porcija kuhanega riža stane na primer 0,2 do 0,5 juana.

Kapitan, ki ima na skrbi prihod in odhod ladij v pristanišču, se šola 11 do 12 let. Tako dolgo zaradi tega, ker mora poznati dno reke, ki je zelo zelo nevarna, je rekel kapitan.

Politični komisar pa je pripovedoval: „Prihajam iz vojske, ki ima na Kitajskem najboljše šole, in sem odgovoren za politični položaj na ladji. Momarje informiram o politiki partije in o najvažnejših svetovnih dogodkih. Pri političnem študiju momarji sami kritizirajo sebe in svoje delo in dajejo predloge, kako bi lahko še bolje delali.“

Ladja plove v Wuhan, novim krajem in doživljam naproti.

Veliko presenečenje so bile zame kitajske komune in življenje v njih. Ni mogoče z gotovostjo reči, kdaj so komune nastale. Bile so odgovor na „pritisk od zgoraj“, ki je imel namen poljedelstvo v najkrajšem času povečati. Predsednik Mao je sam obiskal nekatere komune, hvalil njihove uspehe in jih spodbujal. Leta 1958 so imeli 26.000 komun, v katerih je bilo združenih 75.000 kolektivnih podjetij, v njih je sodelovalo 123 milijonov družin ali 98 odstotkov vsega kmečkenga prebivalstva. V začetku so bile komune močno centralizirane in v njih močni nadzorni organi. Naslednja leta, ko so sledile naravne katastrofe, se je začela decentralizacija. Od leta 1961 dalje pa so očitne spremembe. Danes ima komuna administrativno funkcijo. Prinaša denar državi v obliki davka, ustvari paga z industrijsko predelavo pridelkov od sadja do usnja, sladkorja itd. V komuni tudi regulirajo riževa polja.

Komune so razdeljene v brigade, brigade v skupine. Brigade med drugim upravljajo z nižjo šolo. Skupine so odgovorne za skupno lastnino, za obdelavo polj, obračunavanje in izplačilo plač.

Baza delovne skupine pa je kmečka družina, ki dela na polju: oče, mati in odrasli otroci. Imajo lastno hišo, nekaj svoje zemlje, nekaj prašičev,

kokoši, gosi itd. Oblast skrbi za zdravo družinsko življenje.

Opisala bom komuno „Treh zvezd“, ki ima 10 brigad in 70 delovnih skupin. V tej komuni je 3345 družin, 13.240 ljudi. Imajo čez 12.000 prašičev, 66 traktorjev itd., od industrije pa 2 opekarni, tovarno za moko, olje in sladkor, za proizvodnjo papirja in predelavo zdravilnih rastlin, farmo za kokoši, ribe, gosi, zajce in čebele. Na ravni komune so žene organizirane v zvezo žensk, mladina je v svoji organizaciji. Imajo tudi komite za socialno politiko in oddelek za civilno obrambo. To je neke vrste policija, ki je sestavljena iz članov brigad. V njej so kmetje, ki so bili na vojaškem urjenju, stari pa so med 16 in 36 let. Komite za varnost preganja kriminal.

Jaz se bila gost družine Wang, vključene v eno izmed brigad komune „Treh zvezd“. V brigadi, kjer so Wangovi, je samo 168 družin, 798 ljudi, ki so razdeljeni v 4 delovne skupine.

Sredi zelenih riževih polj je nekaj kmečkih hiš, poleg ceste pa stoji nekaj žensk in otrok, ki si manje roke. Kmet Wang je star 27 let in nas sprejme s širokim smehljajem. Peljal me je v skromno sobo, ponudil piadas in rumenje češnje. Lepe banbusove stole je napravil potujoči mizar, ki hodi od kmeta do kmeta in lahko naredi dva stola v enem dnevu.

„Če potrebuješ hišo,“ pripoveduje Wang, zarišeš v zemljo s palico tloris, greš na polje in z lopato izrežeš iz gline opeko. To osušiš na soncu in nato zidaš stene, ki jih znotraj tudi obdeliš z mokro glino. Napraviš jih gladke. Ko so stene suhe, jih pobeliš. Streha je iz lesenih delov in iz slame.“

Poleg moje sobe imajo Wangovi še kuhinjo in spalnico. V kuhinji imajo plinsko peč, plinsko

svetilko in v enem kotu je spravljena slama, bicikel in poljedelko orodje. V drugem kotu je ogrinjala za kuhanje hrane prašičem. Plin proizvajajo sami. V varni razdalji od kmetije izkopljejo jamo, jo obložijo z opeko in nekimi domačim materialom ter s cementom. V to jamo mečejo odpadke: fekalije in slamo in vse skupaj brezračno zapro. Zelo tanka pipa vodi ta plin v kuhinjo.

Strop v spalnici je narejen iz pletene mreže, na katero je nalepljen časopisni papir, ki so ga v ta namen dolgo shranjevali. Postelja je lesena, poslikana in okrašena z ornamentami. Poleg postelje stoji komoda s predali, na komodi je majhno zrcalo, desno in levo od zrcala sta dve porcelanasti stari posodi. Zraven postelje imajo veliko pleteno košaro za riž, stol in lesen zaboj z dvema kovčkoma. Vse je čisto in urejeno.

Vodo za umivanje in pranje hodijo iskat v potoček, pitno vodo pa dobijo iz vodnjaka na dvorišču. Pri njih še nikdar ni bilo tujca.

Ljudje so dobili prost dan, da so vse pospravili, tako hiše kot dvorišče. Sicer v njihovem vsakdanjem življenju ni vedno tako čisto, mi pove prevajalec, ker imajo veliko pospravljanje le enkrat v letu. „Pomislite, vse to so napravili zaradi vas, tujega gosta, da ga bodo lepo sprejeli.“

Čez čas pogleda Kitajec v sobo, kjer se pogovarjamo. Moj spremljevalec in ljudje iz občine so se diskretno odstranili, da bi lahko popolnoma sama govorila z Wangom.

„Na kmetiji živi poprečno po 9 oseb. Pri nas smo jaz, moja žena, 2 otroka, naši starši, 2 brata in sestra. Imamo 7 sob, računana pa sta tudi dva prostora za prašiče. Naša delovna skupina sestoji iz 60 družin. V naši družini dela 5 oseb. Letno zaslužimo 12.000 točk, zato dobimo 2.000 kilogramov riža, 500 kg koruske, nekaj krompirja, soje, fižola, sladkor in jedilno olje. Imamo lastno zemljo, na kateri pridelamo zelenjavo in hrano za prašiče. Tudi prašiči zaslužijo točke. Gnoj ocenijo s točkami, vsak mesec prašiča tehtajo in potem dobimo denar za gnoj. Prašičji gnoj gre na skupno polje človeške fekalije pa porabimo v lastnem vrtu. V vojski se mladi kmetje obvezno izučijo za poklic. Ko se vrnejo, gredo najprej delat v tovarno ali zavod v bližnji okolici.“

Kmet Wang dela pri gradbenem podjetju in zasluži 40 juanov na mesec. „V prostem času obdelujem svoj vrt. Ob sredah in petkih imamo redno politične mitinge, kjer študiramo. Jaz znam brati. Ženo Krizantemo sem spoznal s pomočjo neke posredovalke. Žena, ki je kmetica vstane zjutraj ob 6. uri, jaz pa 20 minut kasneje. Ona pripravi zajtrk, rižovo juho, in da najprej iesti prašičem. Krizantema dela na polju vsak dan 8 do 10 ur, odvisno od letnega časa. Za dnevno delo lahko dobi največ 9 točk. Kosilo skuha tisti, ki najprej pride domov, večerjo pa vedno skuha žena. Jemo riž, mandeljne, zelenjavo iz vrta, zelo redko pa meso. Krizantema hrani denar in z njim gospodari.“

THEREZA DE GROOT

Slovenska dežela se ponaša z zelo razvito založniško dejavnostjo. Premore kakih dvajset založb, ki tiskajo na leto okoli 9 milijonov knjig. To je zavidanja vredna naklada, ki uvršča Slovence na evropsko raven. Žal so na evropskem povprečju tudi cene, to pa je velika ovira pri nakupu. Knjiga je za žep povprečnega Slovenca še vedno težko dosegljiva, zato ostaja dobršen del tega vira nakopičenega znanja in kulture nedotaknjen in neizrahljen. Delno je tako tudi zatopel, ker knjižnice še niso sposobne odkupiti več kot borih 100.000 izvodov ali vsega eno knjigo na 18 prebivalcev. Računi pokažejo, da ostane dostikrat po 70 odstotkov naklad v depojah. Tam čakajo ali na razprodajo ali na predelavo. Hudomušneži trdijo, da je knjiga najboljši kompletna surovina za izdelavo novega knjižnega papirja.

Ali vse to pomeni, da tiskamo na Slovenskem preveč knjig? So previsoke naklade celo tedaj, kadar izide kakšna noviteta v vsega 250 do 300 izvodih? Ali je mogoče za to, da na neprodane knjige lega prah, krivo še vedno naše splošno nezanimanje, nečimrnost, duhovna lenoba? Z roko na srcu moremo na to vprašanje, ki prav gotovo ni samo retorično, odgovoriti pritrdilno, akoravno so za odtujenost knjige še drugi razlogi.

Resnica je, da se bralci in knjige še nista našla, kot bi bilo željeno in potrebno, čeprav nas razne raziskave prepričujejo, da se razdalje med njima krajšajo. Zbliževanje poteka počasi, da ga je komaj moč izmeriti. Ob tem se vrstijo družbeni napori in najrazličnejše akcije, ki naj bi pomagale povezati natrgano mrežo poti knjige potem, ko pride iz tiska. „Ni namreč mogoče mimo resnice,“ pravi Gregor Kocijan, soavtor raziskave za obdobje 1973 - 1979, „da je bilo v zadnjih letih tudi družbeno ozračje močnejše naklonjeno knjigi, da so bila družbena hotenja v večji meri usmerjena v spodbujanje vsega, kar je v zvezi s knjigo, in da so se ta prizadevanja zrcalila v naši javnosti.“

Prizadevanja, ki jih ima v mislih Kocijan, seveda niso obšla Dolenjske. Za neovirano dostopnost dobre in poceni knjige so se zavzeli vsi dejavniki, še posebej SZDL, sindikat, organizacije ZSMS, kulturna društva, ZKO, slednjimi so bile knjižnice skupaj z založbami najneutrudnejše aktivistke. Ta vnema se seveda ni razlaga le na sestankih, v besedah, v tako imenovanem papirnatem prisegnanju, da je to in ono „treba narediti“, marveč - in to predvsem -

O SEJEMSKI PONUDBI DUHA

v dejanjih. Eno takih je pomenila ostvaritev zamisli o dolenjskem knjižnem sejmu.

Knjižni sejem je preizkušena oblika, ki ima med drugim namen ne samo knjigo popularizirati, ampak jo tudi približati kupcu oziroma bralcu. Poleg tega taka prireditve postreže z nadvse izčrpno informacijo o vsebinski raznovrstnosti tiska, založniški podjetnosti in usmeritvah posameznih založb. Organizatorji se potrudijo knjižne sejme popestriti z nastopi literatov, pogovori z bralci, besedo pa dobijo tudi drugi, ki predstavljajo tako imenovane vezne člene v knjigotržstvu. Tako knjižni sejem v nobenem primeru ni zgolj suhoparna ponudba založb, ne samo paša za oči.

Taki so bili tudi vsi trije dolenjski knjižni sejmi, ki so jih v avli upravne stavbe tovarne zdravil Krka v Ločni priredili novomeška knjigarna Mladinske knjige, kulturno-umetniško društvo in mladina Krke v sodelovanju s

Študijsko knjižnico Mirana Jarca. Slovenske založbe, vključno z Založništvom tržaškega tiska, so na sejmi, ki so potekali pod geslom „Od maja do maja“, razstavile vsakokrat 1.000 knjig oziroma vse novosti, ki so izšle v zadnjem letu. Študijska knjižnica je dobila na voljo zgornji del avle in v njem priredila tematske razstave z gradivom, ki ga hrani. Letos, na tretjem dolenjskem knjižnem sejmu, je bila taka razstava posvečena umrlemu predsedniku Titu, na ogled pa so bila v knjižni obliki izdana Titova dela, literatura o našem predsedniku in Titovi portreti raznih avtorjev.

Tretji dolenjski knjižni sejem je trajal od 26. do 30. maja. Tudi tokrat so se založbe predstavile z bero, ki je bila zavoljo pestrosti in vsebinske raznovrstnosti mikavna za vse plasti obiskovalcev. Slednji so smeli knjige vzeti v roke in po njih zalistati, saj so bila vsa razstavljena dela - leposlovna, znanstvena, tehnična in druga -

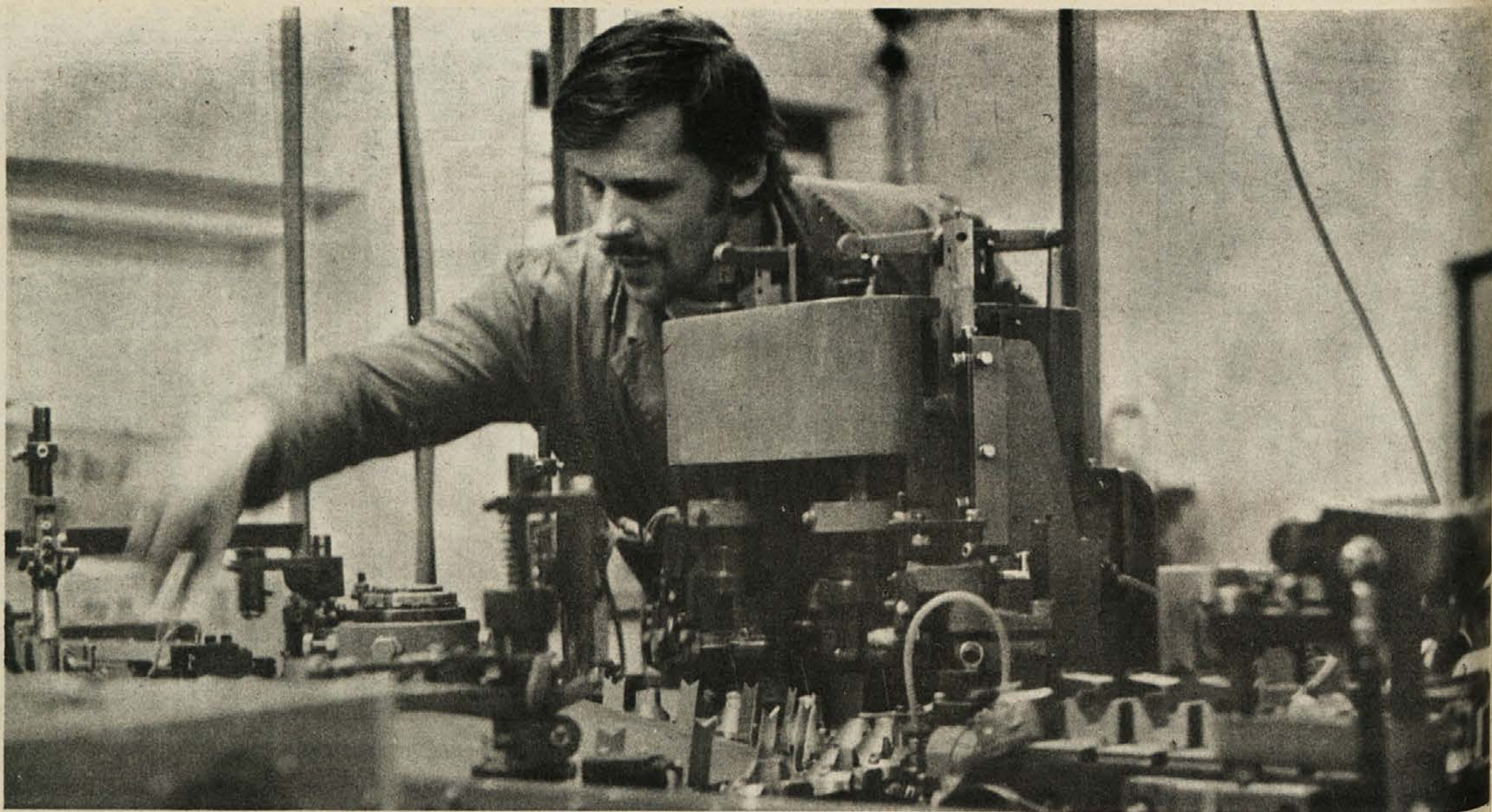
naprodaj, in to s popustom. Marsikdo, ki se je prišel samo sprehodit med knjige, je sejem zapustil z zavitkom pod pazduho. Izolnili so tudi nekaj naročilnic za dostavo knjižnih novosti knjižnicam.

Spremljajoči program je bil letos skrčen na en sam nastop. To je bilo na dan otvoritve sejma, ko so pred obiskovalce sedli pisatelji Andrej Hieng, Marjan Rožanc in Dimitrij Rupel. Vsak od njih je prebral odlomek iz svojega najnovejšega dela, potem pa so vsi po vrsti - kot predstavniki različnih pisateljskih generacij in smeri - odgovarjali na vprašanja, ki jim jih je zastavljal najprej Janez Mušič, urednik v založbi Mladinske knjige, nato pa še obiskovalci. Beseda je nanesla tudi na bralce, in pisatelji so bili mnenja, da ima sleherni pisec svoj krog bralcev, in pisatelji so bili mnenja, da ima sleherni pisec svoj krog bralcev, na katere mora, seveda kot na odjemalce, na koncu koncev računati pri snovanju slehernega novega dela. Seveda je pogovor razkril še prenekatero „skrivnost“ pisateljskega ustvarjanja pri nas.

V Novem mestu razstavljeno knjižno produkcijo so zatem prepeljali v Metliko, kjer so priredili prvi belokranjski knjižni sejem. Tako je prireditelj, ki so ji pripravili plodna tla v novomeški tovarni zdravil, ne le postala tradicionalna, ampak je spodbudila tudi dejavnike v sosednjih območjih, da so začeli snovati lastne, lokalne knjižne sejme. Nekaj takih posnetkov so se lotili tudi v Posavju, kjer pa kaže, da hotenja niso bila toliko močna, da bi tovrstne prireditve postale tradicionalne.

Knjižni sejmi bralcem močno približajo knjigo. Toda pravi namen je dosežen šele, ko je knjiga prebrana. Miloš Jevtič je pred leti zapisal: „V neizmerno dolgem življenju vsake knjige izpolni in upraviči njen ustvarjalni smisel šele aktivno, strastno, poznavalsko branje. Branje namreč obnavlja knjigo, daje ji nova, bogatejša in raznovrstnejša trajanja. Brez stalnega preseljevanja v svet bralcev ne bi imela knjiga, pa če je še tako dragocena in pomembna, umetniškega, družbenega in humanističnega smisla.“ In to velja za vse čase. Kot ugotavlja Jaro Dolar, danes ljudje ne bero, da bi pobegnili pred svetom, ampak da bi v njem bolje živeli. Sodobne raziskave pričajo, da so to ljudje, ki iščejo stike in družbo. Temu namenu pa prav gotovo služi tudi dolenjski knjižni sejem, ki so se ga odložili njegovi organizatorji razvijati kot tradicionalno prireditve.

I. ZORAN

Trdnost gospodarstva je osnova vsakega sistema, pa naj bo to družina, država ali društvo ljubiteljev malih živali. Zato je povsem razumljivo, da se prav temu vprašanju pri nas posveča v elika pozornost. Nekaj prispevajo k tej pozornosti vsekakor gospodarske težave sveta, s katerim trgujemo, nekaj energetska kriza, nekaj pa naša prislovična lagodnost. Prizadevanjem za učitvitev gospodarstva pravimo s tujko „stabilizacija“. In prav ta beseda, se zdi, obvladuje količjak resen pogovor med prijatelji, sestanke po tovarnah, v družbenopolitičnih skupnostih, organizacijah. Gibanje za stabilizacijo je zaielo sleherni področje našega življenja. Ker pa mnogim še ni jasno, kaj stabilizacija pravzaprav je, kje se bo zeno bila glavna bitka, smo za intervju zaprosili vidnega trebanjskega gospodarstvenika, direktorja „Donita“ TCZD „Tehnile“ na Veliki Loki Cirila Pevca.

Družbenopolitično delovanje Cirila Pevca sega v osnovno šolo, ki jo je obiskoval v svojem rojstnem kraju Trebnjem, se nadaljuje z delom v mladinski organizaciji, kjer je bil tudi predsednik občinskega komiteja Zveze mladine v občini Vič – Rudnik v Ljubljani. Potem je bil dolga leta v službi na trebanjski občini, kjer je med drugim vodil oddelek za družbene službe, bil tajnik skupščine, šest let pa je bil predsednik občinske skupščine. Prav v tisti čas sega tudi začetek sedanjega gospodarskega razcveta trebanjske občine. Tedaj je bilo treba za to manj razvito področje zagotoviti možnosti za hitrejši razvoj. Poskrbeti je bilo treba za dobre programe, investitorje in vire financiranja. Manjkalo je seveda tudi kadrov, ki naj bi bili nosilci tega razvoja. Tedaj sprejeti program razvoja je bil dobro zastavljen, o čemer pričča tudi cela vrsta gospodarskih uspehov.

— Tovariš Pevca, orišite nam, prosim, temeljno organizacijo, ki jo vidite. Hkrati očrtajte odnose med tako imenovanim dislociranim tozdom in delovno organizacijo, za katere pravijo, da so marsikje skaljeni.

„Tudi naš tozd je nastal iz programa razvoja trebanjske občine. Tovarna je bila leta 1975 v rekordnem času zgrajena, obratovati pa je začela leta 1976. V štirih letih dela smo fizični obseg proizvodnje povečali za štirikrat, skupni prihodek pa za petkrat. Taka stopnja rasti nam je omogočila, da bomo naslednje leto izplačali zadnje anuitete. Zdaj je v našem tozdu zaposlenih 370 delavcev, letošnji plan prihodka pa je 260 milijonov. Pri nas proizvajamo motorna tesnila za vso motorno industrijo Jugoslavije, hkrati pa še za precejšen del jugoslovanskega voznega parka, to je za fiata, škodo, VAZ itd. Hkrati proizvajamo fiata avtomobilska tesnila in tesnila za drugo industrijo. Prav pri tem zadnjem delu programa bomo razširili naše zmogljivosti. V kratkem nameravamo začeti graditi tovarno, kjer bomo proizvajali tesnilni material in tesnila za potrebe radiarske, petrokemične, bazične kemične industrije, kar smo večinoma izvažali.“

Odnos med tozdom in delovno organizacijo bi bilo mogoče označiti takole: včasih nam očitajo separatistične težnje, skupne službe pa se hočejo tudi poistovetiti z delovno organizacijo. V praksi so odnosi urejeni tako, da imamo združen izvoz in uvoz, devizno poslovanje in finančno politiko, vse ostalo pa sami urejamo po tozdih. In tu se postavlja vprašanje svobodne menjave dela, ki nikakor še ni rešeno. Sedanji sistem namreč ne upošteva obsega in kvalitete del, ki jih skupne službe opravijo za nas. To pa pomeni, da dobe denar še vedno po proračunu, ne glede na to, koliko del so opravile in kakšna je bila njihova kvaliteta.

— Za vaš tozd velja mnenje, da zelo dobro seznanja delavce z zaključnimi računi. Na podlagi

teh pa tudi s proizvodnimi nalogami. Tu ne bi želeli govoriti o vašem osebnem deležu, ampak o pomenu takega načina za poslovno zdravje kolektiva.

„Po politični in poslovski zadolžitvi smo dolžni graditi tak sistem informiranja, ki omogoča delavcem podroben vpogled v poslovanje. Težko pa je govoriti o vplivu tega na delavce, ker o tem ne obstajajo raziskave. Lahko rečemo, da delavci vedo, v kakšnem položaju smo, kakšne so trenutno naše možnosti, kolikšne so naše notranje rezerve. Prav na teh je še posebej močan poudarek. Tu je osnova samoupravljanja, saj prav od tu lahko samoupravljalci največ doprinesejo k boljšemu poslovanju, k boljšim odnosom. Samoupravljanje namreč ni samo boj za večji dohodek, marveč je tudi boj za boljše medsebojne odnose.“

Pri nas spremljamo vsak dan uspešnost proizvodnje, potem pa o tem vsak mesec izdamo poročila, katera z nekoliko več podatki izdamo tudi vsake tri mesece. Ob letnem zaključnem računu nam je že skoraj vse jasno, le bitka za delitev v sklade je malo hujša. V mesečnih poročilih, ki jih razmnožena dobe vsi člani delavskega sveta in vodstvo sindikata, ki je nosilec te akcije pri nas, je vrsta podatkov. O prihodu, dohodku, čistem dohodku, uspešnosti proizvodnje z vsemi prihranki in prekoračitvami pri materialnih, strojni izkoriščenosti, zastojih strojev po skupinah, izkoristku delovnega časa, bolniški. (Pri tej smo opazili, da zdravniki varčujejo na naš račun. Bolniško, za katero vedo, da bo trajala več kot trideset dni, prekinejo, pa jo potem spet začnejo.) Z vsemi temi podatki so delavci seznanjeni vsak mesec v sindikalnih skupinah ali v samoupravnih skupinah, ki so naši pomanjšani zbori delovnih ljudi, v katerih delavci lažje in več razpravljajo.“

— V čem je torej ključ vašega uspeha?

„Končni cilj takega spremljanja proizvodnje je, da takoj vemo, kje je treba ukrepati. Težimo k temu, da ugotovimo osebno odgovornost za neresene naloge, za napake. Seveda ni naš cilj zagotoviti delo disciplinski komisiji, v poročilih je namreč tudi seznam vseh delovnih in disciplinskih kršilcev, marveč da zadeve razčistimo, da se slah odnos do dela ne ponavlja. Gre za to, da se naučimo na eni napaki, ne pa da se učimo na „katastrofah“.“

— Kaj pa naše gospodarstvo, ali je kot celota zdravo? Kako bi lahko izboljšali njegove življenjske sposobnosti?

„Globalno gledano, je naše gospodarstvo še sorazmerno razdrobljeno, akumulativnost pada in je zaskrbiljujoče nizka. Tudi naše tržišče je še preveč monopolno. Na njem skorajda ni

UČIMO SE NA ENI NAPAKI, NE NA KATASTROFAH

konkurence, ker je od zunaj omejena zaradi zaščite domačih proizvajalcev. Uvoza namreč ne more biti kdo ve kakšnega, ker tudi izvoza ni. Izvoza pa ni, ker so se domači proizvajalci prilagodili zahtevam domačega monopolnega tržišča, kjer vlada vsesplošno dviganje cen namesto večanja proizvodnje, izboljševanja njene kvalitete. Hkrati je pri nas visoka investicijska potrošnja vse preveč usmerjena v objekte, ki bodo začeli dajati šele v daljšem časovnem obdobju, pa v objekte, ki niso izvozno usmerjeni. Skratka, družbeno reprodukcijo napajamo z monetarno politiko, ki ne računa dovolj z dejanskimi potrebami gospodarstva, ki omogoča anticipirano potrošnjo.“

— V čem je torej ključ stabilizacije?

„Stabilizacijo obravnavamo enostransko. V okviru organizacij združenega dela bi radi našli krivce in odgovorne, pa tudi nosilce stabilizacije izven nas — v sistemu in njegovi dograditvi. Kaže pa se po drugi strani na rezerve znotraj združenega dela. Torej politika pometanja pred tujim pragom. V resnici pa je treba stabilizacijo izpeljati na obeh frontah, predvsem pa je treba uspehe takoj in vidno označiti. Sploh bo treba uspešnost akcije ocenjevati sproti, da se na temelju teh ocen gradi načrt za naprej.“

— Ali bi lahko podrobneje razčlenili, kar ste tu povedali?

„Splošnega recepta, ki bi veljal za vse delovne organizacije in za vse čase, ni! Za stabilizacijo si je treba prizadevati sleherni trenutek, na vseh področjih. Kaiti v gospodarstvu je vsak dan kaj novega in temu se je treba prilagajati. Recimo: notranje rezerve so v vsakem tozdu drugačne. In tu imamo prednost, ki jo je prinesla nova organizacija gospodarstva v tozd. Poleg uresničevanja družbenoekonomskega položaja delavcev je prednost, da se odkrijejo slaba mesta v celotnem sistemu družbene reprodukcije. Z analizo jih je treba lokalizirati, odkriti ozka grla v tehnologiji, organizaciji proizvodnih in poslovnih procesov, ki so osnova. Hkrati moramo dograditi našo politiko nagrajevanja, ki še vedno preveč upošteva prisotnost na delu namesto prispevki k delu. Sistemsko pa moramo afirmirati načela gospodarske reforme: zgraditi konkurenčno tržišče, na katerem bodo obstali samo najbolj sposobni proizvajalci, taki, ki se bodo sposobni uveljaviti tudi na svetovnem tržišču. Trg je namreč samo eden. Samo mi smo naredili tako privlačen domači trg, s tem, da smo ga praktično zamenjali z institucijo zavoda za cene. Kajti kaže se, da je dosti bolj pomembno od prizadevanj za stabilizacijo imeti dobre odnose z zavodom za cene.“

— Kakšen pa je v stabilizaciji delež delavcev in neposredne proizvodnje, direktorjev, sistema?

„Dolžnost direktorjev in ostalih poslovodnih kadrov je, da predlagamo in analiziramo sprejete programe in ukrepe, da spremljamo njihovo izvajanje. Pri realizaciji teh ukrepov imamo enako odgovornost, zlasti pa, da pošteno disciplinirano in odgovorno opravimo svoje delo. Vsak na svojem delovnem mestu. Preverjamo uspešnosti tega dela moramo opravljati na kratke roke. Če poslovodna struktura ne ravna tako, potem se morajo s tem pečati družbenopolitičnih organizacij, če tovarniške tega ne zmorejo, morajo to opraviti na občinski ravni. Prav tako imajo svoje odgovornosti organi družbenopolitičnih skupnosti. Vse to so namreč obrambni mehanizmi naše družbe, s katerimi si moramo zagotoviti sproti spremljanje gospodarskih rezultatov. To pa mora veljati tudi, kadar stanje dobro. In kakor naj velja ta povezanost vertikalni liniji, bi morala veljati tudi horizontalni, to je med delavci — neposredni proizvajalci.“

— Kaj pa administracija?

„Ta ne more reševati gospodarstva. Rešiti mora samo.“

— Ali je prišla nujna stabilizacije v zavest delavcev, pa ne samo v zavest, ampak v ravnanje?

„Neki napredek je. Toda tudi mi kot poslovodna struktura nismo vedno 100—odstotno, ker smo pač ljudje. Tako tudi delavci delajo enkrat slabše, drugič bolje. Toda pri nas so pokazali precejšnjo mero zrelosti. Na začetku tozda posloval z izgubo. Po dogovoru z ostalimi tozdi bi lahko izplačevali take osebne dohodke kot pri njih. Toda delavci smo hote stisnili pas, ko smo srečno prebrodili začetne težave, se nam je to obrestovalo. Zdaj lahko naši delavci z moralno pravico zahtevajo isto od ostalih tozdom. In s tem smo dobili bitko tudi mi same. Proizvodno in z njo stabilizacijo razumemo nepretrgan proces, ki se nikoli ne konča, v katerem nikoli ne moreš reči, zdaj se bom usedel. In tako bi morali ravnati tudi v družbeno stabilizaciji.“

— Kako so vas prizadele stabilizacije omejitve potovanja v tujino? Ali boste imeli dovolj deviz?

„Omejitve so bile uveljavljene zelo neselektivno, ker so bile vzpostavljene glede na večerajšnje potrošnje. Tako imajo privilegij tisti, ki so več denarja več trošili, pri tem pa ni bil upoštevan kritični obseg potovanja. Mi predvidevamo za letošnji odstotkov večji izvoz ali za 2,5 milijona dolarjev. Kupci ne prihajajo k nam, hkrati so naši izdelki vezani na dogotranje preskusne postopke. Če bo problem pojavil v hujšem obsegu, ga bomo poskušali rešiti, ne da bi prizadeli naše izvozne načrte.“

— Kako pa je s preskrbo z materialom?

„Pri tem imamo veliko težave. Smo devizno pasivci, veliko materiala uvažamo z zahoda. Ključno temu se ne smemo zaustaviti, saj bi zaradi tega stala vsa motorna industrija Jugoslavije. Za zdaj bomo problem pojavil v hujšem obsegu, ga bomo poskušali rešiti, ne da bi prizadeli naše izvozne načrte.“

— In kako gledate na vaš tozd v luči teh ukrepov?

„Mi smo si zastavili program, po katerem bomo delali. Kot sem že rekel, gre tu za združevanje sredstev, potem pa za zagotavljanje materialov z domačega trga. Hkrati nameravamo še naprej povečevati izvoz, tako da bi v dveh letih izenačili uvoz z izvozom. Tudi pri naši investiciji bomo ravnali tako: sredstva smo si zagotovili z združevanjem, hkrati imamo precej svojih denarja. Proizvodnja v novi tovarni pa je usmerjena v izvoz. Tako da tudi po tej strani kršimo dogovorov.“

JOŽE SIMČIČ

KO JE NOVO MESTO ŠTELO 2000 DUŠ

Edi Zorko, pisec „Utrinkov iznad zelene Krke“, ki smo jih priobčili v Prilogi, je dobil po objavi številna pisma od znancev in neznancev, velikokrat je moral dvigniti telefon; vsi, ki so se obračali nanj, pa so želeli, naj še kaj napiše o žitju in bitju Novega mesta na prelomu stoletja. Edi Zorko je prijel za pero in zdaj je pred nami nov roj „Utrinkov“.

Železniška postaja, kolodvor ali štacjon, kot smo takrat rekli, je imela enonadstropno manjšo zgradbo s kratkim peronom, pet tirov, dve čuvajnici, skladišča in kurilnico. Na sami stavih v sredini perona se je šopirila tabla z napirom kraja: Rudolfswerth—Rudolfovo. Če pa si na cesti koga vprašal, kam pelje ta železna cesta, ni nobeden odgovoril drugače kot „v mejstu“. Načelnik te postaje je bil avstrijski Nemeč Kiepac. Sinova Karli in Vili sta bila moja sošolca. Karli je tolkel slovenščino, kot bi jedel ajdove žgance, preostanek načelnikove družine pa je dobro in rad govoril slovenščino. Kretničar je bil neki Kočevar, veliko trobento je imel in bil sila važen, dober za otročaje pa je bil prometnik Jože Turk; rad nam je vse razkazal, saj smo hoteli vsi postati ajzenponarji.

JOŽE, POSTREŠČEK ŠTEVILKA 1

Promet na novomeški postajici se je razvijal, potrebovali so „dinstmana“ postreščka. To tedaj ugledno službo je zaslužen dobil oče Jože Novak. Na kapi je ponosno nosil številko 1. Kljub častitljivi bradi je bil zelo uslužen. Otroci smo ga imeli radi, včasih smo mu tudi pomagali.

Postrešček Jože je od potnikov sprejemal kovčke in jih prinašal do čakajočih izvoščkov, včasih pa je kovčke ali druge tovore tudi sam prevzel in jih dostavljal, kamor mu je bilo naročeno. Delo se je razvijalo, kmalu je dobil še enega moža, ki je imel na kapi številko 2. Reči moram, da se nista preveč dobro razumela, kar pa je tudi razumljivo. Konkurenca, borba za ljubi kruhek.

NOVOMEŠKI TRGOVCI IN ZDRAVJE

Postreščka sta od enega ali drugega novomeškega trgovca vozila tudi trgovske potnike in njihove kovčke z vzorci. Trgovci so bili Barborič (ta je imel hčerko Vero in lepoticco Valčič), Kopač, Košir, Ogoreutz, Ogrin, Božič, Kobe. To so bili manufakturisti in galanteristi, Oblak pa je imel špecerijo, drugi Kobe pa delikateso. Bilo je še precej manjših trgovin in obrti (urar Raic, peke Grm in Pauček, Grm je imel slaščičarno). Apoteki sta bili dve, ena Bergmanova. Picek je trgoval z železnino, Turk z mešanim blagom, Kastelic z železnino. Vsi so vedeli za brivca Svetca in Karasa. Pri Agniču in Kuesslu sta bili kleparski delavnici.

Glede zdravstva si je Novo mesto pomagalo največ pri zdravniku dr. Pozniču in v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji. Fratri so bili odlični predvsem za puljenje zob. Od samega strahu, še preden si prišel do vrat, te je zob nehal boleti. Fratri so veliko pomagali revnim ljudem, imeli so takrat enonadstropno bolnišnico, kapelo, velik vrt in posebno čolnarno na Krki. Pot ali cesta do tam se je neskončno vlekla. Bila je blatna ali pa prašna.

DEDKI KARTE, VNUČKI JAGODE

Okna novomeških hiš so bila obilno okrašena z rožami. Meščani so radi hodili na izlete in sprehode v okolico, pa ne samo ob praznikih in

nedeljah, tudi na delovni dan; še posebno upokojenci Pegan, Smolik, Zorko in Florjančič. Vsi so imeli tudi nas, vnučke, s seboj. Kmalu po kosilu smo se zbrali pri starem pokopališču poleg pošte. Pot nas je vodila na Loko in naprej ob Krki pod železniško proggo. Mala brv je vodila do Cegelnice. Tu je bila v gozdu, med samim mahom in visokimi drevesi, postavljena uta iz vej in praproti. Miza, klopi, poseben prostor je bil pripravljen za omenj in peko krompirja. Stari so v svojem ljubem miru igrali karte, otročaji pa smo se lovili in podili, nabirali borovnice, jagode in gobe. Sem so prav radi prišli tudi naši vrstniki Božidar Jakac, Stanko Šproc, France Hiti, Miran Jarc. Le-ta je bil najboljši Jakčev tovariš. Prišli pa niso peš, dobili so čoln in lepo priveslali do nas. Jakac, verjetno ni bil star devet ali deset let, je imel skicirko v roki, ogledal se je okoli sebe in, glej ga šmenta, že smo bili na papirju. Čudo, kakšen talent je imel ta naš tovariš! Po naravi pa je bil neverjetno mirnega značaja, ni se rad lovil, raje je sedel in premišljeval z Miranom Jarcem. Miran je imel rad tehniko in pravo, kar je od tega doma dobil, je bila laterna magika s filmi in ploščicami vred.

ČUDEŽ, IMENOVAN ELEKTRIKA

Tako so minevala doživljaja naše mladosti. Če smo od daleč zaslišali prihajanje vlaka, smo ob proggi polegali v travo, na tir pa položili krajcar. Ko je lokomotiva zapeljala čez novčič, ga je zmečkanega odvrгла med gramoz.

Večkrat smo šli tudi v vas Prečna in do Lukenskega gradu. Iz mlina pri gradu Luknja je bila po slabo otesanih drogovih napeljana žica z opozorilom, da se po njej pretaka elektrika. Ta je bila speljana čez Cegelnico in Portovald v Kardijo k lastniku Hočevarju, v njegovo delavnico in vilo. Pred vilo je dal postaviti lep železen drog z veliko svetilko. Nekaj časa smo hodili zijat v to čudo. Seveda smo se pri tem tudi malo bahali, kako smo vse te električne dobrrote videli že v Ljubljani, da o tramvaju sploh ne govorimo.

Od meščanov je bilo na Hočevarjev račun slišati precej pikrih, češ če bi hotel, bi z elektriko lahko pomagal mestu, vsaj Glavnemu trgu.

GOSTILNE, PRAZNIKI IN SEKANJE POMARANČ

Najlepši fijakar v mestu so imeli ata Kondrič ali Čampa. Kondrič je rad hodil v gostilno pri Tonejcu, kjer so vedno imeli dober golaž in pivo. H Kokliču pa so veliko zahajali Rajc, Kozina ter gasilci in obrtniki. Predvsem zaradi lepega, prostomega vrta. Od trgovcev smo tam večkrat videli Kalčiča, Kobeta, Kastelca; slednjega ali pa njegovega brata je nekoč dohro opeharila mlada ciganka.

Na semanji dan so obrtniki in trgovci postavili šotore, tudi lectar Mum. Neki Frškar je vedno pripeljal krasno južno sadje. Izkazal se je mož najbolj pred prazniki, na primer pred veliko nočjo. Pomaranče je dal posebej v večji zaboj. Fantje, predvsem okoličani, so tekmovali med seboj, kdo bo več pomaranč sekal, to je z grošem na več korakov oddaljeno pomarančo zadel in vsokal. Bilo je veliko šal, za Frškarja pa lep dohodek. Na Glavnem trgu so sekali tudi pirhe. Ob tem so stavili tudi denar, seveda prav majhne vsote, po krajcar ali groš.

Kaj pa novomeška industrija? Ni je bilo. Mala usnjarna, ki jo je vodil oče Grum, in opekarna s pravim tovarniškim dimnikom v gozdu za Žabjo vasjo, to je bilo vse. Opekarna je propadla in lastnik Hočevar je šel v stečaj, vse je poprodal in

se preselil v Ljubljano. Bajc je bil pozneje za vratarja v hotelu Union. Imel pa je zelo lepo hčerko.

KAKO JE KRANJ DOBIL TEKSTILNO INDUSTRIJO

Ampak nekaj se je le zgodilo. S Češkega so pripotovali poslovni možje in ponudili Seidlu, novomeškumu trgovcu in bogatašu, precej denarja za prostor ob žagi ali mlinu ob Krki. Tam naj bi postavili veliko tekstilno tovarno. Seidl in z njim županstvo pa nista bila za to in tako je vse skupaj padlo v vodo. Lepa tekstilna fabrika je zato zrasla v Kranju.

Od ustanov je tedaj Novo mesto imelo sodišče, davkarijo, glavarstvo in občino. V njej je bilo zaposlenih več nemško govorečih ljudi. Bajc je takrat imelo Novo mesto več kot 100 nemških družin, kar je pri 2000 prebivalcih precej.

Rasli sta gimnaziji in nova šola. Čeprav zabav ni bilo veliko, so gasilci, sokoli in obrtniki vedno kaj prirejali. Obrtniki so imeli predstave v Rokodelskem domu, vedno so bile dobro obiskane. Spominjam se igre Rokovnjači. Izreden posluš za igranje sta imela Ciglerjev ata in Lovro Puš, od mlajših pa Jopetov ali Petrič iz Žabje vasi. To so bili asi za tiste čase! Zlasti veliko je bilo na repertoarju Jurčiča in Finžgarja, sokoli pa so se po volji lotili tudi Cankarja in njegovega Pohujšanja.

ČRNI VINOTOČI IN KOŠČEK NAGOTE

V tistih časih so bili v navadi tudi črni vinotoči, posebno po vaseh. Seveda se je hitro zvedelo, kje cviček bolj poceni teče. Kdor je vino na ta način prodajal, je imel nad vrati vinotoča obešen šopek rožmarina. Reklo pa se je, ko se je družba namerila v tak vinotoč, da gredo na „pušelšank“.

Omenil sem že, kako so meščani radi hodili na izlete, večinoma peš, bolj petični s kolesom (te novosti je bilo še zelo malo), nekateri pa s kelesjem. Najbolj obiskani so bili trškogorski vinogradi, gradova Otočec in Struga, Dolenjske Toplice (z vlakom do Straže, naprej peš), zelo v modi so bile tudi Šmarješke Toplice. Tja smo hodili peš ali s kolesjem do Družinske vasi.

Lastnik toplic, bazena in večje zidane zgradbe je bil dr. Gregorič. Bazen je bil lesen in pokrit z leseno streho, voda je žuborela na več krajih in potok ni bil brez rib. Ženske so se kopale v spalnih srajcah, ki so jim med kopanjem lezle proti ramam. Nekateri, zlasti grše, so zato raje sedele na suhem, na klopeh ob zidu in klepetale, kot je pač ženska navada. V Šmarjeških Toplicah sem bil stalen gost, zato sem si zapomnil tudi nekaj malenkosti.

Zraven bazena je bila gostilna, ki jo je imel v zakupu neki Zajc, ki je bil tudi mlinar. Birt je sode piva hladil s studenčnico. Preprosto in učinkovito; ledu narneč tedaj ni bilo, razen če si ga nisi dal pozimi napeljati v za to namenjen kletni prostor.

V Šmarješke Toplice so se prihajali kopat tudi mnogi graščaki, tako Ulmovi, Grmovi, Margherijevi, s Poganc Sehnederjevi, z njimi pa Bergmanovi, Ahačičevi, Kipahovi, s posestva Sreberniče pa stotnik pl. Riederer. Ta je imel sina Bobyja, ki je bil poln vragolij in moj sošolec. Našo klapo z Brega je pogosto povabil na dom, kjer smo se vozili s parom belih konj. Mestni materiin ljubljenci niso bili nikoli v gosteh. Med počitnicami smo otroci radi obiskovali gradove. Mene je to posebno mikalo, ker je bila moja teta Ana šivilja in si je kruh služila s šivanjem od hiše

do hiše, od gradu do gradu. Po 12 ur na dan je čepela ob stroju; v hiši ali gradu je tudi spala, dokler ni bilo vse sešito.

HLAPEC POROČI GROFIČNO

Kar se gradov tiče, naj omenim zaradi neke zgode še Otočec. Tam je bil za hlapca neki Jordan, lep mož z brki. In začuda se je vanj zaljubila domača hčerka. Posledica je bil fleten fantek Berto ali Bertelj. Stari grof je par poročil in jima dal manjše posestvo pri Šentjerneju. Ko je Berto dorasel, se ni prav nič rad umival, vedno so imeli težave z njim, ker se je silno bal vode. Bajc se zdaj vode brani nekje v Avstriji.

Zidava nove gimnazije se je bližala koncu. Stavba je bila res impozantna, enako tudi ljudska šola ob njej. Mimo gostilne Ferlič je bila speljana nova cesta. Prvi gimnazijski profesorji so bili ravnatelj Brežnik, Sever, Južnič, Šerko, Škerlj, Kunc, Triler, Kelemina Lovše, Germ, Stopar, Gorjanc in Ažman. Petje je podučeval Ignac Hladnik, najbolj priljubljen pri dijakih in ženskem spolu. Vodil je vsa pevška društva, orglal in pripomogel k kulturnemu življenju mesta.

Otroci z Brega in okolice smo se najraje zadrževali okrog kapiteljske cerkve. Ob velikih praznikih je bil tu velik direndaj. Smrečice, zastave, slovenske, državne in cerkvene. Denar se je pobiral, in če si več dal, prej si menda prišel v nebesa. To je bilo laži in hinavščine!

POHUJŠANJE NA KOPALIŠČU

Ker bi že morali biti sredi poletja, naj omenim še kopališče. „Švimšula“ (plavalna šola) je z napredkom, bazenom in primernimi kabinami prišla do prave veljave. Tu se je zbiralo vse, od elite do mularije. Dekleta, kot Smoletove in Ferličeva Martina s sestro — omenjam samo starejše — so bila „zaprta“ v kostimih za kopanje z rokavi do zapestja in hlačami do podkolen. Na glavi pa kapa do ušes zaradi dolgih las. Fantje smo se učili plavati s pivskimi zamaški, nanizanimi okoli pasu. In naučili smo se. Najraje smo plavali do Portovalda in nazaj; to je bilo že pravo tekmovalje. Nad železniškim mostom je bil otoček, na njem pa visoka skalalnica. Vseh vrst vragolije smo počeli. Kopališki mojster je bil včasih malo hud, a vedno ga je kdo potolažil s cigarami.

A enkrat je med nami po pravici završalo. Prišla je na dopust k očetu in mami z Dunaja Miklautzeva Hermina. Njen oče Muška, mestni policaj, je imel na Bregu hišico. Pripeljala je Hermina s seboj sina Hanzija in Francija. Njen mož je bil pri železnici na Dunaju. Hermina je bila zelo privlačna in starejši dedci so takoj vrgli oko nanjo, ko je prišla iz kabine na kopanje v modernem kostimu. Verjetno je bila to prva v Novem mestu prikazana kopalna moda. Še danes vidim starejše dijake ali že osmošolce, kako so metali oči po njej. Tudi mi smrkavci, smo bili poštono radovedni. A to ni trajalo dolgo. Kmalu so se na kopališču začele spreminjati tudi Novomeščanke. Ko pa je vse enako, ni več zanimivo.

AVTOMOBILIZEM IN BENCIN ZA PARFUM

Še nekaj o novomeškem avtomobilizmu. Pred trgovino Ogoreutz se nekega dne z avtomobilom pripelje neka oseba in vsa odišaljena od bencina stopi v lokal. Verjetno je bil to grof Kodela, ki smo ga že večkrat prej videli (peš) s trgovcem in je zanj veljalo, da je prvi imel avto v Ljubljani. Pozneje sta se možaka napotila v bližnjo kavarno. To je bil prvi avto, na novomeškem trgu in veliko ljudi je prišlo zijat to čudo.

raznolikost ljudi

Indijo je mogoče odkrivati na več različnih načinov. Eden je ta, da po Indiji čimveč potuješ, obiskuješ glavna mesta, glavna kulturna središča, spoznaš različne ljudi, si nabereš čimveč vtisov, izveš čimveč dejstev. Drugi je ta, da se namestiš v kakem značilnem kraju. Jaz sem si izbral na primer mesti Benares in Bombay. Tu živiš potem dlje in poskušaš občutiti dejanski utrip Indije. Umiriš se in ustališ in Indija se ti sama približa in razkrije. Zatenjša jo razumevati in spoznavati v otenkih, dokoplješ se do dejanskih spoznanj, ki so lahko močno osebnna, ki pa temeljijo na izkušnjah. Vsa pestrost Indije, vsa zmešnjava barv in vtisov se tako počasi razdeli v posamezne barve, ki se med seboj ločujejo. Počasi spoznaš različnost Indijcev, ki prihajajo s severa ali juga, z zahoda ali vzhoda, različnost posameznih mest, pokrajin, ver in kast.

Nikjer na svetu ni pestrost ljudi tako izrazita kot v Indiji. Za Evropejca je dovolj, če med mnogimi ljudmi iz vzhodnih dežel razlikuje Indijca od Burmanca ali Indonezijca, Nepalca ali Kitajca, Japonca ali Korejca; toda teže je razločevati Indijce po njihovi pokrajinski in verski pripadnosti. Teže je razločevati posamezne značilnosti Indijcev.

Indija pozna večjo raznolikost ljudi kot Evropa in verjetno tudi večjo kot Sovjetska zveza. V tem ji sploh nobena dežela pod soncem ni enaka.

tamilci in hindijci

Prvi Indijci, s katerimi sem prišel v stik, so bili Tamilci iz Madrasa. Tamilci so relativno miren narod, posebno če jih primerjamo z nemirnimi Bengalci, bojevitimi Marati in Sikhi. So konservativni v svojih navadah in niso preveč odprti do novih in revolucionarnih dejanj. To so baje prvotni prebivalci Indije in direktni potomci prebivalcev doline Inda. Naseljeni so po vsej državi Madras, pa tudi na Cejlonu, mnogo jih je med indijskimi naseljenci v južni Afriki. Govorijo najstarejši dravidski jezik, imenoval tamil. Indiji so dali pomembnega voditelja kongresne stranke Radžaja in pa nekdanjega predsednika kongresne stranke Kamaradža. Tamilci vodijo glavni boj proti temu, da bi bil hindi izbežen državni jezik, in kot največja dravidska jezikovna skupina so tudi vodje celotnega dravidskega gibanja. To gibanje se bori za enakopravnost Dravidov v Indiji, včasih pa v svojih radikalnih težnjah tudi za odcepitev od Indije in za samostojno državo Tamilnadu.

V Benaresu sem se seznanil z najštevilnejšim indijskim narodom; to je narod, ki govori jezik hindi in je v glavnem naseljen v državah Utar Pradeš, Madja Pradeš, Radžastan, delu države Delhi, Harijane itd. To se centralne province, kjer živi ljudstvo, ki je najbolj značilno za miselnost Indijcev nasploh. To so zelo konservativni Indijci in človek jih v mislih vedno istoveti z brahmani, z brahmandsko kasto. To so vase zaprti, ponosni Indijci, ki se krčevito oklepajo tradicije, ki v dnu duše prezirajo tujca ali pa so do njega nezaupljivi. Čeprav se jim zdi vse, kar je nehindujskega, barbarsko in nevredno, pa vendar globoko v sebi kažejo občutek manjvrednosti nasproti Zahodu. Ta tip Indijcev ni pretirano vsiljiv do tujcev. Ne sklepajo hitro z njimi prijateljstva, vsaj ne tako hitro kot Goanci, Bengalci ali Gudžerati; vendar če ga sklenejo, so zelo zanesljivi, držijo besedo. Ustrezajo v glavnem opisu lastnosti skrivnostnega, ponosnega Indijca, ki skriva v sebi idealizem in nekakšno notranjo veličino modreca, ki zna vse razvozlati, pa tudi upornika, ki pretestira, čeprav največkrat proti spremembam. Indijci z Benaresa zagovarjajo ob svojih goreči vnemi za ohranitev preteklosti večkrat reakcionarne težnje, ozka obzorja in presodke. Sebe imajo za tiste, ki so najbolj odgovorni za indijsko kulturo, in so tudi vedno pripravljeni nositi bremena za to odgovornost.

nemirni bengalci

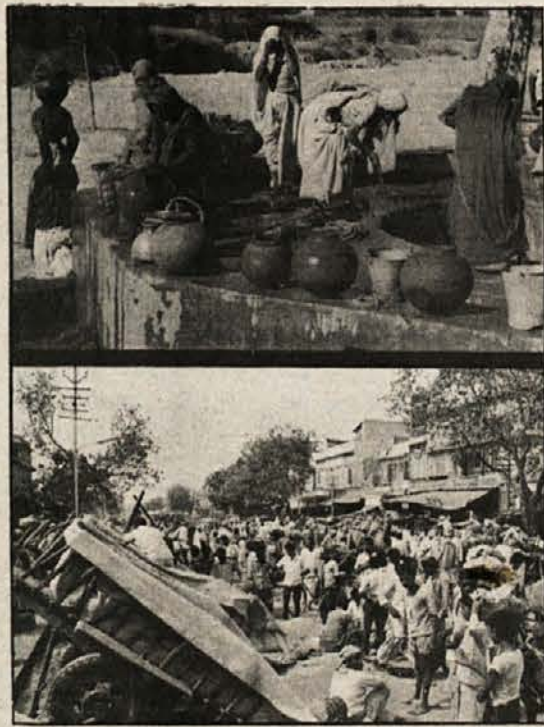
Naslednji tip Indijcev, ki sem jih spoznal, so bili Bengalci, eksploziv Indije. Večina Evropejcev se strinja s tem, da so to v Indiji ljudje številka ena. Najbolj sposobni, najbolj živahni, najbolj neposredni s tujcem, s katerim se takoj čutijo enake; edini, s katerimi lahko takoj navežeš pristne stike. V krvi imajo nekaj lahkoživca, tudi nekaj mongolskega, gibčnega. So veseljaki, neposredni, čustveni in silno privrženi umetnosti. Znajo tudi izbruhniti v nekontroliranem nasilju in so za indijske razmere pravi poklicni revolucionarji, rojeni teroristi, vnemi privrženci njihove zaščitnice in tudi velike gospodarice. krvoločne črne boginje Kali, ki ji z vso vnetostjo prinašajo žrtve. Mnogi Bengalci so se zavzemali za nasilen izgon Angležev. Hoteli so ponižanja angleške vladavine s krjvo. To jim ni uspelo. Toda

za nadomestilo so takoj po neodvisnosti nastali v Bengaliji veliki pokoli med muslimanskimi in hindujskim prebivalstvom Bengalije. Med Bengalci je nastalo tudi radikalno gibanje naksalitov, ki imajo za cilj z nasilnimi sredstvi pospešiti socialno preobrazbo Indije. Bengalija je dala mnogo svetovno znanih ljudi, med njimi Nobelovega nagajenca Tagoreja, Ramakrišno pa tudi indijskega nacionalista Čandra Bosa. Bengalci so bili prvi, ki so prišli v stik z Angleži in angleško civilizacijo in njihovo glavno mesto Kalkuta je bilo skoraj ves čas angleška imperija glavno mesto britanske Indije. Angleži so prestolnico Indije preselili v Delhi šele tik pred koncem svojega vladanja. Bengalija je dežela z največ padavinami, z najgostejšo naseljenostjo, najplodnejšo zemljo, najbolj milo indijsko glasbo, z največjimi težava, je najbolj nemirna in najbolj nepotešana dežela.

najlepši ljudje

Kašmirce sem spoznal v Srinagerju, kamor hodijo Indijci v najbolj vročih mesecih leta. To je ena najbolj čednih ras Indije, pomešana je s Perzijci. Veselo, simpatično gorsko ljudstvo. Med njimi se človek resnično počuti sproščeno; Kašmirce so najbolj ljubka dekleta v Indiji, čeprav le v zgodnji mladosti, saj zaradi težavnega življenja hitro ostarijo. Kašmirci so večinoma muslimani in nosijo značilne kašmirske kučme, vendar je njihova vladajoča plast brahmanska. To so kašmirski brahmani. Govorijo poseben jezik kašmiri, ki je še dokaj nerazvit, kajti na tem področju govori tudi urdu in dogri. Kašmirci so zelo spretni oblikovalci umetne obrti, pa tudi dobri trgovci. Hitro mislijo, hitro reagirajo, so spretni, okretni, bistri. Iz Kašmira, iz kašmirskih panditov, kašmirskih brahmanov, izhaja tudi družina Nehrujev, ki je dala v moderni indijski zgodovini poleg Motilala Nehruja, velikega patriota Indije, tudi Nehruja, prvega predsednika indijske vlade, njegovo sestro Vidžajo Lakšmi Pandit, prvo žensko predsednico Združenih narodov, in Indiro Gandhi, nekdanjo predsednico indijske vlade in sedanjo voditeljico opozicijske, odcepljene kongresne stranke.

Če hočeš spoznati čimveč različnih narodnosti Indije, moraš v Bombay. Bombay ne pripada samo Maharastrom, čeprav je glavno mesto Maharaste. To ni samo dvojezično mesto Maharastrov in Gudžeratov. Tu najdeš poleg le-teh tudi Parse, saj je to njihovo glavno središče, pa tudi Bengalce, Goance, Indijce iz Kerale, iz Sinda, Sikhe, Pandžabce, Hindujce s severa, iz Utar Pradeša in ne nazadnje tudi Angloindijce.

sad poželenja

Angloindijce sem sicer spoznal že v Benaresu, še več pa v Bombayu, čeprav so se ravno takrat začeli preseljevati v Kalkuto. Vsi so mi razlagali, da imajo po novi angleški ustavi avtomatično pravico do angleškega državljanstva. Angloindijci mi bodo, kljub svoji navidezni veselosti, lahko živosti, lahkomiselnosti in videzu, da so popolnoma neobremenjeni in da jih zanimajo samo viski, ženske in bučne zabave ter lahko zaslužen denar, ostali vedno v spominu kot malce tragične eksistence. Razdvojeni so med Indijo in Anglijo, in morda mislijo, da jim indijska kri preprečuje, da bi se enakopravno uveljavili v Angliji, čeprav nemočno in resignirano hrepenijo po njej. Držijo se indijskega življenja, s katerim se ne ujemajo, ne strinjajo in kjer jim večinoma ne gre najbolje. Spoznal sem angloindijsko družino, ki je imela dve hčerki. Ena je imela svetle lase, svetlo polt, bila je vitka, okretna, drzna, vedla se je emancipirano, druga pa je bila temnopolta, tipična debeluškasta Indijka, ki se je držala

kuhinje in hišnih opravil. Oba starša sta bile svetle polti, oba sta bila Angloindijca. Toda takšno nasprotje, kot je bilo med tema sestrama, vlada tudi znotraj vsakega Angloindijca. Ta tragični razkol v njihovi zavesti sem spoznal v Bombayu, kjer je mnogo mladih Angloindijcev delalo pri železnici, na pošti in v pristaniščih. Ponavadi so bili zelo postavni, telesno razviti, drzni, pripravljivi vedno na pretep in nikoli jim ni zmanjkalo poguma za vse mogoče posege v strogo hierarhično kastno ureditev indijske družbe. Družbe, ki so ji bili fizično in duševno kos, ki pa jih je prezirala in jim odrekala družbeni ugled, oni pa so ji vračali z istim prezirom. Vsi Angloindijci so protestanti ali katoličani, kar pa ni povezano z visokim statusom, saj h krščanstvu navadno pristopijo tudi ti iz nižjih kast in celo izvenkastni. Hindujci pol za šalo, pol zares zmerjajo Angloindijce z bastardi, češ da so mešanica Angležev in Indijci iz nizkih kast, kot so šudre, to je čistilke, in da so sad poželenja, pankrti.

goa, dediščina portugalcov

Angloindijci se razlikujejo od Goancev, ki so tudi večinoma Evroazijci, vendar so mešanica Špancev in višjih indijskih kast. Njihova miselnost je v polnem nasprotju z angloindijsko. Čeprav se kot Angloindijci ne držijo prohibicije in cenijo vino, pa so na drugi strani izredno samozavestni, brez kakršnihkoli kompleksov. Z Evropejci se družijo enakopravno in so ustvarili morda edino resnično sintezo indijske in evropske kulture, ki se kaže predvsem v goanski glasbi, v njihovih prekrasnih pesmih, ki združujejo, kar je najlepšega v indijski in španski glasbi. Goanci so kulturno izredno ustvarjalni, in odkar so Indijci zasedli Goo, se jih je mnogo preselilo v Bombay, kjer sestavljajo čvrsto etično skupino, ki živi navadno več ali manj strnjeno v katoliških predelih Bombaya in ki intenzivno goji glasbo in narodno izročilo. Goanci so znani v Bombayu tudi po tem, da prirejajo najbolj elite zabave s plesi, kjer v temnih, evropsko krojenih oblekah kažejo moškost in pravo špansko dvorljivost do ženskega spola, okretnost v družbi in duhovitost v pogovoru. Goanci so sad portugalskega kolonializma, ki morda ni bil nič manj brutalen in nič manj grobo izkoriščal Indijcev, vendar jim ni vcepil manjvrednostnega kompleksa. Portugalci že ob samem prihodu v Indijo niso delali rasnih razlik in so se svobodno poročali z deklety iz najvišjih indijskih kast. Ta sinteza je ustvarila ne samo čudovito goansko glasbo in folkloro, temveč je vtisnila tudi trajne vplive v značaj Goancev, ki so odprti, ki imajo izjemen občutek za socialno in javno čistočo. Kažejo tudi izredno poštenost, držijo besedo. Goanke imajo iskrene se, samozavestne poglede Špank. Goanska glasba in folkloro združujeta moškost in grobost Špancev z gracioznostjo Indijcev. Vasi v Goi se ponašajo s hišicami, ki jih prebivalci Goe vsako leto prebelijo. Okoli hiš ni najti smeti. Na oknih so rože kot v kakšnih najbolj čistih evropskih vaseh. Goanci so kavalirski in Evropejce se brez posebnih težav poročajo v Goo. Veliko je glasbenikov, komponistov, igralcev in umetnikov, so nekakšni fanatiki krščanstva. Goanci so najbolj prijetni ljudje, kar jih premore Indija.

Goa je tudi dala prvega indijskega kardinala Valerija Graciusa; bil je prvi Azijec, ki je bil izbran med kandidate za vrhovnega poveljnika katoliške cerkve.

sol indije

Vsi Evropejci, ki so kdaj obiskali Indijo, so vedno govorili vse najboljše o Parsih, to je o perzijski manjšini v Indiji. Imenovali jo jih sol Indije, Francoze Azije, najbolj bistre in podjetne ljudi Indije, indijsko intelektualno smetano, ki je Indiji dala ne samo največja industrialca Tatas, prvega organizatorja indijske kongresne stranke, temveč vrsto pionirjev v vseh pomembnejših dejavnostih indijske javnega življenja. To je edina skupina v Indiji, ki je poleg krščanske manjšine izrazito socialno usmerjena ter ima poleg veliko trgovske podjetnosti in človekoljubja tudi velik smisel za zahodno kulturo. Zanimivo je, da so bili Parsi pravi pobudniki upora proti Angležem in da je v zadnji indijsko-pakistanski vojni izvojeval prvo zmago za indijsko armado, ki je morala premagati svoj manjvrednostni kompleks nasproti muslimanski napadalnosti, simpatični in duhoviti general Manekša, ki je Pars. Čeprav so bili na vseh področjih indijskega javnega življenja, posebno v preteklosti, izredno zaslužni, pa po neodvisnosti Indije deloma tudi zaradi prednostnega položaja, ki so ga imeli pod Angleži, ta manjšina, ki šteje komaj 100.000 pripadnikov, počasi v Indiji številčno, gmotno in biološko propada. Razlogov je več. Eden glavnih je njihova zaprtost, saj ohranjajo svoj ozek krog in ne dovoljujejo nobenega vstopa pripadnikom drugih vrst prebivalstva. Za večino Parsov je način življenja, ki se jim zdi zanje dovolj dostojen, danes v Indiji zelo drag. In tako se dogaja, da se morajo nekateri pripadniki nekdanji najbolj bogate skupine v Indiji spoprijemati s hudimi socialnimi problemi. V Bombayu sem videl te belopolte iranske priseljence celo že beračiti, kar človeka zelo pretrese, posebno če ve, da nesrečnik izhaja iz tiste skupine, ki

predstavljamo vam

Teško bi bilo na pamet naštetih nekaj slovenskih potopisnih del, a nič lažjega dela si človek ne bi naložil, če bi hotel ta dele točno prešteti. Slovenski kar veliko potujemo in o tem tudi veliko pišemo, kar zanika naše lastno mišljenje, da smo nekakšni zapečkarji. Knjiga ki pritrjuje zgornjim mišljenjem, je tudi potopisno delo Milana Štante „Indija — mit in realnost“, ki je izšlo pri Mladinski knjigi v zbirki Potopisi.

V tem delu, katerega avtor je strokovnjak za primerjalno književnost, torej že po stroki široko razgledan po zgodovini, filozofiji in literaturi, nam na skorajda žurnalistično privlačen, a miselnost dosleden način razgrne podobo Indije. In ta dežela, ki od romantike dalje velja za pribežališče evropskih razočarancev pa tudi sodobne hipijevske mladine, se nam tu ne pokaže samo kot dežela silovitih nasprotij, marveč tudi kot dežela izrednega bogastva: z godovinskega, kulturnega, duhovnega itn. Tako nam Štante v tem delu odkriva največja indijska mesta, kot so Delhi, Bombay, Kalkuta, odkriva nam raznolikost narodov, ki žive na tej podcelini, odkriva nam njeno bogato duhovno izročilo, ki ima prav zdaj spet veliko veljavo med odtujenimi evropskimi izobraženci.

Čeprav se duhovnemu temelju niti v enem poglavju ne more do kraja izogniti, je hinduizmu posvetil še posebno poglavje. Hinduizem, ki je stoletja oblikoval Indijce, je še danes vseobladujoča sila. Vendar sila, ki zavira napredek Indije, ki jo vklepa v predsodke in togost, ki jo zapira pred svetom, pred preobrazbo. Kljub izrednemu čaru, ki omreži slehernega obiskovalca Indije, pa je vendarle res, da se ta država bojuje s številnimi ekonomskimi in političnimi problemi, o katerih avtor na koncu svojega dela tudi spregovori malo več.

Prav zaradi tega je delo dragocena informacija o deželi, ki sicer vsak dan nastopa na televizijskih zaslonih ali na straneh časopisov, a iz teh informacijskih virov pravzaprav zelo malo izvemo o njeni resnični podobi. Tu seveda mislimo na njene zgodovinske, kulturne in duhovne razsežnosti, medtem ko smo s spremljanjem aktualnih dogodkov lahko zadovoljni.

premore lastnika enega največjih industrijskih kartelov Indije. Vse kaže, da so Parsi izgubili skupinski čut, potrebno medsebojno predanost, ki bi jih reševala pred drugimi indijskimi skupnostmi, pri katerih je ta predanost močnejša. Parsi se med seboj razhajajo, kot družba se razkrajajo in bi jim bile potrebne korenite socialne, verske in tudi čisto idejno organizacijske reforme, če naj se kot skupina obdržijo v svetu, ki se razvija. Značilne znake tega propadanja sem opazil že ob svojem prvem obisku v Indiji. Svoja opažanja sem ob drugem obisku lahko samo preveril in potrdil. Ob stiku s Parsi sem spoznal njihovo stisko, bolesto kritičnost do stanja v Indiji, očitno nezadovoljstvo, občutek brezupnosti, izgubo ugleda, moči, ki so jo svojčas imeli v indijski družbi. Med njimi je mnogo samskih ljudi obeh spolov, skrbijo raje za svoje ostarele starše, kot da bi poročili. Dekleta ljubijo neodvisnost in izogibajo družinskim težavam. Tudi mnogi moški se odločajo raje za udobnejše samsko življenje. Poklicno se vsi usmerjajo v uradniške službe in se izmikajo vsem zahtevnejšim in podjetnejšim poklicem, celo trgovini, ki je bila včasih njihov privilegij, da ne govorim o industriji in bančništvu, ki ga opuščajo. Med njimi tudi ni vedno rodoklaskih poklicev. Manjka jim višjega izobrazbenstva, tudi svečenikov.

Veliko njihovih templjev z značilnimi perzijskimi simboli kralitimi levi, kjer so častili ogenj, je opuščeni. V njihovih parsi kolonijah pa se naseljujejo tudi že pripadniki drugih skupin. Veliko Parsov živi v nenehnem prizadevanju, da bi se odselili iz Indije, da bi se povezali z Evropejci. Vendar kažejo pri tem mnogo premalo resnične požrtvovalnosti, vitalnosti, agresivnosti, ki bi jim to omogočila. Manjka jim medsebojna solidarnost, saj je zanimivo, da je mnogo Parsov še vedno na čelu zdravstvenih centrov in socialnih ustanov, ki skrbijo za Indijce in brezplačno zdravijo in podpirajo najnižje indijske sloje, medtem ko sami med seboj ne znajo rešiti včasih že kar kričočih socialnih problemov. Parsi tudi ne tiskajo svojih knjig. Nimajo ustanove, ki bi znanstveno raziskovala njihov položaj in iskala razumne rešitve. Med njimi sem našel na neke vrste čudaške preroke, ki v tej splošni spiritualni eksploziji in konjunkturi raznih gurujev iščejo rešitve tudi za svoj obstanek, ki pa so tako iracionalne in daleč od zdrave presoje, da kažejo prej izrojenost in propad kot pa preroditev.

Parsi so pred 1300 leti pribežali iz Irana in kot častilci Zoroastra ohranili svojo versko in izpostavljenost narodno istovetnost. Častijo ogenj in izpostavljenost mrtve v „stolpe miru“. Čeprav se v praksi še držijo teh zunanjih obredov in običajev, so večinoma sekularisti in ateisti. Verjamejo samo v dobro in jasne moralne vrednote, v primeru s hindujci ostro ločijo dobro in slabo, načelo svetlobe in teme.

Parsi so zelo svetle polti. Moški nosijo značilne parsi klobuke, medtem ko dajejo ženske prednost sarijem pred evropskimi oblačili. Ker se ne ženijo zunaj svoje verske skupnosti in se poročajo med seboj tudi bratrance in sestrične, je mogoče opaziti pojave degeneriranosti. Pretresljivo je bilo srečanje z nekaterimi nekdanjimi sestri tega starega rodu, zdaj že starci, ki so ponosni in nemočno gledajo propadanje in zaton nekdanjega sijaja in slave svojega rodu, ko živijo z neporočenimi hčerkami.

obzorja

iz izložbe

Na tej časniški strani smo že dokajkrat zabeležili izid knjig, ki so doživele ponatis v zbirki Kondor pri Mladinski knjigi. Pomnimo, da so bila tovrstne pozornosti v glavnem deležna antična dela, pošla pa so in so morala vnovič iziti tudi posamezna prozna besedila slovenske književnosti. Tokrat bomo na kratko predstavili tri take pesniške zbirke.

Franceta Prešerna „Pesnitve in pisma“ so v Kondorju najprej izšle v dveh knjigah, zdaj pa je pred nami že tretja združena izdaja, ki prinaša tako rekoč celotno slovstveno bero velikega pesnika. V prvi razdelek je urednik Anton Slodnjak uvrstil „Poezije“, tem pa sledijo pesmi in pisma, ki jih v številnih Prešernovih knjigah ni moč zaslediti, bodisi da gre za balade in romane, vrsto drugih nezbranih pesmi ali Prešernove zapise slovenskih ljudskih pesmi. V drugem razdelku še posebej izstopajo pesnikovi prevodi lastnih pesmi v nemščino in pa nemške izvirne pesmi, ki so jim dodani prevodi poznejših prevajalcev (O. Župančič, A. Gradnik idr.). Domala tretjino knjige zavzemajo Slodnjakov zapis o Prešernovem življenju, pojasnila o pravopisnih popravkih in navdse izčrpne literarno-zgodovinske opombe.

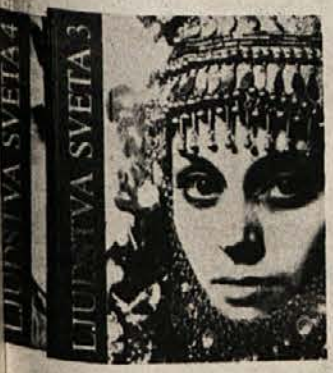
„Poezije“. Tako je Blaž Tomaževič naslovil izbor 102 pesmi Simona Gregorčiča. Pesmi so objavljene v vsebinsko zaokroženih ciklih, ki prinašajo domoljubne, ljubezenske, osebnostne pa objektivne in poučne pesmi o življenju, prigodice in lirsko-epske oz. epske pesmi. Cikli so zasnovani po časovnem nastanku posameznih pesmi, besedila pa je urednik (hkrati tudi pisec spremne besede in opomb) prilagodil dandanašnjim jezikovnim pravilom.

Pred štirimi leti, ko smo obhajali stoletnico rojstva Dragotina Ketteja, ni bilo moč kupiti nikakršne izdaje njegove pesniške tvornosti. Nato sta kmalu doživele ponatis dve knjigi Kettejevih zbranih del, zdaj pa imamo znova na voljo še Kondorjevo knjigo „Pesmi“, za katero je pokojni France Koblar izbral vsa pomembna Kettejeva pesniška besedila – od vsebinsko in oblikovno raznovrstnih pesmi iz časa ljubljanskega in novomeškega ustvarjalnega obdobja do znamenitih sonetnih ciklov.

Urednik je knjigo opremil s podrobnim popisom pesnikovega življenja, označil je glavne prvine Kettejevega pesniškega razvoja in posameznim pesmim ali ciklom dodal pojasnjevalne opombe.

knjige drag(ocen)e knjige

Nič ne pretiravamo: sklop svetih knjig „Ljudstva sveta“ je bila v zadnjem času gotovo najpogostejše ponudena zbirka morebitnim kupcem. Vsebinska vrednost knjig, ki jih bo za tukajšnji

knjižni trg založila Mladinska knjiga, je nedvomno tako priljubljena, da ne potrebuje posebnega razglasjanja. Toda če so besedili in slikami bogate knjige le predrage, potem odpremo tudi cela vojstva zbiralcev letopisov. Za šest knjig odšteje (pa četudi na obroke) več kot tisoč dinarjev, to je namreč res prehudo. Založba pri tem ni lomala nič kriva, obtožujoči prvostopni sodnik kaže na majhnost slovenskega knjižnega tržišča in na zasoljeno izdelavo knjig. (Miroslav Mogre: oglas v Das Besste ponuja nemškemu bralstvu štiri knjige „Ljudstva sveta“ za vsoto mark, ki je preračunana v dinarje, le malo večja od te, za katero je moč kupiti eno samo knjigo „Ljudstva sveta“ v slovenščini.)

Sploh pa, kaj bi tarnali, pogledimo raje, kaj prinašata tretja in četrta knjiga „Ljudstva sveta“:

V tretji so na ustaljen način, se pravi s poljudnoznanstvenimi besedili in številnimi slikami predstavljena ljudstva severne, tropске in južne Afrike ter Arabskega polotoka. Knjigo uvajajo tri krajše razprave: F. Henriques piše o raznolikosti v spolnem življenju, L. Leakey o

zakonu in sorodstvu, besedilo o razvojnih možnostih ljudstev po svetu pa je delo P. Jambreka z ljubljanske pravne fakultete.

Četrta knjiga obravnava številna ljudstva z indijske podceline s Sri Lanko pa s Kitajskega, Japonskega ter iz Koreje in jugovzhodne Azije. Tudi tej knjigi so dodane tri razprave: slovenski sociolog M. Kerševan piše o religiji v življenju ljudstev sveta, R. Finneganovo delo je posvečeno nepisani literaturi, novinar J. Stanič pa je razčlenil vrsto podatkov o Indiji in Kitajski.

proncljivo

Potopisni in drugi dnevniški zapiski. Tako je podnaslovljena knjiga „Onstran Urala in Kavkaza“ (izšla je pri Mladinski knjigi), v kateri je slovenski novinar Dušan Željeznov popisal svoje doživetje posameznih predelov Sovjetske zveze, ki jo

ie obiskal v prvi polovici maja pred petimi leti. „Odkritje srednje Azije“ – v tako naslovljenem poglavju so zbrani vtisi o življenjskem utripu mest, kot so Leningrad, Moskva, zlasti pa Taškent, Buhara in Samarkand. Poalvje „Gruzija, dežela med Evropo in Azijo“ je posvečeno zvečine glavnemu mestu te dežele Tbilisiju, ki je bratsko povezan z Ljubljano.

Za proncljivega opazovalca je tudi dva tedna bivanja na tujem dovolj, da si nabere obilico gradiva, ki ga je vredno predstaviti širšemu krogu ljudi.

Med popotovanjem po Sovjetski zvezi je Željeznov nedvomno bil tak opazovalec, njegovo besedilo živopisno in dovolj poglobljeno govori o sovjetskem življenju, njegovi povezanosti z zgodovino, katere umetniško dediščino je zaslediti na vsakem koraku. V svoja opažanja je pisec nevsiljivo vpletel tudi razgovore s književniki, gospodarstveniki ali znanstveniki, ki so brez olepševanja prikazali različne plati sovjetske zdajšnjosti.

zgodovinska povest

Bizanc sredi šestega stoletja, za časa Justinijanove vladavine. Junaki: Ariadna, gospodarjeva hči, suženj Silvester in udomačena medvedka Bobba. Vsi trije so rojeni na isti dan, njihove življenjske poti so usodno prepletne. Huni vdrejo v pokvarjeno mesto in ugrabijo imenovano lepotic. Na skrivnostni vzhod jo gre iskat junak z medvedko, po raznih pripetljajih končno pride do dekleta. Izkaže se, da Ariadna sovraži zlagano gosposko življenje, ne želi si vrnitve v Bizanc; osvoboditi sužnja in ...

Domala kot pravljica se konča zgodovinska povest „Plešoča medvedka“, ena od najbolj znanih mladinskih knjig angleškega pisatelja Petra Dickinsona. Poznavalci temu delu (v prevodu Katarine Bogatj – Gradšnik je izšlo v zbirki Odisej pri Mladinski knjigi) priznavajo izvrstno zasnovano zgodbo pa prepričljivo opisane značaje junakov. Taka knjiga pa je ko

nalašč za odrasčajoče bralce, ki gotovo ne bodo šli preverjat zgodovinskih dejstev; to so opravili že drugi, posamezne netočnosti pa kajpak ne zmanjšujejo berljivosti. „Plešoča medvedka“.

pravljice

Prva pesem velikega ruskega romantičnega pesnika in pisatelja Aleksandra S. Puškina, ki je doživela prevod v slovenščino, je bila „Pravljica o ribiču in ribici“. Po objavi (1853) v šolski čitanki so bile omenjena in preostale štiri Puškinove pravljice (o carju Saltanu, o popu, o mrtvi carični in o zlatem petelinčku); ki sodijo v sam vrh tovrstne svetovne literarne tvornosti, še večkrat deležne slovenjenja; z najbolj žlahtno pesniško besedo sta jih priredila Oton Župančič in Mile Klopčič.

Te znamenite Puškinove

pravljicne stvaritve že doga desetletja privlačijo tudi likovnike. Za izdajo pri Mladinski knjigi je vseh pet pravljic pred dvajsetimi leti z risbami opremil Jože Ciuha. Knjiga je kmalu pošla, zato je več ko pohvalno, da je založba pred kratkim pripravila ponatis. Zapišimo še to, da je za tokratno izdajo M. Klopčič prispeval kratek opis teh Puškinovih pesniških biserov.

obsedno stanje

Iz letošnjega programa zbirke Ljudska knjiga je Prešernova družba pred kratkim izdala temnopoltega južnoafriškega pisatelja Richarda Riveja roman „Obsedno stanje“. Delo, ki ga je poslovenil Silvin Košak, govori o učitelju za črne ljudi.

Junak je dolgo le slutil, kakšnih nasilstev se belci poslužujejo pri zatiranju pravih Afričanov, oči pa se mu dokončno odprejo ob krvavih dogodkih, ko policija obračunava z udeleženci protirasističnih shodov. Učitelj svoja dejanja zastavlja v prid zatiranih, pri tem pa je kajpak razmeroma neuspešen. Ob glavnem je pisatelj izredno prepričljivo popisal tudi značaje drugih junakov, sploh pa gre za tako privlačen roman (zaradi osnovnih sporočilnih prvin ga je moč označiti kot politično delo), da je vreden pozornega branja.

trubarjeva otroška leta

O piscu prve slovenske knjige Primožu Trubarju je bilo že veliko napisanega. Zadnje pa je za zbirko Znameniti Slovenci opravil Jože pa je taka osebnost, da nenehno spodbuja k raziskovanju slovenske in zgodovinske poznavalske. Tako založba Lipa za letos napoveduje izid „Primož Trubar, rodoljub in pisatelj“.

To je delo, v katerem je „Trubarjeva figura ... naravno, dialektično vpletena v naravno družbenih, političnih in kulturnih silnic prostora in časa“ 16. stoletja. Tako je Humarjevo knjigo pred natisom označil recenzent Silvo

Fatur in poudaril, da imamo „opravka ... z odličnim, preglednim in razvidnim poljudnoznanstvenim pisanjem, ki bo ustrezalo širokemu krogu bralcev“. Odločili smo se za objavo uvodnega poglavja, ki govori o otroških letih velikega Dolenjca.

Verjetno bi Trubarjevo leto rojstva ostalo za vedno nepoznano, da se ni sam skoraj sedemdeset let star spomnil in zapisal v posvetilu neke svoje knjige:

„Rodil sem se v deželi Kranjski na Raščici, ki pripada baronom Turjaškim v 1508. letu po Kristusovem rojstvu, ko so Benečani v vojski proti velikemu, vrlemu Maksimiljanu Prvemu zavzeli mesto Trst in ga držali eno leto.“

Vas Raščica leži sredi gozdne in gričevnate pokrajine slab dan hoda južno od Ljubljane. Pod vasjo teče rečica istega imena – Raščica. V Trubarjevih časih je bilo v vasi le 13 kmetij, Hiše so bile stisnjene v breg, ker je v ozki dolinici reka pogosto poplavljala travnike in polja, vrh vasi pa je stala cerkev sv. Jerneja, podružnica škocjanske farne cerkve.

Raščica je bila v 16. stoletju prav tako majhna vas kot dandanes, nikakor pa ne tako nepomembna in zakotna. Skozi Raščico je takrat vodila pomembna trgovska pot iz hrvaške Slavonije preko Kostanjevice ob Krki, Novega mesta in Žužemberka. Nadaljevala pa se je preko Blok, Cerknice in Postojne do Trsta in Istre. Mimo Raščice je vodila tudi pot iz Kranjske poti Reki ter pot, ki je vezala tedaj gospodarsko pomemben samostan v Stični z njegovimi posestvi v Laščah in na Blokah ter z njegovimi vinogradi v Vipavski dolini. Ob reki pod Raščico pa je stala mitnica. Tam so se ustavljali trgovci, tovorniki in krošnjari, da so plačali mitnino, se odpočili in okrepčali

ter napojili svoje konje. Pa tudi sicer so v vas zahajali ljudje iz bližnje in daljne okolice. Ob bistrini in hitri reki so stali trije ali štiri mlini. Ker od reke Ljubljaniče do Kerke ni za mlino primernih rek – pokrajino vzhodno od Raščice pa so zato poimenovali Suho krajino – so mlini pod Trubarjevo vasjo imeli kar precej dela.

Iz urbarskih zapiskov je razbrati, da je Primožev oče Miha Trobar leta 1499 zagospodaril na zgornjem mlinu, ki je stal tik pod vasjo. Kako leto pozneje si je spodnji mlin pridobil Mihov brat Gregor.

V začetku 16. stoletja so torej na Raščici živeli in gospodarili – Trobarji. Verjetno je kak njihov prednik bil soseskin ali graščinski trobar, ki je s trobo klical živino na pašo ali oznanjal gospodarske ukaze.

Ali je Primož pozneje spremenil svoj priimek v Trubar na šoli v Reki pod vplivom hrvaščine ali mu je latinsko ime TRUBERUS zvenelo imenitneje in prikladneje kot TROBERUS, lahko le ugibamo, sam se je v svojih knjigah slovensko podpisoval – Primož Trubar.

Mlin Mihe Trobarja ni bil posebno velik, saj je zanj gospodar letno plačeval gosposki le 96 šilingov, za kar se je tedaj lahko kupilo le nekaj nad dvesto litrov žita. Zato si je Miha služil kruh tudi s tesarjenjem. Iz urbarjev ni razvidno, da bi posedoval zemljo. Vendar je Miha moral v vasi uživati precejšen ugled, kajti bil je tudi cerkveni ključar pri podružnici sv. Jerneja.

Kakor je Trubar sam omenil, je Raščica spadala pod gospodstvo baronov Auerspergov, ki so stivali na bližnjem gradu Turjaku.

Velik potres je leta 1511 ta grad podrli. Turjaški baron Trojan je zatem bival vse do leta 1520 na Dunaju, tedaj pa se je vrnil in začel grad obnovljati.

Primožev oče Miha je kot cerkveni ključar gotovo od časa do časa stopil, in z njim tudi mali Primož, do tedanjega škocjanskega župnika Jerneja Kreka. Kot tesar je imel bržkone opravka tudi na turjaškem gradu, posebno ob njegovi obnovi v letu 1520.

Oče Miha je kot mlinar, tesar in cerkveni ključar imel posla z mnogimi in raznovrstnimi ljudmi, od katerih je izvedel tudi za marsikatero novico. Primoževa mati, o kateri vemo le to, da ji je bilo ime

Jera, je kot nekmetica imela dovolj časa, da se je posvetila malemu, bistremu Primožu.

Ko je mali kratkosrajnik nekoliko odrasel, je stopil do očetovega mlina, pa tudi do večjega „spodnjega“ mlina, ki so ga imeli v lasti prav tako Trubarjevi. Stopil je tudi do mitnice pod vasjo.

Tako doma, kot v mlinih in ob mitnici je mali Primož lahko marsikaj videl in slišal. Poslušal je govorico sosednjih Dolenjcev, ki mu je bila domača in znana, prisluhnil je govorici hrvaških trgovcev, ki mu je bila sicer razumljiva, a nenavadna. Morda je poslušal tudi loško govorico tržaških trgovcev, ki mu je bila povsem nerazumljiva.

Primož v mladosti ni videl Turkov v svoji vasi, slišal pa je o njihovih vdorih v prejšnjih letih, saj so se pri roparskem pohodu po naši deželi pridobri štiriidesetimi leti – in tega so se starejši vaščani še dobro spominjali – Turki utaborili prav pri Raščici.

Primož je že kot otrok imel obilo priložnosti, da je zvedel, kaj se dogaja po svetu. Nепrestano je gledal popotne trgovce, ki so prihajali in odhajali, in morda se mu je že takrat v srcu porodila želja, da bi tudi sam šel v svet in ga spoznal.

Škocjanski župnik je pri verskem pouku spoznal, da ima Primož bistro in odprto glavo. Morda mu je pokazal tudi kake latinske bukve, iz katerih je deček kmalu začel črkovati in brati. In župnik Jernej je cerkvenemu ključarju Mihi tedaj vsekakor namignil, da je njegovu Primožku zmogel za kaj več kot za mlinarja.

Ko je bilo Primožu dvanajst let, se je z Dunaja vrnil na Turjak baron Trojan Turjaški. Tedaj je njegov tlačan Miha Trubar, ki mu je bil kot tesar pri obnovi gradu še kako potreben, gotovo zaprosil za dovoljenje, da bi mu sin Primož šel študirat za duhovnika. Če je pri tem posredoval še župnik Jernej s tehtno besedo, potem lahko razumemo, da je oče Trobar tako dovoljenje kmalu dobil.

Prva pot v svet je peljala Primoža v hrvaško mesto – Reko. Tja je odšel po vsej verjetnosti jeseni leta 1520, da bi se na tamkajšnji glegoljski šoli pripravil za duhovniški poklic.

dama
s pahljačo

Kdo ve, kaj je bil pravi vzrok, da je bila Dolenjska nekdanj tako na gosto posejana z gradovi. Morda je bila to lepota pokrajine, morda prijaznost tukajšnjih ljudi, morda pa podnebje, ki ustreza melanholičnim naravam, čeprav melanholija ni zidar. Zanesljivo pa to ni bilo bogastvo in tako tudi gradovi niso bili nič kaj bogati. Pa tudi vse tisto, kar je bilo v njih, ni segalo kdove kako visoko ne po zgodovinski ne po umetniški vrednosti. Ta ocena velja, če upoštevamo evropsko merilo, če pa štejemo za merilo naše domače razmere, potem je bilo po gradovih natrpanega precej kulturnozgodovinskega bogastva, ki ima za naše ljudstvo neprecenljivo vrednost. Tega se je zavedal tudi pobudnik za ustanovitev Dolenjskega muzeja prof. Janko Jarc. Njegova velika zasluga je, da je v času, ko se je vojna vihra pomirila, odhitel v Ljubljano in tam pridobil precej del, ki so bila nekoč shranjena po gradovih. Tu imamo v mislih prve zbirke slik, ki so se v času po vojni zbirale v federalnem fondu. Od tam so pripotovale nazaj na Dolenjsko, kjer še danes predstavljajo važen del njenega bogastva.

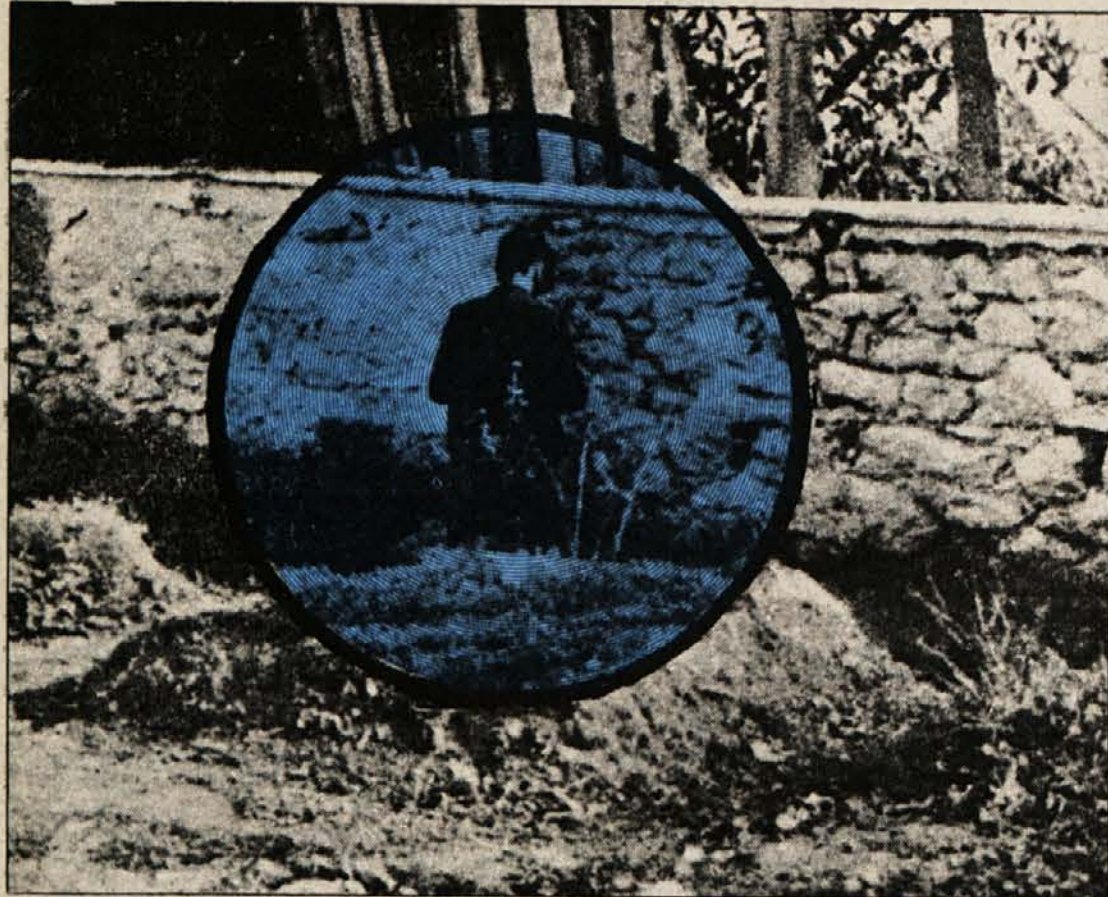
Kustos Dolenjske galerije, ki deluje v okviru našega pokrajinskega muzeja, Luka Matijević je povedal, da je izmed 900 del, kolikor jih hrani ta galerija, vsaj 150 del prišlo z dolenjskih gradov. Najpomembnejša zbirka med temi je 36 del, ki naj bi pripadala hmeljniškemu gradu. Matijević je povedal, da ta dela, žal, leže v galerijskem depozu, kjer niso na ogled javnosti. Že od lani dalje pa potekajo intenzivne priprave, da bi zbirka hmeljniških portretov dobila pravo umetnostnozgodovinsko obeležje. Vendar so se prav tu pojavile velike težave. O teh 36 portretih niso znani nobeni podatki o avtorjih, zelo malo je znanega o portretirancih, tudi ni znano, od kod in kako so slike prišle na Dolenjsko. Velja namreč mnenje, da so slike naslikali sami tuji avtorji in da so pripotovale k nam na Dolenjsko kot posledica zbirateljske strasti hmeljniških graščakov.

Tudi v razstavnem katalogu Narodne galerije v Ljubljani, ki je leta 1968, ob svoji 50-letnici pripravila razstavo slovenskega slikarstva 17. stoletja, piše, da je to poglavje med najmanj obdelanimi. Predvsem so težave glede njene stilno razvojne opredelitve. Prav v tem stoletju je namreč prihajalo do vsestranskega mešanja različnih vplivov, ki jih je težko spraviti na en sam stilni skupni imenovalec. Vse to seveda otežuje določitev avtorstva, pa tudi vprašanje, ali so to dela domačih ali tujih avtorjev, ostaja odprto.

Tako bo glavna naloga do leta 1982, ko naj bi zbirka zagledala luč sveta (mimogrede naj povemo, da so si jo stalni obiskovalci galerije že večkrat lahko ogledali zlasti v času, ko ni drugih razstav), zbrati vse možne podatke o teh delih. Matijević meni, da se bo dalo precej pomagati z novomeškim arhivom, ki pa za zdaj ni kdove kako dostopen, precej podatkov se bo dalo verjetno dobiti v zapuščinskem arhivu Slovenije, za podatki pa bo treba tudi na Dunaj, v Gradec, Prago. Na nekaterih slikah namreč piše, kdo je portretiranec, tako da se bo vsaj za te dalo približno ugotoviti, od kod in kako so prišle na Dolenjsko. Seveda bo treba vsa dela tudi stilnozgodovinsko opredeliti.

Med najbolj znane slike iz te zbirke, kjer gre večinoma za portrete, celopostavne, doprsne, šteje Dama s pahljačo, ki datira v 70. leta 17. stoletja. Tudi vsa ostala dela, ki kvalitati morda niti niso tako visoko, štejejo med pomembne kulturnozgodovinske spomenike. Pa tudi če upoštevamo malo strožji srednjeevropski kriterij, bi lahko rekli, da so ta dela na ustrezni umetniški ravni. Temu primeren je tudi odnos do teh del. Za ilustracijo je treba samo še povedati, da velja samo restavracija vsake slike 70.000 dinarjev, do trenutka, ko se bodo slike preselile iz do temnega galerijskega depoja, pa bo za njihovo dostojno predstavitev znova odšteti še kakšen dinar. Vendar vprašanje denarja niti ne bi smelo biti tako važno, če vemo, da gre za kulturno in zgodovinsko dediščino našega ljudstva.

J. SIMČIČ

ŠE
O USTRELITVI
NA
POKOPALIŠČU

V prejšnji Prilogi Dolenjskega lista sem izpod peresa Antona Štampoharja prebral obširen članek o usmrtitvi Alojza Petriča. S tem člankom pa je bila zame osebno končana dolgoletna dilema, pa tudi travma v zvezi s tem dogodkom.

V številnih publikacijah sem si ogledoval fotografije, ki prikazujejo Petričevo usmrtitev, pod nobeno od teh pa zame ni bilo sprejemljivih podatkov. Dogodek sem na lastne oči videl od tistega trenutka, ko so Petriča pripeljali na pokopališče v Belo cerkev, do milostnega strela v tilnik, ki ga je v Petriča izstrelil poveljujoči italijanski oficir. Sicer pa moram opisati nekatere stvari za uvod:

Z očetom Brankom, materjo Rozalijo (oba sta bila učitelja) ter s sestro Branko smo dan pred napovedano izselitvijo pribežali iz Pirošice pri Cerkljah ob Krki v Družinsko vas, kjer smo našli zatočišče pri Vovko Pepci, očetovi daljni sorodnici. Mislim, da smo se spomladi leta 1942 preselili v Belo cerkev, kjer smo najprej stanovali pri Zorkovih, nato pa smo se preselili v šolo. V šoli je po aretaciji svojega moža, ki so ga odpeljali v internacijo, z otrokoma sama stanovala učiteljica Kasteličeva. V šoli v Beli cerkvi smo stanovali do 25. 12. 1943, ko so nas Nemci s domobranci nasilno preselili v „Albertovo vilo“ na poti med Kronovim in Šmarjeto. Tu smo tudi dočakali konec vojne.

Dobro se spominjam jesenskega dne — moralo je to biti leta 1942, ko smo prišli iz Družinske vasi — saj so bili naslednjega leta ob istem času v Beli cerkvi že Nemci — ko sem kot sedemletni fantič stikal po zapuščenem podstrešju osnovne šole v Beli cerkvi. Šola stoji tik ob pokopališkem zidu, iz njenega podstrešnega okna pa se vidi precejšen del pokopališča. Pri raziskovanju podstrešja pa me je zmotilo značilno kričanje in žlobudranje italijanskih vojakov. Stopil sem k oknu in videl deset do petnajst italijanskih vojakov z oficirjem, mednje so bili pomešani oboroženi civilisti. V tistem trenutku sem videl obred vojaškega duhovnika; ki se je takoj odstranil s pokopališča. Po tem sta Petriča (ime vem od danes naprej, takrat pa je bil to tudi za vaščane neznan partizan) pod pazduho prišla dva italijanska vojaka, in ga odpeljala za pokopališki zid in ga za ramena pritisnila tako, da je pokleknil. Ko sta se italijanska vojaka vrnila k skupini, je italijanski oficir razporedil strelce tako, da je prva vrsta klečala, druga pa stala.

Med strelci so bili tudi civilisti. Dobro se spominjam, da je po povelju: „fuoco“ počila salva in Petrič se je zgrudil. Poveljujoči oficir je odpel torbico, izvlekel revolver, pristopil k ustreljenemu, se nagnil nadenj in ga iz neposredne bližine ustrelil v tilnik. Takoj po tem strelu me je nekdo na pokopališču opazil. Začeli so

kričati in upirati puške proti oknu, kjer sem bil jaz. V tistem trenutku sem bil prepričan, da me bodo ustrelili. Zbežal sem s podstrešja po stopnicah, zapustil šolo in se skril v bližnji divarnici. Slišal sem topot vojakov v šolski stavbi, čez čas pa se je vse umirilo, jaz pa sem skrivališče zapustil. Od tega časa naprej sem se dneve in dneve umikal italijanskim vojakom, saj sem živel v prepričanju, da vedo, kaj sem videl in da me zaradi tega čaka ista usoda kakor ustreljenega partizana.

Opisal sem vam dogodek, ki sem ga videl in se mi je vtisnil v spomin tako, kot bi se dogodil včeraj. Ves prizor me spremlja vsa ta leta. Iz časa vojne sem si zapomnil marsikaj, tako živo pa mi je ostal v spominu le ta dogodek. Po vojni sem bil večkrat v Beli cerkvi, v času izgradnje avtoceste celo ves mesec, nikoli pa nisem zbral pravega poguma, da bi šel na podstrešje šole in še enkrat pogledal na pokopališče. Najbrže bi težko storil to tudi danes, čeprav je od dogodka minilo skorajda 38 let.

Dobro mi je ostalo v spominu tudi to, da me je nekaj dni po usmrtitvi srečal takratni župnik v Beli cerkvi Jožef Strah in me vprašal, če sem videl kaj takega, kar ne bi smel videti. Ves prestrašen sem vse zanikal, prvo naslednjo nedeljo pa je ubral drugo pot. Pri spovedi me je pod znanimi pretnjami o dogočku ponovno vprašal, takrat sem mu seveda vse priznal. Zelo strogo me je v spovednici opozoril, da ne smem o dogodku nikomur pripovedovati. Rekel mi je, da bom sicer starše spravil v nesrečo, sebe pa v pekel. Danes mislim, da me je župnik Strah na oknu videl iz župnišča.

Opisal sem vam dogodek, kakor sem ga videl, k tem vrsticam pa sem se odločil zaradi piščevega poziva na koncu članka. Mogoče je moje pričevanje pomoč pri utrditvi nejasnosti v zvezi s tolikokrat objavljenimi fotografijami, mogoče pa niti to. Jaz pa sem si s temi vrsticami vsaj malo olajšal dušo, kot temu pravimo po domače. Prav zaradi tega ne bi rad, da bi se moje pričevanje, seveda, če ima kakršnokoli težo, pojavljalo v javnih občilih, saj bi si ljudje, ki največkrat niso dobronamerni, to lahko tolmačili kot željo za publiciteto, predvsem pa kot izmišljotino takrat sedemletnega smrkolina, ki bi si tako oddaljeni dogodek zelo težko zapomnil.

Resnica je seveda takšna, kakršno sem zapisal. Rad pa bi se srečal z Vinkom Bevcem, s katerim sva skupaj preživela del vojne in kot je videti, ne da bi vedela drug za drugega, bila tudi priči tragediji na pokopališču v Beli cerkvi.

MILOŠ MEDVED

Zgornje pisanje je Miloš Medved poslal vodji oddelka NOB pri Dolenjskem muzeju Antonu Štampoharju. Slednji je menil, da Medvedovo pisanje bistveno osvetljuje dogodek in ga je zato zaprosil, da vendarle dovoli objavo. Tovariš Medved je na to pristal, njegova očitna dobronamernost in iskrenost veje iz pisanja samega. Ob tej priložnosti še pojasnilo. Zaradi tehničnih razlogov v prispevku „Ustrelitev na pokopališču, grozljiv primer fašističnega barbarstva“, ni bilo mogoče vnesti popravka, da se je Petrič verjetno pridružil Krškemu oziroma Vzhodnodolenjskemu odredu.

